

MMX Suları Daha Hızlı

Satıcı: Buyrun, nasıl yardımcı olabilirim?

Müşteri: Bilgisayarımı Upgrade etmek istiyorum. Pentium 75'im var.

Satıcı: Onun nesini Upgrade edicen, komple değiştirmen lazım.

Müşteri: O kadar param yok. Bir dergide okudum şey takınca bilgisayar bayığı hızlanıyormuş, neydi adı, ha A-Me-De Ka 6.

Satıcı: Kim amuda kalktı, nerde? Ne diyorsun sen ya?

Müşteri: AMD K6 bir işlemcidir.

Satıcı: Amma da kandırışlar. O işlemci Türkiye'de satılmıyor bile. Sen hiç AMD K6 işlemcili bilgisayar gördün veya duydun mu? Hepsinde Pentium var oğlum. AMD K6 daha iyi olsa ondan takarlardı.

Müşteri: Fiyatı da daha ucuzmuş ama.

Satıcı: Ucuz mal işe yaramaz, parayı bastırıp daha iyisini, markalıсын alacaksın. K6'yımsı...

Müşteri: İşlemciyi overclocking yapınca hızı iki katına çıkıyormuş, öyle duydum başkalarından. Benim P75'i overclock yapsam hızı iki katına çıkar mı?

Satıcı: Valla biz de yapıyoruz ama hızı iki katına çıkmıyor, ama biraz artıyor yani...

Müşteri: O zaman ben de en iyisi bir deneyeyim, belki hızlanır.

Satıcı: Yok oğlum, sen beceremezsin, yakarsın işlemciyi. O işi ancak biz beceririz, biz uzmanız.

Müşteri: Overclock işlemciler daha mı ucuz oluyor?

Satıcı: Yoo, aynı fiyat.

Müşteri: Bu sahtekarlık olmuyor mu?

Satıcı: Bizim overclock işlemci sattığımızı da kim söyledi, normal işlemci satıyoruz biz. Dolandırıcı mıyız biz?

Müşteri: Bu devirde herkese güvenilmiyor. Neyse işlemciden vazgeçtim. Üffff oyuna bak, hangi oyun bu?

Satıcı: Shadows of the Empire, yeni geldi. Grafikleri süper, kuuuuuu yeeaaahhhhh! Sende çalışmaz ama, özel

grafik kartı lazım, vuuuuuu-ef-iks.

Müşteri: Ne kadar fiyatı?

Satıcı: 178 dolar artı Ka-De-Ve.

Müşteri: Yok deve. Bir oyun için de bu kadar para verilmez yani. Bari CD-ROM'u değiştireyim. Fayton CD-ROM'lar iyiymiş, bir dergide okudum.

Satıcı: Sen de amma kerizmişsin be, her yazılan doğru olsaydı... İyi CD-ROM olsa fiyatı bu kadar ucuz olur mu, adamlar aptal değil ya. Sana Moşiba marka CD-ROM verelim.

Müşteri: Onların hata düzelmesi iyi değilmiş.

Satıcı: Hata düzeltme de neymiş, ya taktığın CD'de hata yoksa?

Müşteri: Kriatif CD-ROM'lar nasıl?

Satıcı: Onlar kopya CD'leri okuyamıyor oğlum.

Müşteri: Belki kopya CD kullanmayacağım.

Satıcı: Git işine oğlum, manyak mısın sen? Bir şey almayacaksın uğraştırma beni.

Müşteri: Tamam kızma, bari RAM'i mi terfi edeyim. İki sekizlik versene, BEDO olsun.

Satıcı: BEDO da ne, marka falan mı, bizde yok. Markalıysa zaten çok pahalıdır, paran yetmez.

Müşteri: Neyse, o zaman EDO olsun.

Satıcı: Dalga geçecek başka birini bul, nerden öğrendin oğlum bunları?

Müşteri: Bir dergide okudum.

Satıcı: Nereden çıktı bu dergiler ya bu, milletin kafasını karıştırıyorlar, neymiş efendim yok EDO'ymuş, yok BEDO'ymuş, RAM RAM'dir.

Müşteri: O zaman normal RAM ver bari. Ama lütfen en az 60 ns. olsun.

Satıcı: Tamam al şunları da rahat bırak beni, başım ağrımaya başladı.

Müşteri: Tamam, tamam. Ne kadar fiyatı?

Satıcı: 100 dolar.

Müşteri: Çok pahalıymış ya, alt tarafı iki tane RAM.

Satıcı: Alacak mısın sen bunları...

Müşteri: Tamam tamam al şu parayı. İçime oturdu valla.

Satıcı: Üstüne artık bir bardak soğuk su içersin. Bak şu karşıda bir tane sucu çocuk var.

Müşteri: Oldu sağol.

Satıcı: Ya sen hangi dergiyi okuyorsun?

1.Sucu: Buunuz gibi soğuk sudan içeceğim!

2.Sucu: Susuzluğumu dinle, Em-Em-lks suyu iç, daha hızlı akar, daha çabuk serinletir.

Müşteri: Bir bardak versene. Ohhh! İyi geldi be. Ne kadar?

2.Sucu: Bir dolar abi.

Müşteri: Ha bir şey değilmiş, demin 100 dolar bayıldım şu karşıdaki bilgisayarıcıya. Neeeee! Bir dolar mı dedin! Bir bardak su 1 \$ olur mu hiç, insaf be!

2.Sucu: Öyle deme abi, markalı su bu, Em-Em-lks suyu, o yüzden dolarla satıyoruz. ☐

Ufuk Yamankılıçoğlu

CHIP okuru olarak sahip olduğunuz ayrıcalıklara bir yenisi ekleniyor. Bu sayımızdan itibaren dergimizde yayınlayacağımız indirim kuponlarıyla belirlediğimiz firmalardan adı geçen ürünleri piyasadaki fiyatlarının altına temin edebileceksiniz. Her bir kupon size üzerinde yazdığı miktar kadar indirim sağlayacak.

CHIP bir ilke daha imzasını attı ve sindiye kadar bir milyonun üzerinde CD'yi okurlarına bedava dağıttı. Hemen dergiyle birlikte verdiğimiz CD'yi kontrol edin: 1 milyonuncu CD'mizi bulan okurumuza MMX 166 bilgisayar hediye ediyoruz.

Kasım

Chip CD-ROM'u bu ay yine en son sürüm programlarla dopdolu. Ve yine her ay olduğu gibi kendine özgü arabirimiyle dikkat çekiyor. Bu ayki CD-ROM içeriğinde Internet için en yeni browser'lar ve sinemalarda gösterime daha girmemiş filmlerden fragmanlar var. Demolardaysa bu ay özel bir ticari entegre programının yanı sıra, çok gelişmiş bir HTML programı olan Front Page 98 ve büyük bir beğeni toplayan Design Plus v2.01 dikkatleri üzerine çekecek. Ve Internet' ten download edilmesi saatler sürecektir üstün bir program olan Internet Explorer' ın en son tam sürümü 4.0 Chip CD-ROM'u içerisinde yer alıyor.

Bu ayın CD-ROM içeriği altı ana başlık altında toplanıyor. CD'de Chip TV, Internet, Araçlar, Oyunlar, Demolar ve Young Multimedia' nın tanıtıldığı Young bölümleri yer alıyor. Chip TV bölümünde yer alan Fragmanlar (<http://www.sinema.net>) işbirliğiyle seçildi ve hazırlandı. Henüz vizyona girmemiş bu filmlerden özellikle birkaçı sabırsızlıkla beklenecek türden. Bu ay CD-ROM'da yer alan önemli programlar içerisindeki Win Gate ağ üzerinde birden çok kullanıcının Internet bağlantısını yapabiliyor ve Netscape'in en son sürümü olan Netscape Communicator 4.03 yeni tasarımı ve daha üstün performansı ile göze çarpıyor. Arabirimdeki programların yanı sıra özenle seçilmiş kaliteli oyunlar da eğlenceli saatler için ideal.

CD' nin kullanımına gelince, ekranın sağında yer alan üç tane düğme yoluyla arabirimdeki her türlü işlevi yerine getirmek mümkün. Düğmeler,

sırasıyla MÜZİK, YARDIM ve ÇALIŞTIR . Bunlardan birincisi, kullanıcı tarafından istendiğinde müziğin absorbe edilmesini sağlıyor. Kendini kaybolmuş hissedenden YARDIM düğmesine basarak rahatlayabilirler. ÇALIŞTIR düğmesiyle, seçilmiş uygulamanın kurulmasına, ya da uygulama buna izin veriyorsa CD'den çalıştırılmasına yarıyor. CD arabiriminden çıkmak için ÇIKIŞ düğmesine tıklamak yeterli. Bilindiği gibi Chip CD-ROM'u Türkiye'nin, müziği ve grafikleri her ay yeni bir arabirimde hazırlanan tek uygulaması. Ve her ay olduğu gibi bu ay da Young Multimedia ve Chip'in ortak çalışmalarıyla oluşturuldu.

Her bölümdeki uygulamalar listeden seçilerek ve ÇALIŞTIR düğmesine basılarak çağırılıyor. Video'ları seyretmek içinse sadece listedeki ismine tıklamak yeterli. Uygulamalardan biri çalıştığında CHIP CD arabirimi, Windows'u en az meşgul edeceği "uyku" moduna geçiyor ve kendini küçültüp görev çubuğuna gizliyor. Bu sistemi, hem arabirimden çıkmadan hem de sistem kaynaklarını tüketmeden çalışmayı mümkün kılıyor. Kullanıcının çalıştırılan uygulamayla işi bittiğinde görev çubuğundaki CHIP CD-ROM düğmesine tıklaması, CD arabirimine dönüşmesi için

yeterli oluyor. Windows 3.1 kullanıcıları ise görev çubuğu yerine ekranda görecekları "CHIP CD-ROM" simgesine tıklayarak aynı kolaylıktan faydalanabilirler.

Chip dergisi önümüzdeki ay yeni bir projeye imzasını atıyor. Chip.NET adı verilen bu CD-ROM; IRC programlarından, Internet Browser'larına kadar bütün konuları kapsayan bir içeriğe sahip olacak. Internet ile ilgili akıllarda kalan tüm soru işaretlerini ortadan kaldırmayı hedefleyen Chip, bu projesini de kullanıcılar için eğitici bir CD-ROM projesi olarak tasarladı. Bu CD-ROM'da programların her birine ait izlenebilir (ScreenCAM) görsel demo ile birlikte en son sürüm programların hepsini içeren bir arşiv de bulunacak.

Düzeltilme

Geçen ay okurlarımıza hediye ettiğimiz Bilişim Firmaları Ürün ve Tanıtım Kataloğu'nda Talia-CAD Software firması eski telefon ve adresiyle yer almıştır. Düzeltir, ilgili kişilerden ve okurlarımızdan özür dileriz.

TALIA-CAD SOFTWARE

Adres: Eskiömerli Sk. 52/1, Mecidiyeköy 80310 İstanbul

Tel: (212) 213 9736-213 8406

PC'ler Internet Explorer 4.0'la Donanacak!

Compaq, Dell, Digital, Gateway 2000, Hewlett-Packard, IBM, Packard Bell, NEC, Sony ve Toshiba America gibi dünyanın önde gelen bilgisayar üreticileri,

bundan böyle ürettikleri PC'leri Microsoft Internet Explorer 4.0 ile donatacaklar. Bu firmaların yanı sıra, yeni modellerine Internet Explorer 4.0 yükleyeceklerini bildiren elliden fazla uluslararası donanım üreticilerinin arasında Türkiye'den de Aidata, Casper, Escort, Eksper, Orion, Vestel ve Zet var. PC üreticileri, Internet Explorer 4.0'da

bulunan Active Channel ve Active Desktop gibi yeni teknolojileri kullanarak müşterilerine Internet üzerinden teknik servis sunabiliyor, en yeni ürünler veya özel eğlence ve eğitim programları hakkında güncel bilgiler verebiliyor ve bilgisayarlara ekledikleri yeni özellikleri doğrudan müşterilerinin masaüstü arabirimine aktarabiliyorlar.

Türkiye'nin İlk Ekran Gazetesi Yeniden Yayında

Yayın hayatı boyunca Internet üzerinde, günde 35 bin erişim ile en çok ziyaret edilen Türkçe sitelerden Xn, EscortNet aracılığıyla, iki aylık bir aradan sonra tekrar yayım hayatına başlıyor. Her türlü haberin rahatça takip edilebileceği gazete, bir aylık deneme yayını bo-

yunca, interaktif olarak okuyucularının katkılarını ve sayfalara katılımlarını bekliyor. Bir aylık test yayınının sonunda zengin arşivi, kapsamlı içeriği ve Soft Desing'in tasarımı olan çarpıcı görüntüleriyle okurlarıyla buluşmayı planlayan Xn'in adresi; www.xn.com.tr ya da www.escortnet.com/xn.

Aidata Computer Shops'lara Bir Yenisi Eklendi

Boğaziçi Bilgisayar, Aidata Computer Shops'ların sayısını hızla artırıyor. İlk mağazasını Ankara'da açan Boğaziçi Bilgisayar daha sonra İstanbul'da Mecidiyeköy, Kadıköy, Bakırköy, Karaköy, Beşiktaş ve Bayrampaşa mağazalarını teknik altyapısı ile birlikte hizmete soktu. Bunu Bursa, İzmir, Adana ve Malatya izledi. Boğaziçi Bilgisayar, İstanbul'da açacağı "Aidata

Computer Shops Etiler" ile 12. Durağı hizmete açıyor. Yeni, Aidata Computer Shops'un adresi; Nispetiye Cad. Gangam Pasajı No.1/6 Etiler-İstanbul Etiler girişi Pelit Pastanesi karşısı... Elektronik Adres: www.aidata.com.tr

Uzaydan Eğitim

Nasa, San Diego Üniversitesi, Johns Hopkins Üniversitesi ve KODAK işbirliğiyle yürütülen KidSat programı, ABD'deki birçok okulun doğrudan uzaydan bilgi almasını sağlıyor. KidSat programı kapsamında, ABD'nin farklı bölgelerin-

den orta, lise ve üniversite öğrencileri, mekik mürettebatından bir kişi ile bağlantı kurarak, aracın pilot kabini üzerindeki pencereye yerleştirilmiş bir kameraya kumanda edip, dünyanın daha önceden belirledikleri bölgelerinin dijital görüntülerini elde edebiliyorlar. Daha sonra bu görüntüler, ülkenin dört bir yanındaki öğrencilerin üzerinde çalışabilmesi için Internet'e kaydediliyor. KidSat ve NASA programları için Internet adresi:

<http://kidsat.ipl.nasa.gov>

En Zengin Adam Bill Gates!

Forbes dergisinin yıllık olarak yayınladığı, "Amerika'nın En Zengin İnsanı" listesinde başta bulunan Bill Gates, dünyanın en zengin insanı Brunei Sultanını tahtından indiriyor. Bill Gates'in kişisel servetinin 40 milyon dolar olduğu tahmin ediliyor.

Motorola Bakıra Geçiyor

Yarı iletken üreticilerinden Motorola, geliştirdiği yeni bir üretim yöntemi ile artık iç devrelerde bakır bağlantılar kullanabileceğini açıkladı. Haber ise IBM'in aynı işlemi gerçekleştirdiğini duyurmasından hemen bir hafta sonra geldi.

Millennium Bug'ü Üzerine İlk Zafer

İki kredi kartı firması, Visa ve Mastercard tamamladıkları hesaplara göre sistemlerinin Millennium zaman değişimi ile başa çıkabileceğini açıkladılar. Firmalar ödeme terminali yazılımlarındaki güncellemeyi tamamladılar.

SUN 600-MHz Chip'e Işık Tutuyor

Amerikan teknoloji firması Sun Microsystems'ten bugünlerde çok fazla sayıda, gelecek nesil işlemcileri ile ilgili detaylı bilgiler geliyor. Firma Ultrasparc 3 mikroişlemcisinin 600 MHz bir hızda çalışacağını açıkladı.

Korsan Yazılımda Umud Verici Gelişmeler

Lisanssız yazılım kullanıma karşı kararlı mücadelesini sürdüren BSA Türkiye, geçtiğimiz günlerde son derece büyük bir kuruluş olan Şahinler Holding'de de lisanssız yazılım kullandığına dair ihbar aldı. BSA Türkiye, 24 Eylül'de Holding'in İstanbul Merter'de bulunan merkezine bir baskın gerçekleştirdi. Mali polis eşliğinde yapılan baskında şirkette bulunan tüm bilgisayarlar incelendi. Ancak yapılan araştırmalarda lisanssız yazılıma rastlanmadı. BSA Türkiye Genel Koordinatörü Zafer Sevinç, böylesine büyük bir kurumda lisanssız yazılıma rastlanmamasının, memnuniyet verici bir gelişme olduğunu ifade ediyor. BSA Türkiye'nin kuruluşundan bu yana eğitim çalışmaları-

na büyük önem verdiğini söyleyen Sevinç, tüm bu çalışmaların sonucu olarak toplumumuzda lisanssız yazılım kullanma eğiliminin hızla azaldığını belirtiyor. Eğitim çalışmalarının yanı sıra arka arkaya gerçekleştirilen baskınlar da son kullanıcıları lisanslı yazılım kullanmaya itiyor.

Çünkü yapılan baskınlar sonucunda lisanssız yazılım kullandığı belirlenen kuruluşlar son derece ağır yasal yaptırımlarla karşı karşıya kalıyorlar. Yakın zamanda yapılan baskınların, özellikle korsan yazılım kullanarak haksız kazanç sağlayan son kullanıcılara yönelik olduğunu belirten Sevinç, baskın çalışmalarının bundan sonra da bu kişi ve kuruluşlara yönelik olacağını belirtiyor.

İlk Barter Shop

Euro Barter Business, dünyada uygulaması gidecek artan Barter Shop'lar- dan bir tane de Türkiye'de açtı. 1 Ekim'de İstanbul'da açılan Barter Shop'u ilk aşamada Ankara, İzmir ve İstanbul'da olmak üzere 5 ayrı EBB Barter Shop takip edecek. Sadece EBB üyesi firmaların yararlanabilece-

ği Barter Shop'larda bir market anlayışıyla düzenlenmiş her çeşit perakende ürün bulunacak. EBB Barter Shop'ların kurulmasındaki amaç, üye firmaların ihtiyaç duyduğu perakende malları görerek ve seçerek EBB Kartı ile para ödmeden alabilmesini sağlamak. Böylece fir-

Sanal Bilgisayar Marketi

Türkiye'nin ilk sanal bilgisayar marketi Market Ultra, hizmete açıldı. Market Ultra'da, dünyanın önde gelen bilgisayar firmalarının tanıtım ve ürünleri hakkında bilgi alabiliyor, yerli firmaların reklam ve yeniliklerini güncel bir şekilde izleyebiliyorsunuz. İnternet kullanıcıları, Market Ultra sayfalarında bulunan tüm firmaların ürünlerini kendi bütçelerine göre kıyaslarken, istedikleri ürünleri on-line sipariş ederek bu ürünlerin adreslerine teslimini sağlayabilecekler. Market Ultra'nın web adresi: www.marketultra.com

malar ana faaliyet konularıyla ilgili Barter Ticaretini yürütürken, perakende veya günlük ihtiyaçlarını da para ödmeden barter ile temin edebilecekler. EBB Barter Shop'larda beyaz eşyadan elektroniğe, boyadan mobilyaya kadar her çeşit perakende ürünün bulunması sağlanacak. Alışverişler EBB Kart ve Kuponları ile yapılacak. EBB Barter Shop'larıyla ilgili daha fazla bilgi almak isteyenler için web adresi: www.ebb.co.at/ebb.ebb-home. E-mail: ebbt@ibm.net. Telefon numarası ise, (212) 249 74 30.

Microsoft Yazılım Güncellemeleri İle Yolda

Microsoft'un şefi Bill Gates'in, Seybold yayım konferansında açıkladığına göre Windows 98 ve Windows NT 5.0 sürümlerinin önümüzdeki yılın ortalarına doğru piyasaya sürülmesi planlanıyor. Gates'in üzerinde özellikle durduğu nokta ise, en büyük gelişmelerin NT 5.0'da olacağı.

Sony'den İnternet için Terminal

Japon teknoloji devi Sony, WebTV ağırları tarafından sağlanan İnternet servislerinden yararlanabilmek için kullanılacak bir İnternet terminali üretmeyi planlıyor. Aynı zamanda müzik CD'lerinin de içine konulabileceği özelleştirilmiş İnternet Explorer 4.0 sürümü ile kullanıcıların Sony Music Web sayfasına bağlanması sağlanacak.

Klavyelerdeki Özel Dokunuş

Biometrik parmak izi tanıyan ünitelerin -tarayıcılar ve bir veri tabanından karşılaştırarak kullanıcıyı tanıyan yazılımlar- fiyatları bir yıl öncesinde 1200 dolar civarında gezinirken şimdi 300 dolar veya daha aşağı bir fiyata bulunabiliyor. Endüstri uzmanlarına göre 1998'in başlarında klavye ve Mouse'da yer alacak parmak izi ID teknolojisi ile artık bilgisayar ağlarına girmek için şifreye gerek kalmayabilecek.

Tatilya Internet'te

Tatilya da Internet sayfalarında:

www.tatilya.com adresinden yayın yapan Tatilya sitesinde, eğlence ünitelerinden alışveriş olanaklarına, özel etkinliklerden ulaşım seçeneklerine kadar Tatilya hakkında öğrenmek istediğiniz her şey bulunuyor. Tatilya bünyesindeki eğlence ünitelerinden defalarca yararlanma ve ücretsiz girişin yanı sıra alışverişlerde %15 indirim sağlayan Serbest Giriş Kartı'na da bu sitedeki for-

mu doldurarak sahip olabiliyorsunuz. Siteyi düzenleyen İstanbul.com, yakın bir gelecekte bu sitede Tatilya'dan canlı yayınların da gerçekleşeceğini belirtiyor. Böylece Tatilya'yı Internet üzerinden ziyaret edenler, Tatilya'nın o anki iç ve dış görüntüsünü canlı olarak izleyebilecekler. Ayrıca Tatilya'da bulunan oyuncak ve diğer ürünlerin satışları da yine bu sitedeki sanal mağazadan yapılabilecek.

Şişli Belediyesi'nden Internet Evi

İstanbul Şişli'de oturanlar artık Internet'e daha yakın. Şişli Belediyesi'nin eğitim reformu kapsamında açılışını yaptığı Internet Evi, Şişli sakinlerinin hizmetine açıldı. Özellikle öğrenci ve çalışanlar düşünülerek 8.30'dan 20.30'a kadar hizmet verecek olan Şişli Belediye Başkanlığı giriş katında açılan Inter-

net Evi, merkezde aynı anda 7 kişinin Internet bağlantısı yapabildiğini sağlıyor. Ayrıca, Türkçe Searcher sayesinde kullanıcılar bilgilere 7 ayrı dilde ulaşabiliyor. Tüm yerel yönetimlere örnek olması gereken bu projenin Şişli'nin 28 mahallesinde yaygınlaştırılması Şişli Belediyesi'nin temel hedefi.

"Al Kazan, Sat Kazan"

Türkiye'nin önde gelen bilgisayar ürünleri satan toptancı kuruluşlarından Bilgi Elektronik, Boğaziçi, Empa, Interactive, Linksoft, Linkplus, 3P, Promakro, Prosoft ve Yaman firmalarının oluşturduğu "Al Kazan, Sat Kazan" organizasyonunun II. Bayi-

ler toplantısı, ALKA Promosyon A.Ş. tarafından The Marmara Oteli'nde yapıldı. "Al Kazan, Sat Kazan" sisteminin tanıtıldığı toplantıya Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden gelen 300 bayi katıldı.

12. Spectrum Bursa'da

Artık Bursa'da da bir Spectrum Office Superstore var. Türkiye'nin en büyük ofis malzemeleri satan mağazası olan Spectrum, "Franchising" sistemi kapsamında Bursa'da açılan mağazası ile bir düzineye ulaştı. Bursa'daki yeni Spectrum, şehrin merkezinde üç katlı bir mağaza alanında hizmet veriyor. Adres: Fevzi Çakmak Cad. Fomara Han 79/E
Tel: 0224 - 250 65 23
Fax: 0224 - 250 37 17

IBM'in NetPC Karşısındaki Tavrı

Network Computer'e alternatif olarak Intel ve Microsoft, NetPC adını verdikleri bir standart oluşturmışlardı. IBM ise buna karşılık, müşterilerinden aldığı geri besleme üzerine şimdilik NetPC adı altında başka bir ürün üretmek yerine mevcut ürünlerindeki yönetim özelliklerini artırma kararı aldı: Bunlardan biri, halen pazara sunulan dört masaüstü PC ürün grubunda bilgisayarı ağ üzerinde daha kolay yönetebilmek (uzaktan ve otomatik olarak; açmak, kapamak, üzerine program kurmak, BIOS yenilemek vb.) için gerekli yazılımlar ve altyapı standardı oluşturmak. Ayrıca, Ekim ayı içerisinde IBM yeni modellerle ürün yelpazesini genişletti. Bu modellerde IBM Lotus Smart Suite ofis paketini (lisans) kullanıcılarına ücretsiz olarak vermeyi sürdürüyor. IBM'in yeni ürünlerinden biri PC300GL adlı bir aile. Bu aileden klasik yapıda 6 yeni model geliyor. Böylece diziye Pentium 233/MMX işlemcili, 4.2 GB diskli modeller katılıyor. Ayrıca daha küçük kasası olan, disket sürücüsü ve CD-ROM'u olmayan ve üzerinde standart 10/100 Wake-on-LAN Ethernet kartı bulunan bulunan 3 yeni model daha geliyor. NetPC standardına karşılık üretilen modellerin farkı ise ISA kart takılabilmemesine izin vermesi ve kasanın servis için açılabilir olması.

Silikon Graphics'den Savunma'ya Destek

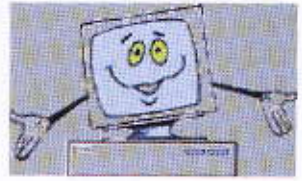
Silicon Graphics Onyx2 süperbilgisayarlarını kullanan Türk Mühendisleri, yapımını gerçekleştirdikleri ilk ve tek F-5 simülörünü Uluslararası Savunma ve Havacılık Fuarı IDEF 97'de sergileme imkanı buldu. Bir F-5 pilot kabini şeklinde olan simülörde bordo paneli

gösterge simülasyonları, gaz kolu, kumanda kolu, pedallar ve pilot koltuğu bulunuyor. Kumanda, pedallar ve gaz kolundan gelen veriler Onyx2 süperbilgisayarı ortamında simüle edilen göstergelerden okunuyor. Ankara'nın arazi yapısına ve gerçek verilere dayanarak oluşturulmuş uçuş alanı ve tüm uçuş mekaniği parametreleri de yine Silicon Graphics Onyx2 süperbilgisayarında simüle ediliyor.

Internet'te Referans Noktası

Hanel Bilgisayar, "Bilgisayar sektörünün Internet'teki adresi" sloganıyla yeni bir site açtı. Sitenin amacı, kullanıcılara Internet'te bir referans noktası oluşturmak. Donanım ve yazılım konusunda piyasaya yeni çıkan ürünler, sektörden güncel haberler, her zaman ihtiyaç duyulan shareware-freeware programlar, magazin-eğlence bölümleriyle kullanıcıların hizmetinde bir site. İthalatçı firmaların ürünlerini bir fuar mantığında sunduğu market sayfaları, son kullanıcıya bir referans

olurken, birçok güncel programlama dilleri ve programların tanıtıldığı yazılım bölümü özellikle üniversite öğrencileri için bir kaynak oluşturuyor. Ayrıca gerekli bilgileri e-mail ile bilgisayar.net'e ulaştıran herkese ücretsiz web alanı veriliyor. Hanel Bilgisayar'ın hazırladığı sitenin web adresi: www.bilgisayar.net.

Internet'te Gençlik Rüzgarı

Levi's'in de bir Internet sayfası var. Levi's bu sayfasıyla Türkiye gençliğini dünya gençliğiyle buluşturuyor.

Levi's'in de bir Internet sayfası var. Levi's bu sayfasıyla Türkiye gençliğini dünya gençliğiyle buluşturuyor. Jeanswear'da yeni akımları, sokak kültürü ve müzik ile ilgili son gelişmeleri, Levi's'in yeni reklamı Kung Fu'yu ve filmin sahne arkasını izlemek, Kung Fu ile Uzak Doğu'nun gizemini tatmak bu sayfalarda mümkün. Ayrıca, reklam filmi meraklıları, "The Ads" bölümünde tüm dünyada yayınlanan son dönem reklam filmlerini de takip edebilirler. Levi's'in web adresi: www.levi.com.

AutoCAD Release 14 ve Internet

Autodesk, Internet'te tasarım yapan insanların projelerini Internet üzerinden çeşitli şekillerde paylaşabilmeleri için AutoCAD Release 14 geliştirdi. AutoCAD Release 14'e eklenen araçlar sayesinde çizimler Internet üzerinde yayınlanabiliyor, yayımlanan çizimlerdeki nesnelere Internet adresleri bağlanabiliyor ve Internet adreslerinden dosya açma/saklama işlemleri gerçekleştirilebiliyor. DWF (Drawing Web Format), Autodesk'in Internet üzerinden AutoCAD çizimini yayımlamak için geliştirdiği yeni bir dosya formatı. AutoCAD çizimleri, "Export" komutu ile DWF formatında saklanabiliyor. DWF, vektör tabanlı bir format olduğundan, bit-map görüntülere göre dosya boyutları çok daha az. Bu da Internet üzerindeki transfer zamanını dü-

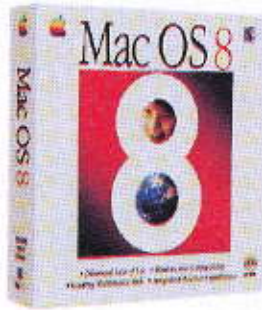
şürüyor. Ayrıca DWF dosyaları üzerinde zoom/kaydırma işlemleri gerçekleştirilebiliyor. DWF dosyaları, Internet tarayıcıları tarafından Whip! Plug-In ile görüntülenebiliyorlar. Dileyenler, ücretsiz olan Whip! Plug-In'i, www.sayisalgrafik.com.tr sayfasından yükleyebilir. Whip! Plug-In, Netscape Navigator ve Microsoft Internet Explorer tarayıcılarını destekliyor. DWF dos-

yası bu tarayıcılar tarafından görüntülenebiliyor ve üzerlerinde gerçek zamanlı zoom/kaydırma işlemleri uygulanabiliyor. AutoCAD Release 14 ile gelen bu yenilikler, tasarımlarınızı paylaşmada ve proje sunumlarında Internet ortamını kullanmanızı sağlıyor. Detaylı bilgi için <http://www.sayisalgrafik.com.tr> adresinden Sayısal Grafik Web Sitesine bağlanabilirsiniz.

MAC OS 8'den Yeni Haber

Satışı sürekli olarak artan Mac OS 8'den bir problem haberi geldi. CNET'ten gelen haber, MAC OS 8'in bazı PowerMac'lerde ve Performa'larda Restart'ı engellediği gibi sabit disk bilgilerinin silinmesine de yol

açabildiği. Konuyla ilgili görüştüğümüz Bilkom Yetkilileri, soruna ilişkin çözümün Apple tarafından geliştirildiğini ve bu çözümün müşterilere uygulanması için gerekli duyuru ve

çalışmaların yapıldığını belirttiler. Bu çözümü sağlayan uygulamanın Apple'ın Web sitesinde ve (Bilkom) İtp dağıtıcılarında bulunabileceğini bildiren yetkililer, güncelleştirmenin yalnızca iç ATA (IDE) sabit diske sahip Apple bilgisayarları için gerekli olduğunu açıkladılar. Sistem yazılımı 7.6.1 ya da 8.0 yüklü ve Macintosh Performa 5400CD, Macintosh Performa 5400/160, Macintosh Performa 5400/180, Macintosh Performa 5410CD, Macintosh Performa 5420CD, Macintosh Performa 5430, Macintosh Performa 5440, Power Macintosh 5400/120, Power Macintosh 5400/180, Power Macintosh 5400/200, Power Macintosh 5500/225, Power Macintosh 5500/250, Macintosh

Performa 6400/180, Macintosh Performa 6400/200, Macintosh Performa 6410, Macintosh Performa 6420, Power Macintosh 6400/200, Power Macintosh 6500/225, Power Macintosh 6500/250, Power Macintosh 6500/275, Power Macintosh 6500/300, Macintosh Performa 6360, 20. Yıl Macintosh'u (Twentieth Anniversary Macintosh) bilgisayarlardan birisine sahip olanlar, gerekli güncelleştirmelerini Sürücü Ayarları 1.3.1'i kullanarak hemen yapabilir ya da yetkili firmalara yaptırabilir. Bu uygulamayı şu İtp adresinden temin edebilirsiniz:

ftp://ftp.bilkom.com.tr/Apple/Bilkomline/Support/Software/Updates/Turkish/Drive_Setup_TU_1.3.1/

Adres Değişiklikleri

■ 1994'de, bilgisayar tüketim malzemeleri alanında üretim yaparak faaliyet göstermek amacıyla kurulan Unitex Bilgisayar Tüketim Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş., yazıcı şeridi üretimi ve lazer toner kartuş yenileme konularında da hizmet veriyor. Dia-Nielsen firmasının Türkiye distribütörlüğünü de alarak faaliyet alanını genişleten Unitex, bundan böyle yeni yerinde. Yeni adresleri; Mesut Cemil Sokak No: 18 Kuştepe Yolu Mecidiyeköy
Tel: (212) 288 55 16
Faks: (212) 272 09 74

■ NCR taşındı: Yeni adresi, Kısıklı C. 37-B Altunizade 81190/Istanbul
Tel: (216) 474 00 00
Faks: (216) 474 00 60

■ Turk Nokta Net yeni adresinde: Gazeteciler Mahallesi 23 Temmuz Meydanı No:7 Esentepe-Istanbul
Tel: (212) 216 11 16
Faks: (212) 216 11 26
<http://www.turk.net>

BASF Türkiye'de

■ Almanya'nın dünya çapındaki devlerinden biri olan BASF'ın manyetik medya üreten bölümü geçtiğimiz yıl yine bir dünya devi olan Kore'nin Emtec firması tarafından satın alınmıştı. Emtec, Almanya, İtalya, Fransa örgütlenmelerinden sonra Türkiye'de de örgütlenme çalışmasını tamamladı. Emtec, Dafne Bilgisayar'ı BASF manyetik ürünlerinin yetkili distribütörü olarak atadı.

Yapı Sektörü de Internet'te

İnşaat sektörüne yönelik elektronik ortamda bilgi iletişimini sağlayan Yapı Bilgi İletişim Hizmetleri Ltd. Şti., <http://www.yapi.net> adresiyle Internet ortamında. Yapi.net, yapı sektöründe faaliyet gösteren firmaları bir çatı altında toplayarak Türk yapı sektörünü iç ve dış pazarlara etkili ve çabuk tanıtan bir web sitesi. Yapi.net,

içerik itibarıyla, inşaat malzemeleri üreticileri, mimar, mühendis ve müteahhit firmalar, sektör standartları ve yasalar, kurum ve kuruluş biyografileri, işadamları ve yöneticiler, holdingler, inşaat malzemeleri satıcıları, usta ve kalfalar, pazar araştırmaları, gözde yatırım ülkeleri, ihracat ve ithalat, borsa analizleri, tüm ürünlerin görülebileceği fuar merkezi ve ürün fiyatları, şirket haberleri ve sektörel ilgili genel haberleri kapsıyor.

Newcom Modem ve Multimedya ürünleri

Newcom firmasının distribütörlüğünü alan Ölçsan CAD, Newcom'un ürettiği Newcom 33,6 ve 56K dahili/harici modemler, özel ahşap kabinli multimedya hoparlörleri, ses kartları ve multimedya kitlerini piyasaya sundu. Ekim ayından itibaren Ölçsan stoklarında bulunacak modemlerin voice ve speakerphone

Book, Fax Forwarding gibi 14,4 Kbps faks özellikleri var. 33,6 Kbps data özellikleri ise: Terminal emülasyonu; ITU-T V.34+, V34, V32bis, V22bis, V22, Bell 212 A/103. Modem'in hızı 33,6 Kbps-300 bps (115,2 Kbps sıkıştırılmış). Caller ID, Auto Call Detection, Remote Message Retrieval, ISO 101 uyumu,

Voicemail özellikleri arasında sayılabilir. Bilgi sıkıştırma kapasitesi V.42bis ve MNP 5. Newcom'un diğer modemi 56K Internal Speakerphone Modem, bu özelliklerin tümünü taşıyor; bu modemin farkı 56 Kbps'lik hızı.

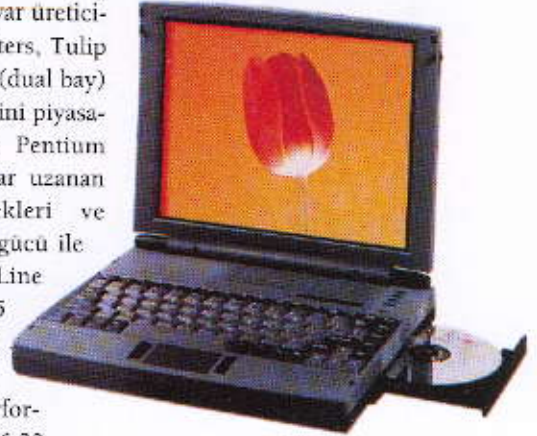
Bilgi için: Ölçsan CAD
Tel: (0212) 280 97 61
Faks: (0212) 264 24 79
Fiyatlar: 64-189,-\$

modelleri de mevcut. Newcom 33,6 Internal Speakerphone Modem'in işlemcisi Cirrus Logic. Direct, Broadcast, Schedule Fax, Auto Redial, Phone

Tulip'ten Motion Line

Avrupalı bilgisayar üreticisi Tulip Computers, Tulip Motion Line db (dual bay) notebook modelini piyasaya sürdü. Intel Pentium 166 MHz'e kadar uzanan işlemci seçenekleri ve MMX teknoloji gücü ile Tulip Motion Line db, Windows 95 ve Windows NT uygulamalarında yüksek performans sağlıyor. 16,32 veya

64 belleğe konfigüre olabilen notebook, Tip III PCMCIA genişleme yuvası içeriyor ve sabit disk sürücüsü kapasitesi 3,0 GB'a kadar yükselebiliyor. Sistem standart olarak 10 hızlı CD-ROM içeriyor. Ayrıca daha hızlı sürücüler de bu yıl içerisinde sunulacak. Çift yuva dizaynı ile disket sürücüsü ve CD-ROM sürücüsü standart olarak sunulurken, istenildiğinde ikinci batarya veya sabit disk sürücüsü ile yer değiştirilmesi mümkün. 12,1" TFT

veya DSTN SVGA ekran içeren db modeli Windows uygulamalarında istenen en geniş görüntü alanını sağlıyor. 16-bit audio alt sistemi, CD-ROM sürücüsü ve Zoom Video Part bir bütün olarak birleştirildiğinde, Tulip Motion Line db, komple hareketli multimedya çözümleri sağlıyor.

Bilgi için: Tulip Computers
Tel: (312) 437 47 42
Faks: (312) 436 09 45
Fiyatı: 3200 \$ + KDV

Intel'in Gelişmiş Multimedia Yetenekli Anakartı

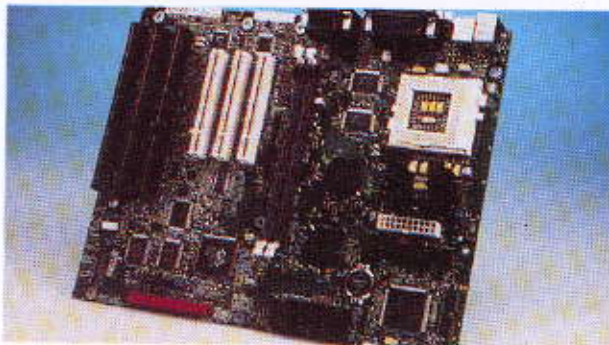
Intel'in resmi distribütörü Empa Elektronik, multimedia çözümleri için yüksek performans ve tümleşiklik sunan AN430TX anakartı tanıttı. Anakart üzerindeki 64-Bit ATI Rage*II+ bazlı grafik hızlandırıcı 2 MByte SCRAM içeriyor. Ses içinse, donanımsal olarak MIDI dalgı şeklini destekleyen Yamaha OPL4 yongası anakartın içinde gömülmüş. AN430TX'in diğer özellikleri ve içeriği kısaca şöyle: 233 MHz'e kadar MMX

teknolojili Pentium işlemci desteği; Intel 82430TX PCIsset yonga takımına dayalı mimari; 512 Kbyte PB düzey önbellek (L2cache); 2 adet 168 uçlu

DIMM sokette 256 MByte'a kadar SDRAM ve EDO ana bellek; Ultra DMA/33 standardını destekleyen 2 adet PCI IDE denetleyici; 2 MByte

SCRAM içeren 64-Bit ATI Rage*II+ bazlı grafik hızlandırıcı (seçenekli); 6 adet genişleme yarığı (ses+grafik desteği olan anakartta 3 PCI + 3 ISA, sadece ses çıkışı olanda 3 PCI+2 ISA + 1 ISA/PCI seçmeli); ATX anakart üzerinde 2 seri, 1 paralel, 1 floppy, 2 adet USB konektörleri...

Bilgi için: EMPA Elektronik
Tel: (212) 599 30 50
Faks: (212) 598 53 53
Fiyatı: 190 \$ + KDV

Microtek Tarayıcılar Türkiye Pazarında

Ölçsan CAD, Microtek tarayıcıları pazara sundu. Özel tarama programı (ScanWizard), karakter tanıma programı U-Lead, görüntü işleme programı PhoImpact ile birlikte verilecek olan tarayıcılar Win 3.x, Win 95, Win NT ve MAC uyumlu. Bağlantı arabirimleri ise SCSI veya paralel olarak ürünlere dahil veriliyor. Plus modellerde ek olarak özel bundle programları ve Photoshop full versiyon opsiyonu mevcut. Taşınabilir modeller olan PageWiz'ler de dahil olmak üzere tüm modellere otomatik doküman besleyici takılabilir. ScanMaker E3, E6 ve III modellerine de dia tarayıcı modül ek-

lenebiliyor. Masaüstü tipindeki bu tarayıcının kağıt ebadı ve tipi A4 ve 36-bit renkli. 216x345mm ve tek geçişli tarama tipine sahip tarayıcının maksimum hızı, 3-48 milisaniye/tarama çizgisi. Microtek'in optik çözünürlüğü 1200 dpi x 600 dpi, Interpole çözünürlüğü 9600 dpi x 9600 dpi. Bilgi için: Ölçsan CAD
Tel: 280 97 61
Faks: 264 24 79
Fiyatlar: 153-4100 \$

13. Haritacılıkta Yeni Boyut

Autodesk GIS grubunun geliştirdiği ve pazara sunduğu AutoCAD Map, harita üreten, bakımı yapan, ve bu haritalar üzerinde analiz yapan tüm mühendisler, planıcılar ve teknik personel tarafından kullanılacak bir haritacılık yazılımı. AutoCAD Map ile haritalar sayısal hale getiriliyor, bakımları yapılıyor, analiz ediliyor, tematik haritalar oluşturuluyor, hassas ve kaliteli çıktılar alınıyor. AutoCAD Map, sadece

harita üretimine yarayan bir yazılım değil, aynı zamanda bir GIS sistemi gibi davranıp, topoloji kurmaya da olanak tanıyor; haritada bulunan grafik elemanlar ile grafik olmayan veritabanı kayıtları arasında bağlantı kurulabiliyor. Bu kayıtlar ya çizim dosyasında grafik elemanlara bağlı olarak tutulup nesne verisi diye adlandırılıyor ya da harici bir veritabanı sisteminde yer alıyor. En önemli özelliklerinden biri de, haritaların Autodesk MapGuide yazılımı ile Internet/intranet üzerinde yayımlanabilmesi.

Bilgi için: Sayısal Grafik
Tel: 293 04 23
Fiyatı: 5250 \$+ KDV

TOSHIBA

Libretto 50 CT

DÜNYANIN en küçük BİLGİSAYARI
SADECE 850 gr.

Toshiba MiniNote

Pentium75 Mhz. İşlemci

16 MB EDO Ram - Max 32 MB EDO Ram

810 MB HDD

6.1" TFT Renkli (640x480 Dpi) / 16 Milyon Renk
1 MB EDO Ekran Kartı / 64 Bit Grafik Hızlandırıcı

16 bit SB Pro Ses Kartı / Hoparlör

Li-Ion batarya / 1.5 - 2.0 Saat Batarya Ömrü

850 gr. ağırlık

Windows 95 İşletim Sistemi

\$2290

Fiyatı KDV dahil değildir.

TOSHIBA

Notebook Computer

Türkiye Distribütörü BEKOM A.Ş.

Mecidiyeköy Showroom: Büyükdere Cad. Lale İşhanı No: 62/1 Mecidiyeköy-İstanbul Tel: (212) 280 47 00 pbx Fax: (212) 288 47 50
Akmerkez Showroom: Akmerkez, Akşarşı Etiler-İstanbul Tel: (212) 282 15 06 14-Hat Fax: (212) 282 18 99

TÜRKİYE DAĞITICILARI

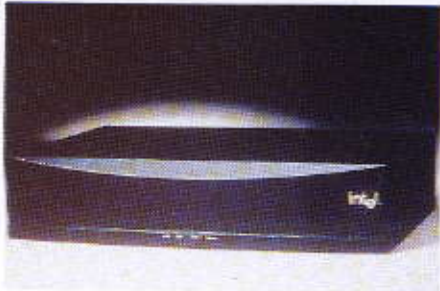
ESCORT
COMPUTERS

arena
DİĞİTALİZASYON

Link
SOFT

Internet Üzerinde Güvenli Network Bağlantısı

Özel iş haberleşmeleri için geleneksel WAN routing ihtiyaçlarına basit ve ucuz çözümler sunan Intel Express Router'ları, şimdi Internet üzerinden iletişim

in için de güvenlik sağlıyor. İki ya da daha fazla Express Router'la Internet'te güvenli Virtual Private Network'ler yaratılabilir. Güçlü kodlama ve ayar kabiliyetleri ile veriler korunurken, uzun mesafe tahsis edilen WAN bağlantısına kıyasla düşük maliyetli Internet erişimi ile %80 oranında da tasarruf sağlanabiliyor. Intel Express Router'ları, routerların kurulum ve yönetimindeki karmaşıklığı basitleş-

tirirken, basit menü tabanlı seçenekler kullanılarak, network durumlarının çoğunu karşılayan default ayarları ile birkaç dakika kurulup çalıştırılabilir. Her WAN ve LAN bağlantısının gözlemi ve sorun giderimi için hiyerarşik görünüm sağlayan güçlü Windows OS-tabanlı SNMP

yönetim gereçleriyle de yönetim çok kolaylaşıyor. Her routerda yapılandırılan gelişmiş filtreleme, veri sıkıştırması ve Network adres çevirimi (NAT) gibi özelliklerle veri iletimi ve genel domain üzerinden güvenli veri bağlantısı sağlanırken, özel LAN'lara genel erişim de kısıtlanıyor.

Bilgi için: EMPA

Elektronik

Tel: (212) 599 30 50

Faks: (212) 598 53 53

Fiyatı: 1299 \$ +KDV

Grafik Tasarımcılarına Geniş Formatlı Yazıcı

Hewlett Packard'ın, Macintosh kullanan profesyonel grafik tasarımcıları için geniş formatlı HP DesignJet 455CA yazıcısı piyasada. Yeni yazıcının renkli PostScript uyumluluğunun yanı sıra tak-ve-çalıştır desteği de var. Macintosh yazılımı PostScript dil uyumlu bir RIP ile donatılan DesignJet 455 CA, mürekkep damlalarının doğru ebat ve şekilde dağıtılarak net fontlar ile parlak ve canlı renklere sahip etkileyici renkli görüntüler oluşturmaya hazır bir biçimde, HP JetDirect kart ve kabloları ile birlikte geliyor.

Entegre RIP, Macintosh bağlanabilirliği ve standart rulo besleyici ile otomatik kesici gibi özellikler, yazıcının komple bir çözüm teşkil etmesini sağlarken düşük satış fiyatı ve işletim maliyeti açısından da bağımsız tasarımcılar ve küçük ölçekli firmalar için oldukça çekici. Yazıcı kurularak kullanılmaya hazır bir biçimde, HP JetDirect kart ve kabloları ile birlikte geliyor.

Bilgi için: Hewlett Packard

Tel: (0212) 224 59 25

Fiyatı: Boyuta göre değişiyor.

Kısıtlı Bütçe İçin Yüksek Performanslı İşistasyonu

Hewlett Packard, Intel Pentium II tabanlı yeni PC işistasyonu Kayak XA'yı tanıttı. Finansal analiz, ileri elektronik tablo simulasyonu, giriş

seviyesi mekanik CAD ve ticari uygulama geliştirme gibi hesap-yoğun uygulamalar için tasarlanan HP Kayak XA PC işistasyonunun, Intel'in yeni 440LX

AGP set'ine bağlı tek 233, 266 veya 300 MHz Pentium II işlemci, 64-bit Cirrus Logic CL-GD5465 kart üzerindeki grafik kartı, 4 MB Rambus bellek, 2,5/4,3 GB Ultra ATA sabit disk, 384 MB'a kadar artırılabilen SDRAM DIMM sistem belleği ve 512 KB ön bellekten oluşan bir mimarisi var. Yeni HP Kayak XA PC işistasyonu aynı zamanda 24 hızlı bir CD-ROM sürücü,

kart üzerindeki 16-bit full duplex ses kartı, programlanabilir, çok işlevli yeni bir klavye, Netscape Communicator, Microsoft Explorer, Adobe Acrobat Reader ve AutoDesk Whipl yazılımları ile de zengin bir sistem sunuyor.

Bilgi için: Hewlett

Packard

Tel: (0212) 224 59 25

Fiyatı: Modele göre değişiyor.

Neşeli Klavye: Comfy

Artık çocuklar emekleme-ye başladıklarında sadece kendi dünyalarına değil, onlar için özel olarak tasarlanmış bir klavyeyle bilgisayar dünyasına da adım atacaklar. Comfy adlı Klavye, çok küçük çocuklara yönelik, Interaktif bilgisayar deneyimi ve çocuk eğitimini anne babalara yardımcı olmak üzere geliştirdi. 23 özel tuşu ve telefonu ile 12 aylıktan başlayıp 6 yaşa kadar ilerleyen her dönem göz önü-

PC bilgisayarların printer çıkış portuna, MAC'lerde ise paketin içinde bulunan ADB bağlantı kablosu ile bağlanıyor. ComfyKlavye'nin satışa sunulan paketinin içinde, 1 ComfyKlavye, ComfyLand'de Doğum Günü Partisi ve İlk Adım adlı 2 CD-ROM ve Ebeveyn Rehberi ve Teknik Kitap var. ComfyKlavye ve CD'ler birbiriyle bütünleşik bir durumda, yani klavye başka bir CD ile CD'ler de normal bir klavyede çalışmıyor. Klavyedeki tuşların çeşitli özellikleri var. Örneğin, telefon tuşları, çocukların Comfyland'deki arkadaşlarıyla ko-

ne alınarak tasarlanan ComfyKlavye, PC ve (özel ara kablosu ile) MAC uyumlu. ComfyKlavye'nin çalışması için gereken bilgisayar donanımı şöyle: PC'lerin 386 DX uyumlu, 33 MHz, MAC'lerin ise 68040 CPU veya üstü olması gerekiyor. DOS sürümü 5.0 (veya üstü), Windows 3.xx (veya üstü); VGA veya SVGA monitör; 4 MB RAM; 2 MB hard disk boşluğu; iki hızlı CD-ROM sürücüsü (veya üstü) istenen diğer donanım özellikleri. ComfyKlavye

muşmalarını sağlıyor. Süpriz silindir, beklenmedik olaylar yaratıyor ve hikayenin akışını hızlandırıyor. Renk ve müzik tuşları ise, müzik çalıyor ve renkleri değiştiriyor. Hava ve Gün tuşu ise hava ve zamanla oynuyor. ComfyKlavye'yi temin edebileceğiniz bir diğer adres de Chip Club. Bilgi için: Özer Pazarlama Ltd. Şti. Tel: (212) 513 37 70 Faks: (212) 513 43 57 Fiyatı: 149 \$+KDV

TOSHIBA

TECRA 750 CDT

DÜNYANIN en gelişmiş DİZÜSTÜ BİLGİSAYAR SİSTEMİ

Intel tarafından diz üstü bilgisayarlar için üretilen **Tillamook Pentium 233 MMX İşlemci**

Dizüstü bilgisayarlarda dünyada ilk kez: **5-9 GB HDD - DVD ROM Drive (Opsiyonel)**

Intel Mobile Pentium 233 MMX İşlemci
32 MB EDO Ram - Max 160 MB EDO Ram
5 GB HDD Removable, /Max 9GB HDD
13.3" TFT Renkli (1024x768 Dpi) / XGA Ekran
4 MB SG RAM / 16.7 milyon renk / 20X CD Rom
16 bit SB Pro Uyumlu Ses Kartı / S3 Virge 3D Sound
Mikrofon / SVideo-TV Out / 2xUSB Port / Li-Ion Batarya
3.5-7.0 Saat Batarya Ömrü / 3.6 Kg Ağırlık
Windows 95 İşletim Sistemi

(Batarya Süresi Kullanılan Aplikasyonlara ve Güç Yönetimi Ayarlarına Göre Değişir.)

TOSHIBA

Notebook Computer

Türkiye Distribütörü **BEKOM A.Ş.**

Mecidiyeköy Showroom: Büyükdere Cad. Lale Apartmanı No 82/1 Mecidiyeköy-İstanbul Tel: (212) 288 47 00 Faks: (212) 288 47 50
Akmerkez Showroom: Akmerkez, Alışveriş Bölgesi-İstanbul Tel: (212) 282 18 96 (4 Hat) Faks: (212) 282 18 99

TÜRKİYE DAĞITICILARI

ESCORT
COMPUTERS

arena
DİĞİTAL A.Ş.

Link
SOFT

Sesli ve Görüntülü E-mail'ler

Karma, distribütörü olduğu Tekram'ın video konferans kitini piyasaya sundu. "How-R-U Video Konferans Kiti" sayesinde, kamerayla kaydedilen sesli ve hareketli görüntüler e-mail olarak karşı tarafa iletilabiliyor. Video Mail yazılımının Ultra-compressed formatı sayesinde 2 dakikalık (2 dakika-1 megabyte)

yüksek çözünürlükte digital görüntüleri kolay ve hızlı bir şekilde transfer edebilmek mümkün. Üstelik karşı taraf, bu görüntülü mesajı açmak için özel bir yazılıma da ihtiyaç duymayacak. Kamera ve PC arasında arabirim görevi gören C210 Video Capture Kartı; mikrofonuyla beraber, otomatik veya manual odaklama ve ışık ayarlı Philips PC Video

Camera ve Tüm TCP/IP network ortamlarında, analog (POTS), digital (ISDN) veya doğrudan (LAN, T1, Direk Relay) bağlantılara tam uyumlu VDOPhone yazılımı, Tekram How-R-U Video Konferans kitinin kapsadığı 3 ayrı ürün. Video Mail Yazılımı ise, 2 dakikalık

160x120 çözünürlükte, saniyede 30 kare hızında, sesli ve sıkıştırılmış video görüntüsünü mail olarak yollama imkanı veriyor. Tekram "How-R-U Video Konferans kiti" 1 yıllık garanti kapsamında.

Bilgi için: Karma

Donanım Yazılım

Tel: (212) 233 30 30

Faks: (212) 296 18 29

Fiyatı: 209 \$

En Uzun Pil Destekli Taşınabilir

Acer, dünyanın en uzun pil destek süresine sahip ve Intel'in 233 MHz'lik Pentium işlemcisini kullanan çok yüksek performanslı TravelMate 7100 adlı taşınabilirini çok yakında Türkiye'de de piyasaya sunuyor. Travel Mate 7100'ün en büyük avantajı, yedi ila 10 saat arasındaki pil destek süresi. Acer'in kendi tasarladığı ve ürettiği parçaları kullanan 7100, bu süreyi, kullandığı Li-Ion pil, çok az enerji harcayan parçaları ve Acer'in geliştirdiği Heuristic Power Management adı verilen kendi kendine güç yönetimini öğrenen sistemle sağlıyor. 128 MB'a kadar artabilen 32 MB SDRAM, 512 KB ön bellek, 3D destekli 128-bitlik ekran kartı, 2 MB video belleği, 3.2 GB hard disk, ve 3D ses kartı kullanan TravelMate 7100, 20

hızlı CD-ROM kullanırken, istendiğinde yuvasına disket sürücüsü veya ikinci bir harddisk de takabilme imkanı veriyor. Multimedia uygulamalarında performansı arttıran Zoomed Video Port, 32-bitlik PCMCIA kartları destekleyen Cardbus ve geleceğin bağlantı arabirimi USB porta sahip 7100, Q-Türkçe klavye, Türkçe Windows 95, Lotus Smart Suite 97 ile satışa sunulacak. *Bilgi için: İhlas/Acer*
Tel: (216) 317 96 50
Fiyatı: Öngörülen fiyat, 6000 \$

Dağıtım Yönetimi Yazılımı

Ürünlerini dağıtım ağı ile pazarlayan firmalara entegre çözümler sunan Dağıtım Yönetimi Yazılımı, A1 Yazılım'ının bir ürünü. Dağıtım Yönetimi Yazılımı'nın genel özellikleri şöyle: Stok yönetimi; barkod ile stok takibi; cari hesap yönetimi; döviz en-

deksli risk takibi; geciken tahsilat ve ödemelerin takibi; sipariş uygulamaları; optimum yükleme, rut ve sevkiyat planı; el bilgisayarı işlemleri; araçta faturalama ve araç stok takibi; muhasebe yönetimi; finansman tabloları; çek/sepet ve ödeme işlemleri;

bordro takibi; demirbaş takibi; merkez/şube arası bilgi transferi; POS ile entegre mağaza otomasyonu uygulamaları; esnek raporlama sistemi; 10 ayrı döviz cinsi; seçilen döviz cinsine göre rapor alabilme; geçmiş yıl bilgilerine erişim. Mouse kullanımı, tüm indeksli sahalara göre kayıt arama ve erişim olanağı, mesajların ekranda bekleme sürelerini istenirse sesli olarak tanımlama, raporlarda filtreleme özelliği, kullanılan yazıcıların özelliklerini tanımlayabil-

me, dönem kapatmadan firma bilgilerini 15 ay üzerinden izleyebilme, sımsız dosya kayıt sayıları, Btrieve tts (Transaction Tracking System) özelliği yani kesintilerden dolayı bilgi kayıpları oluşmaması ve dosyalarda bakım işlemi gerektirmemesi de Dağıtım Yönetimi Yazılımı'nın teknik özellikleri arasında sayılabilir.

Bilgi için: A1 Yazılım

Tel: (232) 445 98 50

Faks: (232) 441 52 46

Fiyatı: Projeye göre değişiyor.

Enerji Yıldızı Ödüllü Yeni Yazıcı

BJC-250, özellikle dar bütçeli ama yüksek kaliteli text, grafik ve hatta fotoğraf basmak isteyen ev kullanıcıları için çok uygun. Renkli konumda 360 dpi çözünürlükte parlak renkler basabilen yazıcının renkli kartuşu siyah kartuşla değiştirile-

Düşük enerji tüketimin-den dolayı Amerikan Çevre Koruma Ajansı tarafından Enerji Yıldızı ödülüne layık görülen Canon'un BJC-250 Bubble Jet Renkli Yazıcısı piyasada. Afiş basma kapasitesine sahip

biliyor ve aynı zamanda opsiyonel foto kartuş ile fotoğrafa yakın baskılar elde edilebiliyor. BJC-250 ile verilen sürücü, özel bir görüntü geliştirici teknoloji ile donatılmış. Bu yeni teknoloji, dü-

şük çözünürlüğe sahip resimlerin kalitesini artırıyor. BJC-250'deki görüntü geliştirici, baskıda düzgün olmayan kenarları düzelterek, orijinalde mevcut olan çözünürlüğü yükselterek son çıktıyı hatasız hale getirerek, güzelleştiriyor. Bu özellik Internet kullanımında yazıcıyı ideal bir hale getiriyor. BJC-250, yüksek çözünürlüklü kağıt, asetat, ters baskı filmi, parlak film, bez esaslı kağıt ve T-Shirt transfer kağıdı gibi çok çeşitli baskı malzemesi kullanabiliyor. BJC-250, Windows 95/3.1 ile uyumlu ve "Tak-Çalıştır"a hazır bir durumda.

*Bilgi için: Hesmak
Text&Data Bölümü
Tel: (212) 296 33 10
Fiyatı: Belirlenmedi.*

WinPoint Mouse

Bir PC GOLD kuruluşu olan Metro Elektronik tarafından Türkiye'ye getirilen ve satış yapılan WinPoint Mouse, işlev itibari ile diğerlerinden oldukça farklı bir çizgi izliyor.

Track Ball, Touch Pad, Pen Mouse veya normal mouse'dan tamamen farklı bir çalışma prensibine sahip olan bu Mouse yanında birçok da avantaj getiriyor. Kendine has ve ona bağlı bir mouse pad üzerinde hareket eden bu mouse yine 1.8 x 1.6 cm'lik bu alanla sınırlı. Ancak en uç noktalarda ekranın köşesine de zaten ulaşmış oluyor. Böylece mouse'u tekrar kaldırıp sürüklemek zorunda kalmıyorsunuz.

Bu da yerden tasarruf sağladığı gibi kirlenmeyi de tamamen ortadan kaldırıyor. Özellikle Notebook bilgisayarlar için çok uygun olan bu mouse'un çözünürlüğü de 360 ile 1600 dpi arasında ayarlanabiliyor. Ayrıca orta tuş, yanında gelen yazılımı sayesinde çift klik de dahil olmak üzere çeşitli farklı fonksiyonlara da ayarlanabiliyor. Yazılımların yanında DOS, Win95 ve Win3.x sürücüleri de bulunuyor.

*Bilgi için: Metro Elektronik
Tel: (216) 414 90 04 - 418 11 44 (Dahili 137)
Faks: (216) 414 90 06
Fiyatı: 33 \$+KDV*

Aspire Kendini Aştı

Aspire yenilendi. İhlas-Acer, 1995'de PC kullanıcıları ile tanıştığı ve satışından büyük memnuniyet duyduğu Aspire'in yeni boyut kazanmış yüksek performanslı sürümünü yakınlarda piyasaya sunacak. Koyu lüme rengiyle bilgisayarda zerafeti yakalamaya çalışan Aspire 3000P son teknolojiyle donatılmış. Intel Pentium MMX teknoloji ile işlemci, 16/32 MB RAM (max. 256 KB), 2/3.2 GB harddisk, 24 hızlı CD-ROM, 16 bit ses kartı sayesinde multi-

media desteğiyle Aspire PC kullanıcılarına ek olanaklar da sunuyor. 56 KB dahili faks-modem ve 3 ay ücretsiz Internet paketi ile 90 gün sınırsız sörf yapabilme, opsiyonel video capture card ve kamera ile görüntülü telefon görüşmeleri ve her çeşit görüntüyü kaydetme, opsiyonel joystick ile oyun oynama, subwoofer ile müzik CD'lerini zevkle dinleme olanakları ise Aspire 3000P'nin avantajlı özellikleri arasında. Bilgi için: İhlas-Acer
Tel: (216) 317 96 50
Fiyat: Belli değil

Sürat Lise-1 Matematik

Orta öğretime yönelik olarak hazırlanmış olan Lise-1 Matematik programı Sürat yazılım tarafından satışa sunuluyor. CD'nin tasarımı ise ODTÜ Matematik mezunu Şadan Günönü tarafından yapılmış. Bu sektörde olan oldukça fazla rekabet yüzünden multimedia ağırlığı gittikçe artan eğitim CD'lerine bu program da ekleniyor.

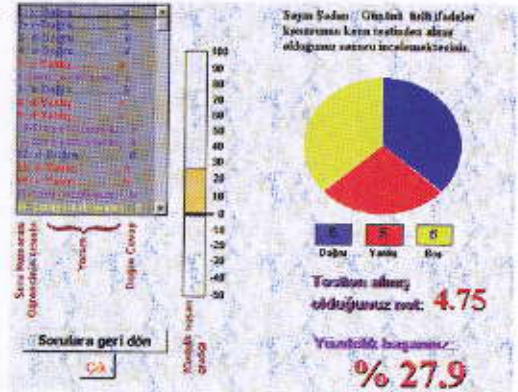
Hiçbir kurulum gerektirmeden direkt CD'den çalışan programın daha ilk ekranından size program boyunca yardımcı olacak ve konuları anlatacak anime karakter ile tanışıyorsunuz. Ana menü ekranına gelindiği zaman ise sayılar, üslû ifadeler, köklü ifadeler, bölünebilme, taban aritmetiği, mantık, bağıntı, fonksiyonlar, kümeler, işlem ve modüler aritmetik, oran ve orantı gibi konulardan oluşan ana başlıklara ulaşılabilir. Adınızı ve soyadınızı girdikten sonra, istediğiniz bir konuya tıklayarak o konu ile ilgili alt menüye ulaşabiliyorsunuz. Buradan konu, konu testi ve yine bu konuya ait çıkmış ÖSS-ÖYS sorularına ulaşmak mümkün oluyor.

Konu seçimi yapıldığı zaman ekrana gelen menüden bir sonraki veya önceki derslere geçiş yapabiliyor ve varsa konu ile ilgili aktivite ve anlat seçenekleri seçilebiliyor. Aktivite seçeneğinde konu ile ilgili görsel malzeme bulunurken, anlat seçeneğinde

de sevimli bilgisayar size konu ile ilgili bilgiler veriyor. Konu testlerini seçtiğiniz zaman testlere giriş aşamasında her soruya ayrılan süre, 1., 2. ve 3. seviye soruların zorluk seviyesini ayarlayabiliyorsunuz. Testlere girildiği zaman aşağıda yer alan sorulardan herhangi biri seçilebilir ya da sağ taraftaki menüden bir sonraki soruya geçilebiliyor. Seçimi yapmak için gerekli olan seçenekler ise yine altta yer alıyor. Test

bittiği zaman ise testle ilgili oldukça detaylı bir sonuç tablosu ekrana geliyor. Buradan hangi sorunun doğru yapıldığı hangisinin yanlış olduğu ya da bakılmayan soruların neler olduğu görülebiliyor. Ayrıca yine bu ekrandan pasta grafik olarak başarı yüzdenizi görebiliyorsunuz. Yine aşağıdaki bir tuş yardımı ile de tüm soruların detaylı çözümlerine ulaşılabilir. ÖSS ve ÖYS soruları için de aynı olaylar geçerli olmakta. İlk ekrandan programın kullanımı ile ilgili yardım da alınabiliyor.

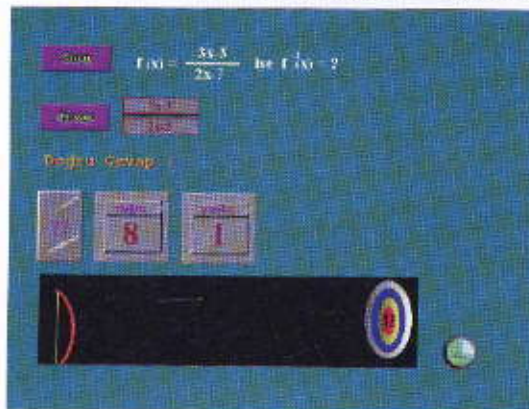
Lise 1 öğrencileri için hazırlanmış olmasına rağmen kullanılan grafikler daha çok küçük yaşta çocuklar için hazırlanmış gibi. İçerik ise oldukça doyurucu. Her testin sonunda yer alan değerlendirme ve soruların de-

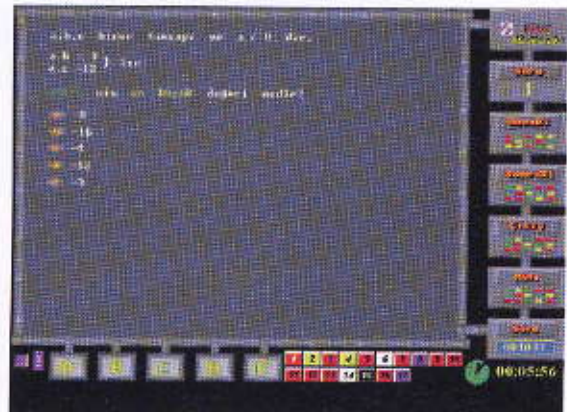
Program içerisindeki test değerlendirme ekranı oldukça detaylı olarak hazırlanmış.

taylı çözümlerine ulaşma imkanı programın ön plana çıkan özelliklerinden. Soruların zorluk seviyesi de iyi ayarlanmış. Öğrenciyi donuk ve zevksiz bir ortandan çıkarıp canlı bir atmosfere taşımaya yönelik, moral bozmadan, yormadan matematiği sevdirmeye yönelik olarak ağırlıklı olarak Lise 1 öğrencileri için hazırlanmış bu CD içerisinde 4 saat ses kaydı, Beethoven ve Mozart'dan derleme 3 saat fon müziği ve ÖSS-ÖYS'de son yirmi yıl içinde çıkmış 1 milyondan fazla soru içeren bir soru bankası bulunuyor. ☐

Bilgi için: Sürat Yazılım
Tel: (216) 391 7031
Faks: (216) 492 3222
Fiyat: 35\$+KDV

Programın test aşamasına geçildiğinde de karşınıza aynı grafik kalitesi çıkıyor.

Borland Delphi 2.0

Seçkin kitapevi tarafından yayınlanan bu kitap Borland Delphi kullanarak Windows'da program yazmak isteyenler için başlangıç seviyesinde bir başvuru kaynağı niteliği taşıyor. Delphi 2.0'nin tabanı olan Pascal'ın yapısı ve basit komutların anlatımı ile giriş yapan kitap ilk bölümde basit Pascal programları yazabilmeyi öğretiyor. Visual bir dil olan Delphi ile programlama yaparken pencere tasarımının nasıl olması gerektiği, standartlaşmış ya da kullanıcıların hoşlanmayacağı pencere tipleri gibi görünümde dikkat edilmesi gereken nok-

talar ve programı kullanırken ekranda yer alan menülerin ve araç çubuklarının kullanımı da kitapta yer alan diğer konular arasında. Ayrıca programlama yaparken kullanacağınız Delphi öğelerinin ekrana yerleştirilmesi, kullanımı ve bu öğelere kodların nasıl girileceğini de bu kitapta bulabiliyorsunuz. Konuların anlatımı sırasında görsel olarak ekran görüntüleri ile çok iyi desteklenmiş olan kitap-

bın sonunda ayrıca Internet üzerinde yer alan önemli Delphi sitelerinin adresleri ve Borland Delphi 2.0'da yer alan dikkat edilmesi gereken Bug'larla ilgili bir de ek bulabiliyorsunuz. Giriş seviyesindeki bu kitapla beraber

Pascal ve Delphi ile ilgili programcılığa bir adım atmış oluyorsunuz.

Bilgi için: Seçkin

Kitapevi

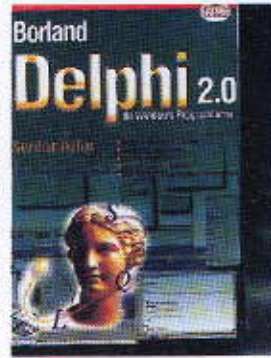
Tel: (312) 435 3030

Faks: (312) 435 2472

E-mail: seckin@seckin.com.tr

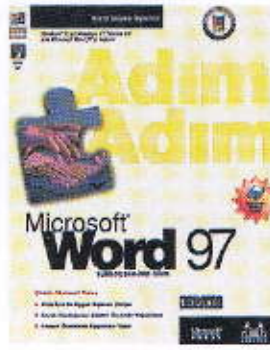
Web: <http://www.seckin.com.tr>

Fiyat: 1.600.000 TL

Adım Adım Microsoft Word 97

Mehmet Yolcu'nun çevirisini yaptığı kitap uygulama disketi içermekte ve kendi başına öğrenim tarzında. Kitabın önemli özelliklerinden biri Türkçe sürümüne göre yazılmış olması. Belgeleri açıp kapamak, yeni belge yaratmak ve belgeyi biçimlendirmenin yanı sıra

Word 97'nin diğer Microsoft programları ile entegre halinde kullanılması da gösterilmekte. Belgelerin Microsoft Front Page'i kullanarak Internet'te yayımlanmaya hazır hale getirilmesi veya belgeyi e-posta olarak göndermek gibi birtakım yenilikleri öğreten kitap, sertifikalı

Microsoft Office Kullanıcı sınavı için hazırlık sağlamakta. Menülerin kullanımı, metindeki belgeleri düzenlemek ve grafiklerin belgeye eklenmesi görsel olarak gösterilmekte. Word 97'nin türkçe sürümünün anlatılması, dil problemini ortadan kaldırmakta.

Bilgi için: Arkadaş Yayınevi

Telefon: (0312) 434 46 24 (4 hat)

Faks: (0312) 435 60 57

Fiyat: 1.800.000 TL

Bir Bakışta Microsoft Access 97

"Bir Bakışta" serisinin farklı baskı özelliğine sahip olan kitap yatay olarak basılmış. Windows 95 ve Windows NT 4.0 için Microsoft Access 97'i kapsayan kitabı okurken belirli bir sırayla okumak gerekmiyor. Mantıksal bir düzen içerisinde anlatılmış olmasına rağmen, Access yazılımını

daha önce kullanmış olanlar istenilen konuyu bir sözlüğe bakar gibi bulabiliyor. Kitabın yatay basımından dolayı geniş olan sayfaların solunda konu başlıkları belirtiliyor ve sağ tarafında görsel olarak açıklaması bulunuyor. Microsoft Access 97'i başlatmak, menüler, araç çubukları ve iletişim kutuları ile tabloları açmak gibi temel konulardan sonra kayıtlardaki metni aramak, süzgeçleri kullanarak belirli kayıtları görüntülemek, yeni tablolar yaratmak gibi bölümleri görsel başvuru niteliğinde içermekte. Son bölümlere doğru veritabanı yaratmak, planlamak ve özelliklerini tanımlamak, kayıt girmek ve veri almak, göndermek gibi konular işlenmekte. Form,

rapor yaratılması ve bunları kolaylaştırmak için sihirbazların kullanılması da anlatılmakta. Microsoft'un 97 yazılımlarına Internet'in kullanılmasını eklemesi Access'te de mevcut. Bunun için Access içinde form, rapor ve alanlara hyperlink eklenmesi, web üzerinden bilgi aranması, veritabanlarının Internet'te yayımlanması da gösterilmekte. Son iki bölümde ise veritabanları kullanırken başarıyı arttırmak ve Access'i daha hızlı kullanabilmek için kısayol tuşlarının ve seçeneklerin ayarlanması bulunmaktadır.

Bilgi için: Arkadaş Yayınevi

Telefon: (0312) 434 46 24 (4 hat)

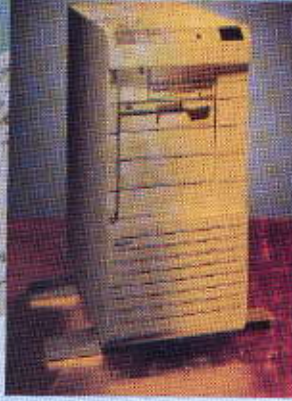
Faks: (0312) 435 60 57

Fiyat: 1.500.000 TL

36

A'dan Z'ye PC Upgrade

PC'nizi ne zaman terfi etmeniz ve bunu yaparken nelere dikkat etmeniz gerektiğini bu yazıda bulacaksınız.

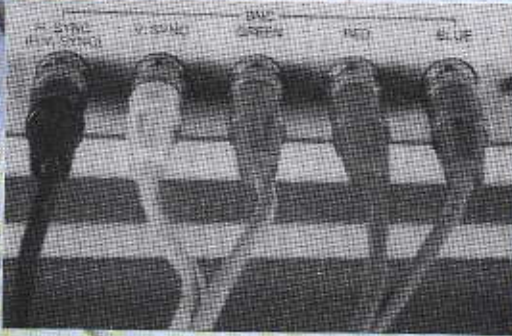

1725

98

Doktor PC

Bilgisayarınız ile yaşadığınız ve yaşayacağınız problemlerin çözümünü bulacağınız bu bölümümüzün bu ayki konusu grafik kartlarıyla ilgili chipuçları.

112

Katalog

Chipucu kataloğunda PC'lerle birlikte yaşamayı kolaylaştıran her şey var: Kesip biriktirebileceğiniz bu sayfalarda her zaman olduğu gibi Windows 95, Windows 3.1, DOS ve uygulamalar hakkında bir dizi pratik çözüm yeralıyor.

A'dan Z'ye

PC UPGRADE

PC'nizi ne zaman terfi etmeniz gerektiğini ve bunu nasıl yapabileceğinizi bu yazıda bulabileceksiniz. Yeni donanımlar takarken nelere dikkat etmeniz gerektiğini ve bir Pentium sistemi nasıl kurup geliştirebileceğinizi adım adım öğreneceksiniz. Üstelik tüm chipuçları garantili, yani bilgisayarı roketleyip yakma tehlikesi yok. "Yeni teknolojilere terfi etmeye gerek var mı?" sorusunun cevabını da bu yazıda bulabilirsiniz.

Bir yıldan daha eski tüm bilgisayarlar için terfi zamanı gelmiş demektir. Neredeyse tüm sistem bileşenlerinin bir yıldan daha kısa bir süre içinde çok daha gelişmişleri piyasaya çıkıyor, daha açık bir ifadeyle; PC'nizin neredeyse her bir parçası için günümüzde daha hızlı bir alternatifi vardır.

Bilgisayarınızı çok yavaş buluyorsanız, onu hızlandırmak için çok hızlı iki yol vardır. Özellikle anabelleği terfi ederek az masrafla büyük bir performans artışı elde edebilirsiniz. Çoğu program daha fazla RAM'le çok daha hızlı çalışır. Ancak mesela en yeni oyunlardan en yüksek zevki almak istiyorsanız bir MMX işlemci ve 3D grafik kartına ihtiyacınız olacak.

Günümüzün programları çok büyük boş sabit disk alanlarına ihtiyaç duyuyorlar, bu yüzden daha yüksek kapasiteli veya ikinci bir sabit diske ihtiyaç duyuluyor. Veya en sonunda artık CD-ROM'un yavaşlığı sizi bıktırdı ve 24x bir sürücü almaya karar

verdiniz. Kafanız mı karıştı? Arka sayfadaki karar tablosu sizi dolambaçlı yollara sokmadan doğrudan hedefe ulaştıracaktır. Eğer hangi parçaları değiştirmenin işinize yarayacağını biliyorsanız yine bu tablodan doğrudan ilgili chipucuna (numarasına bakarak) ulaşabilirsiniz.

Bilgisayarınızın belli bir parçasını terfi etmeye niyetlendiyseniz önce her bölümün başındaki kalın yazıları (spot) okuyun. Bunlar kısaca o terfi işleminin size sağlayacağı faydaları özetler ve karar vermeniz açısından size çok yardımcı olabilir.

Bilgisayara yeni başlayan amatör bir kullanıcı olsanız ve bilgisayarın kasasını ilk defa açıyor olsanız bile bu terfi işlemlerini adım adım ayrıntılı açıklamalar sayesinde hiç korkmadan yapabilirsiniz. Ancak önceden bilgisayarın tüm kablolarını sökün. Tüm önemli işlemleri, mesela Pentium terfisinde adım adım resimlerle açıklıyoruz. Ve korkmanıza da hiç gerek yok, terfi için sadece bir torna-

vidaya ihtiyacınız var.

4 veya 8 MB RAM'e sahip bir bilgisayarınız varsa, çok düşük bir mali-

Tüm PC'lere Maksimum Performans

Adım adım 74 chipucunda PC terfisi.

1. RAM: Ne Kadar RAM O Kadar Hız	40
2. Grafik Programlarına Hızlı Bir CPU Lazım	50
3. Yeni CPU'ya Yeni Anakart	56
4. Sabit Diskler: Hız ve Yüksek Kapasite Önemlidir	62
5. Ekran Kartları: 3D'ye Terfi	66
6. 486'ları Kurtarmanın Yolu PCI	72
7. Pentium Terfisi	76
8. Profesyonel PC	90
8. İdeal Çözüm SCSI	94

yete RAM'inizi 16 MB'a yükselterek çok büyük bir performans artışı elde edebilirsiniz. Hız artışı sizi halen tatmin etmediyse biraz daha fazla paraya kıyıp işlemcinizi de değiştirebilirsiniz.

Ancak diğer bileşenlerin terfisi de yazımızda ayrıntılı olarak işleniyor.

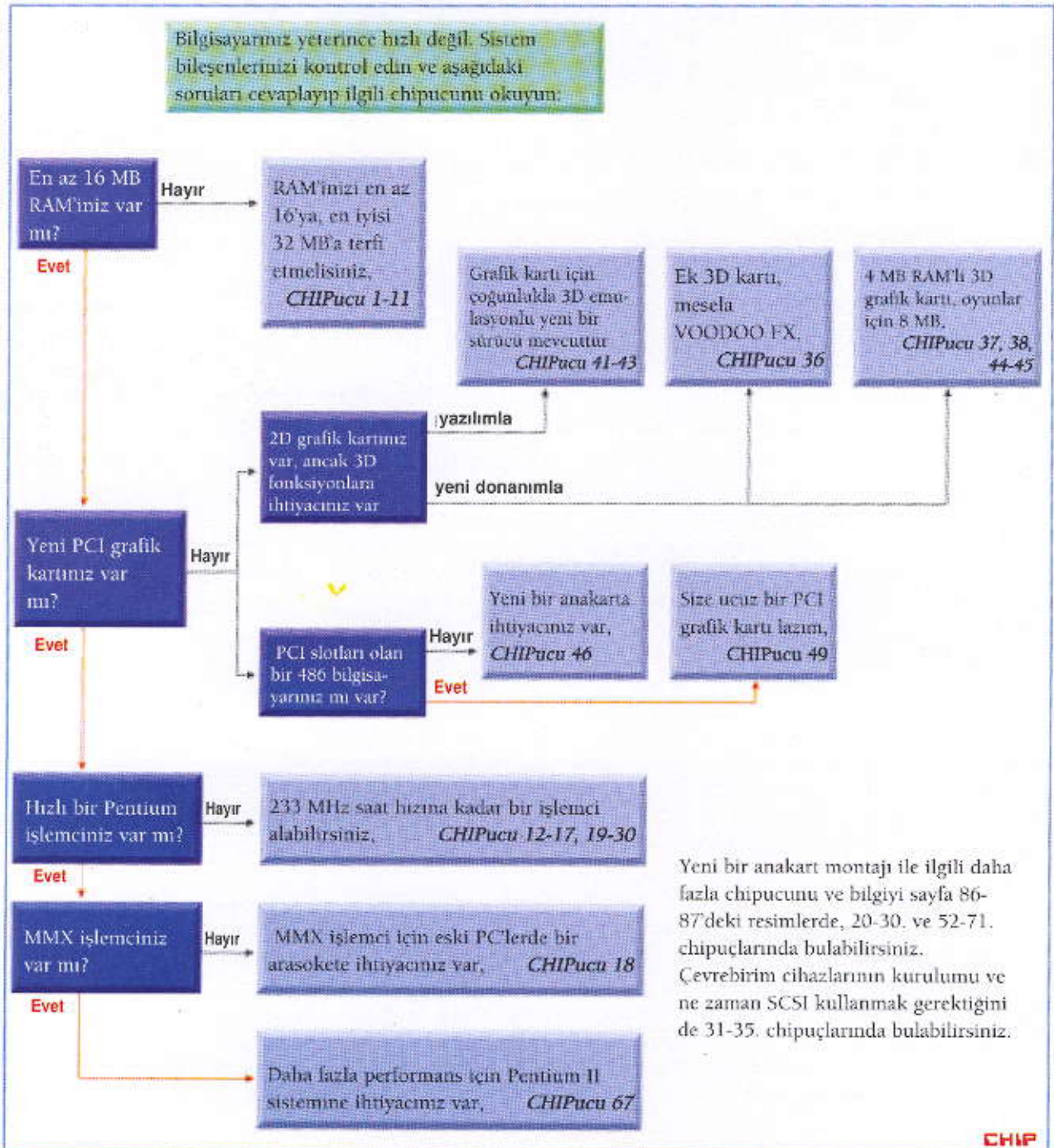
Özellikle birçok çevrebirim aygıtının bağlanması hazır varolan veya yeni bileşenlerle sorunlar çıkartabilir.

Bu yüzden bu yazıda sistem terfisi- ne ayrı bir önem verdik. İkinci bir ağırlık noktası da Pentium terfisi. Bu konuya da geniş yer ayırdık. Ancak

profesyonel kullanıcıları da unutmadık. "Profesyonel PC'lerin" terfisinde yüksek performans söz konusu: Bir SCSI denetleyicisi ve Windows NT kaçınılmaz.

Ayrıca CHIP CD'sinde de sistem analiz ve test programlarını da bulabileceksiniz.

Kime Ne Lazım?

1 Ne Kadar RAM 0 Kadar Hız

En hızlı işlemci ve en iyi sabit disk, sistemde yeterli anabellek yoksa pek bir işe yaramaz. CHIP gerçekten de ne kadar RAM'e ihtiyacınız olduğunu ve bellek terfisi sırasında nelere dikkat etmeniz gerektiğini açıklıyor. Herhangi bir donanım bileşenini terfi etmeden veya değiştirmeden önce PC'nize mutlaka daha fazla RAM takmalısınız. Bunun nedeni de şudur:

- * Upgrade için en etkili çözümdür
- * Zahmeti azdır
- * Masrafı düşüktür

Windows 95 altında standart programlarla minimum 16 MB'tan itibaren hızlı bir şekilde çalışabilirsiniz. Windows NT'de ise bunun için en az 32 MB RAM'e ihtiyacınız var. Terfi için şunu aklınızdan çıkarmayın: Daha fazla RAM ile çalışma temposu çok daha akıcı olur ve sürekli sabit disk erişimleri de, swap (sanal bellek) dos-

yası açmak için, ortadan kalkar.

Aynı anda birçok uygulamayla çalışıyorsanız, Windows 95'te de 32 MB RAM kaçınılmazdır. NT'de ise, özellikle de Server sürümünde, altıncı 64 MB'a çıkıyor. Profesyonel kullanıcılarda (yazılım geliştiren) ve masaüstü yayıncılık ve CAD gibi profesyonel uygulamalarla çalışanlarda ise bu rakam yine ikiye katlanıyor.

Mesela Adobe Photoshop ile resim işlemeyi ele alalım, bu durumda altın kural şudur: Üzerinde çalışılacak resmin büyüklüğü (sıkıştırılmamış) x 3 = minimum RAM. Ancak bu büyüklükteki bellek miktarı ile hızlı bir şekilde çalışılabilir, zira büyük veri yığınları RAM'e sığdığı için sürekli sabit diske transfer edilmek zorunda olmazlar. Baskı önamaşı için yüksek çözünürlükte taramalar üzerinde çalışılacaksa da 128 MB'tan aşağısı yeterli olmayacaktır. Ancak her anakart bu kadar çok RAM'i desteklemeyebiliyor. 3D programlar, CAD ve profesyonel yazılım geliştirmeler için de benzer ra-

kamlar söz konusudur.

CHIPUCU: 64 MB'ın üzerindeki bellek terfilerinde mutlaka anakartınızın chipsetinin 64 MB'ın üzerini de önbellemekle yetindiğine dikkat edin (bakınız CHIPUCU 22, sayfa 58).

CHIPucu 1

Bellek ve CPU Uygun Olmalı

Sistem hızı bellek erişimi hızı için belirleyici faktördür. 66 MHz'lik bir hızda 60 ns erişim süreli EDO veya FPM RAM yeterlidir. Bu sistem hızı şu CPU'lar için geçerlidir: Pentium 100, 133, 166, 200, Pentium Pro 166 ve 200 MHz. 66 MHz'ın üzerindeki sistem hızları için, Cyrix 686 PR200+ gibi, çok daha hızlı olan SDRAM kullanılması maksimum performansı sağlayacaktır.

SDRAM'de çoğunlukla erişim süresi değil, iki erişim arasındaki minimum çevrim süresi belirtilir, böylece 10 ve 15 (veya 0, 2 veya 5) gibi sayılar söz konusudur.

Temel Bilgiler

RAM Sözlüğü

BEDO RAM (Burst EDO RAM): Burst teknolojisiyle EDO-RAM'ın kombinasyonu, iki aşamalı bir Pipeline'a sahiptir. Bir seferde bir yerine dört bellek adresi birden okunur. Tüm anakartlar BEDO-RAM desteklemez.

Burst: Erişim türü, arka arkaya birbirini izleyen adres bir defada okunur.

CAS: Column Address Strobe. DRAM'e geçerli bir sütun adresinin bulunduğu sinyali verir.

DIMM: Dual Inline Memory Module. Bu bellek modülleri 168 pindir ve 64 bit adres veriyolu genişliği ile çalışırlar.

DRAM: Dynamic Random Access Memory. Yeni PC'lerde artık kullanılmıyor, daha gelişmiş olan FPM veya EDO-RAM galip geldi.

EDO RAM: Extended Data Output.

Bu DRAM türünde veriler çıkışta daha uzun süre hazır bulunurlar, böylece okuma işlemleri daha esnek ve hızlı bir şekilde gerçekleşir. Veriler okunduğu sırada bir sonraki adres de hazır. Teorik olarak FPM-RAM'lere oranla %20'lik bir performans artışı sağlarlar. Ancak pratikte bu artış çok daha düşer, zira veriler yazma sırasında kutulanamaz.

FPM RAM: Fast Page Mode-DRAM (sayfa adreslemesi)

LEADOFF CYCLE: Burst'un diğer üçünden daha uzun süren ilk okuma döngüsü.

PS/2 Modülü: EDO veya FPM RAM'lerin kullandığı 72 pinlik bellek yapı formu. Erişim veriyolunun 32 bit genişliği ile gerçekleşir. Bu ad, bu bellek modüllerinin ilk olarak IBM PS/2 model serisinde kullanılmasıyla ortaya çıkmıştır.

RAS: Row Address Strobe. DRAM'e

geçerli bir satır adresinin bulunduğunu sinyalle eder.

Refresh: Geçici bellek, kısa bir süre sonra içeriği silinir ve içeriğinin düzenli olarak yenilenmesi gerekir. Refresh sistem performansını düşürür, zira bu esnada işlemci çoğunlukla beklemek zorundadır.

SDRAM: SDRAM harici CPU frekansı ile senkron çalışır ve günümüzde ortalama 10 ns. erişim süresine sahiptir.

SIMM: Single Inline Memory Module. 32 pinli bellek yapı formu; veriyolu sadece 8 bit genişliğindedir. 486'lara kadar kullanıldı ve artık pratikte kullanılmıyorlar.

SRAM: Statik RAM. Refresh'e ihtiyaç duymaz. Çok hızlıdır, ancak dinamik RAM'e göre de çok daha pahalıdır.

Genellikle Cache bellek yapıtaşları için kullanılır.

CHIPucu 2

BIOS Güncellemesi İle Daha Fazla Hız

Bu CHIPucu yaygın olarak kullanılan ASUS anakartlarına (mesela P55TP4N) yönelik. Bu tipteki 1.04 veya daha eski BIOS sürümüne sahip eski Pentium anakartlar, EDO-RAM'lerle, daha ucuz olan FPM-RAM'lerden daha yavaş çalışıyorlar. Yeni EDO-RAM'lere yapılan yatırımın boşa gitmemesi için <http://www.asus.com.tw/products/bios.html> Web adresinden

Flash BIOS için bir güncelleme temin edebilirsiniz.

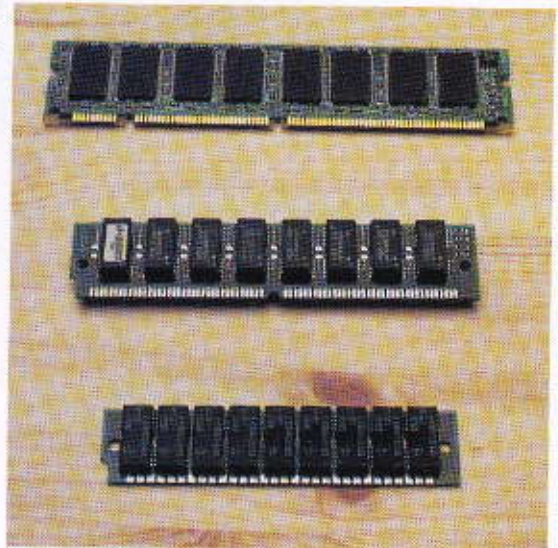
Diğer anakartlarda da en güncel BIOS'u kullanmaya özen gösterin; çünkü böylece sadece daha fazla hız kazanmakla kalmazsınız, ayrıca anakartın yeni genişletme kartlarıyla da sorunsuz bir biçimde çalışmasını da sağlayabilirsiniz.

CHIPucu 3

Bellek Terfisinde RAM Tipine Dikkat

Yeni bellek modülleri satın almadan önce mutlaka anakartınızın kitapçığına bir göz atmalısınız. Hangi bellek türlerinin, büyüklüklerinin ve kombinasyonlarının desteklendiğini kontrol edin. 486 anakartları çoğunlukla SIMM (30 pinlik) yapı formundaki FPM-RAM'lere ihtiyaç duyarlar. Yeni 486 PCI anakartlar ise 72 pinlik PS/2 modüllerine ihtiyaç duyarlar. 486 bilgisayarınızı 16 MB'lık PS/2 modülleriyle donatmak istiyorsanız, Single-sided RAM'ler takın, zira bunlarda çok daha az sorun çıkıyor.

Pentium anakartlar 72 pinlik PS/2 modülleriyle (FPM ve EDO) donatılabilir. Daha yeni Pentium, Pentium

Bellek modülleri: Aşağıdan yukarıya doğru 32 pinlik SIMM, 72 pinlik PS/2 ve 168 pinlik DIMM modülleri. SIMM modülleri artık kullanılmıyor, ancak fiyatları da çok düşük.

Pro ve Pentium II anakartlar, yüksek bellek transfer hızları sağlayan 168 pinlik DIMM ve SDRAM takmaya hazır olarak geliyorlar.

CHIPucu 4

RAM'leri Doğru Karıştırın

Değişik bellek modüllerinin karıştırılıp birlikte kullanılması söz konusuysa, problem çıkması olası demektir. Prensipte RAM modüllerinin karıştırılıp kullanılması mümkündür, ancak bazı noktalara dikkat etmek gerekir:

Bir bellek bankası dahilinde sadece aynı tipteki modüller kullanılmalıdır. ▶

Temel Bilgiler**Cache Sözlüğü**

Cache: Hızlı bir ön bellek, veriler daha yavaş olan bellek medyasından hazır bulunsunlar diye önceden depolanır.

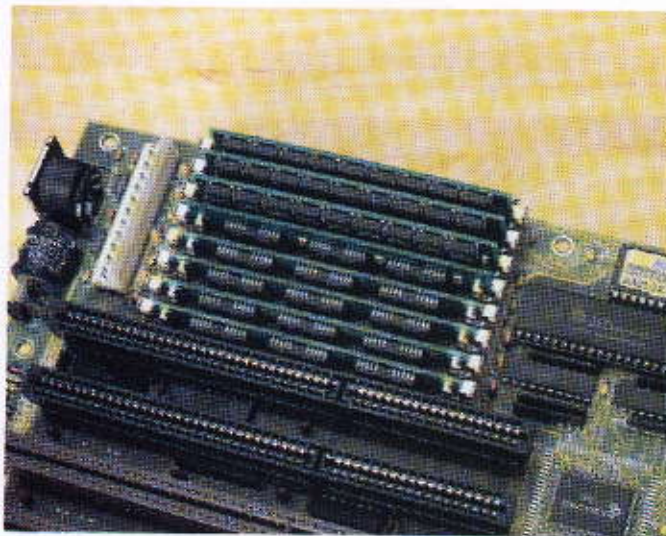
Cache Hit: CPU'nun talep ettiği adresler ve veriler Cache'de hazır. Bellek erişimine gerek kalmadığı için performans artar.

Cache Miss: Cache'de depolanmış veriler arasında ihtiyaç duyulanlar yoktur, bu durumda bir bellek erişimine daha ihtiyaç vardır, bu da CPU'yu frenler.

Direct Mapped: Cache belleği "direct mapped" yapılmışsa, belli bir anabellek alanının verilerini alır. Bazen performansın düşmesine neden olur.

Write Back: Cache'de hazır verilere yazma erişimi. CPU, Cache'de bulunmayan verileri okumak istediğinde en uzun süre kullanılmayan blok bunun için kullanılır (LRU, Least Recently Used). Bunun içeriği değişmişse yeni bloğun okunmasından önce önce anabelleğe geri yazılır.

Write Trough: Cache blokundaki her bir değişiklik hemen anabelleğe yazılır. Bu yöntem biraz daha yavaş olduğu için çoğu sistem Write-Back kullanır. Ancak Write-Trough chip mantığı yönünden daha basittir.

RAM çorbası: Değişik türdeki bellek modüllerini karıştırıp birlikte kullanmaktan kaçının. Ancak pratikte buna rağmen çalışıyor, ama sorunlar çıkıyor, bakınız CHIPucu 4.

kapasite olarak da zaten iki modülün aynı büyüklükte olması zorunlu. Bir zincir en güçsüz halkası kadar kuvvetli olduğu için değişik hızlardaki RAM'lerde en yavaş olan yapıtaşı asıl sistem hızını belirler. Bu anakart tarafından otomatik olarak algılanamazsa bilgisayarın Setup'ında en yavaş bellek modülünün hızı girilmelidir, aksi halde mutlaka sistem kilitlenmeleri ile karşı karşıya kalınır.

Pentium anakartta EDO ve FPM (Fast Page Mode) RAM'ler karıştırılırsa, bilgisayar RAM'e sadece daha yavaş olan FPM modunda erişir. Bazı anakartlar değişik RAM'lerin (EDO veya FPM) değişik banklarda kullanılmalarına olanak tanıyor. Hatta parite (eşlik biti) kontrolü de iptal edilirse, pariteli ve paritesiz chipli modüller de karıştırılabilir.

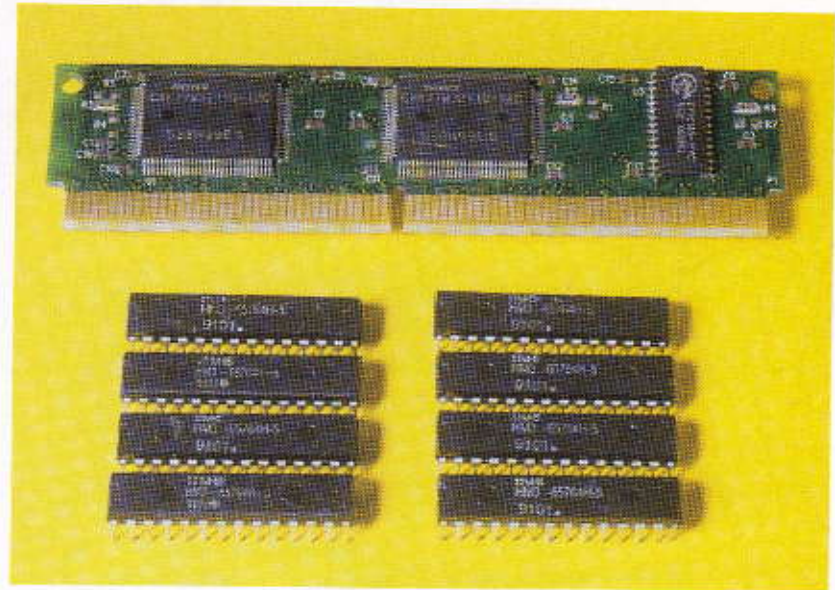
Çoğu anakart RAM'leri "bellek bankalarında" organize ediyor. 486 anakartlarda her biri dört SIMM'e sahip iki bellek bankası (4x8=32 Bit genişlik) yaygındı, Pentium'larda ise çoğunlukla iki PS/2 modülüne sahip iki bellek bankası mevcut (2x32=64 Bit). Her banka aynı büyüklükteki SIMM'lerle donatılmak zorunda. Bankaların hangi bellek kombinasyonlarını desteklediğini anakartın kitapçığından bakıp öğrenmelisiniz, yeni anakartlar bu konuda oldukça esnekler ve hemen hemen her türlü kombinasyona olanak tanıyorlar.

Eski 486 anakartlarda ise durum çok daha farklıydı. Çok az sayıda kombinasyona olanak tanınıyordu. Bankaları çok daha katı kurallara bağlı olarak doldurmak gerekiyordu. Aksi halde bilgisayarın "tıkı bile çıkmıyordu".

CHIP ucu 5

30 pinlik SIMM'leri 486 ve Pentium'larda Tekrar Kullanmak

Eski 30 pinlik RAM'leri bellek terfisiinden sonra kullanmaya devam edebilmek için bazı firmalar SIMM-Shuttle'lar sunuyorlar. Bu tip bir Shuttle'a dört tane SIMM takılabilir-

Cache: Bazı bilgisayarlar EDO-RAM'li ama önbelleksiz satılıyorlar. Ucuz anakartlarda yandaki resimde görülen COAST modülünün üzerindeki Flatpack chipleri doğrudan anakarta lehimlenmiş olarak da geliyor.

yor, böylece yeni, 72 pinlik bir PS/2 modülü oluşuyor. Ancak bu tip bir Shuttle kullanmak ancak belli koşullar altında mantıklı. Pentium PC'ler için tasarlanmış yeni RAM modüllerinin 60 ns'lik bir erişim süresi var, SIMM'lerinki ise çoğunlukla 70 hatta 80. Bu tip SIMM'leri High-End bilgisayarlarda (Pentium 100'den itibaren) kullanmamak gerekir, zira hatalı fonksiyonları önlemek için bellek erişimi Waitstate'lerle düşürülmek zorundadır, bu da sistem performansını çok düşürür.

SIMM takılı bir Shuttle'm kapladığı geniş alan yüzünden SIMM'li aynı tipteki iki modülünü aynı yöne doğru takmak mümkün değildir. Soldan ve sağdan doldurulan Shuttle'lar olduğu için normal PS/2 modülleriyle birlikte her zaman iki farklı yöne bakan Shuttle kullanmak gerekir ki, yavaş SIMM'ler yüzünden tabii yine performans daha düşük olacaktır.

Ayrıca bazı anakartlarda veya bazı ucuz Shuttle'larla, temiz olmayan kontakt dizaynı sinyal gecikmeleri ve zamanlama hatalarından dolayı sistem kilitlenmelerine neden olabilecek problemler çıkarır. Mümkünse bu tip Shuttle'lar satın almadan önce bunları test edin ve 100 MHz'e kadar

olan Pentium bilgisayarlarda kullanın. SIMM Shuttle'ların nasıl göründüğünü ve takıldığını merak edenler 72-74. sayfadaki 486 terfisinde ilgili resimleri bulabilirler.

CHIP ucu 6

EDO-RAM de Cache ile Daha Hızlı

EDO-RAM'in piyasaya çıkmasından sonra, EDO-RAM'in geliştirilmiş erişim mantığı sayesinde Cache belleğe gerek olmadığı gibi bir fikir ortaya atıldı. Özellikle de bilgisayar satıcıları bilgisayarını daha ucuza satabilmek için bir imkan olduğunu düşünüyorlardı. Ancak yapılan testler bunun ne kadar yanlış olduğunu ortaya koydu: Cache'siz, EDO'lu bir anakart daha çok el freni çekilmiş bir arabaya benziyordu, zira EDO'nun teorik avantajı pratikte düşük yüzdelere minimuma iniyor. Bu tip bir anakart sahipseniz ve anakart üreticisi de optimumum Cache belleğinin takıldığı yuvalardan tasarruf etmemişse şansınız var demektir, çünkü Cache belleği terfi edebilirsiniz.

CHIP ucu 7

Yazılımla RAM Artmaz!

RAM-Placebos denen yazılımla ▶

RAM'i arttıran programlar var. Bazı kullanıcılar kendilerini bu yazılımları kullanarak kandırıyorlar. Hatta RAM'in iki katına çıktığını iddia ediyorlar.

Hemen belirtelim ki bu tip programlardan kesinlikle uzak durun. Bundan ancak üreticiler ve satıcılar kazançlı çıkar. Bu tip işe yaramayan programlara yatırım yapacağınıza paranızı "gerçek" RAM'lere harcayın, böylece garanti bir performans artışı elde edebilirsiniz.

CHIP ucu 8

Pariteli RAM'lere Mutlaka Gerek Yok

Eşlik biti (parity) ağırlıklı olarak eski anakartlarda RAM'deki hata kontrolü için kullanılıyordu. Her bellek adresine, içeriğine göre 1 veya 0 değerini alan bir Parity biti eşlenir. Ancak bu kontrol fazla bir işe yaramıyor, çünkü bir bellek hatasından sonra sis-

tem kilitlenip kalıyor ve sonuçta sadece bir BIOS mesajı veriyor. Veriler bu durumda genelde uçup gidiyor.

Yeni anakartlar eşlik bitini ya hiç kullanmıyorlar ya da BIOS'tan bu kontrolü iptal etmek için bir seçenek sunuyorlar. Bunun bir nedeni bellek modüllerinin yüksek üretim maliyetleri, diğer bir nedeni de günümüzde üretilen RAM'lerin kalite standartlarının çok yüksek olması. Paritesiz RAM'ler ayrıca biraz daha ucuz. Ancak bazı eski anakartlar pariteli RAM'lerde ısrar edebilirler. Bu yüzden yeni RAM satın almadan önce BIOS'a ve anakartın kitapçığına göz atsanız iyi olur.

CHIP ucu 9

Tek Mi Çift Mi?

Her anakart her RAM tipini, mekanik olarak uysa bile, desteklemeyebilir. Özellikle de eski anakartlar Single-sided ve Double sided RAM modü-

lû ayırımı yapıyorlar. Burada sanıldığının aksine modülün bir veya her iki tarafında da chipler bulunması değil, zira belleğin yönetimidir.

Mesela 8 MB'lık Double-sided bir modül, içsel olarak 4 MB'lık iki Single-sided SIMM gibi yapılandırılmıştır. Single-sided SIMM'ler genel olarak 1, 4, 16 veya 64 MB'lık kapasiteye sahiptir. Buna karşın Double sided SIMM'ler 2, 8 veya 32 MB'lık kapasitelere sahiptirler, bazıları da 16 MB olabiliyor. Farkı nasıl anlayacağız diye soracaksınız. Bunun için modülün kontaklarına bakmak veya bir ohmmetre ile ölçmek gerekir. Double-sided RAM'lerde kontaklar 33 ve 45 bağlanmıştır, farklı değerler çıkarsa o modül Single-sided bir modüldür. Anakartınızın hangi modülleri desteklediğini ve farklı türlerin karıştırıp karıştırılamayacağını öğrenmek için yine anakartın kitapçığına bakmanız gerekiyor.

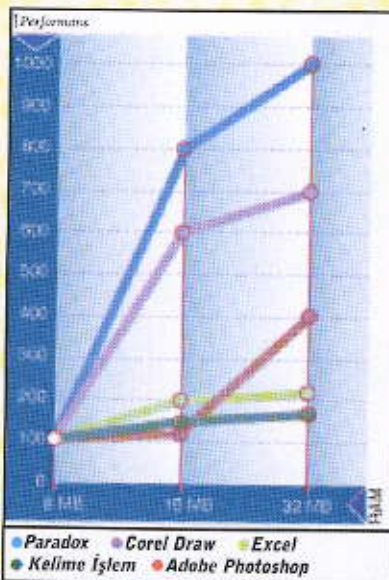
Temel Bilgiler

Ne Kadar RAM Lazım?

Genel olarak şunu aklınızdan çıkarmayın: Kullandığınız programlar ne kadar belleğe ihtiyaç duyuyorsa, o kadar RAM'e ihtiyacınız var demektir, ve biraz daha fazlası da göz çıkarmaz. Yandaki grafikten de durum daha iyi anlaşılıyor zaten. Grafikte bir sistemin dört değişik uygulamada ve üç değişik bellek donanımındaki (8, 16, 32 MB) toplam performansı görünüyor. Ağırlıklı olarak kelime işlem ve hesap tablosu programlarıyla çalışan bir ofis kullanıcısı için asıl performans sıçrayışı 8'den 16 MB'a geçince gerçekleşiyor. 32 MB'a sahip olmak gerçi güzel bir şey, ancak ofis uygulamalarında getirdiği çok fazla bir artı yok. Ancak Corel Draw veya Powerpoint gibi grafik programlarıyla uğraşanlar için durum çok daha farklı.

Toplam performans 32 MB'a kadar pratik olarak doğrusal artıyor.

Üzerinde çalışılacak grafiğin karmaşıklığına göre performans eğrisinin eğimi 64 MB'tan itibaren daha da artacaktır. Adobe Photoshop'ta ise performans eğrisi 16'dan 32 MB'a yükselince anormal bir artış gösteriyor ve resim büyüklüğüne de bağlı olarak

anakartınıza takabileceğiniz kadar RAM'e kadar da performans sürekli artıyor. Yani grafik işleriyle uğraşıyorsanız, ne kadar RAM'iniz olursa o kadar iyi. Yazılım geliştiricilerinde ise ofis kullanıcılarındaki gibi bir durum söz konusu, ancak burada da programlama projesinin büyüklüğüne ve karmaşıklığına göre grafiğin profilinin durumuna doğru bir yönelme olabilir. Bu alanlarda rahatça çalışabilmek için minimum 32 MB RAM'iniz olmalı.

Eskiden RAM satın almak her bayağıdın harcı değildi. Günümüzde ise RAM fiyatları inanılmaz düştü. Bu yüzden bu yazıdaki bilgiler ve chipuçlarının ışığında size gerekli temel bilgileri vermeyi hedefliyoruz, aksi halde bellek terfisi ile istediğiniz sonuçları elde edemeyebilirsiniz. Hatta bazı chipuçlarıyla yeni bellek modülleri satın almaya gerek duymadan ufak da olsa bir performans artışı sağlamak da mümkün.

RAM'lerin Markalarını Tespit Etmek

Bir RAM modülüne bakarak doğrudan kapasitesini ve hızını söyleyebilmek maalesef pek mümkün değildir. Ancak chiplerin üzerindeki karakter kodlarından bazı bilgiler elde edebilirsiniz.

Genelde şu yazım şekli kullanılır: AA BB CC DD EE FF ns. Harflerin anlamları ise şöyle:

AA= Üretici Kodu

HM=Hitachi, HY=Hyundai,

KM=Samsung, M=OKI,

MCM=Motorola, TMM=Toshiba,

TMS=Texas Instruments, PD=NEC

BB= Bellek Türü:

4 DRAM, 42 VRAM ve 5 ve 7 arasındaki rakamlar da SRAM demektir.

CC= CHIP Organizasyonu:

x1'den x32'ye kadar bir alan

DD= Yarı İletken Teknolojisi

Genelde CMOS için C

EE= Kbit olarak Kapasite:

Modülün Kilobit olarak kapasitesi, bu kapasite CC'deki değerle çarpılmalıdır.

FF= Kart tipi

Mesela Z=ZIP, J=SOJ ve benzeri.

Ns= Hız

Nanosaniye olarak erişim süresi. Ya tam bir sayı olarak (60 ns için 60) veya sadece tek basamaklı bir sayı (70 için 7) olarak bulunur.

miyor.

BIOS Setup'ta şu noktaya mutlaka dikkat etmelisiniz: Hem işlemci önbellegi (Level 1) hem de Level 2 Cache (harici Cache) seçeneği aktif olmalıdır. Aksi halde aşırı performans düşüşleri söz konusu olacaktır, çünkü Cache bellek fiziksel olarak varolmasına karşın kullanılamayacaktır. Daha fazla bilgiyi 60. chipucunda bulabilirsiniz: "Terfiden Sonra Belleğinizi Optimize Edin", sayfa 86.

CHIPucu 11

Daha Fazla RAM Daha Hızlı Bir CPU'dan Daha İyidir

Bu chipucu bilgisayarınızda Windows 95 kurulu olduğunu varsayıyor. Halen bir 386 veya 486SX işlemciyle çalışıyorsanız, yeni bir anakart, sabit disk denetleyicisi ve grafik kartı satın almalısınız. İhtiyaca ve cüzdanınızın kalınlığına göre sayfa 82-84'de anlatıldığı gibi bir 486 veya Pentium sisteme terfi edebilirsiniz.

8 MB RAM'i olan 486DX/33 veya 486DX2/66 bir bilgisayara sahipseniz daha şanslısınız demektir. 16 MB RAM'e terfi etmek işinize çok yarayacaktır, zira ortalama %50'lik bir performans artışı sağlayacaktır. Anakartın yeniliğine bağlı olarak AMD'ninki gibi bir 486/133 işlemciye terfi etmek de oldukça faydalı olacaktır. Böylece

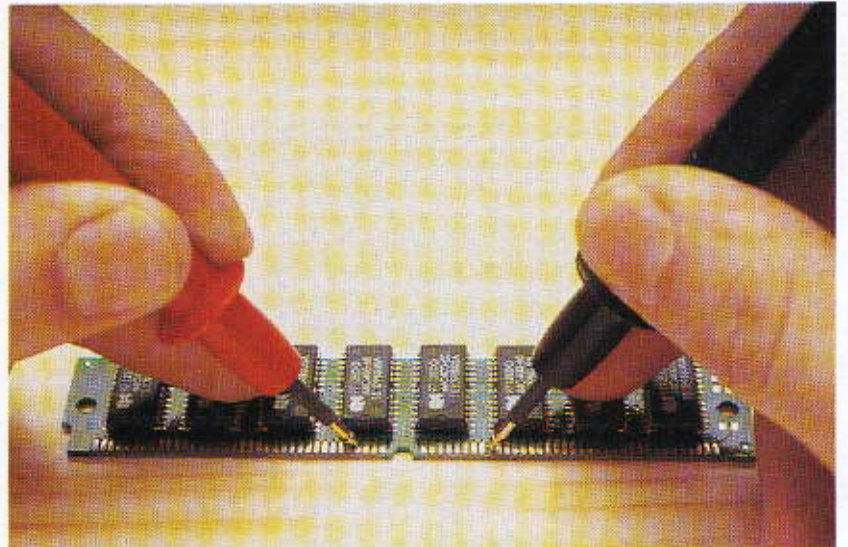
yeni bir anakarta gerek kalmadan Pentium 75'e yakın bir performans elde edilmiş olur. Daha fazla performans ihtiyacı olanlar sistemlerini tümüyle terfi etmelidir; yeni bir Pentium-PCI anakart, PCI grafik kartı ve ikinci bir sabit disk.

8 MB RAM'e sahip eski bir Pentium PC'de ise durum şöyle: Bellek terfisi kaçınılmazdır, zira 16 MB artık minimum bir standart olmuş durumda, kullanılan uygulamalara bağlı olarak da daha fazla olabilir (Sayfa 46'daki "Ne Kadar RAM Lazım?" kutusuna bakınız).

CPU'nun saat frekansı ve anakart da terfiden nasibini alıyorlar. Anakart buna izin verdiği sürece CPU terfileri, yeni CPU'nun frekansı eskisinin saat hızının çok üzerindeyse, mantıklıdır. Şu örnek olayı daha iyi açıkla herhalde: 133'ten 200'e geçiş subjektif olarak belirgin şekilde hissedilir, 90'dan 120 MHz'e terfinin sağladığı performans artışı ölçülebilir, ancak pratikte bu artışın farkına varmak mümkün değildir.

Halen ilk nesil 60 veya 66 MHz'lik Pentium anakartlar kullanıyorsanız, 120 veya 133 MHz'lik bir Overdrive işlemci işinize yarayabilir.

Bu tip chipler gerçi ucuzdur, ancak bunları bulup satın almak oldukça zordur.

Single sided veya Double sided: Bir ohmmetre ile hangi tür belleğe sahip olduğunuzu belirleyebilirsiniz (bakınız CHIPucu 9).

CHIPucu 10

Her Pentium'a En Az 256 KB Cache Lazım

Günümüz Pentium sistemleri tipik olarak 256 KB harici önbellege sahiptir. Sisteminizde daha az Second-Level Cache mevcutsa veya hiç yoksa Cache belleğinizi mutlaka terfi etmelisiniz. Elde edeceğiniz performans artışı en az %20 olacaktır. Çoğu anakart 512 KB Cache takılmasına da olanak sağlıyorlar, ancak bu pratikte çok fazla bir performans artışı sağla-

2 Grafik Programlarına Hızlı Bir CPU Lazım

Daha fazla hız için daha güçlü bir motora ihtiyacınız var. Ancak yeni bir işlemci, RAM, sabit disk ve grafik kartı kendisine ayak uydurabilirse maksimum gücünü gösterebilir. CHIP işlemci terfisinde nelere dikkat etmeniz gerektiğini ve elde edebileceğiniz performans artışlarını açıklıyor.

Şu durumlarda işlemci terfisi işinize yarayacaktır:

- * Grafik yazılımları, oyunlar ve elektronik tabloları programları kullanıyorsanız
- * Yeterli RAM'e sahip olup da bilgisayar yine de yavaşsa

CPU, yeterli bellek mevcut değilse büyük veri yığınlarını sabit diskteki takas dosyasına aktarmak zorundadır. Bu durumda çalışma hızını sabit disk belirler ki, sabit diskler RAM'le oranla çok daha yavaştır, yani yeterli RAM'e sahip olup verilerin RAM'den alınmasını sağlamak gerekir.

Ancak yeni bir CPU satın almadan önce bazı noktaları kontrol etmeniz gerekir, özellikle de anakartın yeni CPU'ları destekleyip desteklemediğini. Zira Intel, AMD veya Cyrix'in her işlemcisi her anakarta uymuyor.

CHIP ucu 12

Doğru İşlemci Tipini Belirlemek

En hızlı CPU'yu alıp takın -maalesef kazın (daha doğrusu işlemcinin) ayağı öyle değil. CPU anakarta (soke) uymak zorunda ve tabii fiyatı da uygun olmalı. Bu yüzden bir numaralı başvuru kaynağınız olan anakartınızın kitapçığına bakmalısınız. Burada sistemin hangi işlemci ve saat frekanslarını kaldırabileceğini bulabilirsiniz. Ancak üreticilerinin, kullanan chiplerin aslında kendisi için tasarlanmamış diğer anakartlarda da çalıştıklarını iddia ettikleri Upgrade-kitleri mevcut.

Gerçi söylediklerinde haklılar, an-

cak iki tane sorun var: En ucuz yöntem değil ve işlemciler çoğu durumda biraz frenlenmiş olarak çalışıyorlar. Yeni CPU anakartı tarafından doğrudan desteklendiğinde paradan tasarruf ediliyor ve aynı zamanda da en yüksek performanstan faydalanabiliyor.

CHIP ucu 13

"Intel inside" Olmak Zorunda Değil

Mutlaka Intel işlemcileri kullanmak zorunluluğu yok. Gerçi pazarın lideri olan bu firma Overdrive işlemci serileriyle Overdrive pazarının büyük bir payını elinde bulunduruyor, ancak normal işlemci pazarında rek-

İlk seçim: İkincil üreticilerin 486 ve Pentium işlemcileri de Intel'in orjinal işlemcileri kadar iyidir, fiyatları da çok daha düşük.

bet giderek daha da kızışıyor: Cyrix, AMD, IBM, SGS Thomson ve Evergreen veya Kingston gibi bazı uzmanlaşmış firmaların terfi için çok uygun CPU'ları mevcut. Bu firmalardan bazıları yarı iletken üreticilerinden CPU'lar satın alıyorlar ve bir terfi paketi hazırlayıp pazarlıyorlar. Bazen de ek donanımlar da içeriyorlar, yeni hızlı CPU'ların eski bilgisayarlarda da çalışması için.

Günümüzde orjinal Intel işlemcilerle uyumluluk her yerde garantilenmiş durumda, ancak "kopya" işlemciler de orjinal Intel işlemcilere göre daha fazla veya daha az hataya sahip değiller.

Temel Bilgiler

MMX ve Saat Hızı

MMX: Multimedia Extensions'un kısaltması = Genişletilmiş CPU komut seti. Özel olarak bu komut setini kullanan multimedia uygulamaları çok daha hızlı çalışırlar.

CPU Saat Hızı: Bir dahili bir de harici saat hızı vardır. Dahiliyle (internal) CPU ilgilenir. Harici saat hızından daha yüksektir. Harici saat frekansının çarpılmasıyla elde edilir.

Harici saat hızından ise anakartın saat frekansı anlaşılır. Bu frekans CPU'ya ve diğer bazı önemli bileşenlere (bellek denetleyicisi gibi) iletilir. PCI veriyolunun işletildiği saat hızı çoğunlukla bu frekansın yarısıdır.

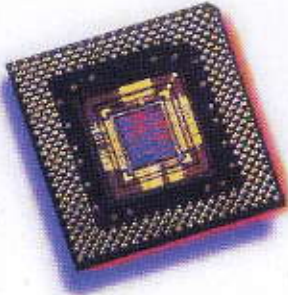
CHIP ucu 14

Overclock İşlemcilere Dikkat

Farklı hız sınıflarındaki Pentium CPU'ların farkı fiyatıdır. Bu yüzden bazı sahtekar bilgisayar satıcıları sistemleri manipülasyon (overclocking) ile daha yüksek bir tempoda çalıştırıyorlar ve mesela Pentium 75 bir işlemciyi Pentium 100 gibi ayarlayıp öyle satıyorlar. Böylece CPU daha yüksek bir frekansta çalışır ve çok fazla ısınır, aşırı ısınma işlemcinin çabucak bozulmasına neden olur. Bazı CPU'lar aşırı yüksek saat frekansına rağmen durumu uzun bir süre idare edebiliyorlar. Ancak bilgisayar bu durumda sürekli kilitlenir ve güvenli bir şekilde çalışamazsınız.

Bu tip remark denilen işlemcilerde gerçeğinden ayırtılabilecek çok profesyonel taklitler de söz konusu, ancak amatörcü yapılmış overclockingler hemen farkedilebilir: CPU'nun yüzeyini iyice bir inceleyin. Seramik yüzeylerde urningizle hissedebileceğiniz soğuk damga gibi temiz ve net bir yazı görünür olmalıdır. Bir de işlemcinin alt tarafındaki yazıları kontrol edin. Burada bir etiket ▶

veya yapışkan varsa remark bir işlemci sözkonusudur, dikkat edin. Bu arada geçen ay bir başka bilgisayar

Hassas yüksek teknoloji: Statik elektrik CPU'yu bozabilir. Bu yüzden CPU'yu değiştirirken çok dikkatli olmalıyız.

dergisinde anlatılan overclocking işlemini kendi bilgisayarına uygulayanlar işlemcileri yapıp küll olmadan bilgisayarlarını eski durumlarına geri getirirler iyi olur, aksi halde bilgisayarları gerçekten de roketlenebilir. Bu tip aldatmacaların ancak "iş bil-meyen" bilgisayar satıcılarına bir faydası olabilir.

CHIPucu 15 CPU'yu Nasıl Değiştirirsiniz?

Bazı ana kuralları bilip dikkate aldıktan sonra CPU değiştirmek hiç de zor bir iş değildir. En tehlikeli olan şey elektrik çarpmalarıdır. Bu yüzden dikkat etmeniz gereken ilk kural şu: Bilgisayarı kapatın ve fişlerini sökün! Statik elektrik elektronik yapıtaşlarına zarar verir. Bu yüzden mümkünse CPU'yu değiştirirken sentetik elyaf elbiseler giymeyin. Elektrostatik yüklenme topraklanmış metal bir cisim dokunularak giderilebilir.

Günümüzde işlemciler ZIF (Zero Insertion Force) soketlerinde bulunuyorlar. Adından da anlaşılacağı gibi CPU'yu hiçbir güç harcamadan kolu yukarı kaldırarak kolayca çıkarabilirsiniz. Ancak önce CPU'nun montaj pozisyonunu işaretleyin ki işlemciyi yanlış takmayasınız. Şimdi yeni işlemciyi eski işlemcinin sahip olduğu pozisyona yerleştirin. Şimdi ZIF soketin kolunu tekrar aşağı indirin.

ZIF soketiniz yoksa eski CPU'yu dikkatlice bir CPU tornavidası ile soketinden çıkartmalısınız, böylece işlemci ve sokete hasar gelmez. Özel CPU tornavidalarını bazı bilgisayar dükkanlarında bulmak mümkün.

Yeni CPU aktif bir soğutucuya (yani küçük bir fana) sahipse bunu elektrik- le beslemeniz gerekir. Bazı fanlar bu amaçla özel bir bağlantıyla anakarta bağlanıyorlar (çoğunlukla soketin hemen yanına), diğer fanlar da sabit disk veya disket sürücüsü için takılan güç fişlerinden birinden çıkan küçük bir ara fişe bağlanabiliyor.

CHIPucu 16 P-Rating ile Doğru Hızı Bulmak

AMD ve Cyrix, Intel'in Pentium işlemcileriyle benzer yapıda işlemciler üretmeye çalışıyorlar. Ancak bu iki üreticinin işlemcileri orjinal Intel işlemcileriyle tıpatıp aynı değil. Bazı komutları daha hızlı işleyip bazılarını da daha yavaş çalıştırabiliyorlar ve Intel'in Pentium işlemcilerinden daha farklı frekanslarda çalışıyorlar. Buna rağmen karşılaştırma yapabilmek açısından yaklaşık bir kriter ortaya koymak için P-Rating adı verilen bir değer kullanılıyor.

İlgili sayı, mesela PR-150, klon CPU'nun 150 MHz saat hızındaki Intel'in orjinaliyle yaklaşık aynı hızda olduğunu ifade eder. Ancak burada mutlaka şu noktaya dikkat edilmeli: Klon CPU'lar aynı performansa rağmen Intel'in Pentium işlemcilerinden daha düşük bir frekansta çalışırlar: Mesela AMD K5-PR150 sadece 120 MHz saat hızına sahiptir. Yani daha hızlı bir Klon CPU'yu anakartınıza takduğunuzda gerçek saat frekansına çok dikkat etmelisiniz, aksi halde yeni işlemci aşırı ısınabilir ve sisteminiz çöküp durabilir hatta işlemciniz ya-

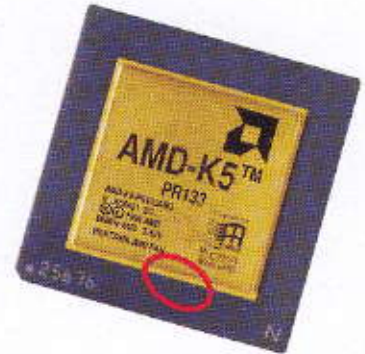
nabilir.

CHIPucu 17 Saat Frekansı ve Diğer Parametrelerin Ayarlanması

CPU'yu takıktan sonra çalışma koşullarını da ayarlamamız gerekiyor. Şimdi anakarta, CPU'nun hangi voltaj gerilimi ve frekansla besleneceğini belirtmeniz gerekiyor. Ayrıca işlemci tipini de belirtmelisiniz.

Maalesef bilgisayar konfigürasyonunun bu zorlu alanında bırakın bir standardı, bu doğrultuda atılmış bir ilk adım dahi yok. Her üretici kendi yolunu çiziyor, böylece hangi Jumper'ın tam olarak nereye takılması gerektiğini söylemek de imkansız oluyor.

Cözüm yine anakartınızın kitapçığında (yeni bir bilgisayar satın alırken mutlaka kitapçıklarını da yanınızda isteyin). Burada anakartın CPU'nun kullanımına sunduğu mümkün olan tüm saat frekansları sayılmıştır. Tüm ayarları birçok defa

P-Rating: Bu sayıdan CPU'nun hangi orjinal Intel işlemcisine karşılık geldiğini bulabilirsiniz.

kontrol edin ve PC'yi öyle açın. Mesela voltaj gerilimi yanlış ayarlanmışsa yepyeni işlemciniz birkaç saniye içinde ruhunu teslim edecektir. Ve aşırı yüksek saat frekanslarında da CPU aşırı ısınacak ve tüm bilgisayar sistemi güvensiz bir şekilde çalışacak ve sürekli hatalar verip kilirlenecektir. Bu konuyla ilgili daha fazla bilgiyi 76. sayfadaki "Pentium Terfisi" bölümünde bulabilirsiniz.

Uzmanlar İçin

MMX: Gerekli mi gereksiz mi?

Intel yeni işlemcisiyle Pentium'a "neşe" geldiğini söylüyor. Sihirli sözcüğün adı MMX, Multimedia Extensions.

Burada sözkonusu olan Pentium'un komut setinin genişletilmesi, bu yeni komutlarla çoğunlukla resim işleme ve benzer işlemlerde büyük veri yığınlarıyla sıkça ihtiyaç duyulan belli hesaplamaların daha hızlı gerçekleşmesi sağlanıyor.

Ancak bu hızlandırmadan sadece özel olarak MMX için programlanmış programlar faydalanabiliyor, yeni komutlar eski yazılımların işine pek yaramıyor.

MMX'in gerekli olup olmadığı sorusunun cevabı ise kullanılan yazılımlara bağlı. Özellikle oyun meraklıları için MMX işlemci tavsiye edilebilir. Ancak MMX uyumlu olmayan bir işlemci de ilk tercih olabilir.

Chipucu 18

Doğru Besleme Gerilimi için Arasoket

Özellikle yeni ve hızlı işlemciler dijital teknolojinin klasik besleme gerilimini (5 Volt) terketmiş durumdadır. Artık 3.45, 3.3 volt veya 3-4 volt aralığındaki diğer gerilimlerde çalışıyorlar. Bu tip bir CPU'yu 5 Volt gerilimle besleyen bir anakarta sakın takmayın! Aksi halde işlemcinizin sonu beklediğinizden de çabuk gelecektir.

Anakartınızda 3 volt alanındaki gerilimleri ayarlamak mümkün değilse hemen üzülmeyin, bu tip bir CPU'dan vazgeçmek zorunda değilsiniz. Bilgisayar endüstrisi bu tip durumlar için kendi voltaj ayarını yapan arasoketler sunuyor. Bu arasoket 5 Volt ve istenilen CPU voltaj gerilimi arasındaki farkı ısı olarak kullanıp tüketiyor - böylece güvenli bir işletim sağlanmış oluyor.

Ancak bu durumda da arasoket üzerindeki voltaj ayarlayıcısı da çok ısınıyor, bu yüzden güç kaynağındaki fandan gelen hava akımından yeterince faydalanmasına dikkat edin. Ayrıca arasoket üzerindeki fanın bilgisayardaki başka metal parçalara,

özellikle de bilgisayarın kasasına temas etmemesine dikkat edin. Zira bu fandan elektrik akımı geçer. Bilgisayar kasası gibi topraklanmış metal bir parçaya temas ettiğinde kısa devreye neden olur.

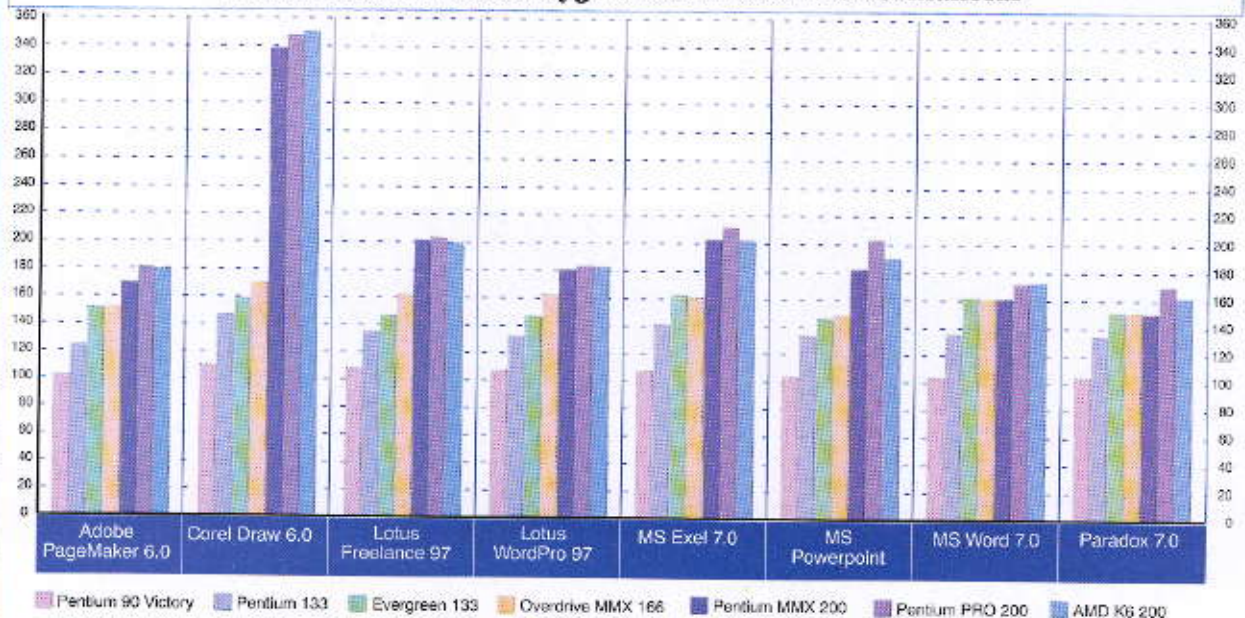
Chipucu 19

Overclocking'ten Uzak Durun!

Overclocking'in ne olduğundan daha önce de bahsetmiştik. İşlemcinin aşında kendisi için öngörüldüğünden daha yüksek saat frekanslarında çalıştırılması esasına dayanan bu işlemin mantıklı veya zararlı bir şey olup olmadığı hakkında tartışmalar sürüp gidiyor. Overclocking'in ateşli savunucuları chip üretiminde yapılan testlerde bazı chiplerin bazı testleri geçemediğini ve bu yüzden bir alt sınıfa düşürüldüklerini böylece de pazarın talep ettiğinden daha az yavaş CPU'nun üretildiğini ve aşında daha hızlı (bir üst sınıfta) çalışması gereken işlemcilerin zorunlu olarak bir alt sınıfa indirildiklerini ileri sürüyorlar.

Karşı düşüncede olanlar ise CPU'nun bu Overclocking işlemini

Benchmark: Windows Uygulamalarındaki Performanslar

Bapco firmasının Bapco-Benchmark'ı 200 MHz'lik Pentium işlemcilerin asıl güçlerinin nerede olduğunu ortaya koyuyor. Corel Draw ve benzeri grafik programları.

3 Yeni CPU'ya Yeni Anakart

Bilgisayarların merkezi bileşenleri anakarttır. İşlemci ile birlikte önemli ölçüde sistem performansını belirlerler. Günümüz CPU'ları üç sınıfa ayrılır ve değişik işlemci soketlerine sahip anakartlar gerektirirler.

Şu durumlarda PC'nize yeni bir anakartı takmanız gerekir:

- * Eski anakart yenisiyle uyumlu değilse
- * Yeni bir ATX-Board'un özelliklerinden faydalanmak istiyorsanız (chipucu23)

Pentium Pro için Socket 8'li, Pentium II için Slot-1'li bir anakarta ihtiyaç var. Socket 7'li anakartlar şu işlemciler için uygundur: Intel Pentium, Pentium/MMX, AMD K5, AMD

K6 ve Cyrix / IBM 686. En yaygın olarak Socket 7'li anakartlar kullanılır, bu yüzden bu bölümdeki chipucularımız bu tip anakartlar için yoğunlaşmış durumda.

Anakartın CPU dışındaki anabilenleri kullandığı chipsettir. İşlemci, anabellek, Cache ve veriyolu sistemi (PCI/ISA) arasındaki iletişimden sorumludur. Socket 7 sınıfında özellikle Intel, VIA ve SIS chipsetleri kullanılıyor, Socket 8 ve Slot 1'de ise (henüz) sadece Intel-440FX chipsetleri kullanılıyor.

CHIPucu 20

Önemli Olan Besleme Gerilimi

Yeni bir anakart satın almadan önce bir işlemci tercih etmek zorundasınız. Mesela Intel MMX gibi yeni işlemciler Core (merkezi birim) ve I/O (giris/çıkış) için iki değişik besleme gerilimiyle çalıştıkları için anakartın bunu desteklemesine dikkat etmek gerekir ki, eski anakartlarda bu tip bir özellik yoktur. Pentium MMX Core için 2.8 Volt, I/O kısmı için de 3.3 volta, AMD'nin K6 işlemcileri de Core için 2.9 volta ve I/O için yine aynı şekilde 3.3 volta ihtiyaç duyarlar. Ayrıca BIOS da ilgili işlemci için ayarlanmalıdır.

Mevcut olan anakartların çoğu donanımsal olarak yeni CPU'larla çalışabilecek durumdadır, ancak bunun için bir BIOS güncellemesine ihtiyaç duyabilirler. Bu güncellemeyi anakart üreticinizin Internet sitesinden bulup indirebilirsiniz.

CHIPucu 21

Doğru Anakartı Seçmek

Ucuz Pentium anakartlar çoğunlukla sadece üç tane PCI slotuna sahiptir. Üç PCI slotu genelde ev ve büro kullanımı için yeterlidir. Ancak yeni anakart bir ağ sunucusuna bağlı olarak veya multimedia uygulamaları üretiminde kullanılacaksa en azından dört tane PCI slotuna ihtiyaç var demektir. İki seri, bir paralel arabirim ve disket ve sabit disk (IDE) de-

Temel Bilgiler

BIOS, Biliyoz biliyoz...

BIOS: Basic Input/Output System, yazılımla donanım arasındaki iletişimi sağlayan EPROM veya Flash ROM'a kaydedilmiş program.

Interrupt: CPU'ya işini kesme isteği. 16 ile sınırlı olan Interrupt sayısı, fi tarihinde (daha doğrusu ilk bilgisayarlardan) miras kalmış, sistemin kendisi de zaten birkaç tane-sini işgal ediyor, bu yüzden PC konfigürasyonu da biraz zahmetli oluyor.

DMA: Direct Memory Access, yani doğrudan bellek erişimi. Çevre-birim cihazlarının doğrudan anabellekten okuyup yazabildikleri bir mekanizma. DMA kanallarının sayısı da sınırlı. Çoğunlukla DMA 1, 3, 5 ve bazen de 7, ses kartı veya SCSI Controller gibi genişletme kartlarının kullanımına sunulmuştur.

I/O Adresleri: Çevreyle iletişim için Intel ve uyumlarında bellekten bağımsız bir I/O (giris/çıkış) adres alanı kullanılır. Bu adreslerde, mesela Soundblaster kartları için 220h, Interrupt'ların asıl kullanacakları veriler bulunur.

netleyicileri de mutlaka olması gereken bileşenlerden.

Grafik ve ses kartı anakart üzerine entegre edilmişse (onboard) bunları BIOS'tan iptal etmek mutlaka mümkün olmalı, aksi halde gelecekte bu bileşenleri terfi ettirinizde Interrupt, Port adresi gibi sistem kaynaklarını kullanmaya devam ederler. Bu da problemlere neden olabilir. Aynı şey ağ sunucusu için de geçerli: Burada ses kartına değil, PCI network kartlarına ihtiyacınız vardır. Ve multimedia PC'ler de anakarta entegre edilmiş ucuz alternatiflerinden çok daha fazla fonksiyonlar sunan (mesela MPEG, 3D, Wavetable gibi) çok özel ses ve video kartları kullanırlar.

Satın almada dikkat etmeniz gere-

Slot1

Socket 8

Socket 7

CPU Soketi: Her işlemci ailesi kendine uygun bir anakart gerektirir, ancak böylece Pentium işlemci sokete uyabilir. Slot1, Socket 7 ve Socket 8 en yaygın olarak kullanılan CPU soketleridir.

ken diğer bir nokta da veriyolu hızının esnekliğidir. Bu özellik, gelecekteki işlemci terfileri ve diğer ince ayarlar gözönüne alındığında çok önemlidir; zira daha yüksek bir veriyolu hızı tüm sistemin performansını oldukça artırabilir. Ancak burada da dikkat etmeniz gereken bazı şeyler var. Her işlemci veya her PCI grafik kartı bu hızları desteklemiyor. Anakartlarda yaygın olarak ayarlanabilen veriyolu saat hızları 60, 66, 75 veya 83 MHz'dir.

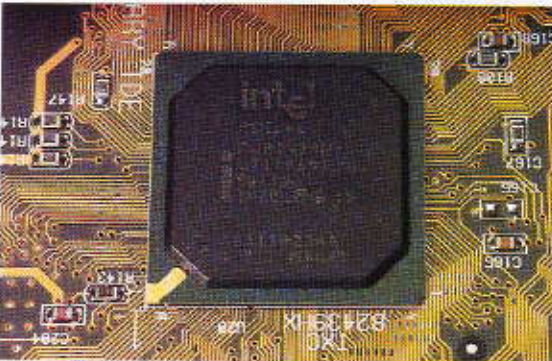
BIOS ve konfigürasyon seçenekleri de önemli bir rol oynar. Yanlış ve optimize edilmiş ayarlar bilgisayarınızın bir kaplumbağa kadar yavaş veya bir Formula-1 yarış arabası kadar hızlı olmasında en büyük etkenlerdendir.

CHIPucu 22

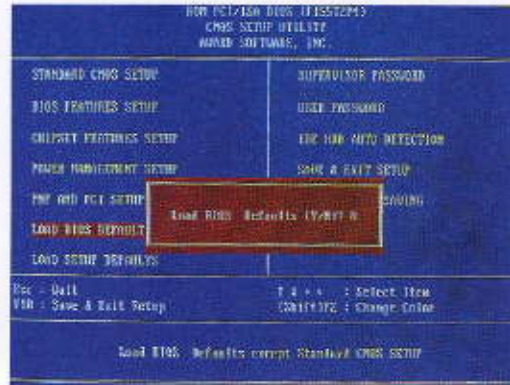
RAM, Cache ve Chipset İşbirliği

Bilgisayarına yeni bir anakart alan çok az kullanıcı RAM ve anakartın chipsetinin önemli bir rol oynadığını dikkate alır - bu önem özellikle de sistemin anabelleği 64 MB'm üzerine terfi edilecekse ortaya çıkıyor.

Gerçi tüm anakartlar 64 MByte'ın üstünü adresleyebiliyor, ancak bazıları cache belleğinde 64 MB'tan fazlasını yönetemeyen bir chipset kullanıyorlar. Mesela Intel-430TX chipsetinde bu sorun varken HX chipsetinde böyle bir problem yok. Üstteki resimde bir HX chipi görülüyor. Yeni anakartınızda bu tip bir chip varsa, belleğinizi 64 MB'ın üzerine terfi ettiğinizde hiçbir problemle karşılaş-

Bir anakart HX chipsetiyle donatılmışsa, önbellek problem çıkarmayacak şekilde anabellek 64 MB'ın üzerine terfi edilebilir.

BIOS-Reset: BIOS'u konfigüre ederken sistemin kaldırmayacağı parametreler tanımlanmış olabilirsiniz, bu durumda bilgisayar boot edemez. Böyle bir durumda BIOS ayarlarını ilk haline getirin ve tekrar BIOS optimizasyonuna başlayın.

mazsınız.

Ayrıca 256 veya daha iyisi 512 KB Pipelined Burst Cache'iniz olmalı. Anakart ayrıca yeni bellek teknolojilerini desteklemeli ve SDRAM'ler için (sayfa 40'daki "Temel Bilgiler" adlı kutuya bakınız) DIMM soketlerine sahip olmalı.

CHIPucu 23

PC'nizi Uykudan Uyandırın

Bir anakart satın alırken kasanın yapı formu da önemlidir. Intel veya Asus'un yeni anakartları (mesela TX97X) ATX normu da denilen, ATX form faktörüne uygundur. Burada dikkat edilmesi gereken nokta bu tip anakartların özel kasalara ihtiyaç duyması, zira bunları klasik kasalara monte etmek mümkün değil.

ATX anakartlar mesela "Soft Power off" (uygun güç kaynağıyla birlikte) ve "Suspend to Disk" gibi yeni özellikler sunuyorlar, "bunlar da ne demek?" diye soracağımız: Bu özellikler bellek içeriğinin ve bilgisayarın o anki durumunun enerji tasarruf modu olan Power-off modunda sabit diske yazılması demektir. Bilgisayar

yeniden "uyandığında" PC'yi boot etmeye gerek kalmadan tam kaldığımız yerden çalışmaya devam edebilirsiniz.

CHIPucu 24

BIOS: İlk Değerlerle Açmak

Bir anakartı ilk kez takıp PC'yi açtığınızda veya işlemci terfisinden sonra anakartın her koşulda çalıştığı tanımlanmış bir ilk durumu olmalıdır. Bu ayar gerçi her zaman çalışır, ama en düşük hızla çalışsınız, zira en düşük bellek erişimi seçilmiş ve cache de iptal edilmiş olacaktır.

Bu değerleri Setup'ta üreticisine bağlı olarak "Load BIOS Defaults" veya "Failsafe Mode" seçeneğiyle yükleyebilirsiniz. Bazı eski anakartlar açılış sırasında [Insert] tuşuna basıldığında BIOS'u standart veya Default değerlerine geri alıp bilgisayarı öyle açıyorlar, dikkat edin.

CHIPucu 25

BIOS'ta Mantıklı Değişiklikler

PC'nizin maksimum hızından son zerresine kadar faydalanmak için BIOS'ta ince ayarlar yaptığınızda her seferinde sadece bir parametreyi değiştirmeye ve bunu not etmeye dikkat edin. Sistemin bir son açılışında o değişikliğin getirdiği etkileri gözlemleyebilirsiniz.

Performans artışının ölçümü için CHIP-CD'lerinde verdiğimiz Benchmark programlarını kullanabilirsiniz. Bu programlarla bilgisayarınızın performansını ölçebilirsiniz.

CHIPucu 26

Bilgisayarı Şifre İle Korumak

Tüm anakartlar BIOS'a ve sistem açılışına şifre koymaya olanak tanıyorlar. Şifre ile bilgisayarın korunması amacı virüslere karşı korunmak veya başka birinin bilgisayarınızdaki verileri çalmasını önlemektir. Ancak koyacağınız şifrenin problemlere neden olacağını da unutmayın: Şifreyi unuttursanız verilerinize tekrar ulaşmak için oldukça ter dökebilirsiniz. Çoğu anakart üreticisi tanımlanmış bir süre boyunca kısa devreye maruz kalması gereken bir jumpera sahiptir. BIOS bu sayede şifreyi ve diğer tüm ayarları "unutur" ve yaptığınız tüm ince ayarları tekrar yapmanız gerekir. Bu yüzden böyle bir durumda şunları yapın: Tüm değişiklikleri not edin, BIOS-Default değerlerini yükleyin ve ince ayarları tekrar yapın. Kurtarma (recovery) jumperi yoksa tek çareniz BIOS piline veya akusüne 5 saniye süreyle kısa devre yaptırmaktır.

CHIPucu 27

PCI, PnP ve ISA Kartların Konfigürasyonu

PCI veriyolu ve kendisi için tasarlanmış kartların sayesinde donanım konfigürasyonu biraz basitleşti. PCI kartları genelde kendi kendilerini konfigüre ediyorlar, yani otomatik olarak boş Interrupt'ları ve I/O adreslerini arıyorlar.

Ancak sisteminizde ISA kartları da (ses kartı, modem gibi) mevcutsa BIOS'taki PCI/ISA konfigürasyonu alanında bunu mutlaka belirtmelisiniz. Award BIOS'larda ISA kartlar tarafından kullanılan Interrupt'ları ve DMA kanallarını belirtip rezerve etmek mümkün. Bu da şu yüzden önemli: PCI kartları kendi aralarında sistem kaynaklarının paylaşımı konusunda anlaşabilirler, ancak kendi sınıflarından olmayan ISA kartlarıyla çoğunlukla anlaşamazlar, zira bunları hiç tanımazlar bile.

Ayrıca PCI kartları, ISA kartlarla çalışabilecek standart ayarlara da sa-

hiptir. Bunun pratikte birçok örneğiyle karşılaşmak mümkün.

Yeni PnP-ISA kartlarında (PnP=Plug&Play, tak ve çalıştır) ise durum farklı. Bilgisayarın BIOS'u da aynı şekilde PnP destekliyse, bu PnP kartı tarafından kullanılan sistem kaynakları da tanınır ve rezerve ediliyor, yani PCI aygıtları bu kaynakları kesinlikle kullanamıyor, en azından işin teorisi böyle.

Ancak pratikte durum çok daha farklı: Hatta PnP kartlarda problem çıkarsa kendiniz BIOS'taki ISA konfigürasyonunda bazı ayarlar yapmalısınız. Çakışmaları gidermenin başka bir yolu da BIOS'taki "ISA Mem Block Base" seçeneğidir. Burada ISA kartların kullacağı Upper Memory'deki bir bellek alanı seçilebiliyor. Bazı anakartlar maalesef kaynak ve bellek konularında ayarlama yapma imkanı sunmuyorlar. Burada ancak oturup hiçbir problem çıkmaması için dua etmeniz gerekiyor: "Plug&Pray".

CHIPucu 28

RAM ve CPU Terfisinden Sonra BIOS'u Kontrol Edin

İşlemci veya RAM'inizi terfi ettirdiyseniz tüm BIOS ayarlarını kontrol etmeniz gerekir. Zira hızlı SDRAM bellek modülleri taktıysanız sistem daha düşük Waitstate'lerle çalışabilir, bu da büyük bir performans artışı sağlayacaktır.

~ Mesela 120'den 166'ya gibi işlemci terfilerinde sistemin veriyolu hızını da değiştirmeniz gerekir. Bunu çoğu anakartta bir jumper aracılığıyla yapabilirsiniz. Saat frekansını değiştirmezseniz bir şeye zarar vermezsiniz, ancak yeni işlemci bu durumda gerçek performansını gösteremeyecektir, zira daha düşük bir saat frekansında çalışacaktır. Yanlış bir veriyolu hızı seçerseniz de bilgisayarınız açılmayacaktır.

CHIPucu 29

BIOS-Update Her Zaman Faydalıdır

Bir BIOS güncellemesinden sonra

bilgisayarınızın neler yapabileceğini görünce oldukça şaşıracaksınız: Mesela yeni bir Pentium veya ATX anakarta sahipseniz bilgisayarınızı CD-ROM'dan da açabilirsiniz. IDE ve SCSI sabit diskleri birlikte kullanıyorsanız bunlardan herhangi birinden boot edebilirsiniz. Iomega ZIP veya LS-120 sürücülerinden de sistemi açabilirsiniz.

BIOS güncellemesi için programları Internet'ten temin edebilirsiniz. Ayrıca önümüzdeki aylarda verilecek CHIP-CD'lerinde de bu güncellemeleri vermeyi düşünüyoruz. Ancak burada çok dikkatli olmanız gerekiyor: Kurulum sırasındaki direktiflere aynen uyun, aksi halde en kötü durumda bilgisayarınızı ne boot edebilir ne de eski BIOS sürümünüzü geri yükleyebilirsiniz, zira PC bunun için çalışan bir BIOS'a ihtiyaç duyar. Ayrıca güncelleyeceğiniz BIOS'un sizin anakartınız için tasarlanmış olmasına da mutlaka dikkat etmelisiniz ki, aynı üreticinin ürünlerinin sahip oldukları ürün tanımlarının birbirine çok benzemesi yüzünden bu her zaman pek de kolay değildir.

CHIPucu 30

Terfiden Sonra PC'niz Sadece Biip'lerse Paniğe Kapılmayın

Anakartınızda değişiklikler yaptıysanız, CPU'yu değiştirdiniz veya daha fazla RAM taktınız. Ancak bilgisayarınızı yeniden açtığınızda ekranda hiçbir şey belirmedi ve bilgisayarınız sadece biipleyip duruyor.

Hemen paniğe kapılmayın, durum o kadar da vahim değildir. Bilgisayar biiplediği sürece (ve bu da çoğunlukla düzenli aralıklardaysa) "Power-On Self Test" denilen testi yapıyordur, yani CPU halen çalışıyor demektir. Anakartınızın kitapçığında çoğunlukla Beep kodlarının ilgili hatalarla birlikte anlamları açıklanmıştır, böylece problemin nereden kaynaklandığını hemen tespit edebilirsiniz. Genelgeçer bir "Biip standardı" maalesef mevcut değil.

4 Sabit Diskler: Hız ve Yüksek Kapasite Önemlidir

Eski dosyaları silerek kısa bir süre idare edebilirsiniz, ancak zamanla kaçınılmaz sonla karşılaşacaksınız: İkinci bir sabit disk. Bu bölümde yeni bir sabit disk satın alırken ve takarken nelere dikkat etmeniz gerektiğini açıklıyoruz.

Şu durumlarda yeni bir sabit disk satın almanız gerekir:

- ✖ Ek olarak çok büyük program paketleri alıp kuracaksınız,
- ✖ Bir sürü resim dosyası kaydedecekseniz,
- ✖ Daha hızlı çalışmak istiyorsanız.

Nasıl bir sabit diske ihtiyaç duyduğunuz bilgisayarınıza bağlıdır: PC'nizde bir SCSI denetleyicisi varsa ilk seçiminiz SCSI sabit disk olmalıdır. (E)IDE arabirimli bir sabit diskiniz varsa ATA sabit disklerden almalısınız. Bu sabit diskler SCSI arabirimli olanlardan daha ucuzdur.

CHIPucu 31

Sabit Disk Kapasitesini Belirlemek

Tipik masaüstü sistemlerde şu kural aklınızdan çıkarmayın: Yeni sabit disk kapasitesi = eski sabit disk büyüklüğü + 1-1.5 GB. Böylece eski sabit disk tamamen dolduğunda ve eski verilerinizi ve programlarınızı komple yeni sabit diskinize kopyaladığınızda yeterli kapasiteye sahip olacaksınız.

Sunucularda (Server) ve PC'lerin Workstation olarak kullanımında buna karşın varolan sabit disk büyüklüğünü ikiye katlamamız gerekir. Disk büyüklüğü planladığımız işleri yapabileceğiniz kadar büyük olmalı. Geleceğe yatırım yapmak megabyte başına sürekli olarak düşen fiyatlar yüzünden pek mantıklı değildir.

Hız konusunda ise asla taviz vermeyin: Sabit disk ne kadar hızlıysa o kadar iyidir. Bir bilgisayarın hızı günlük kullanımda en çok sabit diskin hıza bağlıdır. Bu ay karar vermekte

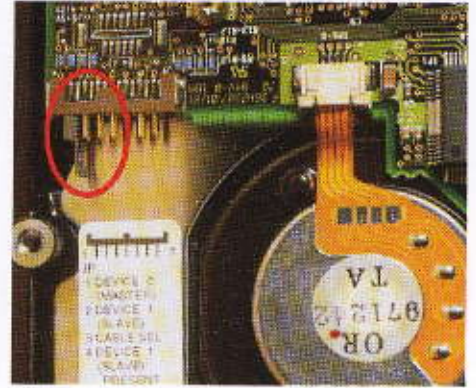
hiç zorlanmayacaksınız, zira bu ay en yeni ve en hızlı sabit diskleri inceledik. "Rehber" sayfalarımızdaki sabit disk testimizi mutlaka okuyun.

CHIPucu 32

ATA Sabit Disklerde Fazla Problem Çıkma

ATA sabit disk takacaksanız şu adımları halletmeniz gerekir: ATA sabit disklerde önce Jumper ile Master/Slave konfigürasyonu yapılır. Slave aygıtlarda aynı adlı Jumper'ı doğru yere takmanız gerekir. Master aygıtlarda ise sistemde başka bir sabit disk bulunup bulunmamasına göre bazı ayarlar yapmanız gerekir: IDE kablo-sunda Slave bir sabit disk yoksa "Master", "One Drive Only" veya "Master Only" olarak ayarlamamız gerekir. İkinci bir sabit disk varsa ya "Master" ve "Slave present" jumperlarını takmak gerekir veya "Drive is Master, Slave is present" jumperını takmak gerekir. Bu kadar.

Sabit diski monte ederken doğru

Efendi veya köle: ATA sabit diskler monte edilmeden önce Jumper ile "Master" veya "Slave" olarak ayarlanmalıdır.

vidaları takmaya dikkat edin. Daha sonra da IDE data kablosunu ve güç kablosunu takın, artık bilgisayarınızı açabilirsiniz: BIOS Setup'ta yeni sabit diskinizi tanıtmalıyız - yeni sabit disklerde "Auto" seçeneği yeterlidir, diğer durumlarda ise bir sefer "IDE HDD Auto Detection" seçeneğini çalıştırmanız gerekir. Sadece çok eski BIOS'larda mantıksal sürücü geometrisi parametrelerini girmeniz gerekir. Biraz şansınız varsa bu parametreleri sabit diskinizin üzerindeki etikette ▶

Temel Bilgiler

Sabit Disk Sözlüğü

Partition: FDISK ile her sabit disk bir ya da daha fazla bölümlere ayrılabilir, bunlara DOS, Windows 3.x/95 ve OS/2'de sürücü harfleri verilir. Bölüm bilgileri sabit diskin başındaki Partition tablosunda bulunur.

Cluster: FAT ve diğer dosya sistemleri tarafından yönetilebilen en küçük mantıksal birim. Fiziksel olarak bir Cluster bir ya da daha fazla sektörden oluşur.

FAT (File Allocation Table): Dosya yerleşim tablosu sabit diskin "format" komutu ile formatlanması ile oluşur. FAT dosyaların sabit disk üzerindeki konumlarını Cluster numaraları ile birlikte kaydeder.

Heads: Okuma ve yazma kafalarının sayısı

Tracks: Her bir disk yüzeyi üzerindeki halkalar, bunlar da yine sektörler ayrılır.

Cylinders:

Kafa hareketleriyle ulaşılamayan, sabit diskteki tüm sektörlerin birleşimi. Çoğunlukla yanlış olarak Track kavramıyla aynı anlamda kullanılıyor (BIOS Setup'larda da!). **Sectors:** Sabit disk üzerinde adreslenebilen en küçük birim (genelde 512 Byte). Toplam sektör sayısı kafa, iz ve sektör başına iz sayılarının çarpımıyla bulunur.

Disk parametreleri: Sabit diskin silindiri, sektör, iz ve kafalara bölünmesi. Çoğunlukla gerçek (fiziksel) sürücü parametreleri sürücü elektronik tarafından, daha iyi yönetilebilen mantıksal bir sürücü geometrisine dönüştürülür.

Temel Bilgiler

IDE Sözlüğü

Yeni anakartlara entegre edilmiş IDE arabiriminin kavramları biraz karışmış durumda. Sabit disk üreticileri Western Digital (EIDE), Seagate ve Quantum (ATA-2, ATAPI Fast ATA) aynı protokoller ve fonksiyonlar için farklı isimler kullanıyorlar. Farklı arabirim kavramları PIO Mode ve DMA Mode tarafından belirlenen veri transferinde farklılık gösteriyorlar. ATA 3 bu arabirim için en hızlı seçenek ve sürücü işletimindeki hata denetimi için SMART fonksiyonlarını da kapsıyor.

PIO Mode: Sürücünün kumanda edildiği, verilerin Program denetimli Input ve Output'u (yani giriş çıkışı), verilerin sabit diskten belleğe ne kadar hızlı kopyalanacağını belirler. ATA standardında teorik olarak saniyede 3.3 (Mode 0'da) ile 8.3 MB (Mode 2) veri transfer edilebilir.

ATA 2 ise saniyede Mode 3'de 11.1 MByte'a ve Mode 4'de 16.6 MB'a ulaşabiliyor.

DMA modu:

Doğrudan bellek erişimi modu (DMA=Direct Memory Access) verilerin sabit diskten anabelleğe işlemciye devreye sokmadan transfer edilmesi demektir. Ancak bu mod sadece PCI arabirimlerde çalışır, yani yeni anakartlarda.

Şimdiye kadarki chipsetler ATA-2'de 16.6 MB'lık bir veri transfer hızına ulaşabiliyorlar, yeni chipsetler ise Ultra DMA/33 destekliyorlar, yani saniyede 33.3 MByte.

SMART (Self Monitoring Analysis and Reporting Technology) sabit diskin işletimi esnasındaki sürücü hatalarını tanıyan yeni bir analiz teknolojisi. Bunun da amacı yeni araçlarla (programlarla) veri kaybından önce kullanıcıyı uyararak, veri kaybından sonra değil.

bulabilirsiniz. Aksi halde sancıya veya sabit disk üreticisine başvurmanız gerekir.

Bu aşamaya kadar her şey sorunsuz çalıştıysa bir sistem disketinden bilgisayarınızı açmanız gerekir. Daha sonra FDISK ile yeni sabit diskinizi bölümlere ayırmalısınız. Son olarak da bilgisayarınızı yeniden boot etmeniz ve "format c: /s" ile sabit diski formatlamanız gerekiyor.

DOS ve Windows 3.x sistemleri "xcopy /s/e" ile kolayca eski diskten yenisine aktarılabilir.

CHIP ucu 33

Eski Sabit Diski Ne Yapmalı

Yeni sabit diskle birlikte eski sabit diskin akıbeti hakkında karar verme zamanı gelmiş demektir.

● Eski diskin ebatları büyükse büyük bir ihtimalle çok fazla elektrik harcayacak ve sistemin aşırı ısınmasına neden olacaktır. Bu yüzden eski sabit

diskinize elveda demelisiniz.

● Yeni sabit diskiniz büyük bir ihtimalle eskisinden daha hızlıdır. Bu yüzden yeni sabit diskinizi birinci EIDE kablosunda master olarak ayarlayın, böylece sisteminizi daha hızlı çalıştırabilirsiniz.

● Bilgisayarınız sadece bir IDE veya EIDE kablosuna sahipse, eski sabit diski de bu kabloya takmak doğru değildir. Zira BIOS sürümüne de bağlı olarak maksimum veri transfer hızı ancak en yavaş olan sabit diskin hızına ulaşabilir. Yine aynı nedenle iki tane IDE kablunuz varsa eski ve hantal sabit diskinizi CD-ROM sürücüsüyle birlikte ikinci IDE portuna bağlayın.

Eski sabit diski yedekleme aygıtı olarak kullanmak, yeni sabit disk tüm verileriniz için yeterli kapasiteye sahipse ancak herhangi bir yedekleme cihazına sahip değilseniz mantıklıdır. Buna karşın Streamer veya ZIP sürücüsüne sahipseniz eski sabit dis-

kinizi bir arkadaşınıza verin veya satmaya çalışın.

CHIP ucu 34

Profesyonel Sistemlerde SCSI Kullanın

Birçok sabit disk, CD-ROM yazıcı, Scanner, DAT Streamer ve benzeri aygıtlara sahip büyük sistemler için SCSI'den (teknik dilde "skasi" diye okunuyor) başka çıkar yol yoktur. Satın alacağınız SCSI kontrol kartının ucuz değil, kaliteli ve iyi sürücü desteği olan bir kart olmasına dikkat edin. PCI bir anakartınız varsa mutlaka PCI bir SCSI kontrol kartı almalısınız, ISA kartlar performansı bir hayli düşürür.

CHIP ucu 35

Notebook'un Diski Doldu: Tek Çare Değiştirmek

Notebook sahipleri iyi bilirler: Onların da sabit diskleri tahmin ettiklerinden çabuk dolar. Notebook'larda varolan sabit diski ancak yeni ve daha büyük kapasiteli bir diskle değiştirmek söz konusudur. Bu yüzden sabit diskinizi değiştirmeyi düşünüyorsanız, yeni sabit diski satın alacağınız yerde satıcıyla eski sabit diskinizi iyi bir fiyata alması için sıkı bir pazarlık girişimelisiniz.

Yeni sabit diski kendiniz monte etme cesaretine sahipseniz eski sabit diskin mekanik ölçülerini kitapçımdan (teknik özellikler) bulup okumalı veya Notebook'u parçalayıp açmalısınız. Elektronik olarak büyük ihtimalle EIDE veya IDE arabirimine sahip olacaktır.

Küçük Notebook disklerinin 3.5 inç büyüklüğündeki ve aynı kapasiteye sahip disklerden çok daha pahalı olduklarını aklınızdan çıkarmayın. Ancak yeni bir sabit disk satın alırken sadece boyutlar, arabirim ve fiyat önemli değildir. Elektrik sarfiyatına da dikkat etmelisiniz. Bir saat sonra akü biterse 10 GB'lık yeni bir sabit diskin ne gibi bir faydası olabilir?

Bilgisayar satıcılarının yolunu tutmadan önce Notebook'unuzun BIOS

Temel Bilgiler

Sabit Disk Standartları

IDE (Integrated Device Equipment): Günümüzdeki AT veriyoluna sahip sabit diskler için arabirim standardı.

EIDE (Enhanced IDE): IDE standardının daha hızlı transfer protokolleri ve daha büyük sabit disklerin yönetimiyle geliştirilmiş.

ATA Sabit disk (AT Attachment): Yaygın olarak kullanılan EIDE sabit disklerin doğru tanımı.

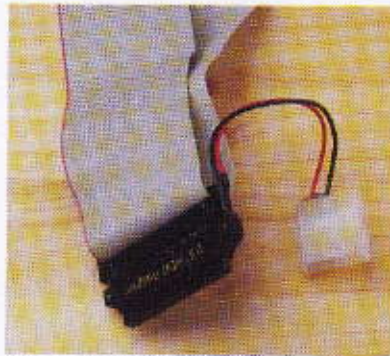
ATAPI (AT Attachment Packet Interface): EIDE arabirimiyle kendisine bağlanan çevreirim aygıtlar (CD-ROM sürücüsü gibi) arasındaki protokol.

SCSI (Small Computer System Interface): Yüksek transfer hızlarındaki aygıt arabirimleri ve veriyolu sistemleri için bir standart. SCSI veriyolu sistemleri değişik veriyolu genişliklerine sahiptir.

Setup'ına bir göz atın (bazı üreticiler aynı amaç için bir program da sunuyorlar) ve sabit disk parametrelerini kendinizin mi girmesi gerektiğini yoksa "Auto" seçeneğinin olup olmadığını öğrenin. Maalesef eski aygıtlar bu konuda biraz problemli. Bu tip bir ayar yoksa mutlaka Notebook üreticinizin teknik destek hattından (Hotline) hangi sabit diskleri Notebook'unuzda kullanabileceğinizi sorun.

Nihayet yeni sabit diskinizi satın aldıysanız ve sevinçle ellerinizde tutuyorsanız, eski sabit diskinizdeki verilerin yenisine transferinin ne kadar problemli olduğu gerçeği canınızı fazlasıyla sıkacaktır. Notebook diskleri minyatür fişlere sahiptir, buraya standart bir IDE kablosu bağlayabilirsiniz. Şimdi aşağıdaki seçeneklerden birini tercih etmelisiniz:

• Çok az kişisel veriniz var ve zaten işletim sistemi ve uygulama programlarını da baştan kurmak istiyorsunuz. Bunun için tüm kişisel verilerinizi bir ya da daha fazla diskete

PC'nin standart IDE kablosu ile Notebook'un sabit diski arasındaki bir adaptör verilerin transferini mümkün kılar.

kopyalayın (veya daha iyisi paralel porttaki bir Zip Drive'a), işletim sistemini ve programları kurun ve disketteki verileri tekrar yeni sabit diskinize kopyalayın. Hepsi bu kadar.

• IDE kablosu üzerinde iki tane aynı fiş vardır. Eski sabit diskinizi Jumper ile "Slave Present" ve yenisini de "Slave" olarak ayarların. Geçici olarak yeni sabit diski eskisine ek olarak IDE kablosuna bağlayın ve güç fişini takıp Notebook'u açın, BIOS Setup'ta disk parametrelerini girin ve yeni diski FDISK ile partitionlayıp formatlayın. Artık eski diskin içeriğini yenisine aktarabilirsiniz. Şimdi Notebook'u kapatın, eski sabit diski çıkartın, yeni sabit diskindeki Jumper'ı Slave'den çıkartıp "Master Only" olarak takın ve tekrar yuvasına monte edin. Daha sonra aygıtı tekrar açıp BIOS ayarlarını düzeltin. Son olarak da bir sistem disketinden bilgisayarı açmanız ve "fdisk" ile yeni diski boot edebilir hale getirmeniz gerekiyor.

• IDE kablosuna bağlayamıyorum: Bir ucu normal IDE kablosu standardına uygun, diğer ucu da yeni sabit diskinize uygun bir adaptör (bu sayfadaki resime bakınız) satın alın. Benzer şekilde bir önceki seçenekte anlatılan adımları uygulayın, sadece yeni sabit diski Notebook'a değil Slave olarak bir PC'ye bağlamanız gerekiyor. PC'den Notebook'a veri transferi için seri veya paralel bir kablo kullanabilirsiniz.

Derleyen **Ufuk Yamankılıçoğlu**

Tekstil'in DEV'leri

Melsoft Konfeksiyon Üretim

Planlama'yı Tercih Ediyor..... Çünkü; kullanması kolay, eğitimi kolay, uygulaması kolay, raporları kolay ve en geniş haliyle, hem de Windows üstünlükleriyle sunuluyor.

Modüller

Ön Maliyet
Sipariş
Planlama
Son Maliyet
Sipariş Takip
Stok Kontrol
Satın Alma
Carı Kartı
Ön Planlama
Örme
Boya
Baskı
Kesim
Dikim
Nakış
Fason
Atolye Takip
Genel Hareket
Sevki
Tasfi
Kur Girişleri
Yazı Editörü
Çizim Editörü, Koli Etiket, Sorun Çözüm, On-line Yardım, Falz vade hes., Veri Yönetim

Referanslar

Cemtaş Tekstil
Özşah Konfeksiyon
İdeteks Tekstil
Karakas Tekstil
Ribatek Tekstil
Sezginler Tekstil
Kondersan(Deri)
Burcu Çocuk Giyim
Kurt Tekstil
Lara Tekstil

Ticari uygulamada görsel sunum, kolay kullanım

OTOMASYON

Küçük Set.....

Muhasebe, Yevmiye defteri, Bilanço, Hesap Planı, Mizan, Büyük Defter, Onaylı Yevmiye Defteri, Genel Hareket, Kasa Defteri Dökümü, Ayarlar, Fatura, İrsaliye, Tahsil, Tediye, Kelime İşlem

Limit Set.....

Küçük Set + Üretim, Satış, Satın Alma, Stok, Çek Takibi, Senet Takibi, Carı Kart, Fatura İşlemleri

Standart Set.....

Limit Set + Demirbaşlar, Kasa Hareketleri, Form Tasarımı, Personel Yönetimi, Hizmet Yönetimi, Bordro, Prim,

Pro Set.....

Standart Set + Yurt Dışı Yönetimi, Abone, Sipariş Takip, Yazışmalar, Kimlik basımı, Karakter analizi...

Çok veya Tek şirketli bütün modüller sadece

Windows 95 veya Windows NT'de çalışır.

Melsoft'un hiçbir programı

DOS'ta çalışmaz!!!

Melsoft'un Diğer Programları

Elektra Hizmet Takip, TransWare(Kara Nakliyesi), Kumaş Üretim Takip, Boyahane Takip, Personel Yönetim Sistemi, Finans Yönetim Sistemi, Muhtar Takip, Melsoft Adres -Etiket, Melsoft Kuaför, Veri Aktarım

Melsoft

Tel:(0212)213 44 58 216 03 45 213 48 91
Fax: (0212) 212 31 31

5 Ekran kartları: 3D kullanmak istiyorsanız değiştirmelisiniz

Yeni ekran kartları sadece grafik uygulamaları hızlandırmakla kalmıyor, oyunları da iyice canlandırıyorlar. Bu yüzden oyun oynayan bir himseyseniz yeni bir 3D hızlandırıcı ekran kartı almanız oldukça mantıklı. Üreticiler de oyun, ekran kartı ilişkisinin farkında olduklarından üç ayda bir eskilerinden daha hızlı kartlar çıkarıyorlar.

Şu şartlar altında yeni bir ekran kartı almalısınız:

✱ Eski bir kartınız var, daha büyük bir monitör ve daha yüksek çözünürlükler peşindesiniz.

✱ Harika bir oyun aldınız ama 3D'si çok yavaş işliyor. Şu işe bakın ki oyun belirli bir ekran kartını özellikle destekliyor ve eğer o karta sahipseniz Sony PlayStation kıvamında oynanabilecek.

✱ İşinizde titremesiz ve çok kaliteli görüntü veren makinalara ihtiyacınız var. (Örneğin prezentasyonlar yapıyorsunuz.)

Açık seçik görülen bir şey varsa o da şu: Gerek oyun dünyasında gerekse multimedya uygulamalarında üç boyut trendi oturmak üzere. Hal böyleyken, istek listenizde en üst sıralarda olması gereken şeylerden biri de üç boyut hızlandırıcı bir grafik kartı.

Bazı 2D grafik kartları ek bir chip ile 3D grafik kartlarına dönüşüyorlar. Kartınızın kitapçığını kontrol edip böyle bir şeyin mümkün olup olmadığını öğrenebilirsiniz.

CHIPucu 36

Durun, eski grafik kartınızı çöpe atmayın!

Tabii ki yukarıdaki maddelerden biri size uysa da her zaman yeni bir ekran kartı almak zorunda değilsiniz. Eski kartınızı değiştirmeden alınabilecek önlemler var. 3D kartları 2D ortamlarda ekstra bir üstünlük sağlamadığından komple bir chipset değişimine ihtiyaç olmayabilir. Bu durumda yapılabilecek iki şey var. Bir: Ekran kartınızı kontrol edip üzerinde fazladan bir chip yuvası olup olmadığına bakmak. Eğer varsa bilgisayarınızı arayıp, ekran kartınızın model ve markasını bildirmek ve bu kart için 3D hızlandırıcı upgrade'i olup olmadığını öğrenmek. İki: Boş bir PCI yuvası varsa, ekran kartına hiç karışmayan ve ayrı bir kart şeklinde gelen 3D hızlandırıcılardan takmak. Bu yöntem yepyeni bir ekran kartı almaktan pahalı olmasa da birinci seçenek kadar hesaplı olmaz, ayrıca bir PCI slot'u daha kaybetmiş olursunuz.

Sonuç: Eğer 3D grafik kartına çılgınca ihtiyacınız yoksa beklemenizi öneririz. Fiyatlar gün geçtikçe düşüyor ve kartlar gün geçtikçe hızlanıyorlar. Şu anda 75 ila 175 dolar arasında bir meblağ ödeyerek iyi kartlar alınabiliyor. Ayrıntılı bilgi için bir sonraki sayfada yararlı bir liste var.

CHIPucu 37

3D Grafik kartınızı nasıl kurarsınız

Baştan yapmamız gereken bir uyarı var: Bu sektörde her üretici kendi çorbasını pişirmekte, bu yüzden anlatacağımız prosedür başka markalarda başka şekillerde olabilir. Her şekilde yapmanız gereken ilk iş, sürücü disketlerini ya da CD'sini ve el kitabını dikkatlice incelemek, readme dosyalarını özellikle dikkatli okumaktır, çünkü bu dosyalar el kitabında olmayan son bilgileri içerirler. Ekran kartı pazarında sürücülerin haya-

Uzmanlar İçin

Grafik kartlarıyla alakalı önemli terimler

Fogging: Bir obje izleyiciden uzaklaştıkça rengi değişir. Eğer bu değişim beyaz renge doğru oluyorsa, izleyicide obje sisler arasında kayboluyormuş hissi uyandırır.

Texture: 3D objelerin iskeletlerinin kaplandığı malzeme. Kaplama.

Mip-Mapping: Texture'lar değişik çözünürlüklerde kaydedilirler ve izleyiciyle aralarındaki mesafe değiştiğinde uygun çözünürlükteki texture yüklenir. Bu sayede uzaktaki bir objenin texture'ının pixellerinin hesaplanması kolaylaşır ve yakındaki bir nesnenin pixellerinin de aşırı kaba gözükmesi engellenir.

Z-Buffer: x ve y koordinatları bir objenin ekranımızdaki yerini belirler. İşin içine 3 Boyut girdiğinde ise objenin ekrandan uzaklığı da hesaplanması gereken bir done oluveriyor. Z-Buffer bu değeri bildiriyor.

tı çok kısa olduğundan donanımın kitapçığına sürücü hakkında bilgi yazılması pek mantıklı değildir.

Kurma işimize dönelim. Kartı kutusundan çıkarıyoruz ve bir köşeye koyuyoruz. Windows yüklüyse, ayarlardan VGA'yı seçmek suretiyle standart çözünürlüğe ayarlıyoruz ki yeni kartı takıp Windows'u açtığımızda birşeyler görebilelim. Kasa'nın vidalarını açıyor ve kapakını kaldırıyoruz. Eski ekran kartını buluyoruz. (Monitör kablosunun girdiği kart.) Kartı kasaya monte eden vidayı açıyor ve kartı çıkarıyoruz. Yenisini alıp aynı yuvaya takıyor ve vidalıyoruz. İyi oturmasına dikkat ediyoruz. Bu kadar. Gerisi yazılımlara kalıyor. Windows'unuz açıldığında ekran kartınızı değiştirdiğinizi anlayıp yeni sürücüler yüklemek isteyebilir. Elinizde kartla gelmiş sürücüler varsa hiç kullak asmayın. Ekran kartıyla gelen sürücüler Windows sürücü veritaba-

Programauswahl

Bitte wählen Sie die Programme, die Sie installieren wollen:

- ☒ MGA Color Control Panel (124 KB)
- ☒ MGA-Monitorwahl (600 KB)
- ☒ MGA Desktop Navigator (85 KB)
- ☒ MGA QuickDesk (70 KB)
- ☒ QuickDesk beim Starten anlaufen lassen

< Zurück

Weiter >

Abbrechen

Örneğin Matrox Mystique grafik kartının etrafı bir kurma programı var. Dosyaları kopyaladıktan sonra kartınızın özelliğini kurcalayabiliyorsunuz.

nındaki sürücülerden daha güncel-dirler. Şimdi sürücü programının ol-duğu disket ya da CD'ye bir göz atın eğer exe soyadlı muhtemelen se-tup.exe isimli dosyalar varsa ve de üstüne üstlük bunlar win95 gibi bir dizinin altındalarsa, bunları çalıştır-mak mantıklı. Yok eğer disket Win95, NT, OS2 gibi dizinlere ayrıl-mışsa ve bu dizinlerin içinde sadece inf dosyaları varsa, iş başa düşüyor; yeni donanımınızı Windows'a kendi-niz tanıtacaksınız. Bunun da iki yolu var. İlk yol dosyanın üzerinde sağ tıklayıp çıkan menüden install yada kur'u seçmek. İkincisi ise ayar-lar/denetim masasından "Yeni Dona-nım Ekle" 'yi oradan da Görüntü bağdaştırıcısını seçip "disketi var"

düğmesine basmak ve Windows'a o inf dosyasının yerini göstermek. Bu günlerde çoğu ekran kartı yanında çözünürlükleri ve tarama hızlarını değiştiren yardımcı programlarla ge-liyorlar. Bu yüzden iyi kartların, ku-rulumu otomatikleştiren programlar-la gelmeleri çok muhtemel.

CHIPucu 38

Grafik kartınızı monitörünüze göre ayarlamalısınız

Eğer pahalı ve güzel bir grafik kar-tı aldıysanız işiniz kolay. Kartla be-raber gelen yazılımlar yatay ve dikey tarama frekanslarını ayarlamanıza yardımcı olacaktırlar. Ama kartınız ve/veya monitörünüz ne idüğü belir-siz ürünlerse ve üstüne üstlük Win-

dows 95 monitörünüzü tanımıyorsa haliniz yaman. Size her şekilde yar-dımcı olacak bir yöntem önerelim.

Monitörünüzün kitapçıklarını eli-nize alın ve desteklediği tarama fre-kanslarını bulun. Şimdi windows/inf dizinine gidin, Monitor*.inf isimli dosyalardan birini text editörünüzle açın. Dosyanın ortalarına doğru:

[CM-1711M.AddReg]

HKR,"MODES\1280,1024",Mo-del1,"24.8-82.0,55.0-120.0,+,+" formatında satırlar göreceksiniz. bu

satırlardaki 8-82 ve 0-120 sayıları Windows'un desteklediği CM-1711M kodlu monitörün tarama fre-kanslarıdır. Kendi monitörünüze uy-gun değerleri olan bir satır seçin ve monitörün koduna dikkat edin. bu kodu dosyanın başından itibaren ara-tırsanız hangi monitöre ait olduğunu bulacaksınız. Örneğin CM-1711M kodu, Hitachi Ltd CM-1711M isimli monitörü temsil ediyormuş. Bu mo-nitör ismini normal yollardan Win-dows'a gösterin (Display özellikle-ri/ayarlar/monitör/değiştir). Müm-kün olan en iyi görüntüyü alacaksı-nız.

CHIPucu 39

Grafik kartıyla daha derin ayarlar

Gelelim çözünürlük meselesine. Monitörünüz 14 ya da 15 inch bü-

Bir Bakışta 3D Grafik Kartları

	3D Xpress-PC2TV	3D Pro Turbo PC2TV	Cardex Pro SV 4MB	Cardex Pro SV 2MB	Stealth II 8257	Crystal VRX Royal Flush	Victory 3DX	Winner 2000 Office 4MB	Mystique 220 2 MB	Crystal VR2000
üretici	ATI	ATI	Cardex/Pearl	Cardex/Pearl	Diamond	Miro	ELSA	ELSA	Matrox	Miro
Internet:	www.atech.ca	www.atech.ca	www.pearl.de	www.pearl.de	www.dia-mondim.com	www.miro.com	www.elsa.de	www.elsa.de	www.matrox.com	www.miro.com
Chipset	ATI 3D Rage II	ATI 3D Rage II+DVD	S3 Virge	S3 Virge	Rendition Verite	Rendition Verite	S3 Virge-DX	3DLabs / Permedia 2	MAG 1164SG	S3 Virge VX
RAM tipi/Maximum	+DVD EDO4MB	SGRAM/8MB	EDO4MB	EDO2MB	EDO4MB	EDO4MB	EDO4MB	SGRAM/8MB	SGRAM/8MB	VRAM/4MB
Hardware 3D Acceleration	Var	Var	Yok	Yok	Var	Var	Var	Var	Var	Var
Desteklenen sürücü programları	DirectX, OpenGL, Heidi, ATI CIF	DirectX, OpenGL, Heidi, ATI CIF	Heidi	Heidi	DirectX, Direct3D	Speedy-3D, Direct3D, Renderware	DirectX, Brenner, Renderware, SSD	DirectX, Direct3D, OpenGL	DirectX, Direct3D, OpenGL, 3D-DD1	DirectX, Direct3D, SSD

yüklüğündeyse, göz doktorunuz 800X600 çözünürlüğünden fazlasını tavsiye etmiyor. Eğer 17 inch'lik bir monitöre sahipseniz, en uygun değer

1024X768, daha yüksek çözünürlüklere tahammül edebiliyorsanız da göz sağlığı açısından 21 inch'lik bir monitöre kavuşana kadar uzak durun deriz.

Renk ayarları da tamamiyle kartınıza bağlı. Demin bahsettiğimiz çözünürlüklerde "True Color (24/32bit)" görebiliyorsanız tavsiye ederiz. Bu seçenek 16 milyon kusur renk demek oluyor ve ekranlarınızda iç açıcı renkler görmenize olanak veriyor. Eğer makinanız çok güçlü değilse burada bir karar vermeniz ve renk ile hız arasında seçim yapmanız gerekebilir.

Bütün ekran kartları 256 renkte daha hızlı çalışır. İnternet ve oyunlar da 256 renkten daha fazlasına gerek duymazlar.

CHIP ucu 40

Yanlış frekans ayarlarından sakının

Tahminen yatay ve dikey tarama frekanslarınızın üstlimiti monitörünüz tarafından belirlenecektir. Eğer monitörünüzün desteklemediği fakat kartınızın desteklediği bir frekansa geçmeye çalışsanız, hiç görüntü alamayabilirsiniz. Ayarlamayı yapan program büyük ihtimalle "space" ya da "esc" tuşlarına tepki verip eski haline döner. Eğer dönmezse, bir seçeneğiniz yarım dakika kadar beklemek ikinci seçeneğiniz ise bilgisayarınızı kapatıp "safe" mode (güvenli kipi)'nde açmak. Bu kipte ekranınız standart VGA görüntüsüyle açılır ve gerekli değişiklikleri yapmanıza olanak verir.

CHIP ucu 41

En son sürücülerini nereden bulursunuz?

Cevabı basit: İnternet. Ancak erişiminiz yoksa bir arkadaşınıza rica edebilir ya da kartı aldığınız firmaya başvurabilirsiniz. İnternet'te sürücülerini bulmak için ise üreticinin sayfa-

sına gidip, product updates, support, support files gibi bölümleri bulabilirsiniz.

CHIP ucu 42

DirectX ve 3d grafik kartları

Yeni bir oyun kurduktan sonra eski oyunlarınızın çalışmadığını fark ederseniz, sorununuz tahminen directX yüzündendir. DirectX şu anda güvenilir bir ürün olmaktan uzak ve her oyun directX'in her versiyonuyla uyumuyor.

Altın kural olarak şunu söyleyebiliriz ki, en sorunsuz sürüm olan DirectX sürüm 3'ü bir şekilde kurun ve bundan sonra oyunların kurma programı directX kurmayı teklif ederse reddedin.

CHIP ucu 43

3D oyunlarda beklediğiniz performansı alamıyorsanız

Suçlu yine tahminen Direct X. Oyunu kurarken yanında gelen DirectX'i de beraberinde kurmuşsunuz, ve DirectX, kartınıza göre optimize edilmiş güzelim sürücülerini silip yerine standart sürücülerini koymuş... Program ekle/kaldır'ın DirectX kısmından da "restore display drivers" düğmesi (eski ekran sürücülerine geri dönme) kaldırılmışsa yapacağınız tek bir şey var, o da ekran kartı sürücülerinizi yeniden yüklemek.

CHIP ucu 44

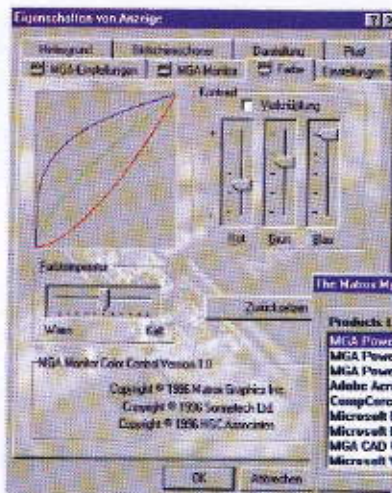
3D Kartlarla yüksek çözünürlükler

3D grafik kartları çok şımarıklardır. İş çözünürlüğe gelince bellek ihtiyaçları maksimuma ulaşır, çünkü normal bellek ihtiyacının dışında z-Buffer'ları ve texture'lar için de ekstra belleğe gerek duyarlar. 1024X768 çözünürlükte ve 16 milyon kusur renkte 3D kullanmak istiyorsanız 4 ila 8 Megabyte hafızalı bir kart almanız gerekiyor. Bazı kartlar ise bildiğimiz SO-DIMM'lerle yükseltilebilir.

CHIP ucu 45

Akıllıca alışveriş yapmanın yolları

Günümüzde Grafik kartları gitgide daha az aralıklarla ve daha gelişmiş sürümleriyle piyasaya çıkıyorlar. Satın alma isteğiniz kendinize hakim olamayacak kadar fazlaysa buyrun bir adet alın. Alacağınız kartı seçerken dikkat etmeniz gereken en önemli nokta, hangi oyunların hangi kartı desteklediğidir. Örneğin sıkı bir Quake oyuncusuysanız şu kötü haberi vermek zorundayız: Quake hiçbir 3D grafik kartını desteklemiyor. İnternet'te sıkı bir araştırma yaptıktan sonra hangi oyunların hangi kartları desteklediğini öğrenebilirsiniz. Ama satın alma isteğiniz dizginlenebilir ölçüdeyse beklemenizi ve düşmekte olan fiyatlardan mümkün olduğunca yararlanmanızı tavsiye ederiz. ▶

Konfigürasyon:
Matrox Mistique grafik kartının hoş özelliklerinden biri de renk ayarlarını bir yazılım üstünden kontrol edebilmesi.

6 486'ları kurtarmanın yolu PCI

Bunca yıldır kullandığınız 486 PC'niz hala tıkır tıkır işliyor belki ama Windows 95 için hala çok yavaş. CHIP, 486'nızı hesaplı bir şekilde yükseltmenin yollarını gösteriyor.

Şu hallerde 486'nızı upgrade etmek mantıklı:

- ✖ Anakartınızın PCI yuvaları var.
- ✖ RAM'iniz 16 MB'nin altında
- ✖ Ekran kartınız ISA
- ✖ Sabit Diskiniz 1 GB'nin altında
- ✖ CD-Rom sürücünüz 8X'den yavaş.

Bu maddeleri teker teker düzeltirseniz, eski bir 486 DX/33 bile Windows 95 altında sizi şaşırtacak yumuşaklığa erişebilir. Ayrıca Pentium'a yükselttiğinizde, eklediğiniz parçalar hala güncelliklerini koruyor olduklarından ikinci yükseltmeniz de daha hesaplı olacaktır.

CHIP ucu 46

Eski ISA Board'a güle güle

Windows 95'in sorunsuz çalışması için en önemli şartlardan biri ISA veya Vesa Local Bus veriyolu mimarili anakartınıza elveda deyip, PCI mimarisine sahip bir board kullanmak. Bu tip 486 boardları piyasada

CPU'suyla birlikte 50-60 USD'ye temin etmek mümkün. Bu tip bir sistem Windows 95 ve çoğu standart program için yeterli performansı sağlayacaktır. AMD'nin 120Mhz'lik işlemcisi bu iş için en hızlı olanı ama bulamazsanız Intel ve Cyrix de idare eder. 486 ve türevi işlemcilerle ulaşabileceğiniz en yüksek hız 133Mhz ve bu da Windows için yeterli. Ekran kartınızı da PCI olarak değiştirmek çok mantıklı ve verimi arttırıcı bir hareket olur. 25 dolara 1 MB Video RAM'li PCI bir grafik kartı bulabilirsiniz.

CHIP ucu 47

PC'nizi daha fazla RAM'le besleyin

486 sisteminiz VESA da olsa PCI da olsa RAM konusunda cimrilik etmemelisiniz. Windows 95'in çalışma hızı, ana belleğinizle doğru orantılı. Eğer RAM'iniz 16MB veya üstüyse kesinlikle çok rahatlıyorsunuz. Eski 4 veya 8 MB'lik SIMM modülleriniz yeni aldığınız Board'a uymuyorsa, yapılacak basit bir şey SIMM-Shuttle denilen ufak parçalardan almak. Bunlar eski 32 pin modülleri 72 pin

modül yuvalarına uyar hale getiriyorlar. SIMM-Shuttle'ların neye benzediğini ve nasıl çalıştığını 3 numaralı resimde daha yakından görmemiz mümkün. Sisteminiz için SIMM-Shuttle gerekip gerekmediğini ufak bir gider analizi yaparak bulmanız mümkün. Herşey eski 32 pin'lik modülleri saklayıp saklamamaya kalıyor.

Yeni bir PCI board almak yerine eski VESA ya da EISA kartınızı kullanmaya karar verirseniz, Windows 95'in çalışması (daha doğrusu sürmemesi) için sistem belleğini arttırmak zorundasınız. 3 numaralı resmin de gösterdiği gibi piyasada bulunan bütün SIMM modüllerini kartınıza takmanın bir yolu var ve eski 32 pinlik modülleri çok ucuza bulmanız da mümkün.

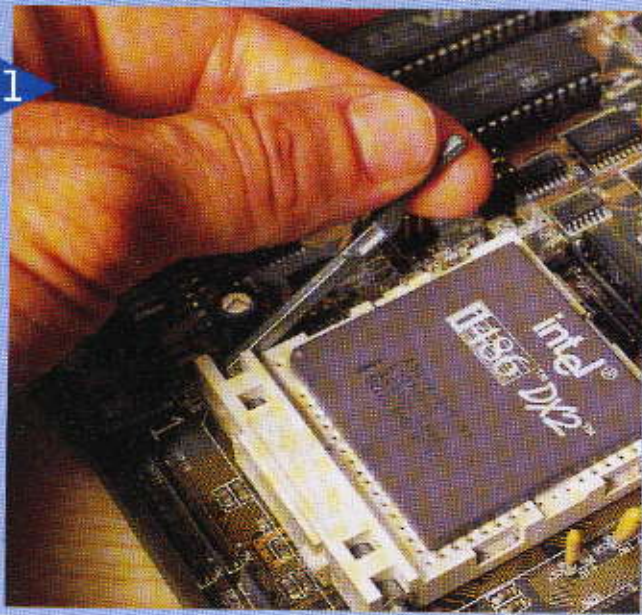
CHIP ucu 48

Sabit disk, CD-Rom Sürücüsü ve Ses kartı da alınabilecek kalemler arasında

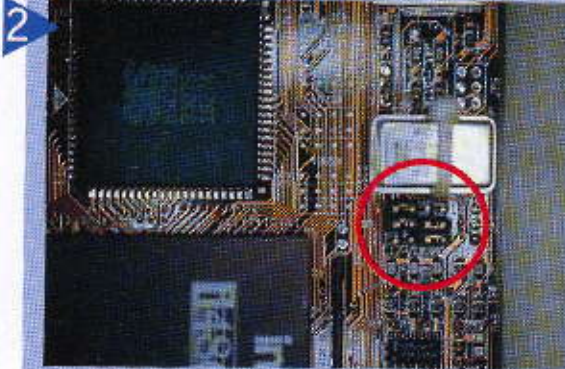
Windows 95 sadece daha fazla bellek değil, sabit diskinizde de bol bol yer de işgal etmek isteyecektir. Bu gün birkaç gerekli aplikasyon kurulmuş bir Windows dizini ortalama 150 MB boyutlarındadır. Hele bir de MS-Office ürünlerinden birkaçını kurdunuz mu, ortalama 250-300 MB sabit disk alanınız işgale uğramış demektir. 486'lar zamanında tipik sabit disk boyutları 210 ila 540 MB arasındaydı. CD-Rom sürücüler ise sadece sistemin sahibi yüksekçe bir meblağ ödemeyi göze alabilirse takılıyorlardı. Sizin sisteminiz de bu konfigürasyona uyuyorsa, artık upgrade zamanınız gelmiş demektir.

Eğer tavsiyemize uyup PCI board kullanmaya başlamışsanız, bilgisayara ikinci bir disk ve bir CD-ROM sürücü takacak yeriniz var demektir çünkü PCI boardlardan itibaren I/O kartı denen kavram ortadan kalktı ve bu yonga ve girişler ana kartların üstüne taşındı.

Fazla para harcamak istemiyorsa-

486 Upgrade'i:
Yüksek saat değerli yeni bir işlemci seanslarınızı hızlandıracaktır. Board'unuzda 486 DX/33 gibi bir işlemci takılıysa bunu 486 DX2/66 yapmak, ya da PCI board'unuz varsa 486 DX4/120'ye kadar çıkarmak oldukça mantıklı.

İşlemci ayarları:
Intel 486 DX4,
Cyrix ya da AMD marka
bir işlemci takıyorsanız,
Board'unuzda
değiştirmeniz gereken en
az iki jumper ayarı var
demektir. Bunların biri
işlemci türünü diğeri de
saat frekansını ayarlar.
İşlemcinizin maksimum
verimde çalışması için
jumper ayarlarınızı iyi
kontrol edin.

RAM Upgrade'i:
PCI board'lara
geçiş yaparsanız
eski SIMM
modülleriniz yeni
kartınıza
uymayabilir. Eski
modüllerinizi
kullanmaya
kararlıysanız,
SIMM- Shuttle
denilen
parçalardan almak
durumundasınız.

niz, ucuz sayılabilecek fiyatlara 1,2 ya da 1,8 GB'lık bir disk ve 8 ya da 16 hızlı bir CD-ROM sürücüsü alabilirsiniz. Günün birinde upgrade operasyonuna devam etmek ve Pentium'a yükselmek isterseniz bu aldığınız kalemler hala güncelliklerini koruyor olacaklardır.

Bir de ses kartı alırsanız, sisteminiz tamamen multimedya uyumlu sınıfa atlanmış olacaktır. Kullanılmış ses kartlarını piyasada 10 - 20 USD gibi komik fiyatlara bulabilirsiniz. Oyun oynayan bir kimseyseniz, ses kartının Creative veya uyumlu olmasına dik-

kat edin. Böylece oyunlarda sorun çıkmaz.

CHIPucu 49

Ucuzca bir PCI ekran kartı da gerekli sayılabilir

PCI anakart kullanmaya karar verirsiniz eski ISA ya da VESA ekran kartınızın yerine en az iki kat daha hızlı olan PCI grafik kartlarından almanız mantıklı. Tahminen upgrade ettiğiniz bilgisayarınızla eski monitörünüzü kullanmak isteyeceksiniz. Bu konuda dikkatli olmanız gerekiyor, çünkü yeni ekran kartlarının varsa-

yılan (default) ekran tarama frekansları bazı monitörlerin kaldıramayacağı kadar yüksek olabiliyor. Bu durumda ekran kartınızın yatay ve dikey "refresh rate" lerini ayarlayabilecek yardımcı bir program aramanız gerekiyor. Bu sayede eski bir monitör bile mümkün olan en yüksek çözünürlükte çalışıyor.

CHIPucu 50

Bilgisayar Doğru Düzgün Açılmıyorsa

BIOS ayarlarının yapılması konusunda iş maalesef sizin deneysel kabiliyetinize kalıyor. Piyasadaki BIOS ve donanım çeşitliliği karşısında size verebilecek tavsiyemiz yok. Ancak testleriniz sırasında kötü bir şey olur da bilgisayarınız açılmazsa, yapacağınız şey BIOS'a girmek ve "load BIOS defaults" ya da "load SETUP defaults" seçeneğini seçmek. Böylece yaptığınız bütün değişiklikler varsayılan değerlerle değiştirilir ve sisteminiz açılır hale gelir.

Durum ümitsizse, örneğin BIOS'unuza şifre koyup unuttuysanız, yedek pili sökmeniz yeterli. Ortalama beş dakika içinde BIOS değerlerini unuttak ve sorun giderilecektir. Ancak böyle bir operasyon sonucunda BIOS'un IDE bilgilerini de unutacağını ve disklerinizi yeniden tanıtmak zorunda olduğunuzu hatırlatalım.

CHIPucu 51

Upgrade sonrası işlemcinizi soğutmanız gerekebilir

Birinci resimdeki CPU'yu siteminize taktınız ve 16 MB RAM'iniz var. Bu konfigürasyonla Windows 95'i rahatça çalıştırabiliyorsunuz. "Oh, işte her şeyi hallettim!" demenize ise sadece bir adım kaldı. Şunu bilmelisiniz ki PCI boardlarda eski 486 CPU'lar fazlasıyla ısınıyorlar. Bunun sebebi eski voltaj ayarları. Yapacağınız şey 5 USD civarı bir fiyata CPU soğutucu bir fan alıp takmak. Yüzey arttıran metal soğutuculardan yapıştırmak da başka bir çözüm.

7 Pentium Sahipleri! Sizin de Upgrade Zamanınız Geldi

Artık pek de taze sayılmayan Pentium sistemlerin de şöyle bir kendilerine gelmeleri için ufak çapta bir upgrade gerekli. İyi haber ise şu: Bu upgrade sandığımızdan çok daha ucuz çıkabiliyor. CHIP, sisteminizi MMX teknolojisine yükseltmenin yollarını açıklıyor. Şu durumlarda upgrade zamanı gelmiş denebilir:

- * 32 MB veya daha fazlasına ihtiyaç duyduğunuz hissediyorsanız.
- * Hala bir MMX işlemciniz yoksa.
- * Sisteminiz bir yaşından büyükse.
- * CD-Rom yazıcısı ya da başka bir şey almış ve daha fazla işlemci gücüne ihtiyacınız olduğunu anlamışsanız.
- * Aldığınız yeni işlemci eski kartınıza uymuyorsa.

Yeni bir anakart alacaksanız, kartın ATX model olmasına dikkat etmeniz de fayda var. ATX board'larda bütün girişler zaten kartın üstüne lehimlenmiş oldukları için, kasanın içi çok daha ferah oluyor. Gereksiz kablo sallatmalarıyla uğraşmanıza hiç gerek kalmıyor. Normal Baby AT board'larla aralarında ise bu yeni mimari dışında

hiçbir fark yok. Yani board'unuzun ve kasanızın ATX olmasının performans değişikliği yaratacağını düşünmeyin. AT board'larda çıkışlar kablolarla kasanın arkasına bağlanıyor ve makinenin içini kalabalıklaştırdığı gibi kafa karıştırıcı bir karmaşa yaratıyorlar.

CHIP ucu 52

ATX alırken uygun bir kasa almayı unutmayın

ATX board'ların çıkışlarının da ana silikonun üzerinde olması hoş bir özellikken eğer kasa alışverişinizi dikkatli yapmazsanız sorun çıkması muhtemel. Bu güne kadar bütün board'lar bütün kasalara uyarken şimdi ATX'ler için özel kasalar edinmek zorundasınız. Çünkü port çıkışlarının olduğu dikdörtgen şeklindeki parçanın kasanın doğru yerine gelmesi ve tabii ki kasanın üzerinde buna uygun bir yuva olması gerekiyor. Sorun şu: Bütün kart üreticileri port dikdörtgenlerini kartın farklı bir yerine koyuyorlar, dolayısıyla kasa-kart uyumluluğu zorunlu hale geliyor. Bu yüzden kasa alırken muhakkak ana kartınızın marka ve modelini satıcıya bildirin. İki parçayı da aynı yerden almak en garantisi elbette.

CHIP ucu 53

Bir ATX Board'un PS/2 SIMM yuvaları olması gerekir

Hele SIMM yuvalarına gelince ATX board üreticileri iyice kafalarına göre davranıyorlar. Bunların bazılarında sadece 72 pinlik yuvalar, bazılarında ise sadece 168 pinlik DIMM yuvaları oluyor. İyileri iki tür yuvayı da üstünde barındırıyorlar. Bilgisayarınıza yaptırdığınız en ağır iş Word ve Excel'i aynı anda kullanmaksa yeni 168 pinlik RAM'lerin hızına ihtiyacınız olmayabilir ve 72 pinlik PS/2 SIMM yuvaları olan bir board alıp eski SIMM modüllerinizi kullanmanız

Temel Bilgiler

Ana kartın üzerindeki girişler

Modern bir anakartın üzerinde iki UART16550 seri port bir yazıcı port'u, klavye girişi, floppy girişi ve iki adet IDE girişi olmalıdır.

Chipset'e göre ayrıca PS/2 fare, kızıl-ötesi portu USB portu gibi başka girişler de bulunabilir.

Bunlar için gerekli kablolar her zaman paketin içinde olmayabilir. Bu yüzden satıcınıza ihtiyacınız olan portlar için gerekli kabloları temin edebiliyor edemeyeceğini sorun.

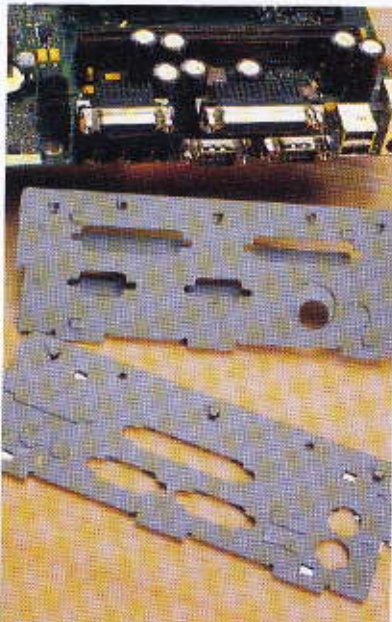
PS/2 fare portu, iki seri cihaz, örneğin iki external modem veya fareye ek olarak bir de grafik tableti kullanmayı planlayanlar için ilginç. Bu şekilde farenizi seri port'a mahkum etmekten kurtuluyorsunuz.

Kızıl-ötesi (infra-red) portu ise veri alışverişi yapmayı planladığınız ve kızıl-ötesi transferi destekleyen bir note-book'unuz varsa önemli.

USB girişi (Universal Serial Bus) gelecek için önemli. Bu veriyolunu destekleyen cihazlar (modem, scanner, digital kamera ve yazıcılar) daha yeni yeni ortaya çıkmaya başladılar.

Bütün bu girişler direk anakartın üzerinde olduğundan **ATX board'lar** ideal.

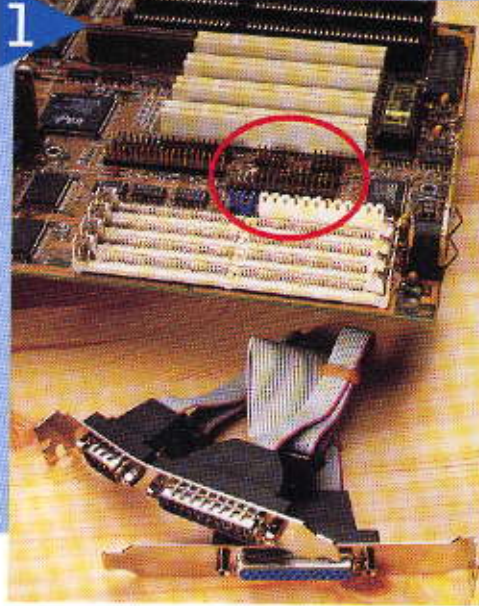
maddi açıdan epey yararlı olacaktır. İki tür SIMM'leri de kabul eden bir board'da karar kılırsanız kitapçığın-
dan 72 ve 168 pinlik SIMM modüllerinin karışık takılıp takılamayacağını öğrenmeye çalışın bunların karıştırılabilmesi ilerisi için iyi olacaktır. CAD/CAM uygulamaları kullanan biri iseniz Direk 168 pin üzerine yatırım yapmanız daha mantıklı. Ayrıca bu modüller EDO değil SDRAM olmalı çünkü biraz daha pahalı olmasına rağmen CAD/CAM uygulamalarında SDRAM en az yüzde on performans farkı yaratıyor.

ATX'in metal kapağı hem anakarta hem de kasaya uymak zorunda.

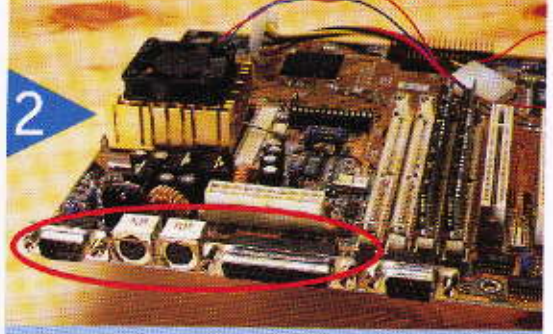
Emin Adımlarla Hedefinize Ulaşmak İçin Dokuz Adımda Upgrade.

1

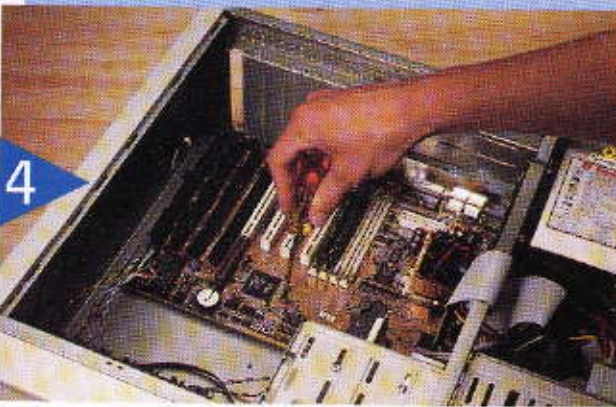
Pentium Motherboard: Kendinize yeni bir Anakart almadan önce ATX mi (sağda) Baby AT mi (solda) olacağına karar vermelisiniz. Kasanızı da değiştiriyorsanız ATX seçmeniz yarar var... ATX boardları kenarlarındaki port kalabalığından tanıyabilirsiniz (2. Resim kırmızıyla işaretlenmiş bölüm)

2

ATX Anakart: Port çıkışları direk kartın üzerine lehimli olduklarından ekstra kabloları ihtiyac yok (kırmızıyla işaretlenmiş bölüm) Oysa Baby AT board'ların ekstra portlara ihtiyacı var (1. Resim, kırmızıyla işaretlenmiş bölüm) ATX Kartların artılarının biri de işlemciyi, RAM'leri ve kasa içi çalışma alanını daha iyi soğutması.

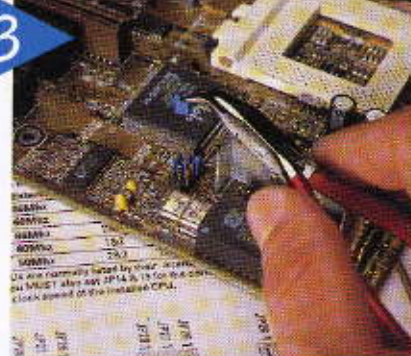
Anakartı monte ederken: Kasanızı açın ve kartı doğru takmaya özen gösterin. Kartı vidalarken pulları unutmayın. Eğer Kartın paketinden pul ve vida çıkmamışsa tedarik edin çünkü board'un kasa yüzeyinden biraz yüksekte olması ve vidaların kartı tahrib etmemesi önemli. Silikonun üzerindeki metalik yolların kasa yüzeyine değmemesine dikkat edin, yoksa her şeye zarar verebilecek bir kısa devre oluşabilir. Her şey sıkı bir şekilde vidalandıktan sonra CPU'nuzu takın.

4

SIMM modülleri: Şimdi RAM'lerinizi takma vakti. En alttaki SIMM-babk'tan başlayın. PS/2 (72 pin) modülleri her zaman çiftler çiftler, 168 pinlik DIMM RAM'ler ise teker teker takılabilir. RAM'leri taktıktan sonra yuvalarında oynayıp oynamadıklarını kontrol edin.

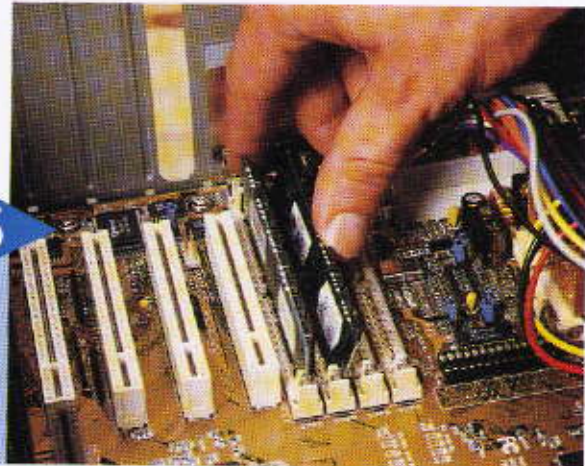
3

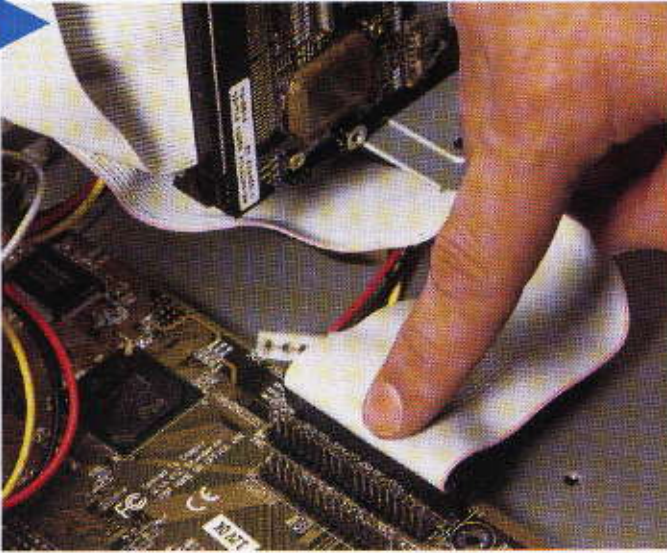
İşlemci ayarları: Şu anın alınması en mantıklı işlemcisi Pentium 166 MMX çünkü fiyat performans ilişkisi uygun. İşlemcinizi karta takmadan önce kartın kitapçığını

kontrol edip gerekli jumper ayarlarını yapmalısınız. Bu ayarlarla BUS hızı işlemcinin saat hızı ve işlemci tipi belirleniyor.

5

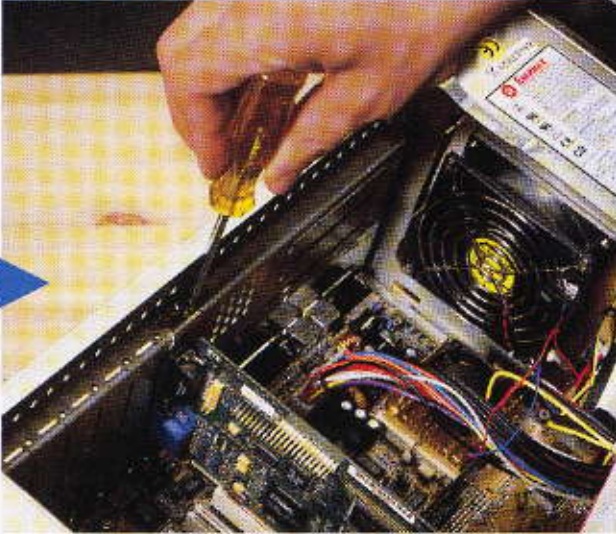
6

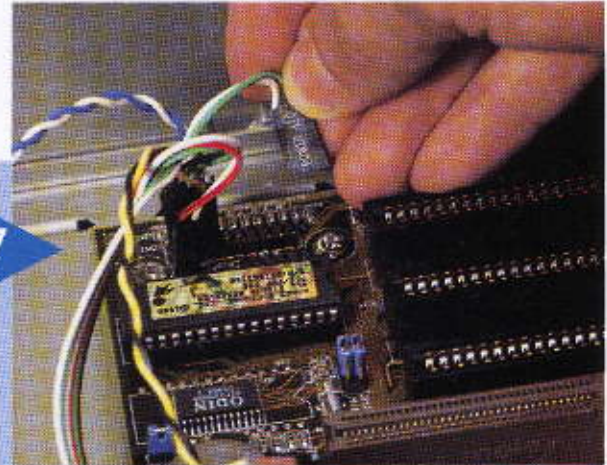
Diskler: Floppy, sabit diskler ve CD-Rom sürücünüzü kasadaki yerlerine monte ettikten sonra sıra kablolarını bağlamaya geliyor. Yassı kabloların nisbeten ince olanı floppy'e aittir. Bağlarken dikkat etmeniz gereken şey, yassı kabloların kırmızı çizgili tarafı disklerin power girişlerine doğru, anakartın ise IDE girişlerinin 0-1 yazılı tarafına gelmelidir. Sabit diskleri primary IDE portuna, CD-Rom'u ise secondary IDE portuna bağlamanızı tavsiye ederiz. Tek diskiniz varsa CD-rom ile sabit diski aynı kabloyla bağlayabilirsiniz ancak o zaman CD'den MPEG seyrederken performansta inanılmaz zayıflama göreceksiniz.

Ekran kartı: Şimdi ekran kartını boş bir PCI yuvasına takın. İyi oturduğundan emin olup kulağından vidalayın. Ekran çözünürlüğü, tarama frekansı gibi ayarları bilgisayarınıza Windows'u kurduktan sonra yapacaksınız. Bunun için herhangi bir jumper ayarına ihtiyaç yok.

8

7

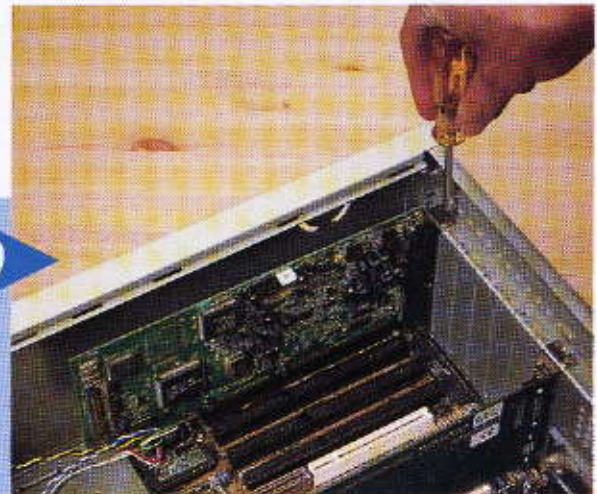

Küçük işler: Kasa'nın üzerindeki reset tuşu, HDD led'i, ve power-on LED'ini ana karta bağlama zamanı. Neyin nereye bağlanacağı ya boardun kitapçığında ya da üzerinde yazıyordur.

Ses kartı: Şimdi boş bir ISA slot'una ses kartınızı takın ve iyice oturduğuna inandıktan sonra kulağından vidalayın. Plug & Play özelliğine sahipse herhangi bir jumper ayarına ihtiyacınız yok, ancak eski kartlardansa IRQ ve DMA ayarlarını yapmanız için jumper'larla oynamanız gerekebilir. Kural olarak fabrika ayarlarına güvenin ve sorun çıkmadıkça kurcalamayın.

En son tavsiyemiz ise donanımcıların altın kuralı: herşeyin çalıştığına emin olmadan kasayı vidalamayın. Bunu zaten bir kaç cebelleşme seansından sonra kendiniz de öğreneceksiniz.

9

CHIP ucu 54

Main Board'un Chipset'ine Bir Göz Atmayı Unutmayın

ATX board'ların chipset'leri genellikle Intel olur. Board'un chiplerinin üzerinde yazan laf kalabalığının arasında HX, VX, TX kısaltmalarına rastlarsanız boardunuzun ne tip SIMM modülleri kullanabileceğini de öğrenmiş olursunuz.

HX'se SIMM ya da DIMM formatında sadece EDO-RAM kullanabilirsiniz. VX ya da TX ise FPRAM, EDO-RAM ya da hızlı SDRAM modüllerini kullanabilirsiniz. ATX board'ların BIOS'ları ne tip RAM kullanıldığını kendileri algırlarlar, yani elle bir değişiklik yapmanıza gerek yok. Bu konuda daha fazla bilgiyi CHIPucu 22'de bulabilirsiniz.

CHIP ucu 55

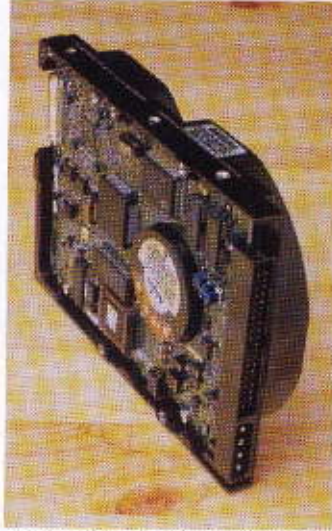
Sabit diskinizin ömrünü uzatmanın yolları

Sabit diskinizin ömrü ne kadar kullanıldığından çok, kasanın içinde ne durumda monte edildiğine bağlıdır. Şu anda, önde gelen PC üreticilerinin dahi sabit diskleri ne saçma pozisyonlarda monte ettiğine şaşarsınız. Disklerin kasa içinde rahat olmaları çok önemlidir. İki disk birbirine çok yakın monte ederseniz statik elektrik ve ısıma sorunları yüzünden sebebini bulamadığınız kilitlenmeler çoğalır. Yanlış pozisyonlar ise diskin ömrünü azalttığı gibi, değerli datalarınızın bozulmasına sebep olabilir. Yeni diskinizin yıllarca dayanması için dikine ya da ters monte edilmemesi şarttır. Kasanızın izin verdiği ölçüde doğru montaj için resimlere bakın. Diski kasaya monte etmek için 4 tane uzun olmayan vida kullanın.

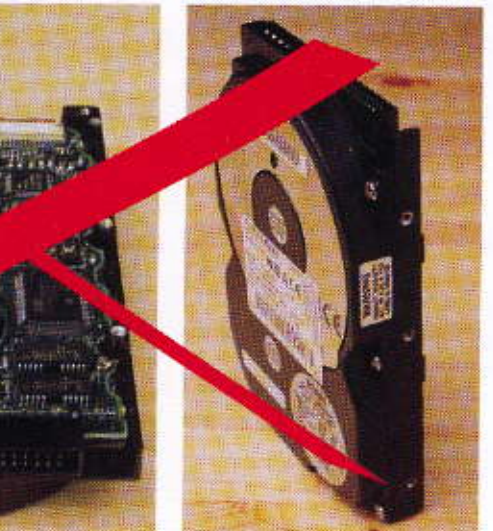
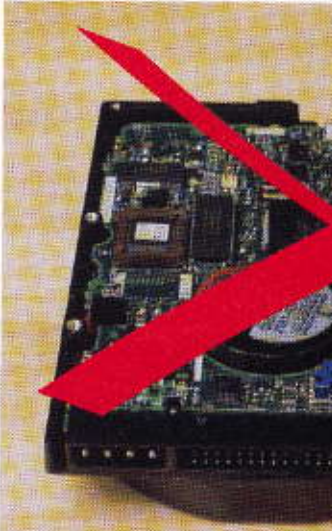
CHIP ucu 56

Master/Slave ayarını doğru yapmak gerekiyor

PC'nizle ilgilenirken IDE bağlantılarını tekrar gözden geçirmenizde yarar var. Çünkü bu şekilde beklediğinizden fazla hız kazanmanız mümkün.

Doğru Disk Montajı: Bu iki resim disklerin nasıl doğru monte edileceğini gösteriyor. Diskin uzun tarafı üzerinde dik monte edilmesi en ideal.

Yanlış Disk Montajı: Diskler kesinlikle bu iki şekilde monte edilmemelidir. Bu tür montajda diskinizin ruhunu teslim etmesi birkaç yüz saatlik iş.

Birinci senaryo: Genellikle board'un üzerindeki IDE portlardan sadece biri kullanılır. Tek bir yassı kablo üzerinde master olarak sabit disk, slave olarak da CD-ROM sürücü takılmıştır. Fakat bu durumda, iki alete de yüklenen adreslemeler, örneğin CD-ROM'dan diske kopyalama ya da diskten MPEG seyretme gibi işlemler sistemi oldukça yavaşlatır.

Hızlanmanın yolu ise CD sürücü ve Sabit disk ayrı IDE portlarına bağlamak. Sabit disk primary IDE çıkışına master olarak, CD-ROM sürücü de secondary IDE port'una yine master olarak bağlarsanız, sisteminiz

multitasking konusunda daha başarılı olacaktır. Belki de aylardır çözemediğiniz Video-CD seyredememe sorununuzu da çaktırmadan halletmiş olduk.

İkinci senaryo: PC'nize iki HDD bir CD-ROM bir de CD-ROM Yazıcı aldınız. Bunların hepsi IDE arabirimli ve bilgisayara takılmayı bekliyorlar. Bunları en verimli şekilde kullanmak için şöyle yapmalı: İki disk aynı kablo üzerinden birincil IDE port'a, CD-ROM'lar da ikincil port'a bağlanır. Disklerin de CD-sürücülerinin de bir tanesi master diğeri slave oluyor elbet.

CHIPucu 57

Ses Kartı Üzerindeki IDE Arabirimini Devreden Çıkartın

Neredeyse bütün ses kartları, CD-Rom takılabilir diye üzerlerinde bir IDE port'uyla gelirler. Bu port fabrika çıkışında aktiftir. Eğer kapatmamışsanız tahminen en az bir IRQ ve birkaç I/O adresini meşgul ediyordur. Hatta genellikle ana kart üzerindeki ikincil IDE portunun kullandığı adresleri işgal ediyordur. Başka bir deyişle ortada bir donanım çakışması vardır. Üstelik Windows 95'in donanım ayarlayıcısı bile bu çakışmanın farkında değildir ve gerekli sarı ünlem ikoncuğunu daha yerleştirmemiştir. Ancak sadece iki IDE cihazınız varsa ve bunlar aynı kabloyu, dolayısıyla aynı IDE port'unu kullanıyorlarsa, bu çakışmanın hiçbir önemi yok. Ta ki ikincil IDE portunu kullanmaya çalışana kadar. Ses kartı ve IDE port'u arasındaki bu anlaşmazlık, işte o zaman bilgisayarınızın başlamamasına varabilecek kadar önem

kazanıyor. Almanız gereken tek önlem ise ses kartının IDE port'unu bir takım jumper ayarları yaparak etkisiz hale getirmek. Uzun lafın kısası IDE port'una hükmedemediğiniz ses kartını almayın.

CHIPucu 58

Sanal belleği hızlandırın

Sistem hafızası 20MB'nin üzerinde olanlar, [Ayarlar / Denetim Masası/ Sistem/ Başarım/ Dosya sistemi] yolunu izleyerek "bu bilgisayarın tipik rolü" seçeneğini "Ag sunucusu" na çevirebilirler. Bu şekilde Windows 95'in "read-ahead-cache" ayarı optimize edilmiş oluyor. Windows 95, kendi sanal hafızasını kendi idare ettiğinden, Windows 3.1 gibi kalıcı bir takas dosyası kullanmanın yolu maalesef yok. Eğer Sabit diskiniz fazlaca kazanıyorsa ve bol bol yeriniz varsa, kendi sanal hafıza ayarlarınızı cesurca yapabilirsiniz. Biraz evvel bahsettiğimiz dialog kutusuna yeniden gelip "sanal bellek" düğmesine basın ve "kendi sanal bellek ayarlarını ken-

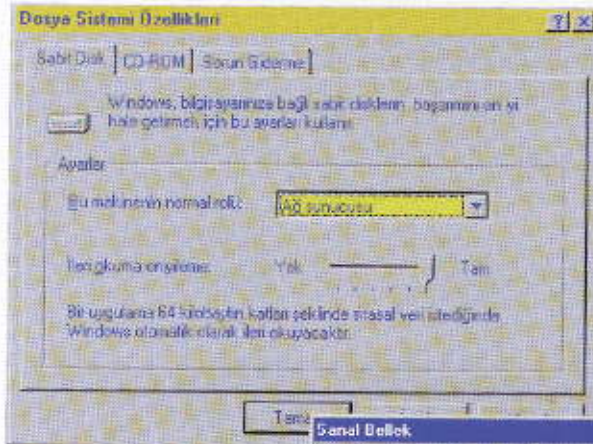
dim belirleyeyim" seçeneğini işaretleyin. Şimdi minimum ve maksimum değerler için aynı rakamı vererek dosyanın boyutunu sabitleyeceğiz. Gireceğimiz rakam ise diskteki boş yere bağlı. Ana kural sistem belleğinizin üç katını kullanmak, ama kullanımı sırasında programlar hafıza azlığından şikayet ederlerse adım adım yükseltmek durumundasınız. Ayrıca takas dosyasının yeri olarak sisteminizdeki en hızlı diski bildirmeniz de mantıklı.

CHIPucu 59

Sistem datalarını ve kayıt bilgilerini düzenleyin

Özellikle az RAM'ı olan sistemlerde hafızayı mümkün olduğu kadar hesaplı kullanmak zorundasınız. "Başlangıçta" gurubundan yüzde yüz gerekli olmayan programları hemen çıkarın. Örneğin ekran kartınızın otomatik yüklediği systray'de bir monitör ekranı ikonu olarak gözüken programcık kesinlikle gereksiz birşey. İhtiyaç duyduğunuzda yükler kullanırsınız. Otomatik başlayan programların hepsi "başlangıçta" gurubunun içinde olmazlar. Bazıları win.ini dosyasının başında bazıları da kayıtlarda (registry) bildirilmiştir. Bunları kurma programları kendileri temizleyemiyorsa, siz elle temizlemelisiniz. Win.ini'nin başında load= ve run= satırlarının yanındaki program isimleri aynen "başlangıçta" gurubunun içindeki programlar gibi sistemle birlikte açılırlar. Kayıtlarda bildirilenler ise HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Run tag'inden temizlenebilirler. Autoexec.bat ve Config.sys dosyalarında da Windows'un kullanmadığı sürücülerin iptal edilmiş olmasına dikkat edin. Örneğin CD-ROM sürücüsünün ve mscedx.exe'nin bu dosyalarda işi olmamalı.

Config.sys'teki EMM386.EXE satırının sonuna I=E000-FFFF ekleyin bu ortalama 22KB kazandırır ayrıca EMS gerektiren eski oyunlarımız yok-

Sanal Bellek:
20 MB'den fazla hafızanız varsa Sistem ayarlarında resimde gösterilen değişiklikleri yapmalısınız. Windows 95 uygulamaları farkedilebilir biçimde hızlanıyorlar.

sa NOEMS kelimesini de ekleyin. Bütün bu temizliği yaparken önemli dosyaları yok etmemeye dikkat edin. Örneğin içinde ipx/spx, tcp/ip lafları geçen sürücüler tahminen network sürücüleridir. Eğer bilgisayarınız herhangi bir ağa bağlı değil, sadece modem vasıtasıyla Internet'e çıkan bir makinaysa [denetim masası/ayarlar/ag] kısmında sadece "dial-up networking adapter" (çevirmeli ağ bağdaştırıcısı) ve "TCP/IP" olmalı, geriye kalan seçeneklerin hepsini silebilirsiniz.

CHIPucu 60

Upgrade Sonrası BIOS Kurcalama Tavsiyeleri

Hızlı SIMM modülleri zıpkın gibi bir sisteme sahip olmanız için yeterli değil. Asıl hızı kontrol eden ayarlar BIOS'un derinliklerinde gizli. Doğru ayarları yapmadığınız zaman cihazlarınızı tam veriminde kullanamıyorsunuz. İşte birkaç BIOS sırrı:

Autoconfigure: Bu seçeneği çoğu BIOS sunuyor, bazılarında SIMM'lerin hızı nanosaniye cinsinden belirlenebilse bile autoconfigure seçeneği genellikle verimliden çok ihtiyatlı seçimleri içeriyor. Elle yapılacak hafif ve nazik denemeler sonucu veriminizi arttırabilirsiniz. Donanından gücünden fazla hız beklerseniz sisteminiz bolca kilitlenmeye ve anlamsız hatalar vermeye başlayacaktır. Sistemin sağlıklı çalıştığı en hızlı değerleri bulana kadar deneyerek ilerlemelisiniz. Önemli datalarınızın yedeğini aldıktan sonra bu işlemlere başlarsanız iyi olur. Ashında bu ayarlarla oynamanın sisteme direkt bir zararı yoktur. Ancak bilgisayarın sağlıklı çalıştığı anlarda yaşanan kilitlenmeler datalarınızı bozabilir. Sistemdeki değişikliklerin farkına varabilmek ve bilimsel bir yol izleyebilmek için her seferinde bir seçeneği değiştirin ve bilgisayarını yeniden başlatıp performans ölçen yardımcı programlarla deneyin. Sonuçları her zaman not alın ki karşılaştırabilesiniz.

Waitstates/Precharge, Time/De-

ROM PCI/ISA BIOS (P155T2P4) CHIPSET FEATURES SETUP AWARD SOFTWARE, INC.			
Auto Configuration	: 60ns DRAM	Onboard FDC Controller	: Enabled
DRAM Read Burst Timing	: x222	Onboard FDC Snoop A & B	: No Snoop
DRAM Write Burst Timing	: x333	Onboard Serial Port 1	: 3F8H/IRQ4
RAS to CAS Delay	: 3T	Onboard Serial Port 2	: 2F8H/IRQ3
DRAM R/W Leadoff Timing	: 6T/5T	Onboard Parallel Port	: 3F8H/IRQ7
DRAM Turbo Read Leadoff	: Disabled	Parallel Port Mode	: ECP/EPP
DRAM Speculative Leadoff	: Enabled	ECP DMA Select	: 3
Turn-Around Insertion	: Disabled	UART2 Use Infrared	: Disabled
Turbo Read Pipelining	: Disabled	Onboard PCI IDE Enable	: Both
Peer Concurrency	: Enabled	IDE 0 Master Mode	: Auto
PCI Streaming	: Enabled	IDE 0 Slave Mode	: Auto
Passive Release	: Enabled	IDE 1 Master Mode	: Auto
Chipset Global Features	: Enabled	IDE 1 Slave Mode	: Auto
16-bit I/O Recovery Time	: 1 BUSCLK		
8-bit I/O Recovery Time	: 1 BUSCLK		
Video BIOS Cacheable	: Enabled		
Memory Hole At 15M-16M	: Disabled		
DRAM are 64 (Not 72) bits wide			
Memory parity SERRA (MHI)	: Disabled		
		ESC : Quit	F10 : Select Item
		F1 : Help	F2/PD/+/ : Modify
		F5 : Old Values (Shift)F2 : Color	
		F6 : Load BIOS Defaults	
		F7 : Load Setup Defaults	

lays: Buradan Ram'ler ve Cache hafızaları için saat hızları belirleniyor. Değerler ne kadar ufak olursa o kadar iyi. Felsefeniz yine Değiştir/Test et şeklinde olmalı.

AT-Clock Cycle: Buradan ISA girişlerine bağlı kartların saat frekansları ayarlanıyor. Bu değer genellikle işlemci frekansının kesirleri olarak verilir ve bu değerleri değiştirmek pek bir işe yaramaz.

Read-Write Burst-timing: Burada x222, x333, x444 gibi değerler bulunur. 60ns SIMM'ler için x222 uygundur, 70ns'likler için x333 ve eski 80ns'lik SIMM modülleri için de x444. İşte burada SIMM modüllerini anakarta uydurma işini gerçekleştiriyorsunuz.

A20 Gate: Lütfen "fast" şeklinde ayarlayın. A20 Gate, Protected mode geçişini ve 1MB üzerindeki hafızaya erişimi kontrol ediyor.

Hidden Refresh, Fast page mode: İkisi de açık olmalı. Bu şekilde tazeleme döngüsü işlemciyi frenlemekten vazgeçiyor.

Cache-Mode: "Write-Back" ya da "Write-Through" seçilmiş olmalı. "Write-Back" kural olarak daha hızlı.

CHIPucu 61

İşlemci ya da RAM upgrade'inden sonra BIOS'u muhakkak gözden geçirin

Sisteminizde büyük bir değişiklik

yaptığınızda her zaman BIOS'unuz yeni bir ince ayar gerektiriyor demektir. Örneğin daha hızlı SIMM modüllerini kullanmaya başlarsanız modüllerinizin hızlandığını BIOS'a bildirmelisiniz ki sistem mümkün olan en yüksek hızda çalışsın. İşlemci değişikliği yaparsanız da ana kart üzerinde jumper ayarları yapmanız gerekecek. Eğer board'un saat hızı gereğinden yavaş ayarlıysa bunun sisteme herhangi bir zararı yok, ancak işlemcinin performansının sadece bir kısmını gösterebilmesi yazık. Kartınızın saat ayarı işlemcinizinkinden yükseğe ayarlıysa bu sefer hiçbir şey çalışmayacaktır. Her ne kadar overclocking denilen sanat buna dayanıyorsa da yeni işlemcilerin üzerinde haddinden hızlı çalışmalarını engelleyici entegreler bulunuyor.

CHIPucu 62

İşletim sistemini adım adım baştan yüklemek

Yeni bir disk almış ve onu birinci disk olarak sisteme eklemişseniz, mecburen diski başlatılabilir bir işletim sistemiyle donatmalısınız. Bunu yapmak için üç ana adıma gerek var:

✗ Diski FDISK ile bölümlere ayırmak

✗ İşletim sistemini kurmak.

Windows 95 kurmayı düşünüyorsanız, hazır bir Windows 95 başlatma ▶

BIOS ince ayarları:
Resimde görülen BIOS-Setup parametrelerini el ile anlattığımız gibi ayarlarsanız, sisteminiz gözle görülür şekilde hızlanacaktır.

disketine ihtiyacınız var. Bu diskette CD-ROM'un sürücü programı ve MSCDEX.EXE bulunmalı, autoexec.bat ve config.sys'e gerekli satırlar yazılmış olmalıdır. DOS oyunları gibi eski DOS'unuza ihtiyaç duyan programlarımız varsa F8'e basınca "Önceki MS-DOS sürümü" seçeneğinin çıkması açısından, tertemiz diskinize önce DOS kurmak da mantıklı bir hareket olur.

CHIPucu 63

Paralel port ayarına dikkat

Yazıcı port'unun BIOS'dan yapılan ayarları, eğer bu porta ilginç cihazlar bağlamışsanız önemli. Sadece ortalama bir yazıcı bağladıysanız port aya-

şı tam anlamıyla iki yönlü.

CHIPucu 64

Hem enerjiden tasarruf edin, hem de Bilgisayarınızı dinlendirin

Enerjiyi hesaplı kullanma olgusu elbette ki bilgisayar dünyası için geçerli. Bu yüzden bütün modern BIOS'lar bir enerji tasarrufu menüsüyle donatılmışlar. Monitörünüz ve ekran kartınız da enerji tasarrufunu destekliyorsa, bunların ayarlarını Windows 95 içerisinde yapmak mümkün.

Ancak BIOS'tan da envai çeşit ayar yapılabilir. Bunlar IDE çıkışlarını uyutmaktan CPU'nun hızını azaltmaya kadar varıyor. SCSI diskler maalesef enerji tasarrufunu pek ciddiye al-

ard'lar mevcut, ancak tamamıyla jumper'sız degiller. En azından voltaj farkları yüzünden işlemcinin normal Pentium mu yoksa MMX mi olduğunun board'a bildirilmesi gerekiyor. Çünkü MMX işlemciler iki voltajla birden çalışıyorlar (2,8V ve 3,3V). Geriye kalan ayarlar BIOS'a yeni eklenmiş olan CPU menüsünden yapılıyor. Genellikle doğru CPU ayarı algılamak kullanıcıyı uğraştırmadan uyguluyor.

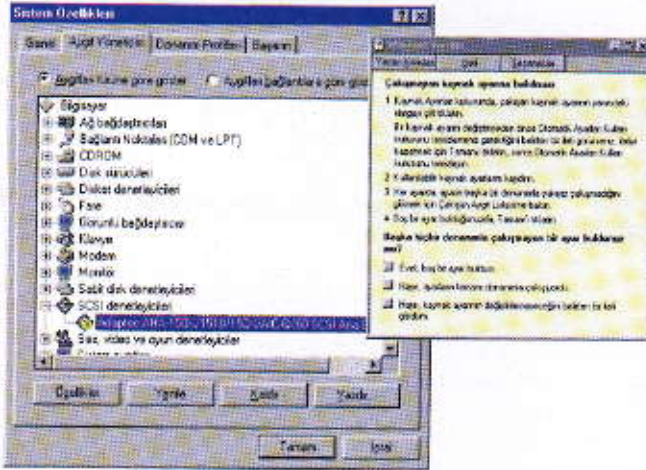
CHIPucu 66

Interrupt (Kesme İsteği) Çakışmalarından Kurtulmak Ve Yeni Cihazlar Kurmak

Eskiden IRQ sorunlarını çözmek çok daha zordu. Şu anda yeni plug&play teknolojisi ve Windows 95'in ayarlar gurubundaki sistem ikonunun çalıştırdığı aygıt yöneticisi sayesinde iş kolaylaştı. Aygıt yöneticisiyle hangi cihazların çalıştığını öğrenmek çok kolay. Ayrıca Windows 95'in "donanım çakışması oluyorsa" adlı yardım bölümü de çok yardımcı oluyor.

Hali hazırda kurulu Windows'unuza yeni bir donanım maddesi eklemenin iki yolu var. Birincisi en rahat olanı. Aygıtı takarsınız bilgisayarınızı açarsınız ve Windows onu tanır. Sizde gerekli sürücü dosyalarını ya da Windows CD'sini ister. Eğer açılışta hiçbir fark olmaz ve aygıt yöneticisinde de yeni cihaz gözükmezse, sizin elle tanımanız gerekir. Bunun için de "yeni donanım ekleme sihirbazı" emrinizdedir. Eğer parçanın ne olduğunu kesinlikle biliyor ve sürücü programlarını da elinizde bulunduruyorsanız, ne cins bir aygıt olduğunu bildirip disketi var düşmesine basmalısınız.

Tam olarak emin değilseniz Windows sizin için etraflı bir araştırma yapabilir, bu da en az 10 dakika sürer. Her şekilde de aygıt yöneticisinden yeni aygıtı doğru çalışıp çalışmadığını kontrol etmeli ve sorun varsa hemen gidermelisiniz. ►

Sorun arama:
"Windows Yardım" da donanım çakışması giderici bölümü oldukça yararlı. Ayrıca "Aygıt Yöneticisi" de her aygıtınızın durumu ve ayar alternatiflerini görmeniz açısından çok başarılı.

rının "standart" olarak kalması uygun, çünkü bu yazıcıların veri transferi tek yönlü denebilir. Yazıcı sadece on-line ve kağıt bitti bilgilerini gönderebilir. Ancak veri aldığı gibi bol bol veri yollayan yeni jenerasyon yazıcılarından bağladıysanız, porta, geliştirilmiş paralel port (EPP-Enhanced parallel port) standardına uymasını emretmeniz gerekli. Bu kipte yazıcılar kapaklarının açık mı kapalı mı olduğunu, kartuşlarının durumunu ve hangi çekmecelerde kağıt eksikliği olduğunu bildirebiliyorlar.

Daha da gelişmiş bir kipte olan ECP (enhanced centronics port) ise scannerlar ve Omega Zip-Drive gibi veri saklama işlevli cihazlar tarafından kullanılıyorlar. Bu kipte veri alışveri-

miyorlar ve en fazla hafif bir tavşan uykusuna yatıyorlar. Bunu bile destekleyen SCSI kartı bulmak zor.

Uyumuş bir bilgisayarın yeniden uyanması biraz vakit alır ve sıkıcı olsa da BIOS'unuzdaki bütün seçenekleri deneyip çalışıp çalışmadıklarına emin olun. Board'unuz eski ve power saving desteklemiyorsa size yardımcı olacak tek şey BIOS upgrade'i olabilir.

CHIPucu 65

Neredeyse Jumper'sız bir Anakart

Jumper'sız board'lar kartın kitabını kaybetmiş ya da jumper çokluğu karşısında kafası karışmış her bilgisayar canavarının rüyasıdır. Böyle bo-

8 Profesyonel PC: Sadece en iyisini alıyorsanız...

Hamal PC'den profesyonel PC'ye olan mesafe aslında sadece birkaç adımdır. Eğer kendi malzemenizi kendiniz seçiyorsanız, doğru seçimler yaparak hem performansınızı arttırabilirsiniz hem de bir yığın para arttırabilirsiniz. Çünkü parça parça alınmış iyi bir PC, piyasadan hazır alınmış bir PC'den her zaman daha ucuz olur. CHIP size doğru parçaları nasıl seçeceğinizi anlatıyor.

Şu şartlar altında süper PC'ye geçiş yapma zamanınız gelmiş demektir.

- * Yaptığınız iş için 32MB ana bellek yetersiz kalıyorsa.
- * 5GB veya daha fazla sabit disk yerine ihtiyaç hissediyorsanız.
- * Dijital video ile ya da CAD/CAM uygulamaları ile uğraşıyorsanız.

Bu işin sonu yok... yeterli hiçbir zaman yeterli olmayacaktır. Sıkı kullanıcılar her zaman daha fazla güce ihtiyaç duyacaklar. İster CAD/CAM'ci ya da Multimedya işinde bir profesyonel olun ister sadece hızlı bilgisayarlardan hoşlanan biri olun, bir süre sonra

32MB RAM, 2GB HDD, 17inch'lik monitör, 166MMX işlemci gibi kalemler size yeterli gelmeyecekler.

CHIPucu 67

Yeni Ana Kart ve ATX Kasa Mecburiyeti Var

200 ila 266MHZ'lik MMX'li bir Pentium II şimdilik sizi kesebilir. İdeal RAM'iniz 64MB EDO ya da SDRAM. 128MB'ye de kulağınızı alıştırmaya başlayın. Pentium II uyumlu bir board'u şu iki özelliğinden tanıyabilirsiniz: CPU için "Slot 1" isimli bir yuva olmalı ve Intel chipset'in modeli 82440FX olmalı.

Bu spesifikasyonlarda bir PC'nin kasasının ve güç kaynağının da elbet uyması gereken bir sürü şart var. Kasa yeterince ferah olmalı, en az altı adet 5,25inch'lik aygıt yuvası olmalı. Güç kaynağı ise minimum 200 WATT olmalı ve muhakkak ama muhakkak açma kapama şalteri olmalı. Bazı ATX güç kaynakları, örneğin bilgisayar modemden sinyal alınca açılın diye şalteri es geçip board'u

direk şehir elektrigine bağlı tutuyorlar. Oysa yıldırım çarpması gibi dış etkenlere karşı board'unuzu koruyabilmeniz için şehir elektriginden komple ayırabilmeniz gereklidir. Değerli datalarınızı korumak için ayrıca bir de UPS ve Tape-Yedekleme ünitesi almak da mantıklı.

CHIPucu 68

Yeni Canavar Sisteminize elbette SCSI gerekiyor

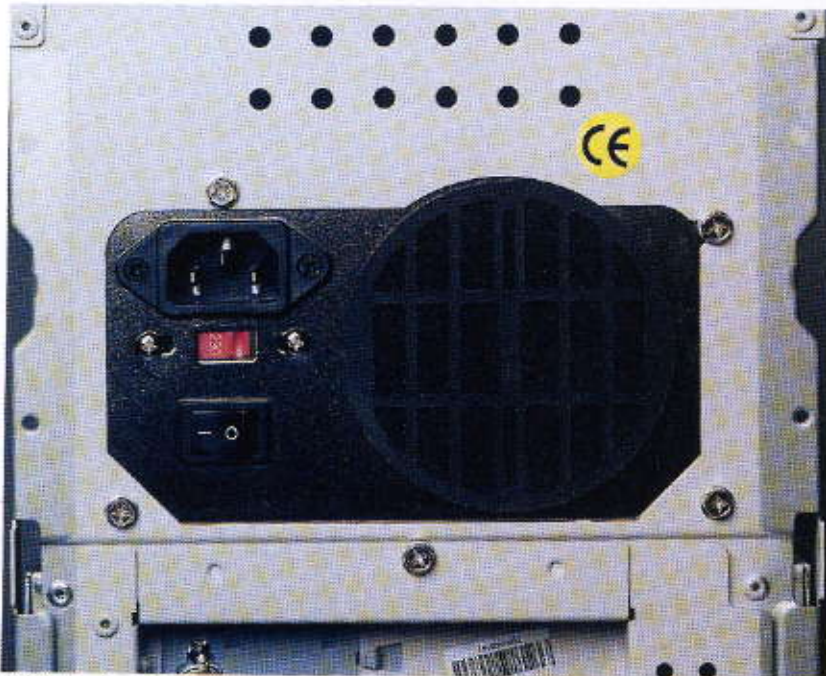
Bir Power-User olarak korkunç sabit disk kapasitesine ihtiyacınız vardır. Bu iş için IDE disklerden çok SCSI diskler kullanılıyor. Çünkü IDE port'larına en fazla 4 disk bağlayabilirken SCSI sistemlerde kontrol kartı başına 8 cihaz bağlamak mümkün olabiliyor. Sabit disk kapasiteniz 80-90GB gibi korkunç rakamlara doğru ilerliyorsa Yedekleme ünitesi olarak DAT'tan başka bir seçenek kalmıyor. İşte SCSI kartına bağlanması gereken bir aygıt daha.

SCSI kartlarına gelince pahalılardan bir tane seçmek yeterli değil. Sıkı bir SCSI sistemin sahip olması gereken kart Adaptec'in AH-2940 modeli; bu kart saniyede 40MB'lık transfer oranıyla SCSI kartların kralı. Kartın hakkını verebilmek için de elbet güzel diskler kullanmalısınız. Dakikada 7200 devirli ve erişim hızı 8 ms'lerde olan kendi üzerinde minimum 512K cache belleği olan bir disk yeterli olacaktır.

CHIPucu 69

DIMM modüllerinin tipine dikkat

64MB'dan 128MB'ya geçmeyi düşünüyorsanız, sakın bir dükkana girip, "bana 64MB DIMM modülü lütfen" demeyin. Çünkü DIMM modülleri arasında farklar var. Bazıları 2,8 Volt bazıları da 3,3 Volt ile çalışıyor. Bunları birbirlerinden ayırmak eğitilmiş bir göz için bile zor. Bir tip modülü başka bir tip board'a takarak zarar vermeniz ihtimali ise yok, çünkü birbirlerinin yuvalarına uymuyorlar. Bu uyumsuzluk karşısında size tavsi-

Küçük fark: Güç kaynağında açma kapama düğmesi yoksa güvenlik açısından bunlardan vazgeçmelisiniz.

Uzmanlar için

4 Kere Adaptec 2940

Adaptec'in 2940 serisinin SCSI kontrol kartlarının dört değişik versiyonu vardır:

1. **ATA 2940:** En basit versiyonudur, çoğunlukla Kit olarak kablolarıyla ve komple yazılımlarıyla birlikte sunuluyor ve fiyatı da oldukça yüksek. Bu kart Fast SCSI modeline sahip, neredeyse tüm işletim sistemleri tarafından destekleniyor ve klasik masaüstü bilgisayarlarda daha yüksek modelleriyle neredeyse eşdeğer.

2. **ATA 2940U:** Bu kart Ultra SCSI arabirimine sahip bir versiyon ve çoğunlukla OEM olarak satılıyor, yani ne kutusu ne kablosu ne de sürücüsü var, bu yüzden de fiyatı daha uygun. Sürücülerini Internet'ten yüklemeniz gerekiyor. Windows'da,

NT'de veya Netware'de bu sürücülerini Internet'ten download etmeye gerek yok, zira bu sistemlerde bu kart serisi için sürücü desteği mevcut. 2940U ayrıca daha kolay BIOS güncellemeleri için Flash BIOS'a sahip ve kartın performansı da oldukça iyi. Tam masaüstü bilgisayarlar için düşünülmüş çok uygun bir kart.

3. **ATA 2940AU:** Yine Ultra SCSI arabirimli bir Controller, 2940'a çok benziyor, ancak Flash BIOS'u yok. Zengin donanım ve aksesuarları yüzünden fiyatı daha yüksek.

4. **ATA 2940 Ultra Wide SCSI Master:** Bu kart da 2940 ailesinin Ultra-Wide modeli. Bu kartın da yine Flash BIOS'u var ve özel Ultra Wide SCSI kablolarıyla birlikte geliyor, bu yüzden de bu kartın fiyatı oldukça yüksek.

rinize %30 performans kazandırdıklarını iddia ediyorlar. En ünlülerinden biri olan Promise'in ATA/EIDE Accelerator isimli kartı yeni ultra DMA 33 destekleyen board'larda %100'e varan performans artışlarından söz ediyor. CHIP Test Merkezinde bu kartı Windows 95 altında inceleyen hissedilemez ama ölçülebilir bir hızlanma artışı gördük. Yani paketin üstünde yazanlar doğru değildi. Power-User'lar için ise bu kartın bambaşka bir özelliği çok işe yarıyor. Normal IDE arayüzlerinde karşılaştığımız 4GB'lık maksimum partisiyon sorununu bu kart halledebiliyor. Ekstradan iki Disk daha bağlanabildiği için kart SCSI ortamına bir alternatif olarak karşınıza çıkıyor.

CHIPucu 71

Modern grafik kartları sistem performansını artırıyor

Eğer bu kadar canavar bir PC yapıp ekran kartından tasarruf etmeye kalkışırsanız, suçlusunuz. Hem de ağır suçlu... İyi bir 3-D grafik kartı profesyonel kullanıcı için doğru seçim. Bir yandan da yeterli grafik belleği olması önemli elbet. 4MB ne kadar iyiye de buraya kadar anlattığımız bilgisayara 8MB'lık bir ekran kartının yakışacağını siz de tahmin edersiniz herhalde...

Yüksek grafik belleği sayesinde yüksek çözünürlüklerde dahi 16 milyon küsur renge ulaşılabilir ki grafik ağırlıklı çalışan bir makinede önemli olan da bu. Ancak yenilikleri sürekli takip edip güncel kalmak istiyorsanız bu işe epey para yatırmanız gerekiyor, çünkü her üç ayda bir bütün üreticiler sözleşmiş gibi yeni bir model piyasaya sürüyorlar. Bu kartlar daha fazla fonksiyona ve performansa sahipler.

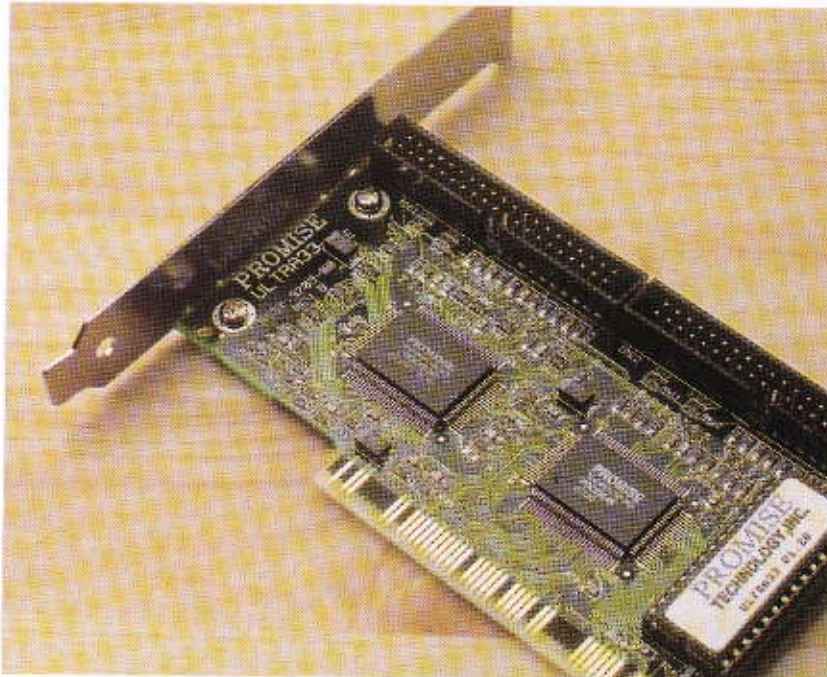
Yeni Windows 98'in çift ekran kartını destekleyecek olması da bu arada PC'de çalışan ve Indy'lerde, Mac'lerde çift monitörle çalışan arkadaşlarımızı kıskanan kullanıcılar için iyi bir haber.

yemiz RAM almaya giderken kendi RAM'lerinizi de yanınızda götürmeniz ve aynısından almanız, çünkü bir sorun çıkarsa bazı satıcılar sattıkları malı geri almakta zorluk çıkarıyorlar.

CHIPucu 70

IDE Extender nedir, ne işe yarar?

Bir süredir IDE Extender denilen kartlar satılmakta; bunlar IDE diskle-

Bu PCI kartına maximum 4 sürücü bağlanabilir. Ucuz IDE diskler kullanacaksınız bu kartlar işinize yarayacaktır.

9 SCSI: Endişeniz genişletilebilirlikse, ideal çözüm

SCSI (Small Computer System Interface) her bilgisayara uyumlu (PC, Mac, Amiga, Sun, Silicon Graphics) bir arabirim. Sadece diskleri değil, scanner, printer, CD-Rom sürücü, CD-Rom Yazıcı, Zip Drive gibi başka çeşitli cihazları destekliyor. Chip size SCSI'yi nasıl doğru kurup kullanacağınızı gösteriyor.

Su şartlar altında SCSI'ye ihtiyacınız var denebilir:

- ✗ Üç ya da daha fazla disk bağlamak zorundaysanız.
- ✗ 5 GB'den büyük diskler kullanmak zorundaysanız.
- ✗ Bir ağ sunucusu kuruyorsanız.
- ✗ Grafik ağırlıklı çalışacak bir makine kuruyorsanız.
- ✗ PC'nizi bütün imkanlara açık ve

her an genişletilebilir tutmak istiyorsanız.

SCSI'nin bütün yararlarına rağmen IDE kadar popüler olmamasının bir sebebi var. PC üreticileri daha kolay ve ucuz olan IDE-çözümünü boardların üstüne eklediler. Şu anda herhangi bir board alıp buna dört adet IDE cihaz bağlamak mümkün. SCSI kullanmak için ise bir SCSI kartı almak ve buna bol bol para vermek durumundasınız. Çünkü SCSI kartınız yeterince iyi olmazsa, kendisine bağlı cihazları da frenler. Diskler konusunda sorun yok, çünkü neredeyse bütün üreticiler disklerinin hem SCSI hem de IDE sürümlerini yapıyorlar. 5GB ve üzeri kulvarında SCSI yüksek devir hızlarıyla kesinlikle li-

Temel Bilgiler

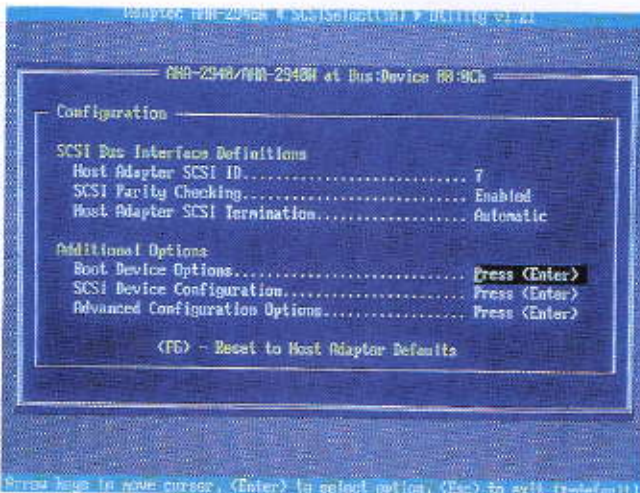
Kimin gerçekten SCSI'ye ihtiyacı var?

Kim bilgisayarına eklemeler yaparken ekstra birkaç disk daha takayım, hepsini birden kullanayım diyorsa, eninde sonunda kendini SCSI'ye mahkum bulacaktır. SCSI cihazlar arka arkaya zincir şeklinde dizilerek SCSI adaptörüne bağlanırlar ve hiç bir sistem kaynağı tüketmeksizin çalışırlar. Böylece tek bir IRQ ve I/O adresi feda ederek 7 ila 15 değişik cihazı aynı anda kullanabiliyorsunuz.

✗ Endişesi güvenilirlik ve genişletilebilirlik olan sistem sahipleri SCSI'den başka kullanacak bir arabirim bulamıyorlar, çünkü yüzlerce diski birarada matris şeklinde kullanmanın da başka yolu yok. Busmaster özelliğini kullanabilen bir SCSI kartı takarsanız kullanacağımız onca aletin sistem işlemcisine hiçbir yükünün olmadığını da şüpheler içerisinde farkedeceksiniz.

✗ Digital Video işleri yapanların çok büyük ve çok hızlı diskleri ihtiyaçları vardır. Hal böyleyken onlar için de en uygun seçeneğin SCSI olduğunu söylemeliyiz, çünkü SCSI diskler ulaştıkları yüksek hızı sabit tutabiliyor ve aynı hızda uzun süre işlev görebiliyorlar. Öte yandan IDE disklerin hızlarını sorgudunuzda size verilen rakamlar peak rakamları, yani diskin çıkabildiği en yüksek hız. IDE diskler bu hızlara sadece kısa süreler için ulaşabiliyorlar.

SCSI BIOS'u:
bilgisayar açılırken <ctrl-a> basarak ulaşacağınız bu menüden SCSI cihazlarınızla alakalı ayarları yapmanız mümkün. Ayrıca disk formatlamak gibi yardımcı işlevler de var.

derliğini koruyor. Ancak daha ufak disklerde IDE'ler hız açısından SCSI'lere yetişmiş durumdadır.

CHIP ucu 72

SCSI adaptörünüzü nasıl kuracaksınız?

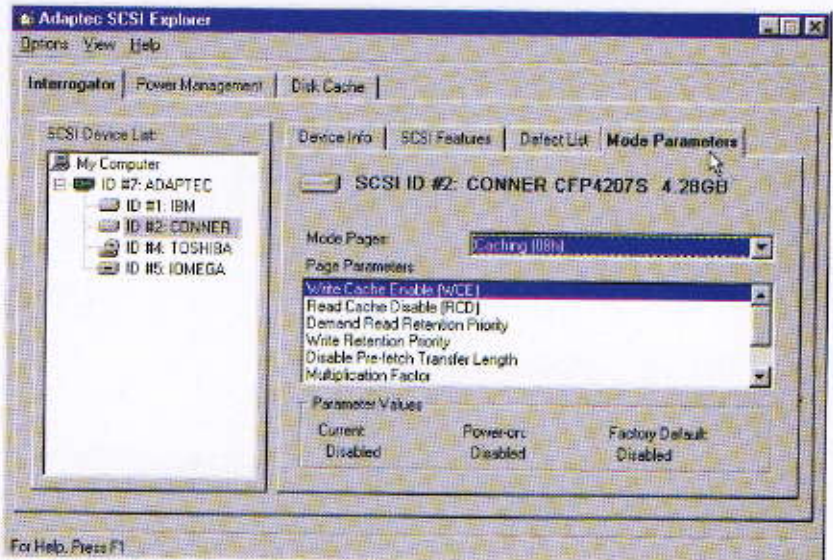
Adaptec kartları neredeyse SCSI kelimesi yerine kullanılacak kadar popülerler. Endüstri lideri Adaptec olması

na rağmen ondan daha ucuza ve neredeyse aynı performansa sahip rakipleri de mevcut. Buslogic ve Future Domain bunlardan ikisi. Türkiye'de yaygınca kullanılan ama pek o kadar da iyi olmayan NCR SCSI kartları da listeye eklenebilir. Biz Adaptec'in 2940U modelinin kurulumunu anlatacağız. Eski varyantlarına göre bu kartın kurulumu çok daha basit, çünkü PCI ve Plug&Play destekliyor. Yapacağınız tek şey kasayı açmak, boş bir PCI yuvası seçmek ve kartı oraya takmak... Bu kadar. Bilgisayar açıldığında Plug&Play arayüzü sistemdeki boş IRQ'ları keşfedip, en uygununu Adaptec'e atıracak ve hemen kullanmaya başlayacaksınız. Ne disk'leri BIOS'a tanıtmaya ne de başka bir şey gerekiyor.

CHIPucu 73

SCSI adaptörünün ayarları

Adaptec 2940'lar gibi birçok SCSI kontrol kartının kendi BIOS'ları olur. BIOS'ları hem ayarlarını kontrol etmek için hem de bu ayarları ana kart BIOS'una bildirmek için kullanılır. Adaptec kartlarında bu BIOS'a ulaşmanın yolu, sistem açılırken SCSI kartına sıra geldiğinde, yani ekranda SCSI kartıyla alakalı yazılar çıkmaya başladığında <ctrl-a> basmak. Configure/View Host adapter settings'e girdiğinizde Adaptörün SCSI ID'sinin (değiştirmeyin!) hangi diskten boot edileceğini ve bir sürü başka konfigürasyon ayarını kontrol etmeniz

For Help, Press F1

Adaptec'in SCSI Explorer'ı SCSI cihazların konfigürasyonu ve SCSI alt sistemlerinin kontrolü için yararlı bir araç sunuyor.

mümkün.

CHIPucu 74

SCSI cihazlarınızı dikkatle ayarlamamız gerekiyor

Bir cihazın SCSI kontrol kartına takıldığında çalışabilmesi için, Doğru ilişkilendirilmiş bir SCSI-ID taşıması gerekir. Bu normal SCSI'de 0'dan 6'ya (ultra wide SCSI'de 0'dan 14'e) bir rakamdır; her cihazın kendi numarası olmalı ve bunlar çakışmamalıdır. Cihazlara numaraları vermek için üzerlerinde ufak anahtarlar ya da jumper'lar bulunur.

Kartınıza external cihazlar bağladığınızda SCSI kablusunun sonlandırılması da önemli, SCSI cihazları zincir

şekinde birbirlerine bağlandıklarından üzerlerinde bir SCSI in bir de SCSI out çıkışı bulunur. Zincirin sonundaki cihazın SCSI out çıkışına bir sonlandırıcı takılmalıdır. Her dışsal SCSI cihazın kutusundan bu sonlandırıcılardan bir tane çıkmaktadır. İçsel cihazların sonlandırılması da jumper'lar aracılığıyla ya da otomatik olarak yapılır. SCSI sorunlarının başında yanlışlıkla sonlandırılmış iki cihazın bir arada zincire dahil olmasından kaynaklanır. SCSI zincirinin sonlandırıcılarından biri de kartın kendisidir yani karta bağlı birinci cihazın sonlandırılması (eğer tek cihaz değilse) gerekmez. ☐

Derleyen Hasan Yaşınkaya

Değişik SCSI tiplerine bir bakış

	SCSI	Fast-SCSI	Wide-SCSI	Ultra-SCSI	Ultra-Wide-SCSI	Ultra-2-SCSI	LVD5
Bus frekansı	5Mhz	10Mhz	10Mhz	20Mhz	20Mhz	40Mhz	40Mhz
Transfer oranı	5 MB/s	10 MB/s	20 MB/s	20 MB/s	40 MB/s	40 MB/s	40 MB/s
Data transfer kipi	asynron	synron	synron	synron	synron	synron	synron
Maksimum aygıt sayısı 8 (kontrol kartı dahil)	8	8	16	8	16	8	16
Maksimum zincir uzunluğu	6m	3m	3m	4 cihazla 3m / 8 cihazla 1,5m	4 cihazla 3m / 8 cihazla 1,5m	4 cihazla 3m / 8 cihazla 1,5m	12-30m

Ekranlar Artık Kararmayacak

Windows'un ne kadar rahat kullanılacağı grafik kartı ve monitör arasındaki uyuma bağlıdır. Doğru ayarları belirlemek de bir o kadar önemlidir.

Grafik kartları pazarında her ay büyük yenilikler oluyor. Bunun da iki olumlu sonucu var: Fiyatlar düşüyor ve performans artıyor. Günümüzün grafik ve 3D ağırlıklı uygulamaları da bunu gerektiriyor. Yeni kartlardan hiçbiri Windows altında 1024*768'lik standart çözünürlükte bile 75 Hz'ten daha düşük bir ekran tazeleme hızı sunmuyor, renk derinliği de bu çözünürlük ve hızda 32.000 veya 64.000'den (16 Bit) düşük değil. Video ve 3d hızlandırıcıları da cabası.

Günlük problemlerin bazıları bu

özelliklerden kaynaklanmakla birlikte, çoğunluğu uyumsuzluk problemlerinden veya yanlış konfigüre edilmiş sürücülerden kaynaklanıyor.

800*600'de Sadece 60 Hz

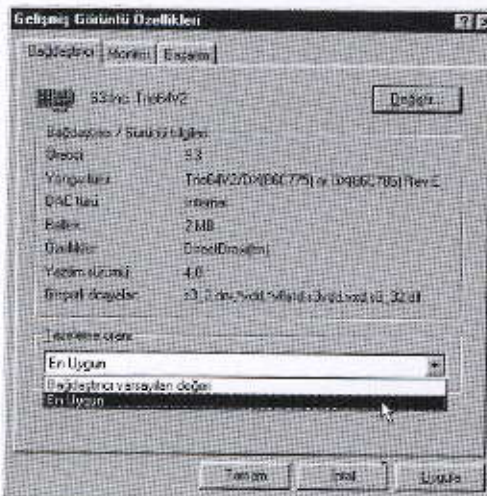
Arada bir düşük çözünürlüklerle çalışmak zorunda kalıyorsanız, Windows'un yüksek çözünürlüklerde çalışırkenkinden daha fazla titrediğini gözlemleyebilirsiniz. Bunun nedeni de şudur: Ekran tazeleme her çözünürlük için ayrı ayrı ayarlanır. Bu ayarlara, masaüstüne sağ tuşla tıkladıktan sonra açılan kısayol menüsünden "Özellikler" komutunu seçip "Görüntü Özellikleri / Ayarlar" ile ulaşabilirsiniz. Burada ilgili araçlar ya ayrı bir araç olarak sürücüyle birlikte

Doktor PC Problemlerinizi Çözüyor

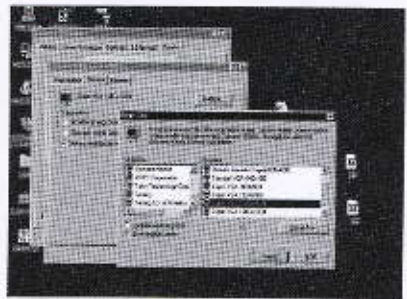
Anakart, BIOS ve RAM	9/97
Sabit Diskler	10/97
Grafik Kartları	11/97
CD Sürücüler	12/97
Ses Kartları	1/98

kurulurlar veya görev çubuğunda bir simge olarak bulunurlar veya ayrı bir uygulamadırlar. Ancak eski grafik kartları da bu tip yardımcı programlar ile birlikte çalışabilirler, bunlar çoğunlukla DOS altında kuruludur. Bu programları açın ve çalıştığınız çözünürlüklerdeki Refresh hızlarını belirleyin.

Windows, "Görüntü Özellikleri" ve "Ayarlar/Monitör" veya Windows

Windows 95 b sürümünün grafik merkezi ekran tazeleme hızının doğrudan belirlenebilmesi gibi bazı yeni özelliklere sahip. Ancak günümüzde üreticilerin kendi sürücülerini de bunu başarabiliyorlar.

Çoğu grafik kartı sürücüsü ve Windows sisteme bir monitör tanımanızı talep ederler; burada listeden kendi monitörünüzü veya mümkün olduğunca aynı yapıdaki bir monitörü seçin. Olmadı standart bir Super VGA 1280*1024 monitör kurun. Böylece grafik kartınız maksimum hızında çalışabilecektir.

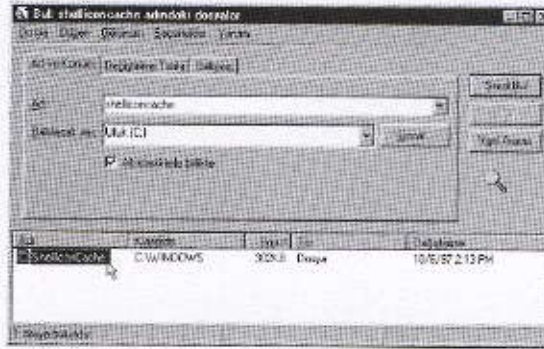
95b'de "Gelişmiş Özellikler/Monitör" altında yanlış bir monitör seçtiyseniz, görüntüleri sağlıklı bir şekilde ekrana yansıtamaz, ekran yansımaya başlar ve en kötü ihtimalle de görüntü kilitlenebilir. İşletim sistemi monitörün teknik verilerini bir listeden alır: Yanlış bir aygıt seçtiyseniz parametreler sizin monitörünüze uymayacaktır ve Windows çoğu durumda grafik kartını çok düşük bir performansla kullanacaktır.

800*600'de Sadece 16 Renk

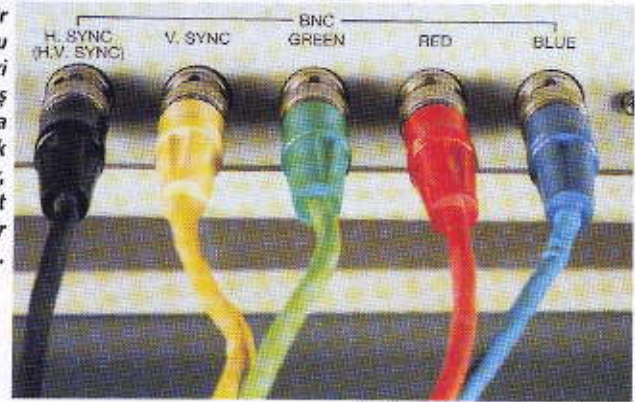
Grafik kartınız 1 veya 2 MB RAM'e sahip olmasına rağmen grafik kartınız bu tip düşük bir renk çözünürlüğünde çalışıyor olabilir: Windows grafik kartınızı algılayamamıştır ve standart bir VGA sürücüsü kurmuştur. Böylece grafik kartınız çok düşük bir performansla çalışacaktır. Yapabileceğiniz tek şey grafik kartı üreticinizden gerekli sürücülerini temin etmek. İnternet bağlantısı olmayanlar için Türkiye'de çok yaygın olarak kullanılan S3 grafik kartlarının en son sürücülerini bu ayki CHIP CD'sine koyduk. Eski sürücülere sahip olanlar da sürücülerini güncelleyip grafik kartlarını hızlandırabilirler.

İki tip sürücü kurulumu vardır:

● **Windows'a Özgü Kurulum:** Grafik kartı üreticiniz Windows standartlarına uyan bir Setup programı sunuyorsa (genelde INF uzantılı bir kurulum dosyası, S3'ün CD'mizde yeralan sürücüler de bu şekilde) masaüstüne sağ tuşla ve "Özellikler" simgesine tıkladıktan sonra "Görüntü Özellikleri" penceresinden "Ayarlar" bölümüne tıklayın. Burada ya "Değiştir" simgesine veya Windows 95b'ye sahipseniz "Gelişmiş Özellikler" düğmelerine tıklayıp "Değiştir" düğmesi ile grafik kartınızın sürücülerini değiştirebilirsiniz. Şimdi sürücülerini listeden değil de "Disketi Var" düğmesi ile CD'de (CHIP CD'sinde S3 sürücülerini <DRIVER\S3>Grafik Kartı Modeli" dizinleri altında bulunuyor), diskette veya sabit diskte bulunduk-

Ekranla hiçbir görüntü yoksa bu kablolardan biri kırılmış veya çıkmış olabilir. Bunlara mekanik olarak çok yüklenilir (katlanır, bükülür, üzerine sert cisimler koyulur vesaire).

ları dizini seçip kurmanız gerekiyor. Windows kalan işlemleri kendisi yürütecektir. Son olarak sadece hangi çözünürlük ve renk derinliğinde çalışacağınızı belirlemeniz gerekiyor. S3 marka bir grafik kartına sahipseniz yine \DRIVER\S3 dizininde bulunan S3ID.EXE adlı programla kartınızın modelini belirleyebilir ve gerekli sürücülerini kurabilirsiniz. CD'de yerleşmiş istediğiniz başka grafik kartlarının sürücülerini varsa bunu bize bildirebilirsiniz. Ayrıca sürücü kurulumuyla ilgili daha ayrıntılı bilgileri Ocak 97 sayımızdaki "Sürücü Yazılımları" başlıklı yazıda bulabilirsiniz.

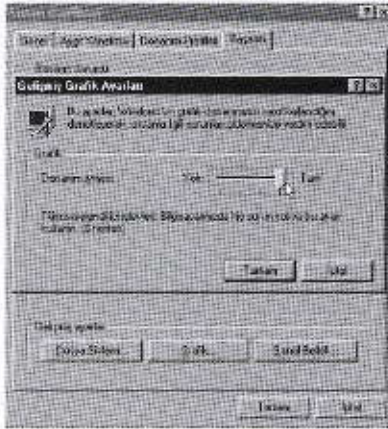
● **Üreticiye Özgü Kurulum:** Bazı grafik kartı üreticileri değişik bir kurulum seçeneği sunuyorlar: Burada CD veya disket üzerinde yeralan bir EXE dosyasına çift tıklamanız yeterli oluyor. Setup programı size gerekli bilgileri sorduktan sonra, kart modeli, renk sayısı, çözünürlük, ekran tazeleme hızı (refresh) gibi, her şeyi yine kendisi hallediyor. Ancak ekran tazeleme hızı sadece grafik kartınıza değil, aynı zamanda monitörünüze de bağlı. Monitörünüzün hangi çözünürlüklerde maksimum hangi ekran

Truecolor modunda (24 Bit) ikonlar siyah olarak görünüyorsa grafik kartınızın kaynakları tükendi demektir. Bu durumda bu dosyanın (yandaki resime bakın) adını değiştirmek işe yarayabilir.

yenileme frekanslarını desteklediğini, monitörünüzün kitapçığına bakıp öğrenmelisiniz.

Windows 95'de Maksimum 640*480

Windows 95 yine grafik kartını tanıyamadığı için standart bir VGA sürücüsü kurmuş veya siz kartı taktıktan sonra kartınız için gerekli sürücülerini kuramamışsınız. Yeni grafik kartlarında bu kritik nokta hemen kartı taktıktan ve bilgisayarı açtıktan sonra ortaya çıkıyor: Windows Plug & Play kartı otomatik olarak tanıyor, ancak üreticisinin disketten veya CD'den yüklenen özel sürücülerine sahip olup olmadığını soruyor. Bu aşamada gerekli CD veya disket elinizde mevcut değilse mecburen bu işlemi iptal etmek zorunda kalıyorsunuz ve Windows da başka çare kalmadığı için kendi standart sürücülerini kuruyor. Bu standart sürücü de grafik kartının yaklaşık olarak Güvenli Kip'teki hızında çalışmasına neden oluyor - VGA ve 60 Hz Refresh hızında sadece 16 renk. Bu durumda da bir önceki problemde olduğu gibi sürücülerini kendiniz kurmanız gerekiyor.

Fare ikonu arkasında izler bırakıyorsa grafik hızını düşürmeniz gerekir.

87 Hz Refresh'e Rağmen Yansımalar

Eski bir grafik modu satır atlama metoduyla (interlaced) çalışır ve bu sırada ortaya ilginç bir görüntü çıkar: Grafik çözünürlüğün önünden kayıp gider. Bu mod, aslında yeterli elektronik teknolojisine sahip olmayan monitörlerde de yüksek çözünürlüklerde çalışmayı olanaklı kılmak için tasarlanmıştır. İlgili 87 Hz Refresh aslında, belirli çok kısa zaman aralıklarında bir seferde sadece tek sayılı diğer seferde ise sadece çift numaralı satırların gösterilmesine dayanır, böylece reel olarak aslında sadece 43.5 Hz'lik bir ekran tazeleme sözkonusudur.

Halen çok az grafik kartı sürücüsü bu modda çalışmaya imkan sağlıyor. Ancak günümüzde yeni bilgisayarlar, konfigürasyon verileri eksik olduğu için ve ne grafik kartı ne de monitör eldeki verilerle bir şey yapabildikleri zaman otomatik olarak bu çalışma moduna geçiyorlar. Monitörünüzde bu tip bir sorun varsa önce grafik modunu kontrol edin, bu bir işe yaramadıysa yeni sürücülerini temin edin veya grafik kartını satın aldığınız yere başvurun.

Monitör Durup Dururken Kapanıyor

Bu istenmeyen etkinin üç basit nedeni olabilir.

- Monitöre fazla yüklenilmiş: Moni-

tör grafik kartından gelen çözünürlüğü ve ekran tazeleme hızını kaldıramıyor. Monitörün elektroniği bir süre bunu idare edebilir, ancak zamanla ekran kaymaya başlar veya tamamen kaybolur. Bu, monitöre çok uzunlukta hasar veren bir fazla yüklenmenin kesin bir işaretidir. Böyle bir durumda önce ekran tazeleme hızını (Refresh) düşürün. Bu bir işe yaramazsa grafik çözünürlüğünü bir kademe düşürün, mesela 1024*768'den 800*600'e düşürün. Renk sayısının bu problemle bir ilgisi yoktur. Ayrıca çoğu monitör sizi bu durumdan haberdar eder: Normalde monitörün önünde yanar durumdaki bir Led yanıp sönmeye başlar.

- Monitör Bozuk Veya Eskimiş: Ekran tüpüne sahip bir monitör grafikleri gösterebilmek için yüksek gerilimler oluşturmak zorundadır. Eski veya bozuk monitörler bu sırada etrafa "yanık" kokuları yayabilirler,

Grafik Merkezi

Windows 95 ve NT 4.0 altında grafik kartı, monitör ve masaüstünün görünümü ile ilgili ayarların tümünü tek bir pencerede yapabiliyorsunuz: Masaüstünde boş bir alana sağ tuşla tıklıyorsunuz ve açılan menüden "Özellikler"i seçiyorsunuz. Ancak üreticinin kendi sürücülerini veya yeni Windows 95b sürümü işinizi daha da kolaylaştırabilir: Grafik çözünürlüğünü ve renk derinliğini görev çubuğundaki sürücünün yüklediği bir araç yardımıyla doğrudan değiştirebilirsiniz, ayrıca çoğu durumda bilgisayarı yeniden başlatmanız da gerekmiyor. Geliştirilmiş Windows 95 b sürümü ise "Görüntü Özellikleri" penceresinde "Ayarlar simgesini görev çubuğunda göster" seçeneği seçildiği takdirde, görev çubuğunda yine üzerine sağ tuşla tıklayıp, mevcut seçenekleri görebileceğiniz ve istenilen değişiklikleri yapabileceğiniz bir araç sunuyor. Her seferin-

de bilgisayarı yeniden başlatmak istemiyorsanız yine "Görüntü Özellikleri" penceresinde "Gelişmiş" ve "Başarım" düğmelerine tıklayıp "Uyumluluk" bölümünde "Yeniden başlatmadan değişiklikleri uygula" seçeneğini işaretlemeniz gerekiyor.

- Ekran Koruyucu: Ekran durup dururken kararıyorsa bunun çok basit bir nedeni de olabilir: Biri Windows'un ekran koruyucusunu aktif hale getirmiştir (Görüntü Özellikleri / Ekran Koruyucu / Boş Ekran) ya da ekran koruyucudaki veya BIOS'taki enerji tasarruf modu aktif hale getirilmiştir. Son iki seçenekte monitör kapanmak için bir sinyal alır. Veya grafik kartı, bilgisayarda birkaç dakika hiçbir faaliyette bulunmazsanız Sync sinyallerini keser. Bir tuşa basmanızda veya fareyi oynattığınızda monitör yeniden çalışmaya başlar.

de bilgisayarı yeniden başlatmak istemiyorsanız yine "Görüntü Özellikleri" penceresinde "Gelişmiş" ve "Başarım" düğmelerine tıklayıp "Uyumluluk" bölümünde "Yeniden başlatmadan değişiklikleri uygula" seçeneğini işaretlemeniz gerekiyor.

Ekran Yeni Grafik Kartında Silik Görünüyor

Bir yığın teknik detay monitördeki resmin ne kadar keskin olacağını belirler. Ancak çoğu durumda şansa kutsalı gerekir, zira bu parametrelere herhangi bir etkide bulunamazsınız. Mesela grafik kartının piksel basma hızı, monitörün video bandı genişliğini oldukça aşıyorsa resim keskinliğinden çok şey kaybeder. O yüzden yeni bir grafik kartı veya monitör satın almadan önce varolan aygıtın özelliklerini gözönüne alın ve yeni aygıtı buna bağlı olarak satın alın. Monitörün video bandı genişliğinin daha yüksek olmasına dikkat edin.

Windows 95 Özel Sürücülerini Kurmuyor

Windows bazen sürücü kurulumunda problem çıkarabilir: Karta uygun bir sürücüyü üreticinin daha yeni kendi sürücülerini değiştirmek istiyorsunuz. Ancak işletim sistemi sürekli olarak önceki sürücüyü kullanmakta ınat ediyor ve sizin yeni sürücülerinizi bir türlü kurmuyor. Bu problemi şu chipucuyla aşabilirsiniz: Grafik kartınızı önce standart (VGA) bir grafik kartı olarak tanıttın. Daha sonra Windows'u yeniden başlattın. Şimdi yeni sürücülerini tekrar kurmayı deneyin. Çoğunlukla başarıya ulaşacaksınız.

Monitörde İstenmeyen Efektler

Arada bir ekranınızda Windows'a zarar vermeyen, ancak gözü rahatsız eden bir dizi estetik problemleriyle karşılaşabilirsiniz:

- **Siyah ikonlar:** Truecolor (16.7 milyon renk) modunda Windows'un kaynakları tükenince, bazen ekranda siyah ikonlar belirir. Böyle bir efektle karşılaşırsanız, en iyisi önce renk derinliğini düşürün. Bu bir işe yaramazsa deneme yanılma yöntemi dışında yapacağınız pek bir şey yok. Mesela \WINDOWS dizinindeki SHELL-CONCACHE dosyasının adını değiştirin ve bilgisayarı yeniden başlatın. Bu dosya Windows'un simgeleri daha hızlı oluşturmalarını sağlar, ancak kaynaklar da bu yüzden daha çabuk tükenir.

- **Detaylarda kirlenme:** Fare ikonu arkasında izler bırakıyorsa ve her hareket sonrasında ekranı kirlletiyorsa veya taşınan pencereler tüm görüntüyü bozuyorsa öncelikle grafik hızını düşürmeniz gerekir. Özellikle eski grafik kartlarında bu tip sorunlar yaşanabiliyor. Grafik hızını düşürmek için masaüstündeki "Bilgisayarım" simgesine sağ tuşla ve açılan menüden "Özellikler", daha sonra da "Başarımlar", "Grafik" simgelerine sol tuşla tıklamanız ve "Donanım İvmesi"ni düşürmeniz gerekiyor. Önce en sola

Sürücü Hatalıysa Ne Yapmalı?

Arada bir kullanıcılara, kendilerine uygun olmayan, henüz Beta aşamasında bulunan sürücüler veriliyor. Bu tip yazılımlar gerçi çoğunlukla da çok iyi çalışırlar, ancak bilgisayarınızı öyle bir hale sokabilirler ki, masaüstüne bile ulaşamazsınız. Aynı şeyler sağlamlığıyla bilinen NT 4.0 için de geçerli, zira bu sistem de hatalı sürücülere karşı oldukça hassas.

Windows 95 altında böyle bir durumda bilgisayarı "Güvenli Kip"te açmanız gerekiyor: Bilgisayarın [Reset] düğmesine basıp, ekranda "Windows 95 başlıyor..." yazısı belirdiği an [F8] tuşuna bastıktan sonra menüden "Güvenli Kip" seçeneğini seçmeniz gerekiyor. Windows bu durumda açılmak için daha uzun bir

süreye ihtiyaç duyacaktır ve nihayet basit VGA çözünürlüğünde açılacaktır. Şimdi sürücülerini değiştirebilirsiniz: Öncelikle grafik kartını standart VGA grafik kartı olarak tanıttın ve bilgisayarı yeniden başlattın. Daha sonra eski (sağlam) sürücülerini tekrar aktif hale getirin.

NT altında da bilgisayarı yeniden başlatmak işinizi görecektir: Eğer bu fonksiyonu iptal etmediyseniz, değişik açılış seçeneklerinden birini tercih edebilirsiniz. Boot sırasında bir seçenek menüsü belirecektir. Burada yön tuşlarıyla "Windows NT, Version 4.0 (VGA)" satırını işaretleyip [Enter] tuşuna basmanız yeterli. NT bu durumda grafiğini basevideo seçeneği ile açacaktır, yani güvenli kipte ve kendi sürücüleriniyle.

çekin ve bilgisayarı yeniden başlatın ve bu istenmeyen görüntülerin devam edip etmediğini kontrol edin. Problemler ortadan kalktıysa ivmeyi bir basamak arttırmak ve Windows'u yeniden başlatıp problem olup olmadığını kontrol edin. Böylece Windows'un sorunsuz çalıştığı maksimum donanım ivmesini belirleyebilirsiniz.

- **VGA'da Kaos:** Windows 95'i kurmadan önce "Güvenli Kip"e geçiş yaptığınızda veya başka nedenlerden dolayı grafik çözünürlüğünü VGA olarak ayarlamak zorunda kaldığınızda, önce BIOS'a girin ve CHIPSET FEATURE SETUP bölümüne bakın. Burada çoğu BIOS sürümünde VIDEO MEMORY CACHE MODE seçeneği bulunur. Burada UC modunu ayarlayın, böylece USWC modunu iptal etmiş olursunuz. Bu değişiklikler olmadan çoğu yeni grafik kartı VGA modunda tamamen çöküyor (eski DOS oyunlarında veya programlarında da aynı sorunları yaşıyorsanız UC modunu aktif hale getirmeyi deneyin). Yüksek grafik modlarında ise bu ayarı tekrar eski haline (USWC) getirmeniz gerekir, çünkü

bu Cache modu kartın Windows altında çok daha hızlı çalışmasını sağlar.

DirectX Kartı Frenliyor

Bazı kullanıcılar grafik kartının DirectX uygulamalarında daha yavaş çalışmasından şikayet ediyorlar. Bu problem grafik kartının kendi DirectX uyumlu sürücülerine sahip olmayıp da DirectX'in kendi sürücülerini idare edildiği durumlarda ortaya çıkıyor. Bu yüzden grafik kartı üreticinizin en güncel sürücülerini kurmalısınız. Bu uygun sürücüler donanımı Microsoft'un standart sürücülerinden çok daha iyi kullanabilirler. Yine belirtelim S3 grafik kartlarının en yeni sürücülerini bu ayki CHIP CD'sinde \DRIVERS dizini altında bulunuyor.

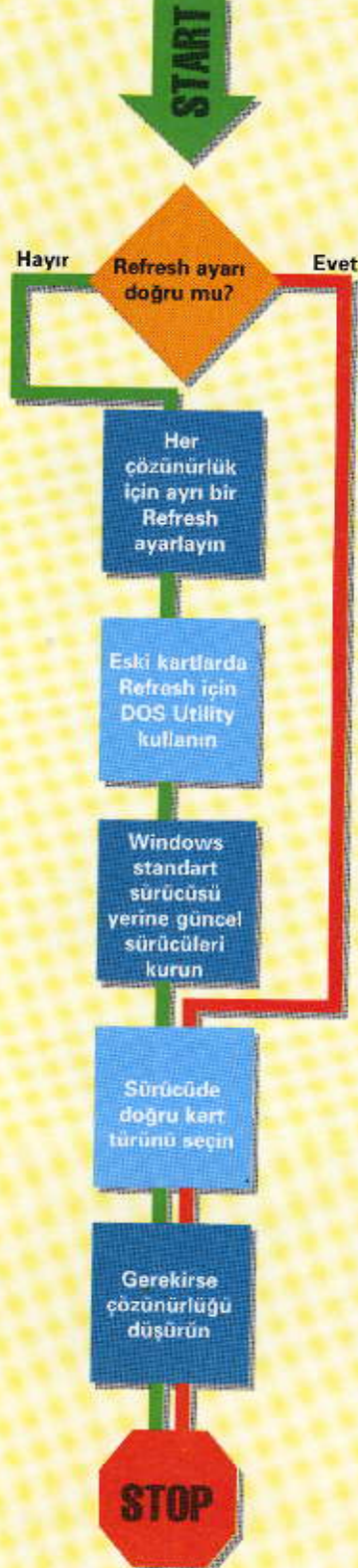
DDC Monitör Resimleri Renksiz Gösteriyor

Yeni bir monitör almanız gerekiyorsa, aynı anda grafik kartınızı da yenilemeyi düşünüyorsanız iyi olur: Günümüzde çoğu yeni monitör grafik kartıyla DDC modu üzerinden iletişim kuruyorlar. DDC, Vesa Display ▶

Grafik Kartı Çok Yavaş

Yansıma/ Az Renk

Ekran Kalitesi Kötü

Troubleshooting: Grafik Kartaları

Smart-Cat 97

Smart-Cat 97 sabit diskinizi ve diğer kayıt ortamlarını daha kontrollü bir şekilde yönetmenizi sağlıyor. Programı CHIP Kasım 97 CD'sinde bulabilirsiniz.

Müşterinize faksalamanız gereken dokümanı acaba hangi diskete kaydetmişsiniz? Önemli bir doküman bulunamadığında genelde bürolarda bir panik ortamı doğar. Dosya sabit diskte bulunmuyorsa, Windows 95'in dosyalara maksimum 256 karakterlik isim verilmesini sağlayan ve böylece anlamlı isimler sayesinde kullanıcıya aradığı dosyayı kolayca bulma imkanı tanıyan dosya sistemi de bir işe yaramaz. Bu durumda tüm disketleri tek tek disket sürücüyü takmak ve içeriklerini taramaktan başka çare

kalmıyor.

Ancak Smart-Cat 97 gibi bir katalog programı sayesinde, tüm kayıt ortamları taranıp, kaydedilen dosya isimleri bir veritabanına aktarılmışsa, işler oldukça kolaylaşır. Bu durumda kullanıcı, gerekli kayıt ortamı o an sistemde bulunmasa bile, aradığı dosyayı bulabilir. Daha da iyisi, katalog programı aranan dosyanın hangi CD'de ya da diskette olduğunu da söyler.

Smart-Cat 97'yi çalıştırdıktan sonra ilk olarak FILE - NEW DATABASE komutu ile yeni bir veritabanı oluşturu-

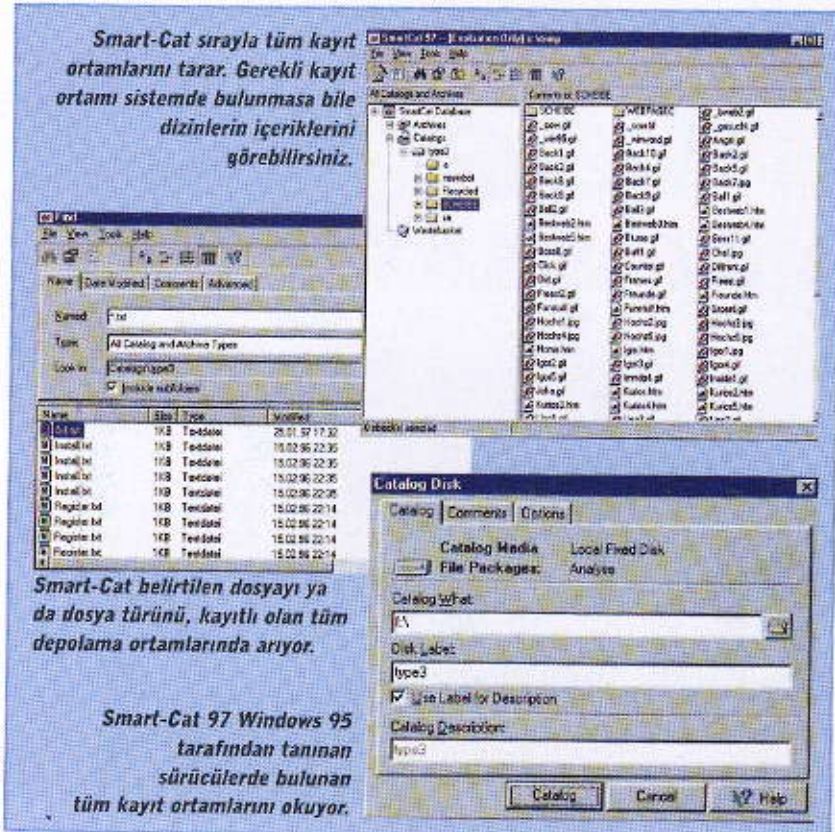
run. FILE - CATALOG DISK komutu bir kayıt ortamının taranmasını sağlar. İletişim penceresindeki CATALOG bölümünde bulunan CATALOG WHAT menüsünden gerekli kayıt ortamını seçin. Böylece DISK LABEL bölümüne kayıt ortamının etiketi yazılır. CATALOG DESCRIPTION kısmını aynı zamanda disketin ya da CD'nin üzerine de yazabileceğiniz bir açıklama metni için kullanabilirsiniz.

CATALOG simgesi ile başlatılabileceğiniz tarama işlemi veri büyüklüğüne göre birkaç saniye ya da dakika sürebiliyor. Smart-Cat tarama işlemi sırasında ZIP arşivlerini de açıyor. Böylece sıkıştırılmış dosyaların isimleri de veritabanına aktarılabilir.

Tarama işleminden sonra program kayıt ortamı için bir simge oluşturuyor ve bunu pencerenin sol bölümünde CATALOGS ifadesinin yanına yerleştiriyor. Bu simgeyi tıklayarak kayıt ortamının içeriğini görmeye başlarsınız. Kayıt ortamı sisteme bağlı olmasa bile tek tek dizinlerin içine bakabilir ve dosya isimlerini okuyabilirsiniz.

Bir Dosyanın Aranması

Dosyaları aramak için TOOLS - FIND komutunu kullanabilirsiniz. Arama fonksiyonu size dört farklı seçenek sunuyor. Dosya ismine göre arama yapmak istiyorsanız, NAME bölümündeki NAMED alanına dosya ismini yazın. FIND NOW ifadesini tıklayarak, dosya yapısı Smart-Cat tarafından tanınan tüm kayıt ortamlarının taranmasını sağlayabilirsiniz. Sonuç bir tablo şeklinde gösteriliyor. Ayrıca program her dosya için büyüklük, tarih ve tip bilgilerini de veriyor. Bir dosya üzerine tıkladığınızda dosyanın tam yolu gösteriliyor. Kayıt ortamı sisteme bağlıysa, bir dosyayı çift tıkladığınızda dosya uygun program ile birlikte çalıştırılıyor.

Diğer seçenekler sayesinde farklı özelliklere göre arama yapabilirsiniz. Örneğin belli bir tarihte oluşturulmuş ya da belli bir metni içeren dosyaları aramanız mümkün.

Smart-Cat sırayla tüm kayıt ortamlarını tarar. Gerekli kayıt ortamı sistemde bulunmasa bile dizinlerin içeriklerini görebilirsiniz.

Name	Size	Type	Modified
1.0000	1024	Textfile	28.01.97 17:30
1.0001	1024	Textfile	18.02.96 22:35
1.0002	1024	Textfile	18.02.96 22:35
1.0003	1024	Textfile	18.02.96 22:35
1.0004	1024	Textfile	18.02.96 22:35
1.0005	1024	Textfile	18.02.96 22:14
1.0006	1024	Textfile	18.02.96 22:14
1.0007	1024	Textfile	18.02.96 22:14
1.0008	1024	Textfile	18.02.96 22:14

Smart-Cat belirtilen dosyayı ya da dosya türünü, kayıtlı olan tüm depolama ortamlarında arıyor.

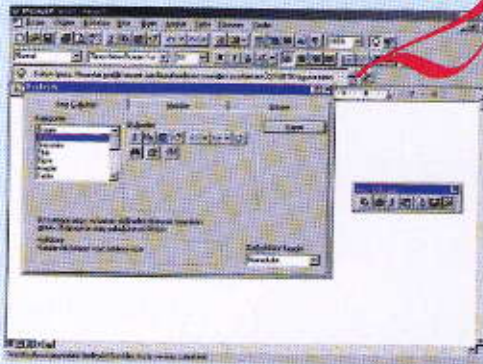
Smart-Cat 97 Windows 95 tarafından tanınan sürücülerde bulunan tüm kayıt ortamlarını okuyor.

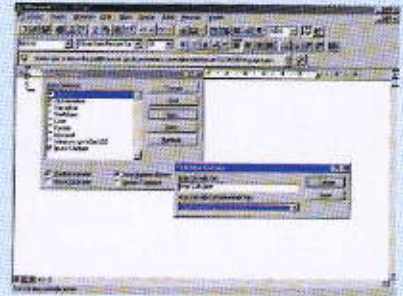
WORD'ün Düzenlenmesi

Word'ün araç çubukları sayesinde çok çeşitli ve karmaşık fonksiyonlar sunmasının yanında, bazı kullanıcılar standart görünümde bile çeşitli simgeleri ve menü seçeneklerini anlamakta zorluk çekiyorlar. CHIP menüleri ve araç çubuklarını nasıl daha anlaşılır hale getirebileceğinizi gösteriyor.

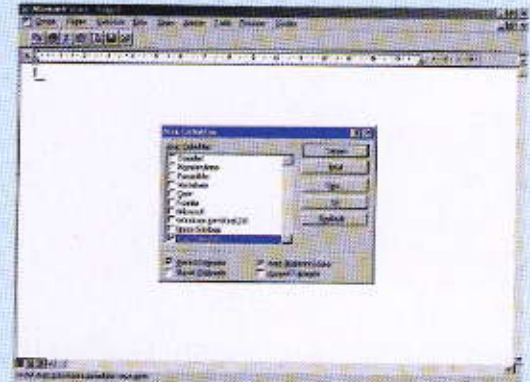
TAMAM üzerine tıkladığınızda doküman üzerinde araç çubuğunu boş olarak görebilirsiniz. Açık durumdaki ÖZELLEŞTİR penceresindeki ARAÇ ÇUBUKLARI kısmında, yeni araç çubuğuna ekleyebileceğiniz komutlar bulunur. Çeşitli kategorileri seçerek bunlara ait komutları ve simgelerini görebilirsiniz. Şimdi, yeni listede bulunmasını istediğimiz komutların simgelerini boş durumdaki araç çubuğuna taşıyın.

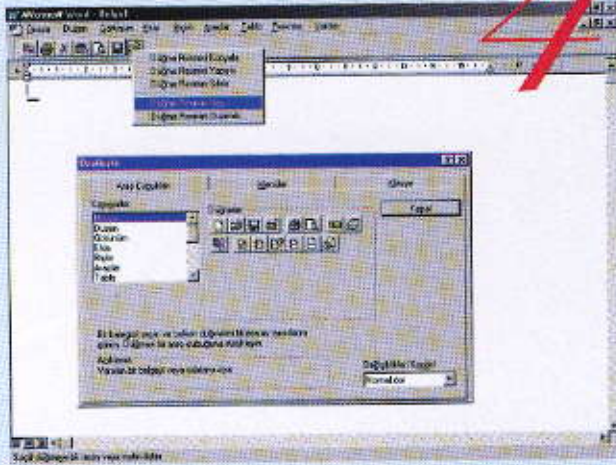

İlk olarak yapmamız gereken, kullanmadığımız ya da nadiren ihtiyaç duyduğunuz elementleri araç çubuklarından silmek. Word'ün standart elementleri üzerinde çeşitli düzenlemeler yapmak oldukça kolay olsa da, yeni bir araç çubuğu oluşturmak çok daha güvenli olacaktır. Bunun için GÖRÜNÜM menüsünden ARAÇ ÇUBUKLARI'ni seçin. ARAÇ ÇUBUKLARI bölümünde YENİ üzerine tıklayın. Açılan iletişim penceresinde "Araç Çubuğu Adı" bölümüne belli bir isim yazın, örneğin "Araç Çubuğu". "Araç çubuğunu kullanılabilir yap" kısmında yeni araç çubuğunun sadece belli bir dokümanda mı, yoksa biçimde mi bulunacağını belirtin. Bu noktada NORMAL.DOT'u seçmeniz doğru olacaktır.

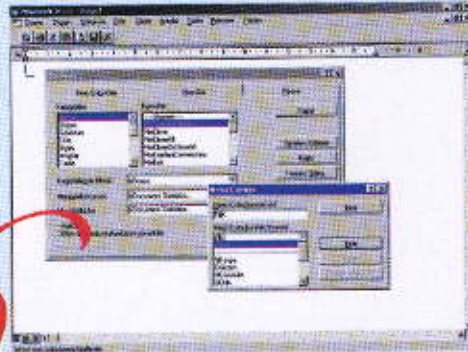

Araç çubuğunu istediğiniz şekilde düzenledikten sonra pencerenin üst bölümüne taşıyabilirsiniz. Burada araç çubuğunun ismi kaybolacaktır. Sürekli kullandığımız komutları barındıran bir araç çubuğumuz olduğu için, artık Word'ün standart araç çubuklarını kaldırabilirsiniz. Bunun için GÖRÜNÜM menüsünden ARAÇ ÇUBUKLARI'ni seçin ve gereksiz araç çubuklarının (örneğin Standart) önündeki işareti silin. Yeni oluşturduğunuz araç çubuğunun (örneğin 'Araç Çubuğu') aktif olmasına dikkat edin.

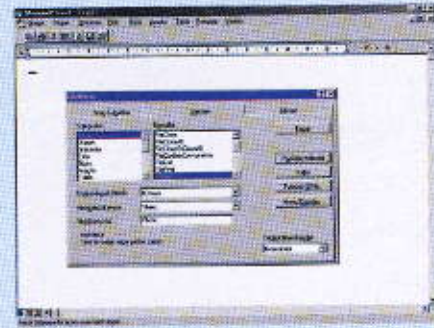

Yeni araç çubuğunuzda sürekli olarak yenilikler yapabilirsiniz: ARAÇLAR menüsünden ÖZELLEŞTİR'i seçin ve ARAÇ ÇUBUKLARI bölümüne geçin. Daha sonra araç çubuğu üzerinde bir simgeyi sağ tuşla tıklayın. Bu sayede açılan menü size simgeyi kopyalama, yerine kopyalanmış başka bir simge yapıştırma, simgeyi değiştirme ya da Word'un simge editörü ile simge üzerinde çeşitli değişiklikler yapma imkanı tanır.

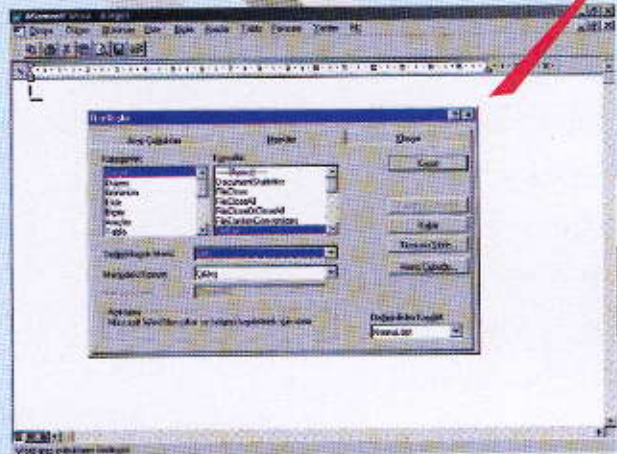

Word size menü çubuğuna yeni bir menü grubu eklemek imkanı da tanıyor. Bunun için ilk olarak ARAÇLAR menüsünden ÖZELLEŞTİR'i seçin. Burada bulunan MENÜLER kısmına geçin ve MENÜ ÇUBUĞU seçeneğini tıklayın. Açılan penceredeki "Menü Çubuğundaki Ad" kısmına yeni menü grubunun ismini (örneğin "EK") yazın. "Menü Çubuğundaki Konum" bölümünde yeni ifadenin menü çubuğundaki yerini de belirttikten sonra EKLE seçeneğini tıklayın. Menüyü klavyeden açabilmek için belli bir harfin önüne "&" karakterini eklemeniz gerekiyor. Bu harfin diğer menü grupları ile çakışmamasına dikkat edin. Şimdi KAPAT'ı tıklayıp pencereleri kapattığınızda yeni menü grubunuzu görebilirsiniz.

Şimdi sıra içinde çeşitli komutları barındıran menülere geldi. Menüler üzerinde değişiklik yapabilmek için de ilk olarak ARAÇLAR menüsünden ÖZELLEŞTİR'i seçmelisiniz. Açılan penceredeki MENÜLER kısmında tüm menü başlıklarını ve bunlara ait seçenekleri bulabilirsiniz. Örneğin DOSYA menüsünde değişiklik yapmak istiyorsanız KATEGORİLER kısmında DOSYA ifadesini seçin. Böylece sağ bölümde DOSYA menüsüne ait komutlar listelenir. İsterseniz bu komutlardan birinin ismini değiştirebilir ya da DOSYA menüsüne yeni bir komut ekleyebilirsiniz. Klavye ile komutu çalıştırmanızı sağlayan "&" karakterini isim içerisinde belli bir harfin önüne eklemeniz gerekiyor.

Yarattığınız menü grubuna yeni seçenekler eklemek de oldukça kolay. ARAÇLAR menüsünden ÖZELLEŞTİR'i seçin ve MENÜLER kısmına geçin. Burada bulunan DEĞİŞTİRİLECEK MENÜ bölümünde yeni menü grubunuzu (örneğin "EK") seçin. Şimdi herhangi bir kategoriden bir komut seçin, örneğin DOSYA kategorisinde "FileExit" komutu. EKLE seçeneğini tıkladığınızda bu komut yeni menü grubuna eklenir. İsterseniz MENÜDEKİ AD bölümünde komuta yeni bir isim verebilirsiniz.

CHIP

Chipucu
Katalogu

İşinizi görecektir bir makro mu arıyorsunuz? İşletim sisteminizin derinliklerinde kayboldunuz ve pratik çözümlere mi ihtiyacınız var? O halde doğru yerdesiniz. Chipucu Katalogu'nda PC'lerle birlikte yaşamayı kolaylaştıran her şey var. Kesip biriktirebileceğiniz sayfalar kısa sürede kocaman, ciltli bir kataloga dönüşecek. Ve biz sizin yerinizde olsak Chipucu Katalogu'nu PC'mizin yanından hiç ayırmazdık.

İ N D E K S

WINDOWS 95

1 **MASAÜSTÜ:** KİŞİSEL EKRAN KORUYUCU

MICROSOFT FAX: BAŞLANGIÇ EKRANININ TEKRAR AKTİF OLMASI

2 **KURULUM:** UPDATE ESKİ WINDOWS 3.X'İ TANIMİYORSA

SİSTEM: DOSYA SİSTEMİNDEKİ PROBLEMLERİN ORTADAN KALDIRILMASI

WINDOWS 3.1

3 **BATCH DOSYALARI:** "IF EXIST" KOMUTU HATALI DEĞER VERİYOR

PAINTBRUSH: DEĞİŞİKLİKLERİN ÖLÇÜLÜ GERİ ALINMASI

DOSYA YÖNETİCİSİ: ARAÇ ÇUBUĞUNUN HIZLI BİR ŞEKİLDE DEĞİŞTİRİLMESİ

SAAT: EN KÜÇÜK SAAT

DOS

4 **AÇILIŞ:** BİR BATCH DOSYASI İLE DOS VE WINDOWS 95 OTURUMLARININ SÜRELERİNİN BELİRLENMESİ

DİZİNLER: DİZİNLERİN BİR BATCH DOSYASI İLE SENKRONİZE EDİLMELERİ

UYGULAMALAR

5 **WORD 7.0:** FARE TIKLAMASI İLE ÇİZGİLİ SIFIR YAZILMASI

WORD 7.0: FAKS GÖNDERİRKEN TELEFON PARASINDAN TASARRUF EDİLMESİ

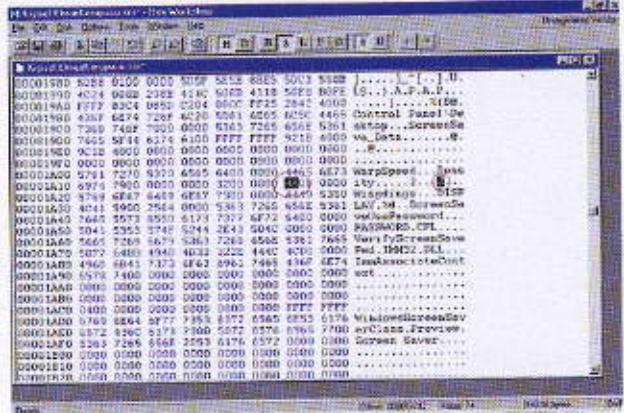
COREL DRAW 6.0: YENİ SAYFALARIN OLUŞTURULMASI

Masaüstü: Kişisel ekran koruyucu

Masaüstü'ne sağ tuşla tıklayıp, ÖZELLİKLER'i seçtiğinizde Windows 95'in sunduğu ekran koruyucular ile karşılaşabilirsiniz. Bunlar arasında "Uçan Pencere" isminde bir ekran koruyucu bulunur. Bu ekran koruyucuda ayarlara göre 5 ile 75 arasında Windows logosu monitörün derinliklerinden size doğru "uçarlar". İşin ilginç yanı bu Windows logosu yerine başka bir simge kullanabilmeniz. Bunun için ihtiyacınız olan tek şey bir Hex editörü. Bu ayki CHIP CD'sine sizler için Hex Workshop isimli bir Hex editörü koyduk. İlk olarak "Uçan Pencere" dosyasının bir yedeğini almanız gerekiyor. Bu yeni dosyaya "Kişisel EkranKoruyucu" ismini verin. Ekran

koruyucu dosyalarını C:\WINDOWS\SYSTEM dizininde bulabilirsiniz. Daha sonra Hex Workshop'u çalıştırın ve "Kişisel EkranKoruyucu" dosyasını açın. Şimdi Hex Workshop'un büyüteç şeklindeki simgesini tıklayarak "Wingding" ifadesini aratın.

Wingdings ifadesinin dört karakter önünde "FF" Hex değeri ile bağlantılı bir karakter göreceksiniz. Hex Workshop'ta bu bir nokta. Şimdi "FF" değerini "J" harfine karşılık gelen "4A" ile değiştirin. Böylece Windows logosu Smiley'e dönüşür. Windows 95'in "Karakter Eşlem" (Başlat - Programlar - Donatılar - Karakter Eşlem) bölümü size hangi sembol için hangi harfi kullanmanız gerektiğini gösterir. Değişiklikleri kaydettikten sonra Masaüstü'ne sağ tuşla

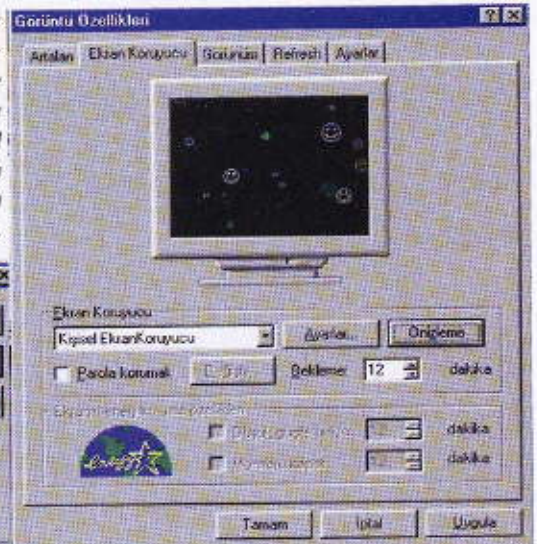
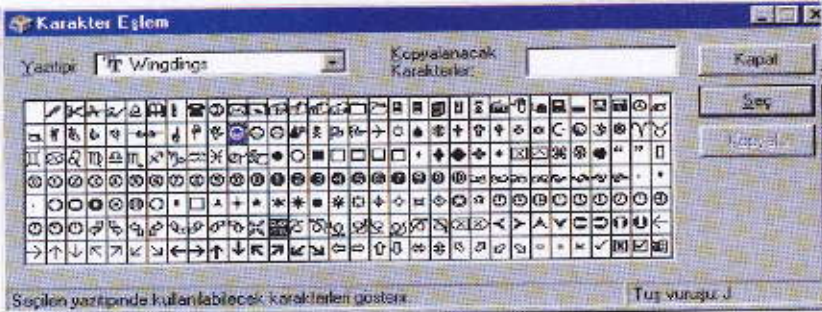

Kişisel: "Uçan Pencere" dosyasının bir kopyasını alarak üzerinde değişiklik yapabilirsiniz.

tuşlayarak Görüntü Özelikleri'ni açın ve "Ekran Koruyucu" bölümüne geçin. Aynı ismi taşıyan listeden "Kişisel EkranKoruyucu"yu seçin. Penceredeki

monitör resminde Windows logosu yerine Smileylerin "uçtuğunu" görebilirsiniz. ÖNİZLEME seçeneğini tıkladığımızda yeni ekran koruyucu aktif olur.

Değişik semboller: "Karakter Eşlem" tablosu hangi sembol için hangi harfin kullanılacağını gösteriyor.

Microsoft Fax: Başlangıç ekranının tekrar aktif olması

Windows 95 altında standart faks programı ile bir faks oluşturmak istediğinizde normalde bir başlangıç ekranı gösterilir. Ancak penceredeki gerekli seçeneği tıklayarak bu ekranın bir daha gösterilmemesini

sağlayabilirsiniz. İleride başlangıç ekranının tekrar gösterilmesini istiyorsanız, Registry'de küçük bir değişiklik yapmanız gerekir. BAŞLAT - ÇALIŞTIR - REGEDIT ile "Kayıt Düzenleyici"yi çalıştırın. Daha sonra <HKEY_CURRENT_USER \ Software \ Microsoft \ At Work Fax \ send fax wizard> bölümü-

ne geçin ve DÜZEN - BUL seçeneği ile "Intro" ifadesini aratın. Daha sonra ifade üzerine sağ tuşla tıklayın ve menüden DEĞİŞTİR'i seçin. Açılan pencerede "Değer Verisi" kısmında "0" yerine "1" yazın ve TAMAM'ı tıklayın. UserProfile'i aktif duruma getirdiyseniz ve başlangıç ekranının tüm kullanıcıla-

ra gösterilmesini istiyorsanız, aynı işlemi HKEY_USERS \ Default \ Software \ Microsoft \ At Work Fax \ send fax wizard> bölümünde yapmalısınız. Şimdi Windows 95'in kayıt düzenleyicisini kapatabilirsiniz. Bundan böyle faks oluşturduğunuzda başlangıç ekranı gösterilecek.

Kurulum: Update eski Windows 3.x'i tanıyorsa

Windows 95'in Update sürümüne ait KUR programını çalıştırdığınızda, sabit diskinizde C:\WINDOWS

dizininde Windows 3.x bulunduğu halde kurulum dizini olarak WINDOWS.000 verilebilir. Bu problem bazı önemli dosyaların eski Windows dizininde eksik olması ya da Windows dizininin zarar görmesi durumunda ortaya çıkar. Win-

dows 94'in KUR programı güncellemeyi yapabilmek için sabit diskte geçerli bir Windows dizini arar. Eksik dosyaları olan ya da zarar görmüş bir Windows dizini bulunduğu kurulum otomatik olarak WINDOWS.000 dizinine yapı-

lır. Windows 95'in bu dizine kurulmasını istemiyorsanız, kurulum sırasında dizini değiştirebilirsiniz. Dizin değiştirme seçeneğini tıkladığınızda kurulum dizini olarak C:\WINDOWS'u belirtmeniz mümkün.

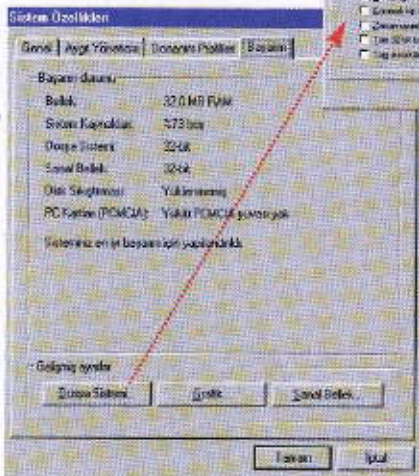
Sistem: Dosya sistemindeki problemlerin ortadan kaldırılması

Windows 95'in dosya sistemi ile problemler yaşıyorsanız, gizlenmiş olan bir konfigürasyon penceresi size yardımcı olabilir. BAŞLAT menüsü üzerinden DENETİM MASASI'nı açın SİSTEM simgesini çift tıklayın. Daha sonra BAŞARIM bölümüne geçin ve DOSYA SİSTEMİ'ni tıklayın. Açılan pencerede SORUN GİDERME kısmına geçin. Burada çeşitli problemleri çözmenizde size yardımcı olabilecek altı "ayar" bulabilirsiniz. Ancak sisteminizle bir probleminiz yoksa bu ayarlarla hiç uğraşmayın. Çünkü bunlar sistemin bir parça yavaşlamasına neden olabiliyorlar. Bu seçeneklerden her biri Windows 95'in Registry bölümündeki <Hkey_Local_Machine\System\CurrentControlSet\Control\FileSystem> alanına birer ifade ekliyorlar. Bu altı seçeneğin anlamları şöyle:

"Yeni dosya paylaşırma ve kilitleme" anlaşılmaması devreden çıkar" seçeneği dosyaların paylaşılabilmesi ve sabit diskin dondurulması ile ilgili kuralları be-

hirlenizi sağlar. Bu kurallar süreçlerin açık dosyalara dağılımı ile uğraşırlar. Bir MS-DOS uygulaması Windows 95 altında dosya paylaşımı ile ilgili sorun çıkarıyorsa bu seçeneği işaretleyin. Bu seçenek aktif olduğunda Registry'de <SoftCompatMode> ifadesi "00 00 00 00" değerini alır.

"Eski programlar için

Gizli seçenekler:
Gelişmiş dosya
sistemi ayarları
problemlerinizin
çözümünde
yardımcı
olabilirler.

uzun ad korumasını devreden çıkar" seçeneği uzun dosya isimlerini tanımayan bir uygulamanın bu tip dosyaları açmasını sağlar. Önemli bir uygulama uzun dosya isimlerini tanıyamıyorsa bu seçeneği kullanabilirsiniz. (PreserveLongNames = 00 00 00 00).

"Korumalı kip sabit disk kesmesi işlenmesini devreden çıkar" seçeneği Windows 95'in sabit disk denetleyicisinden kesmeleri almasını ve bu kesmeler

için ROM rutinlerinden kurtulmasını sağlayan fonksiyonu iptal eder. Bu sayede dosyalarınızı kaydederken karşılaştığınız problemleri çözebilirsiniz. (VirtualHDIRQ = 00 00 00 00).

"Zaman uyumlu arabellek

işlemlerini devreden çıkar" seçeneği File-Commit-API fonksiyonunu devreden çıkarır. Bu fonksiyon veriler sabit diske doğru şekilde yazıldıktan sonra uygulamaya geri dönülmesini sağlar. Bu seçenek aktif olduğunda File-Commit-API fonksiyonu verilerin yazılışını kontrol etmez. Böylece uygulama hemen kontrolü eline alır. Ancak bu durumda verilerin sabit diske doğru yazıldığından emin olunmaz.

Bu seçeneğin kullanılması kesinlikle performansı artırmaz ve hatalara yol açabilir. Sadece bu fonksiyona ihtiyaç duyan bir uygulama (örneğin bir veritabanı) kullandığınızda seçeneği aktif duruma getirin (AsyncFileCommit = 01).

"Tüm 32 bit korumalı kip disk sürücülerini devreden çıkar" seçeneği sabit disk için kullanılan tüm 32-Bit-Protected-Mode sürücülerini iptal eder. Bu seçenek sadece hataların giderilmesine yardımcı olur. Bilgisayarınız bir hata nedeniyle doğru açılmıyorsa bu seçeneği deneyin. Böylece tüm iç ve dış erişimler Real-Mode sürücü ya da BIOS üzerinden gerçekleşir. Ancak bu durumda Windows 95 altında tüm sürücülerini göremeyebilirsiniz (ForceRMIO = 01 00 00 00).

"Tüm sürücüler için arkada yazma önbellekleme devreden çıkar" seçeneği ile yazma önbellekleme devreden çıkar. Böylece veriler aradepolama yapılmadan direkt olarak uygun kayıt ortamına yazılır. Sistem açısından kritik işlemler yaparken bu seçeneği aktif duruma getirebilirsiniz, böylece veri kaybı tehlikesi ortadan kalkar. Ancak bu durumda önbelleğin sunduğu avantajlardan yararlanamazsınız (DriveWriteBehind = 00 00 00 00).

Batch Dosyaları: "IF EXIST" komutu hatalı değer veriyor

Bir Batch dosyası ve içine yazılan "IF EXIST" komutunu kullanarak bir sürücü içerisinde belli bir dizini arattığımızda, o dizin sürücüsü içerisinde bulunmasa bile duruma göre Windows 3.11 size TRUE değerini verir.

Bu problem Windows for Workgroups'un 32 bit erişim özelliği aktif olduğunda ortaya çıkıyor. Komutun doğru değeri vermesini sağlamak için Windows'un 32 bit erişim özelliğinin pasif duruma getirilmesi gerekiyor. Bunun için ilk ola-

Yan Etkiler: "Varsayılan Bellek" kısmında Windows'un 32 bit erişim özelliğini kullanmasını engelleyebilirsiniz. Böylece IF EXIST komutu doğru değer verir.

rak DENETİM MASASI'nı açın ve GELİŞTİRİLMİŞ 386 simgesini çift tıklayın. Daha sonra VARSAYILAN BELLEK ve ardından DEĞİŞTİR seçeneklerini tıklayın. Böylece Windows'un

32 bit erişim özelliğini kullanmasını engelleyebilirsiniz. TAMAM'ı tıklayarak değişikliklerin etkili olmasını sağladıktan sonra "IF EXIST" komutu doğru değer verecektir.

Paintbrush: Değişikliklerin ölçülü geri alınması

Paintbrush ile çalışırken resim üzerinde bir bölümü yanlışlıkla gerekenden daha fazla sildiyseniz, DÜZEN menüsünde bulunan GERİ AL seçeneği ile tüm işleri iptal etmek zorunda değilsiniz. Resmin sadece küçük bir bölümünü tekrar oluşturmak için, silgi simgesini tıkladıktan sonra [Backspace] tuşuna basın. Böylece fare imleci üzeri çizilmiş bir silgiye dönü-

şür. Bu simge sayesinde resmin silinmiş olan kısmını tekrar ortaya çıkarabilirsiniz. [Backspace] tuşu sadece silgi ile birlikte çalışmıyor. Bu tuş sayesinde çeşitli çizim araçlarının işlevlerini tersine çevirebilirsiniz.

Örneğin yanlışlıkla arka planda önemli bir bölümü boyadıysanız bunu düzeltebilirsiniz. [Backspace] tuşuna basmanızla birlikte bu araç özel bir silgiye dönüşüyor ve sadece belirtilen rengi siliyor. Böylece arka plandan sadece boyadığınız rengi silebilirsiniz.

Sil baştan:
Ters işlevli
silgi silinmiş
resim
parçasının
tekrar ortaya
çıkmasını
sağlıyor.

Dosya Yöneticisi: Araç çubuğunun hızlı bir şekilde değiştirilmesi

Dosya Yöneticisi'nin araç çubuğunda değişiklik yapmak istiyorsanız, edit modunda bir araç çubuğunu çift tıklamamız. Böylece araç çubuğuna yeni simgeler ekleyebilir ya da varolanları silebilirsiniz. Ancak sadece simgelerin düzenini değiştirmek istiyorsanız çok daha kolay bir çözüm var: [Shift] tuşunu basılı tutarak simgeyi araç çubuğu üzerindeki yeni yerine taşıyabilirsiniz. Komşu simgeler arasında boşluk bırakmak istiyorsanız, simgelerden birini yanındaki boşluğa doğru sürükleyebilirsiniz. Bir simgeyi araç çubuğundan uzaklaştırmak istiyorsanız, bunu araç çubuğu dışında bir yere sürükleyip bırakın. Bu sürükle-bırak fonksiyonu sayesinde araç çubuğunu düzenleyebilirsiniz.

Saat: En küçük saat

Windows 3.1 ve Windows for Workgroups'un saati araç çubuklarının kaldırılması ve pencerenin küçültülmesi sayesinde belli bir boyuta kadar küçültülebiliyor. Böylece daha kullanışlı oluyor ve daha az yer kaplıyor. Ancak Windows'un saatini daha da küçültmeniz mümkün. Bunun için ilk olarak saatin AYARLAR menüsünü açın ve gösterim şeklini SAYISAL olarak belirleyin (tabii eğer böyle değilse). Dijital saatin küçük boyutlarda da okunabilmesine karşın, belli bir boyutun altında analog saati görebilmek oldukça zorlaşıyor. Pencerenin sağ üst köşesinde bulunan aşağıya doğru ok işaretini tıklayarak saati simge durumuna getirin. Böylece saat simgesi saati gösterir. Ayrıca AYARLAR bölümünde TARİH seçeneğini aktif duruma getirdiyseniz, simgenin yazı bölümünde tarih de gösterilir.

Şimdi simgeyi tıklayın ve EN ÜSTTE TUT ifadesini seçin. Böylece saat simgesi tüm uygulamalarda ön planda olur ve sürekli olarak onu görebilirsiniz. Saat çalışmasını engelleyerek sizi rahatsız ederse, başka bir yere taşıyabilir ya da sağ tuşla üzerine tıklayıp geçici olarak kaybolmasını sağlayabilirsiniz. Bu durumda saatin arkasında kalan simgeleri kullanmanız mümkün olmaz, ancak bir metin yazarken saatin arkasındaki metin parçasını görebilirsiniz.

Açılış:**Bir Batch dosyası ile DOS ve Windows 95 oturumlarının sürelerinin belirlenmesi**

Bilgisayarınızın başında ne kadar vakit geçirdiğinizi ya da siz yokken başkalarının bilgisayarını kullanıp kullanmadığını belirlemek istiyorsanız, basit ama etkili bir kontrol sistemi ile bunu gerçekleştirebilirsiniz. Bu sistemi kurmanızı sağlayacak PROTOCOL.BAT isimli Batch dosyasının listesini kutucukta bulabilirsiniz.

İlk olarak DOS'un EDIT programında ya da Windows 95'in Not Defteri'nde PROTOCOL.BAT dosyasını yazın ve sabit diskinizde bir dizine kaydedin (örneğin CABatch). Daha sonra AUTOEXEC.BAT dosyasına

<CALL C:\BATCH\PROTOCOL.BAT> dosyasını ekleyin. Böylece sistemin her açılışında aktif tarih ve zaman sabit diskinizin ana dizininde bulunan PROTOCOL.LOG dosyasına yazılır. LOG dosyasının başka bir dizine yerleştirilmesini istiyorsanız, 2'den 5'e kadar olan satırları uygun şekilde değiştirin. Şimdi bilgisayarın kapatıldığı zamanın belirlenmesi gerekiyor. MS-DOS altında çalışıyorsanız ihtiyacınız olan şey bilgisayarı kapatmadan önce çalıştıracağınız tek satırlık bir Batch dosyası. Dosyanın içeriği şöyle:

<CALL: CABATCH\PROTOCOL>. Bu durumda, Windows 95 altında çalışıldığında gerekli olan son satırı yazmanız gerekiyor.

Windows 95 kullanıyorsanız, Masaüstü'nde bir kısayol oluşturun (Masaüstü'ne sağ tuşla tıklayıp, Yeni - Kısayol). Komut satırı kısmına CABATCH\PROTOCOL yazın ve ileri'yi tıklayın. Kısayola "FastExit" ismini verebilirsiniz, çünkü bu kısayol hem Windows'u kapatmanızı, hem de zamanı PROTOCOL.LOG dosyasına yazmanızı sağlıyor. Son olarak kısayol için bir simge belirleyin.

Henüz işimiz bitmedi; şimdi gerekli ayarları yapmak için kısayolu sağ tuşla tıklayın ve ÖZELLİKLER'i seçin. PROGRAM bölümünde en üst satıra (simgenin yanı) "FastExit" yazın. Bu komut Windows 95'i kapatır. Komut satırı şöyle olmalı: <CABATCH\PROTOCOL.BAT Kapat>. Ayrıca ÇIKIŞTA KAPAT seçeneğini de aktif duruma getirmelisiniz. Son olarak TAMAM'ı tıklayarak pencere-

PROTOCOL.BAT Dosyası

```
@echo off
echo %I am>>\protocol.log
echo.)date&find ". ">>\protocol.log
echo um>>\protocol.log
echo.)time&find ". ">>\protocol.log echo.>>\protocol.log
if (%I)==(Kapat) rundll32.exe user,ExitWindows
```

yi kapatın.

"Kapat" parametresinin komutun çalışmasını yönettiğine dikkat edin. Bu nedenle yazılışı aynen PROTOCOL.BAT dosyasında yazdığınız gibi olmalı. Ayrıca "user,ExitWindows" ifadesini de doğru yazmaya dikkat edin. Artık küçük ajanımız çalışabilir. PROTOCOL.BAT dosyası sistemin her açılışında tarih ve zamanı PROTOCOL.LOG dosyasına yazacak.

Ancak sistemin çalışması için bundan böyle Windows'u FastExit kısayolu üzerinden kapatmanız ge-

reliyor. Böylece PROTOCOL.BAT çalışacak, tarih ve zaman kaydedilecek, daha sonra Windows 95 hızlı bir şekilde kapatılacak.

Windows 95 kapanmadan önce, çalışan uygulamaları kapatmanız gerektiğini belirten bir mesaj verilecek. Bunun nedeni PROTOCOL.BAT dosyasının çalışıyor olması.

TAMAM'ı tıklayarak bu pencereyi geçin. Eğer çalışır durumda kaydedilmemiş dosyalarınız varsa, bunları kaydetmek isteyip istemediğiniz size sorulacak.

Dizinleri:**Dizinlerin bir Batch dosyası ile senkronize edilmeleri**

İki bilgisayar ile çalışıldığında, zaman zaman iki farklı dizinin dosyalarının eşitlenmeleri gerekebilir. Örneğin Notebook ile PC'nizde bulunan iki dizini eşitlemek isteyebilirsiniz.

Bu durumda ortaya şu problemler çıkar: Aynı isimli iki dosyadan hangisi daha yeni ve diğer dizinde hangi dosyalar eksik. Bu sorular cevaplandıktan sonra doğru dosyaların doğru dizine kopya-

lanmaları gerekir. Bu noktada çok kolay hata yapılabilir ve önemli bazı dosyalar kaybedilebilir.

Bunu engellemek istiyorsanız kutucukta görebileceğiniz SENKR.BAT dosyasını kullanın. Bu dosyayı bir metin editörü (örneğin EDIT.COM) ile yazın. İlk komut olan REPLACE, ikinci dizinde eksik olan tüm dosyaları birinci dizinden kopyalıyor. İkinci REPLACE komutu ise uygun dosyaları ikinci dizinden birinci dizine kopyalıyor. Sonraki REPLACE komutları, diğer dizinde daha yeni sürümü bulunan dosyaları her iki dizinde de değiştiriyor.

SENKR.BAT Dosyası

```
@echo off
if %I!==(1) Goto HATA
if %I!==(2) Goto HATA
replace %1\*. * %2 /a
replace %2\*. * %1 /a
replace %1\*. * %2 /a
replace %2\*. * %1 /a
echo İki dizin de eşitlendi!
Goto END
:HATA
echo Syntax: SENKR [1. Dizin] [2. Dizin]
goto END
:END
```


Word 7.0: Fare tıklaması ile çizgili sıfır yazılması

Sıfırın ve büyük O'nun açıkça birbirinden ayrılabilmesi için çizgili sıfır kullanmak istiyorsanız, Symbol yazıtipine ait olan ve EKLE menüsünden ulaşabileceğiniz özel karakter-

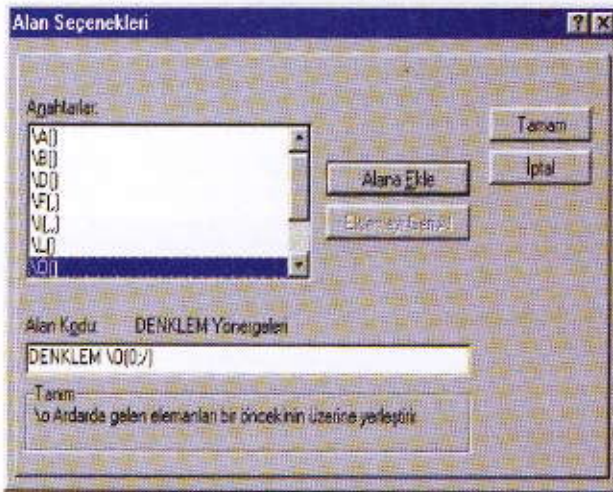
ler pek yardımcı olmazlar. Buradaki garip karakterin yerine gerçek çizgili sıfır kullanmak istiyorsanız, EQ fonksiyonuna ait olan "0" seçeneğinden yararlanabilirsiniz. Anlatılacak olan işlemleri her seferinde tekrarlamak için, ARAÇLAR - MAKRO - KAYDET seçeneği ile bir makro oluştur-

manız büyük kolaylık sağlayacaktır.

Makro kaydedici aktif durumdayken EKLE menüsünü açın ve ALAN üzerine tıklayın. Açılan pencerede bulunan KATEGORİLER kısmında "Denklem-ler ve Formüller" seçeneğini işaretleyin. Daha sonra sağ bölümde bulunan ALAN ADLARI kısmında DENKLEM ifadesini seçerek SEÇENEKLER üzerine tıklayın. Bir sonraki pencerede ANAHTARLAR altında "00" ifadesini seçin ve ALANA EKLE seçeneğini tıklayın. Parantez içine "0/" ifadesini yazdıktan sonra (bkz. resim) iki defa TAMAM'ı tıklayın. Makro penceresinde makro kaydediciyi durdurduktan sonra, bu yeni makroyu araç çubuklarından birine ekleyebilirsiniz. Böylece makroyu çok daha hızlı ve kolay bir şekilde çalıştırmanız mümkün.

Bunun için bir araç çubuğu üzerine sağ tuşla tıklanın ve açılan menüden ÖZELLEŞTİR'i seçin. KATEGORİLER bölümünde aşağıya doğru ilerleyin ve MAKROLAR ifadesini seçin. Şimdi makro listesinde daha önce kaydettiğiniz makroyu bulun ve bir araç çubuğu üzerine sürükleyip bırakın. Böylece makro araç çubuğuna eklenir. Daha sonra makro için bir simge seçin ya da kendiniz bir simge çizin.

Artık, kaydettiğiniz makro simgesi üzerine tıkladığınızda dokümanınıza bir çizgili sıfır eklenecek. Diğer harflerde olduğu gibi bu karakter üzerinde de çeşitli biçimlendirmeler yapabilirsiniz. Ancak bu karakteri diğerleri gibi DELETE ya da geriye silme tuşu ile silemezsiniz, silmeden önce karakteri işaretlemeniz gerekir.

Montaj: "00" fonksiyonu sayesinde belli karakterleri birleştirebilirsiniz.

Word 7.0: Faks gönderirken telefon parasından tasarruf edilmesi

Word programı üzerinden kısa bir not içeren bir faks göndermek istediğinizde, genelde sayfanın sadece

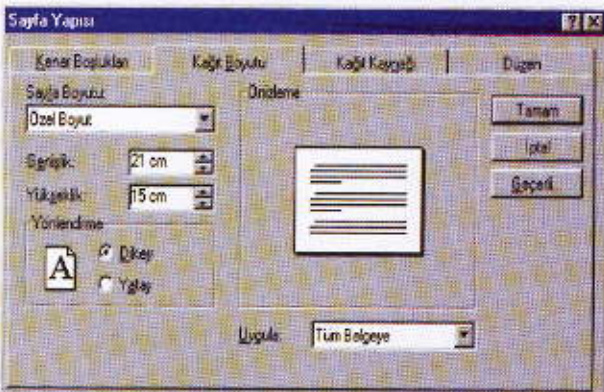
küçük bir bölümü dolu olur. DOSYA - SAYFA YAPISI kısmında kağıt tipi A4 olarak belirtildiğinden, sayfanın boş kalan diğer bölümü de telefon hattı üzerinden karşı tarafa ulaştırılır. Ancak küçük bir chipucu

sayesinde hem telefon parasından tasarruf edebilir, hem de karşı tarafın gereksiz yere kağıt harcamasını engelleyebilirsiniz. Faksın uzunluğunu belirtebilmek için ilk olarak [Ctrl] [End] tuş kombinasyonu ile sayfanın son satırına geçin.

Şimdi statü çubuğunda son satır ile sayfanın başlangıcı arasında ne kadar mesafe bulunduğunu görebilirsiniz. Sayfanın altındaki boşluğu bu değere ekleyin ve elde ettiğiniz

uzunluğu yuvarlayarak DOSYA - SAYFA YAPISI - KAĞIT BOYUTU kısmında YÜKSEKLİK alanına yazın. Yüksekliği değiştirdiğinizde Word SAYFA BOYUTU kısmındaki A4 ifadesini otomatik olarak ÖZEL BOYUT şeklinde değiştirir.

TAMAM'ı tıkladığınızda sayfa boyutu göndereceğiniz metnin boyuna eşitlenir ve faksı gönderirken gereksiz telefon parası ödemekten kurtulursunuz.

Tasarruf: Sayfanın boyunu küçültürük hem telefondan, hem de kağıttan tasarruf edebilirsiniz.

Corel Draw 6.0: Yeni sayfaların oluşturulması

Corel Draw 6.0 altında birden fazla sayfaya sahip do-

kümanlar oluşturmanız mümkün. Bir dokümana yeni bir sayfa eklemek için sayfa numarasının yanında bulunan artı işaretini tıklamanız yeterli.

ALINACAKLAR
119
- yeni MMX
- 16 bit ses kartı
- 20 CD-Rom
- Ekran kartı
- 15" monitor
- modem kartı
- 300 dpi scanner
- yazıcı
- klavye
- mouse
- diğer aksesuarlar

Donanım İnceleme

US Robotics Sportster 56K modem,
Videomaker video editing kart,
Cassiopeia Palmtop ve Spacewalker
Hot-565 adlı anakartın ayrıntılı
tanıtımları ve yorumlar

121

Yazılım İnceleme

Melsoft Ofis Dörtlüsü,
Satış Asistanı ve Art
Adres Yönetim
programlarının ayrıntılı
tanıtımları ve yorumlar

123

Avuçiçi

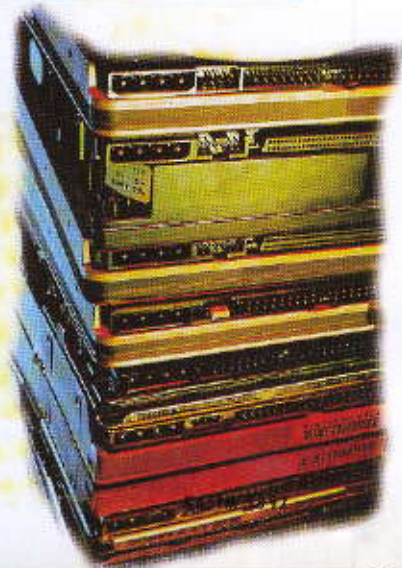
Psion 5 serisi avuçiçi
bilgisayarların en ince
ayrıntılarına kadar tüm
özellikleri

126

Test-Sabit Diskler

Sabit disklerle ayrılan bu ayki
test bölümümüzde SCSI ve IDE
sabit diskler arasındaki
karşılaştırmayı bulacaksınız.

US Robotics Sportster 56K

US Robotics modemlerinin Türkiye'de satışını yapan Biltur firması tarafından piyasaya yeni sürülen Sportster'in 56K modemi X2 teknolojisini desteklemekte. External bir model olan bu modem yapı olarak da bir önceki 33.6 Sports-

ter modeli ile aynı özellikleri taşıyor. Oldukça şık bir dizayna sahip olan modem üzerinde ses ayar ve açma-kapama tuşlarının yanında

modem durumunu belirten sekiz adet de led bulunuyor. Ayrıca Voice özelliği dolayısı ile bir de speaker çıkışı bulunuyor. Modem ile birlikte gelen dokümantasyon da çok detaylı ve yeterli. Ayrıca yine kutunun içinde kurulumun kolayca nasıl yapılacağını

anlatan bir poster de bulunuyor. Yazılım olarak da Win95 sürücülerini ve bir CD dolusu yardımcı yazılım içeriyor. CD'de yer alan 30 adet yazılımın içinde VocalTec Internet Phone, Stampede Netscape Navigator 3.0 gibi Internet araçlarından Iris Anti-Virus gibi anti virus yazılımlarına kadar bir çok program ve Amerika Online, Compuserve, Prodigy Internet gibi Online servislere bağlanı programları ile çeşitli yardımcı dokümanlar bulunuyor. Modemin teknik özellikleri ise şöyle sıralanıyor. Modülasyon olarak x2 teknolojisinin yanında v.34+, v.34, v.32bis, v.32, v22bis, v.22, v.23, Bell 212A, v.21, Bell 103 desteği ve hata kontrolü ile veri sıkıştırma olarak da v.42, v.42bis, MNP2-5 bulunuyor. Faks standardı olarak ise Class 1 ve Class 2.0 desteklenmekte.

Bilgi için: BILTUR A.Ş.

Tel: (0212) 296 0219

Faks: (0212) 224 1155

Fiyat: 205\$+KDV

VideoMaker

Megavizyon tarafından Türkiye'ye yeni getirilen ve satışa sunulan bu kart Video düzenleme işini masaüstü PC'lere oldukça uygun bir fiyatla getiriyor. PCI Bus yapısı, özel video çipi ve yüksek performanslı grafik işlemcisi ile Video Maker kartı Windows 95 üzerinde çalışıyor ve Video Titling, Keying, Scaling, Digitizing, video effects, Trick Effects, Enhancer, Bluebox, PIP gibi işlemleri bir Pentium PC üzerinde bile gerçek zamanlı olarak yapıyor. Kart üzerindeki ekstra grafik işlemci ve hafıza sayesinde grafiksel işlemler video ortamında sorunsuzca kullanılabiliyor. Video Maker üzerinde bir

adet FBAS/Composite ve bir adet de S-VHS video giriş çıkışı bulunuyor. Video sinyali üzerinde renk, kontrast, luminanz ve kesin netlik ayarları ise yazılım kontrolü ile yapılıyor. Ayrıca 768x576 PAL normlarında video çıkışı ve istenirse de kayıt yapmak da mümkün oluyor. Kartın bir başka özelliği ise 24 bit True Color resim yakalayabilmesi. Tape to Tape Linear montajlamaya imkan kılınan kart Video kayıtları olarak VHS, Video 8, S-VHS, Hi8, VHS-C ve DV standartlarını desteklemekte.

Bilgi için: Megavizyon

Tel: (0212) 6413319Phx

Fiyat: 995\$+KDV

119

● Bilgisayar Sektörünün

Internet'teki adresi

● Yazılım ve donanım

dünyasından güncel haberler

● Tüm marka ve modellerin

bulunduğu güçlü market sayfaları

● En gerekli programların

bulunduğu

Shareware-Freeware bölümü

● Güncel konu ve programların

yazı dizileri

● Herkese ücretsiz alan tahsisli

● 2. el alım-satım borsası

● Tüm konularda yazılabileceğiniz

ilan panosu

● Sanat rehberi, oyun, spor merkezi

www.bilgisayar.net

CASSIOPEIA El Üstünde

Casio'nun ilk Palmtop'u olan Cassiopeia Türkiye'de ERSA İthalat ve İhracat tarafından piyasaya sürülen en yeni Casio ürünü. Kapalı halde iken 2.65 cm yükseklik, 17.5 cm genişlik ve 9.2 cm derinliğe sahip olan Palmtop'un piller dahil ağırlığı ise sadece 380 gr. Görünüşte boyut olarak Casio'nun normal ajandalarından pek bir farkı olmayan Cassiopeia ile bir PC'de yapabileceğiniz birçok işi yapabiliyorsunuz. İki ayrı modeli bulunan Cassiopeia'nın A-11A modelinde 4 MB, A11-A+ modelinde ise 6 MB hafıza yer alıyor. Her iki modelde de ayrıca 4MB Rom bulunuyor. Bu hafıza bilgi depolama ve programlar için yazılımdan isteye bağlı oranda ayarlanabiliyor. Hoparlör ekranın hemen sol yanında yer alıyor. Arabirim olarak 115.2kBPS'lik RS-232C, veri iletişim fişi, PC kart yuvası ve IrDA standardı Infrared portu bulunuyor. Güç kaynağı olarak AA ebatlarında iki adet alkalin pil, ya da

AC adaptör kullanıyor. Bu ana pillerin dışında yedekleme için iki adet de litium pil bulunuyor. 3.8 Watt güç sarfiyatına sahip olmasına rağmen ana pillerin ömrü 20 saat ile sınırlı. Bu sınır üzerine eklenen kartlar ile de doğru orantılı olarak azalıyor. Üzerinde Windows CE çalışan Palmtop'un paketinde Windows CE'nin yanında özel dijital fotoğraf makinesi bağlantı yazılımı olan Casio QV-Link, bFAX adlı faks yazılımı, el yazısı tanıyan QuickNotes programı, E-mail göndermek için Encloset, PC ile bağlantı için gerekecek yazılımlar ve pcANYWHERE yazılımının CE sürümü de bulunuyor. Standart olarak Microsoft Pocket Word ve Excel yazılımlarının yüklü geldiği Cassiopeia'ya yine Microsoft Pocket Internet Explorer yüklenmesi ve bir modem kartı ile yolda yürürken bile Internet'e

bağlanmak ve mesaj göndermek mümkün oluyor.

Bunun dışında ekran aydınlatma özelliği sayesinde geceleri çalışırken ekran daha rahat görülebiliyor.

Bilgi için: ERSA İthalat ve İhracat

Tel: (0212) 511 4294

Faks: (0212) 520 1297

Fiyat: 615\$+KDV

SH3 işlemciye sahip
Palmtop 480x240 nokta, 4
renk gri tonlama, siyah beyaz 0.24
ekran özelliklerine sahip.

SPACEWALKER HOT-565

Burcu Elektronik'in getirdiği Spacewalker markalı bu yeni anakart kısa sürede piyasadaki iyi ve kaliteli kartlar arasına yerleşeceği benziyor. Köşemiz için gönderdikleri HOT-565 modelinde Intel'in 82430 TX chipseti bulunuyor. 75-200 MHz arası Pentium işlemcileri, 166-233 MHz arası Pentium MMX işlemcileri destekliyor. Diğer desteklenen işlemciler ise şöyle: Cyrix/IBM:

P120+-P166+; AMD K5: PR75-PR200; AMD K6: 166-266 MHz.

Kart üzerinde 4 adet 72 pinlik SIMM soketi bulunuyor ve EDO ile Fast Page SIMM'ler destekleniyor. İki adet 168 pinlik DIMM soket ile de yukarıdaki RAM modelleri dışında DRAM'ler de destekleniyor. 512 kilobayt cache belleğe sahip olan kartın üzerinde 4 adet PCI ve 3 adet de ISA slot bulunuyor. Boyutları 280mm x 220mm ve AWARD Bios ile geliyor. PIO Mode 4 ve DMA Mode 2 ile IDE kanalları üzerinden saniyede 22MB'a kadar veri aktarımı yapılabilir. Burst transfer için IDE arabirimine 8 tane 32 bitlik tampon eklenmiş. Standart bağlantı yerlerine ek olarak kart üzerinde bir tane PS/2 bağlantı noktası ve iki adet USB çıkışı bulunuyor.

Kart ile beraber seri ve paralel port konnektörlerinin yanında floppy ve IDE kabloları da geliyor. Ayrıca hızlı kurulum kitapçığı ve içinde tüm Spacewalker ürünlerinin elektronik kataloglarının bulunduğu CD de kutudan çıkanlardan. Tüm işletim sistemleri için Intel PIIX Bus Master EIDE/Atapi sürücülerinin bulunduğu disket de kart ile beraber geliyor. Kart ile ilgili olarak ve firmanın diğer ürünleri ile ilgili bilgiler edinmek için Internet üzerinden <http://www.spacewalker.com> adresine bakabilirsiniz. Aynı adreste firmanın kart ile yaptığı testlerin sonuçlarını da görebilirsiniz.

Bilgi için: Burcu Elektronik

Tel: (0212) 288 2925

Faks: (0212) 212 1094

Fiyat: 110\$+KDV

Dört Dörtlük Paket

Melsoft tarafından Ekim ayında piyasaya sunulan Office Dörtlüsü paketi pek çok ofisin temel ihtiyacı olan programların birçoğunu içeren bir yapıya sahip. Hizmet Takibi, Personel Yönetim Sistemi ve Finans Yönetim Sistemi programlarının en son versiyonlarıyla yer aldığı pakette ayrıca bir Adres-Etiket Programı da bulunmaktadır.

Elektrik, elektronik ve bilgisayar firmaları için üretilmiş olan Elektra Hizmet Takip Programında detaylı firma bilgileri tanımlanıp; Satın Alma bölümünden yapılan girişler otomatik olarak stoka aktarılabilir. Firma cari bilgilerinin Servis Takip bölümünde cihaz markası, modeli ve garanti durumu gibi bilgiler ile serviste kullanılan ürünler çok detaylı olarak takip edilebilir. Programda ayrıca faiz ve vade hesaplamaları bölümünden çeşitli kriterlere göre faiz ve vade hesaplamaları rahatlıkla yapılabilir. Stok gruplarının ve adlarının tanımlandığı, firma logosunun seçildiği programda her firma kendi faturasına göre fatura tasarımını da program içinden gerçekleştirebilir.

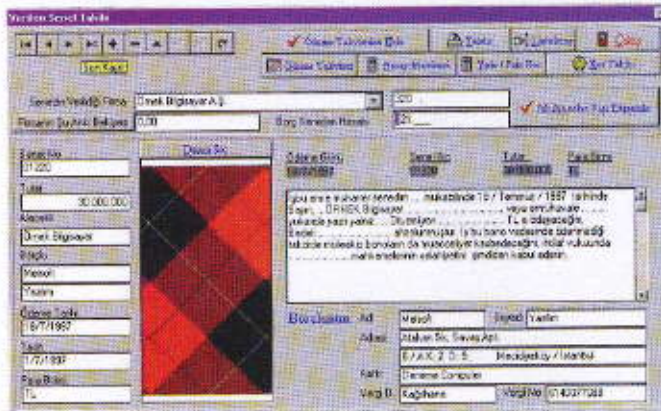
Firma logolarının, şirket isimlerinin ve yetkili imzaların çizimli veya taramalı ile taranmış dosyalardan aktarıldığı, orijinal personel resimlerinin eklenebildiği Personel Yönetim Sisteminde, genel müdür veya supervisor, tüm personelin, tek tek veya bütün

olarak hangi alanı kullanması gerektiğini şifreleme ile ayarlayabiliyor.

Paketteki üçüncü program olan Finans Yönetim Sistemi, görsel yönünün yanı sıra geniş bir alana hitap edecek kapasitede ve aynı zamanda kolay kullanılabilir özelliklere sahip. Resmi olarak senet yazdırılabilir, tahsilat veya tediye makbuzu yazıcıdan renkli ve logolu, imzalı alınıp müşteriye verilebilir. Bunun yanı sıra hisse senedi, repo/bono takibi, gayrimenkul ve diğer birçok alım-satımların yanı sıra cari kart takibini de yapmak mümkün. Sıfırdan üretim yaparak, firmalara belirli bir kar marjıyla satmak ve sonrasında da bunların takibini yapmak da mümkün. Sipariş ve abone bilgilerini de takip etmeye de olanak sağlayan programda gerçek imzalar ve logolar kullanılabilir.

Paketin içinde yer alan son program olan Adres - Etiket Programı ise detaylı müşteri bilgilerinin girildiği ve belli kriterlere göre etiket dökümlerinin alındığı bir program. Programda müşteriye ait ev ve iş adresinin takibi, müşterinin borç - alacak ve bakiyesini görebilme, müşterinin referans bilgilerinin takibi, müşteriye ait kişisel bilgilerin takibi ve müşteri resmini ekrana çağırma gibi özellikler de mevcut.

Bilgi için: Melsoft Yazılım
Tel: (212) 216 03 45 - 213 44 58
Faks: (212) 212 3131
Fiyat: 500\$+KDV

Ofis paketi içinde yer alan programların birbirine yakın grafiksel özellikler içeriyor.

Hayatınızı kolaylaştırmak için

3 öneri!

1

İngilizce metinleri Türkçe'ye bilgisayar ortamında (WINDOWS ve MSWORD altında çalıştırılabilir) çevirip, zaman kazanmak istiyorsanız. Çeviri programının en gelişmiş versiyonu;

Translator

Sadece
220\$

2

İngilizceniz yeterli değilse ve yine de Internet'te sörf yapmak istiyorsanız, İngilizce WEB sayfalarını anında Türkçeye çeviren tek program.

Translator

Sadece
170\$

3

Bu iki programa birlikte sahip olmak isteyenlere

indirim

İkisi birden sadece
315\$

Fiyatlara KDV dahil değildir.

BİLSAG

Ahmet Mithat Efendi Sokak, 22/1 Çankaya / Ankara
Tel: 0312. 441 48 34 - 439 28 50 Fax: 0312. 439 93 47
e-mail: bilsag@bilsag.com.tr • http://www.bilsag.com.tr

Satış Asistanı

Interdata tarafından piyasaya sürülen Satış Asistanı adlı satış yönetimi yazılımı özellikle teklif vererek satış yapan işletme ve kişiler için hazırlanmış bu konuda bir eksiği dolduran bir yazılım. Windows altında çalışan bu yazılım kullanım olarak da görsel olarak da oldukça iyi tasarlanmış. İlk açılış ekranında tüm müşterilerinizin satış hareketlerini ve tekliflerinizi görebileceğiniz indeks sayfası bulunuyor. Buradan listeyi çeşitli kategorilere göre görmek de mümkün oluyor. Bir müşteriye çift tıklandığı zaman teklifler ana sayfası açılıyor. Burada gerek daha önceden listede bulunan bilgiler gerekse de yeni girilecek teklif bilgileri belirtildikten sonra teklifleri bir tuşa basarak WORD, EXCEL yada WORDPAD'e daha önceden hazırlanmış teklif şablonu ile aktarılabilir. Bu şablon (template) WORD ve WORDPAD içinden önceden de isteğe bağlı olarak ayarlanabilir. Yine ilk indeks sayfa-

sından tüm müşteri bilgilerine ulaşmak ve bunları değiştirmek de mümkün. Bir nevi adres rehberi olarak da kullanılabilir bu listede her türlü özel bilgiler de girilebiliyor. İstenildiği takdirde müşterilere gönderilen tekliflerin ilgi derecelerine ve satış olasılıklarına göre raporlar da üretilebiliyor. Yapılacak işleri önem sırası ve tarihlerine göre gruplayıp hatırlatıcı modülü sayesinde yapmanız gereken işler önceden size bildirilebiliyor. Veri transfer modülü sayesinde eski programlarımızdaki müşteri ve mal bilgilerinizi otomatik transfer programı vasıtası ile programa aktarabiliyorsunuz. Tam tersi olarak Excel'de veri aktarma modülü ile kendiniz de farklı raporlar oluşturabiliyorsunuz. Satılan ürünler ile ilgili resim de içeren ürün kartları oluşturabilmek ve bir satışa ilişkin e-mail gönderebilmek programın diğer yararlı özelliklerinden. Yine bu teklif ile ilgili tüm e-mail'leri o teklif

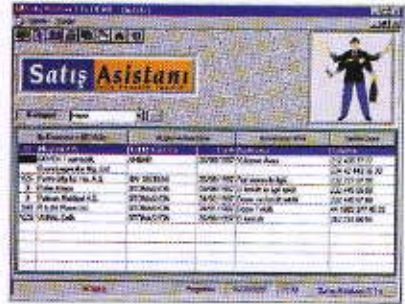
kartı içinden takip edebilmek de mümkün. Birden fazla satıcı tanımlaması, hızlı isim bulma, otomatik telefon arama, mektup adres etiketi hazırlama, kullanıcı şifreleme ve yedekleme gibi işlemlerin de yapılabildiği program ile bir teklif hazırlamak oldukça kolay bir hal alıyor. Bu programın demo sürümü gelecek ay Aralık CHIP CD içinde de yer alacak.

Bilgi İçin: Interdata Bilişim Sistemleri
Tel: (232) 445 9513

Faks: (232) 483 8496

Web: <http://www.interdata.com.tr>

Fiyat: 1495+KDV

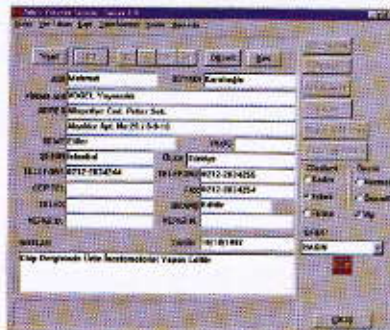

Satış Asistanı'nın giriş ekranından veritabanınızdaki tüm firma bilgilerine tek tıklama ile ulaşabiliyorsunuz.

Adres Yönetim Sistemi 1.0

Art yazılım tarafından yazılıp piyasaya sürülen bu program, Windows 95, NT ve 3.1 altında çalışabilen görünüm olarak oldukça sade bir adres etiket programı. Genel olarak bakıldığı zaman program mümkün olduğunca basit ve gereksinimleri karşılar şekilde hazırlanmış ve özellikle belki de hiç kullanılmayacak seçeneklerden, karmaşık tuş kombinasyonlarından kaçınılmış. Program çalıştığı zaman karşınıza gelen tek pencere üzerinde yer alan araç çubuğu yada mönü yardımı ile bütün işlemleri yürütebilmek mümkün. Menü işlemlerinde yer alan dosya mөнüsünden programın okuyabildiği formatlar olan Paradox veya Dbase formatında yeni tablolar oluşturabiliyorsunuz ya da bu formatlarda daha önceden hazır-

lanan kayıtları açabiliyorsunuz. Yine aynı mөнüde yer alan etiket sihirbazı yardımı ile de standart ve kendi ayarlayacağınız etiket baskıları hazırlama olanağı kullanıcıya sunuluyor. Programda yer alan bir başka sihirbazda Rapor sihirbazı. Bu seçenekle de bilgi alanlarınızdan ve başlıklarınızdan istediğiniz gibi raporlar alabiliyorsunuz.

Tüm seçeneklere tek bir pencere üzerinden ulaşmak mümkün

nuz. Veri tabanı seçeneğinden ise dosyalarınızda bilgileri tanımlanmış indekslerden bir tanesine göre düzenleyebiliyor, bulmak istediğiniz kaydı yine tanımlanmış indekslere göre aratabiliyorsunuz. Buradan belirli bir aralıktaki kayıta erişmek de yine imkan dahilinde. Kayıtlarla ilgili kayıt, düzenleme ve silme gibi seçenekler de yine diğer programlarda olduğu gibi kolayca gerçekleştirilebiliyor. Ayrıca kayıt girme işinde tekrararlarda Windows'un "kes yapıştır" özelliğinin kullanılabilmesi de oldukça kolaylık sağlıyor. Kullanımı ve arabirimi basit ama yeterli bir program.

Bilgi İçin: Art Yazılım

Danışmanlık Ltd. Şti.

Tel: (212) 872 1550

Faks: (212) 872 1550

PSION 5 Serisi

Avuç-ı bilgisayar piyasasındaki yarışın üst sıralarındaki isimlerinden biri olan Psion yeni 5-serisi ile dikkatleri üzerinde topluyor. Daha çok İngiltere'de ve ABD'de bilinen bir marka Psion. Psion 5 serisi, kalem tabanlı. Diğer markaların Windows-CE işletim sistemi ile çalışan HPC'lerine (handheld PC) alternatif bir ürün.

Object embedding olarak duyurduğu bir özellik var Psion'un. Herhangi bir çizim, grafik tablo veya sesin diğer uygulama programlarında kullanılabilmesi özelliği bu. Bir randevuya not olarak sesli bir mesaj eklenebilmesi buna bir örnek olarak gösterilebilir. Günümüzde aranan

temel özellikler olan yazı ve hesap programları dışında Internet erişimine de açık bir yapıya var.

İçindeki programlar;

ROM'unda (read-only-memory/silinmeyen hafıza) gelen

programları şöyle;

İşletim sistemi:

32 bit EPOC32 operating system

Word Processor (kelime işlem)

Standart bir kelime işlem progra- ▶

Sıradışı ve Özgün

TARGUS
A TRADITION OF EXCELLENCE
NOTEBOOK CASE

bayilik verilecektir

CUN1

CN 01

ömürboya garanti

CN 02
CN 04
CN 05
CN 07

C 936

123

BOYUT
BOYUT SATIŞ HİZ. LTD.

SANAYİ MAH. ESKİ BÜYÜKDERE CAD.
NO: 33/4 80650 4 LEVENT - İSTANBUL
TEL: (0212) 270 45 72 - 270 45 73 - 282 93 18

BOYUT Satış Hizmetleri Tic. Şti. bir BİLİN ŞİRKETLER GRUBU Kuruluşudur.

mından beklenen font'lar, bold, italic, bullets, borders, shading ve diğer fonksiyonlar, zoom özelliği, 16 gri ton, Word dosyaları için şifreleme, yazılara grafik/tablo/ses ekleyebilme. Ayrıca, İngilizce dokümanlar için Spell-Check gramer kontrol edici.

Spreadsheet (elektronik tablo)

100'den fazla istatistik ve matematik fonksiyon, ekranda 16 satır x 17 kolon (zoom modunda 7 satır x 6 kolon), 3 boyut dahil 7 tip grafik.

Agenda (zamana bağlı işlerin takibi)

Kişisel zaman yönetimi programı. Günlük, haftalık ve yıllık takvim. PC'lerde kullanılan MS Schedule+ ve Lotus Organizer gibi programlarla senkronizasyon.

Database (veri tabanı)

Her türlü düzenli bilgi kaydı için. Verilere görüntü ve ses ekleme özelliği. Kriterlere göre sıralama. Database, adresler gibi çok ihtiyaç duyulan bilgiler için kullanılabilir.

Recording (digital ses kaydı)

2 dakikalık iyi kalite ses kaydı için 1 MB yer kullanıyor Psion5, ADPCM (Adaptive Differential Pulse Code Modulation) ile sıkıştırma yapılırsa 4 dakika için 1 MB disk alanı kullanımı gerekiyor.

Calculator (hesap makinesi)

İki tip hesap makinesi var. Standart dört işlem ve bilimsel hesaplar için scientific calculator.

Programming (programlanabilirlik özelliği)

C++ veya Psion'un içindeki BASIC benzeri dil ile programlanabilir. Bu sayede bilgisayarın fonksiyonlarını programla kullanabilir. Bunların başında dokunmatik ekran geliyor.

Ayrıca, PC'lerde çalışan C++ program geliştirme araçları var.

Donanım özellikleri;

İşlemci: 32 bit ARM RISC processor

Hız: 18 MHz

Boyutlar: 170 x 90 x 23 mm

Ağırlık: 354gr (piller dahil)

Hafıza: 4 veya 8 MB

Ekrani: Dokunmatik, LCD, ekran aydınlatması, 640 x 240 pixels, yarım VGA

Klavye: QWERTY, 53 tuş

Enerji: 2 ad AA tipi kalem pil CR2032 hafıza pili Harici AC adaptör (6 Volt DC)

Girişler: Hafıza kartları için standart PC Card girişi

Bağlantı: IRDA uyumlu kızılötesi 115000 bps RS 232 seri kablo ve Psion seri yazıcı adaptörü ile ayrıca paralel bağlantı ile standart yazıcılarla bağlantı

İlave programlar:

X Chess (satranç),

X The Portable Chef (100000 yemek tarifi),

X Expense Manager (nakit takibi)

X En Route (ABD için atlas)

X Financial calculator (finansal hesap makinesi),

X ProLingua Translator (100000 kelimelik Almanca/İngilizce çeviri), Pocket Quicken (finans programı),

Aksesuarlar:

X İlave hafıza kartları; Flash Card olarak 2Mb, 4Mb ve 10Mb.

X Compact Flash card olarak 4Mb, 8Mb ve 16Mb hafıza ilavesi.

X Kızılötesi yazıcı adaptörü (seri yazıcılar için)

X PC Card modemler (14.4, 28.8 ve 33.6 bps hızlarında)

X AC Adaptörü

X Çanta ve kılıflar

Sketch (grafik kullanımı)

Kalem tabanlı programıyla çizim yapabilme, içindeki Clipart dosyalarıyla hazır çizimleri kullanabilme,

Communication (fax, modem, e-posta, WWW bağlantısı)

4 AA pil ile çalışan PC Card Modem adaptörü ile fax/modem kartlarına bağlantı.

Time

Saat ve alarm.

PC Docking

PsiWin programıyla PC'lerde standart olarak çalışan kelime işlem, elektronik tablo, veri-tabanı, ve ajanda programlarıyla senkronize olup Microsoft (Word/Excel), Lotus (123/Ami Pro/Organizer), Corel (WordPerfect/Quattro Pro) ve diğer bilinen markaların programlarıyla uyum.

Bilgi için e-posta adresi:

psion@nwt.com

Ahmet G. Özışık

ago@ihm.net

Sabit Disklerin Yarışı

Tüm bilgisayar donanımlarında olduğu gibi sabit disklerde de sürekli bir kapasite artışı, sürekli bir hızlanma yaşanıyor. Üretici firmalar da tabii ki sürekli en iyilerin kendi ürettikleri olduğunu savunuyorlar. Ancak gerçekten öyle mi? Bu ayki testte masaüstü bilgisayarlarımızda ve server'larımızda kullandığımız sabit diskleri karşılaştırdık.

Sabit disk veya daha çok popüler olan İngilizce adıyla hard-disk her bilgisayar kullanıcısının er ya da geç yakından tanımak zorunda kaldığı donanım olma özelliğini taşıyor. İşletim sisteminin saklandığı, programların kaydedildiği, verilerin depolandığı bu donanım da diğerleri gibi sürekli gelişiyor. Bundan birkaç sene önce hayal bile edilemeyecek kapasitelerdeki sabit diskler şu anda bilgisayar kasalarını-

zın içinde. Hatta birçok kullanıcıya mevcut sabit diskinin kapasitesinin yetmediği bile bir gerçek.

Burada paradoks halini almış bir sorun var ki; o da, programların büyümesi sonucu mu kapasitelerin artmak zorunda kaldığı yoksa kapasite büyüdükçe programcılarının mı daha uzun yazdığı. Sebep o kadar da önemli değil aslında. Ortadaki gerçek harddisklerin sürekli geliştiği ve vazgeçilmezlikleri. Okunabilmeleri ve yazılabilir (defalarca) olmaları ve bu işlemleri mevcut birçok depolayıcı medyadan çok daha hızlı yapmalarını, bu vazgeçilmezliklerinin sebebi.

Harddisk teknolojisi sürekli gelişmenin yanında sürekli de genişleyen bir teknoloji. Sadece bir mühendisliği ilgilendiren bir aygıt olmadığı için gelişmesi de birçok koldan oluyor. Mekanik mühendisleri kafaların hareketini, disklerin dönüş hızlarını optimize etmeye çalışırken, elektronik mühendisleri veri transfer hızını arttırmaya çalışıyorlar. Harddisklerin daha da hızlanması için sürekli yeni protokoller geliştirilmesi, hem anakart üzerindeki sabit disk denetleyicinin hem de harddisk üzerindeki elektronik kısmın iyileştirilmesi üreticilerin araştırma-geliştirme laboratuvarlarındaki elektronik mühendislerinin görevi. Kimya mühendisleri de daha iyi depolayıcı materyaller araştırması içindeler. En son olarak da sabit disklerin dönüş hızının çok artması sebebiyle harddisklerin içindeki aerodinamik yapı ile ilgili geliştirme amaçlı araştırmalar yapılmakta.

Depolama tekniği olarak belki de en eski teknik olan manyetik depolamayı kullanan harddisklerin içinde, evlerde kullandığımız teyplerden bildiğimiz ses kasetlerinde kullanılan, manyetik alandan etkilenen malzemeden yapılmış diskler bulunuyor. "Kafa" denilen elektrik enerjisini manyetik enerjiye çeviren

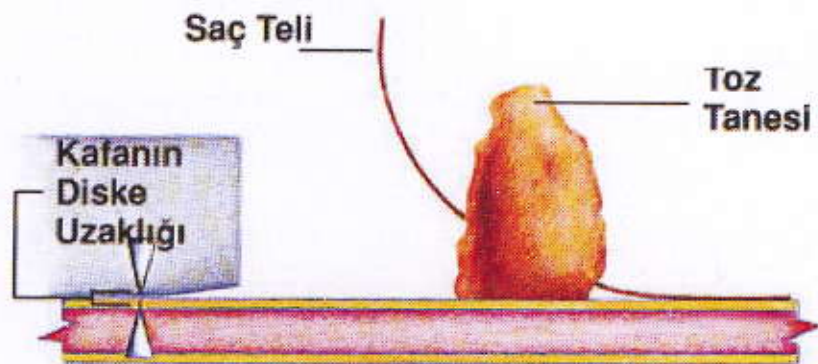
elektronik komponent aracılığıyla bu disk üzerinde bulunan ve manyetik alandan etkilenen madde "şekillendiriliyor". Tabi bu şekillenme manyetik açıdan oluyor. Teyp kasetlerindeki analog yapıdan farklı olarak sadece bir ve sıfırlar şeklinde kayıt yapılan sabit disklerde yine teyplerden farklı olarak okuma ve yazma kafaları tek kafada toplanmış. İngilizce adını içindeki bu sert disklerden alan sabit diskin içinde birden fazla disk olabiliyor (çoğunlukla birden fazla zaten) ve disklerin iki yüzeyi de ayrı ayrı kullanılabilir. Böylece her yüzey için bir adet okuma/yazma kafasına ihtiyaç oluyor. Kafalar disklerle çok yakın duruyorlar, ancak değmiyorlar. Bu yakınlık en fazla birkaç mikrometre kadar olabiliyor ki bu da ince bir saç telinden çok daha ince demek.

Bu dev disklerin yüzeyleri daha önce bahsettiğimiz manyetik alandan etkilenen madde ile kaplanıyorlar. Yüzeyler formatlama işlemi sırasında verilerin rahatlıkla buharlanması amacıyla adresleniyor. Track, sector, cluster gibi hiyerarşik kısımlara ayrılan harddisklerde kayıt işlemi en dış bölümden başlayarak yapılıyor. Böylece optimum erişim süresi de sağlanmış oluyor. Ancak harddisklerin disketlerden veya başka depolama aygıtlarından daha hızlı olmalarının tek sebebi bu değil elbette. Asıl sebebi her bilgisayarı açışımızda duyulan seslerden biri de harddiskten gelen ses. Elektrik harddiske ulaştıktan kısa bir süre sonra hard-

diskin içindeki plakalar dakikada 3600 veya daha yüksek bir devirle dönmeye başlarlar. Ve eğer enerji tasarrufu özelliği açılmamışsa da o sırada harddiske erişim olsun veya olmasın sürekli bu hızda dönerler. Elektrik kesildiği anda kafalar da park konumlarına yani plakalardan uzak bir yere "geri" dönerler. Bu dönüşün amacı kafaların yanlışlıkla da olsa yüzeylere dokunmasını engellemektir. Yüzeye dokunmaları halinde harddiskteki verilerin kaybolma ihtimali çok yüksektir. Aynı şekilde kafaların zarar görmesi de harddiski bir daha kullanılmaz hale getirebilir.

Harddiskin uçuşması

Birçok bilgisayar kullanıcısının yaşamış olduğu ve hemen hemen her kullanıcının da duymuş olduğu bu garip deyim belki de bir harddiskle ilgili karşılaşılabilecek en büyük sorundur. Tüm verilerin kaybolması harddiskinde çok önemli veriler saklayan kişiler için bir kabus gibidir. Peki bir harddisk neden "uçar"? Bunun çok çeşitli sebepleri olabilir. Her ne kadar üreticiler harddisklerinin çok sağlam olduğunu ve yerçekiminin 70-100 katı gücündeki çarpmalarda bile rahat rahat bozulmayacaklarını da iddia etseler maalesef çok kolay bozulabiliyorlar. Çarpma veya sarsıntı sonucu kafalardan biri bozulabiliyor, kafayı taşıyan kollardan biri kırılabilir veya plakalar üzerinde çizikler oluşabiliyor. Çoğu durumda hiçbir şey yapılamazken bazen de verileri kurtarmak mümkün olabiliyor. Çiziklerin oluştuğu du-

rumlarda harddisk kullanılmaya devam da edebiliyor. Bazı yardımcı programlar veya BIOS tarafından zarar gören bölgeler işaretilenerek harddisk tekrar kullanılabilir. Ancak bu zarar en önemli kısım olan plakalar üzerindeki en dış yere denk gelirse harddiski değiştirmek gerekiyor. Çünkü burası "boot" işlemi sırasında BIOS'un görevi harddiske devrettiği anda ilk bakılan yer ve bozuk olması demek harddiskin bozuk olması anlamına geliyor..

Harddisklerin hızları

Bilgisayar için geçerli olan en önemli kural tüm sistemin en yavaş aygıtın hızında çalışacağıdır. Tüm aygıtlar arasında şimdilik en yavaş olanı ise hala yarı mekanik olmaları nedeniyle harddiskler. Tabii hız olarak da çeşit çeşit sabit disk var. Bağlantı noktası baz alınırsa masaüstü bilgisayarlar için iki çeşit harddiskten bahsedebiliriz. IDE ve SCSI arabirimini kullanan harddiskler. Aralarındaki ilişki çok basit: IDE olanlar ucuz, SCSI olanlar ise daha hızlı. Burada SCSI'lerin daha hızlı olmaları konusuna açıklık getirmek gerekiyor. Hızlı olan aslında SCSI'nin kendisi. Sabit diskler birbirlerine çok yakın hızda çalışıyorlar. Ancak SCSI'nin işlemci ile iletişimi daha hızlı olduğundan ucuna bağlanan cihazlar da daha hızlı oluyor.

Ayrıca test sonuçlarımızdan da görülebileceği gibi henüz harddiskler kullandıkları arabirimlerin hızına erişemediler. Arabirim teknolojisinin harddisk teknolojisinden daha hızlı

ilerlediğini rahatlıkla söyleyebiliriz.

Hızı arttırmak için "Busmaster" özelliğini destekleyen anakarta sahip olanlar için bir şans daha var. PIIX (PCI ISA IDE Xcelerator) sürücülerini ile harddiske direk hafıza erişimi sağlayıp işlemcinin yükünü azaltabilirsiniz. Böylece hızlanan harddiskiniz değil, makinanız olacaktır.

EIDE arabirimi

Anakart üzerinde entegre halde bulunan sabit disk denetleyiciler bu arabirimi kullanıyor. İki kanal ve kanal başına da iki aygıtın kontrolü ile toplam dört adet aygıt bir denetleyici ile kontrol edilebiliyor. 1984 yılında Compaq ile Western Digital'in anlaşması ile ortaya çıkan bu arabirimde amaç kontrol kartı üzerindeki elektronik kısmı basit bırakmaktır. Böylece harddisk üzerindeki elektronik kesimin boyutu arttı. IDE arabirimini kullanan sabit disklerde dikkat edilmesi gereken nokta farklı hızda iki diskin aynı kanala arka arkaya bağlanmaması gerektiği. Kanalin yavaş sabit diske ayak uyduracağı ve bu yüzden diğer hızlı olan diskin de yavaş çalışmak zorunda kalacağı unutulmamalı.

IDE arabirimi farklı veri transfer modlarını destekliyor. PIO kısaltması ile belirtilen bu modlar veri transfer hızlarına göre sıralanmış. Şu anda en hızlı olan PIO mode 4 saniyede 16,66 megabayt veri aktarma hızını destekliyor. Son çıkan teknoloji olan Ultra-ATA ile ise saniyede 33 megabayt hızına ulaşıldı.

SCSI arabirimi

Genellikle bir SCSI kontrol kartı aldıktan sonra SCSI aygıtları kullanabiliyorsunuz. Yüksek hızı ve EIDE'den daha fazla aygıtı aynı anda çalıştırabilmesi sebebiyle profesyonel kullanıcılar tarafından daha çok tercih ediliyor. Özellikle network yöneticileri tarafından kabul gören bu arabirimin ortaya çıkması 1981 yılının başlarına dayanıyor. NEC ve Seagate firmalarının evrensel bir standart ge-

liştirme amacıyla yola çıkmaları sonucu oluşan bu arabirim standart bir komut seti kullanıyor. 8 bit genişliğindeki veri yolu kullanıldığı için ve kontrol kartı da bir bit kullandığı için 7 tane aygıt aynı anda kullanılabilir. Tabii artık genişleyen veri yolu ile aynı anda kullanılacak aygıt sayısı da artmış durumda. SCSI'lerde bilinmesi gereken bir ayrıntı da hemen hemen tüm veri transfer sistemlerinde olduğu gibi SCSI'nin de yüksek frekanslarda çalışması ve bu yüzden istenmeyen sinyalleri yansıtmaları önlemek amacıyla sonlandırıcı kullanılması gerekliliği.

Nasıl test ettik ?

Testlerimizin güncel olabilmesi ve sabit disklerle ilgili son teknolojileri kullanabilmek amacıyla anakartımızı TX chipsetli olarak seçtik. Üzerine hala popüler olan ve çok sayıda bulunan Intel Pentium 133 işlemci taktık ve makinamızdaki diğer gereksiz olan tüm kartları çıkardık. IDE arabirimli sabit diskleri direk anakart üzerindeki denetleyicileri kullanarak test ettik. SCSI arabirimli olanlar için ise makinamıza bir SCSI kontrol kartı taktık ve son çıkan sürücülerini yükledik. Her harddiskin testinden önce harddiski tamamen formatladık ve makinayı tekrar açıktan sonra testleri yaptık.

Düzeltilme

Geçen sayımızdaki modemler testi bölümünde incelenen US Robotics Sportster

33600 modemin distribütörlerinden yalnızca biri belirtilmiştir. Diğer distribütör BİLTUR'dur. Düzeltir, özür dileriz. Bilgi İçin: **BİLTUR**
Tel.: (0212) 296 02 19
Faks: (0212) 224 11 55

Sabit Disklerin Teknik Bilgileri

	MAXTOR Model: 2333 30 30	SEAGATE Model: 2333 30 30	WESTERN Model: 2333 30 30	MAXTOR Model: 2333 30 30	MAXTOR Model: 2333 30 30	MAXTOR Model: 2333 30 30
Genel Bilgiler						
Bilgi için	Karma Donanım ve Yazılım	Karma Donanım ve Yazılım	Karma Donanım ve Yazılım	Karma Donanım ve Yazılım	Ufotek	Karma Donanım ve Yazılım
Telefon	0 212 233 30 30	0 212 233 30 30	0 212 233 30 30	0 212 233 30 30	0 212 274 5650	0 212 233 30 30
Faks	0 212 296 18 29	0 212 296 18 29	0 212 296 18 29	0 212 296 18 29	0 212 272 0831	0 212 296 18 29
Son Kullanıcı Fiyatı	440\$	202\$	225\$	215\$	Belirtilmemiş	1.082\$
Garanti Süresi	3 yıl	3 yıl	3 yıl	3 yıl	Belirtilmemiş	5 yıl
Özellikler						
Boyut	3,5 inch	3,5 inch	3,5 inch	3,5 inch	3,5 inch	3,5 inch
Arayışım	EIDE	Ultra ATA	EIDE	EIDE	Ultra ATA	Ultra SCSI
Format Kapasite (Mbit*)	5.120	2.100	2.111	2000,3	2.620	4.550
Teknik Bilgiler						
Kovut Yüzey Sayısı	4	2	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	2	4
Silindri Sayısı	8.824	4.092	4.092	3.878	8.713	6.526
Kafa Sayısı	16	16	16	16	3	8
Sektör Sayısı	63	63	63	63	132 - 250	
Hız						
Ort. Erişim Süresi (ms)	10	12	11	11	11	7,5
Devir Sayısı (RPM)	5.400	4.500	5.200	5.200	5.400	10.033
Transfer Hızı						
ATA (MB/sec)						
PIO Mode 4 (MB/sec)	16,8	16,8	16,8	16,8	16,8	-
DMA Mode 2 (MB/sec)	16,8	16,8	16,8	16,8	16,8	-
Ultra DMA/33	33,3	33,3	33,3	33,3	33,3	-
Ultra SCSI-3 (MB/sec)	-	-	-	-	-	20 - 40**
Dahil Veri Transfer Hızı (MB/sec)	Belirtilmemiş	97,8	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	122 - 177
Özellik Miktarı (KB)	256	128	256	256	128	512
Boyutlar						
Genişlik (mm)	101,6	102	101,6	101,6	101,6	101,6
Boy (mm)	146,1	147	146,05	146,05	146	146,1
Yükseklik (mm)	25,4	26	25,4	25,4	25,4	25,4
Ağırlık (kg)	0,5	0,57	0,5	0,5	0,6	0,6
İnternet Adresi	http://www.maxtor.com	http://www.seagate.com	http://www.wdc.com	http://www.wdc.com	http://www.fujitsu.com	http://www.seagate.com

CHIP TEST MERKEZİ KALİTEYİ ONAYLIYOR

donanım

yazılım

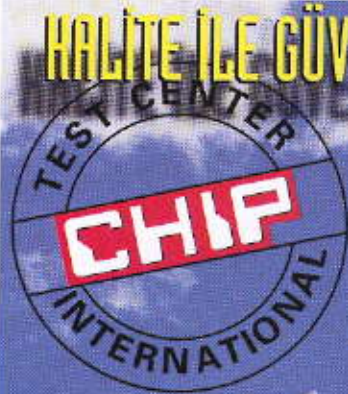
Sabit Disklerin Teknik Bilgileri

	Quantum FireFly	Quantum FireFly	Quantum FireFly	Quantum FireFly	Quantum FireFly	Quantum FireFly
Genel Bilgiler						
Bilgi İçin	Karma Donanım ve Yazılım	Karma Donanım ve Yazılım	Karma Donanım ve Yazılım	Karma Donanım ve Yazılım	Karma Donanım ve Yazılım	Karma Donanım ve Yazılım
Telefon	0 212 233 30 30	0 212 233 30 30	0 212 233 30 30	0 212 233 30 30	0 212 233 30 30	0 212 233 30 30
Faks	0 212 296 18 29	0 212 296 18 29	0 212 296 18 29	0 212 296 18 29	0 212 296 18 29	0 212 296 18 29
Son Kullanıcı Fiyatı	849\$	837\$	422\$	175\$	402\$	274\$
Garanti Süresi	5 yıl	5 yıl	5 yıl	3 yıl	3 yıl	3 yıl
Özellikler						
Boyut	3,5 inch	3,5 inch	3,5 inch	3,5 inch	3,5 inch	3,5 inch
Arayınım	Ultra SCSI-3	Ultra SCSI-3	Ultra SCSI-3	Ultra ATA	Ultra ATA	Ultra SCSI-3
Formatlı Kapasite (Mbit)*	4.550	2.275	4.550	1.614	4.310	3.228
Teknik Bilgiler						
Kağıt Yüzey Sayısı	8	3	5	2	6	4
Silindri Sayısı	6.178	5.811	5.811	3.128	14.848	6.256
Kafa Sayısı	4	5	10	16	9	16
Sektör Sayısı	126 - 216	108 - 180	108 - 180	83	63	63
Hız						
Ort. Erilim Süresi (ms)	8	8	8	<10	<10	<10
Devir Sayısı (RPM)	7.200	7.200	7.200	5400	5400	5400
Transfer Hızı						
ATA (MB/sec)						
PIO Mode 4 (MB/sec)	-	-	-	16,6	16,6	-
DMA Mode 2 (MB/sec)	-	-	-	16,6	16,6	-
Ultra DMA/33	-	-	-	33,3	33,3	-
Ultra SCSI-3 (MB/sec)	20 - 40**	20 - 40**	20 - 40**	-	-	20
Dahili Veri Transfer Hızı (MB/sec)	83 - 139	121	121	~132	~132	~132
Önbellek Miktarı (KB)	512	512	512	128	128	128
Boyutlar						
Genişlik (mm)	101,6	101,6	101,6	101,6	101,6	101,6
Boy (mm)	146,05	146,05	146,05	146,1	146,1	146,1
Yükseklik (mm)	25,4	25,4	25,4	25,4	25,4	25,4
Ağırlık (kg)	0,49	0,51	0,55	<0,55	<0,55	<0,55
İnternet Adresi	http://www.quantum.com	http://www.quantum.com	http://www.quantum.com	http://www.quantum.com	http://www.quantum.com	http://www.quantum.com

* 1 Megabit=1.000.000 bit (Bayt cinsinden bulmak için yaklaşık 0,96 ile çarpılmak gerekir.)

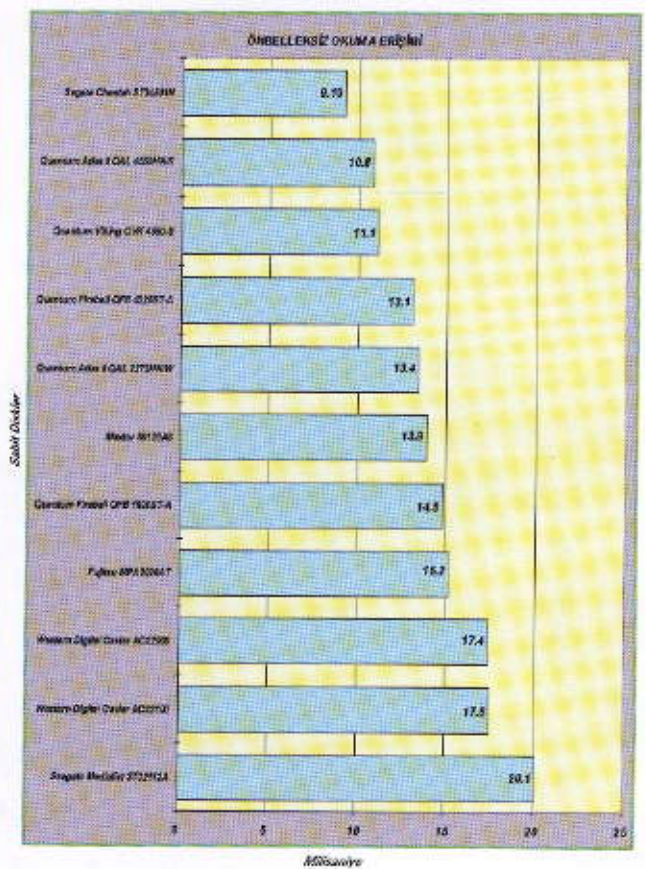
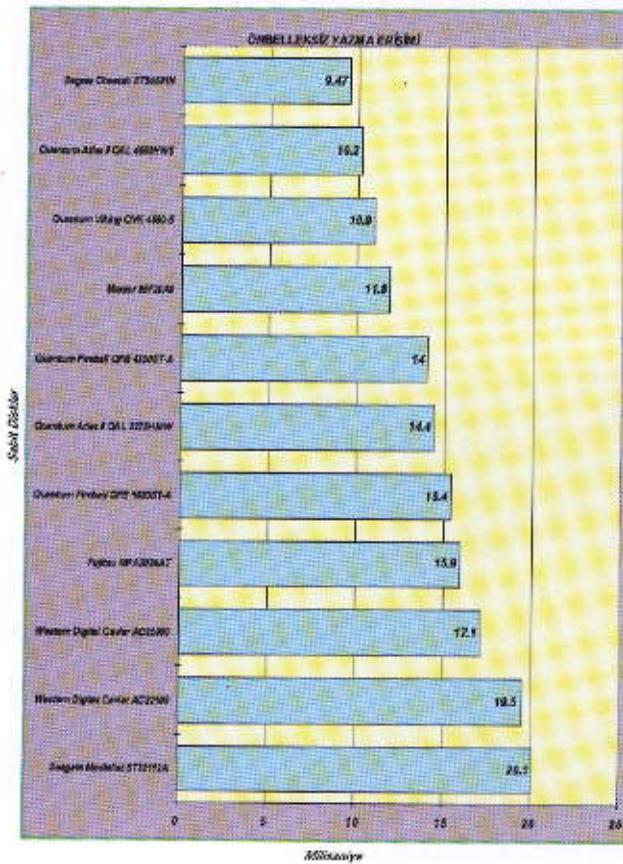
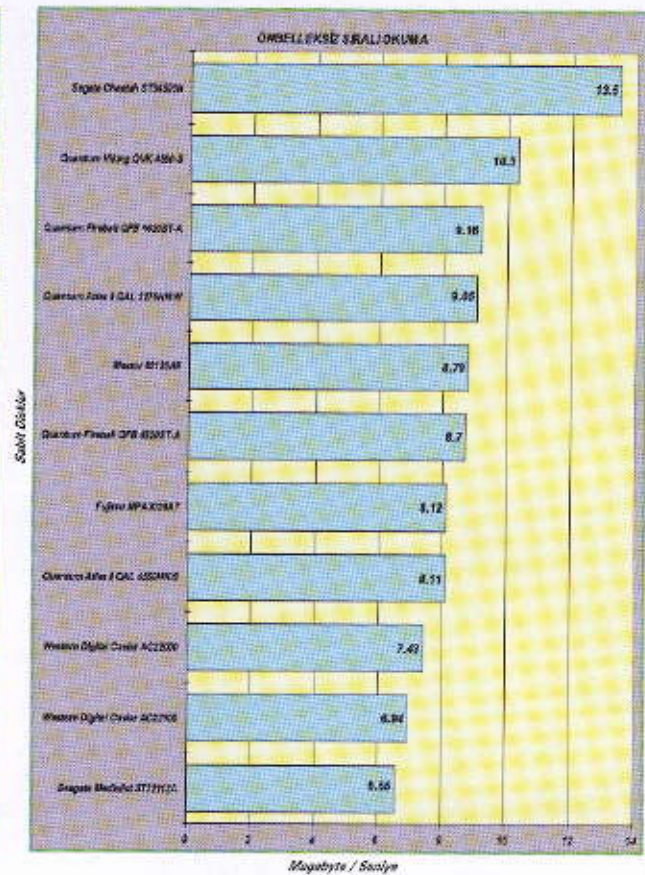
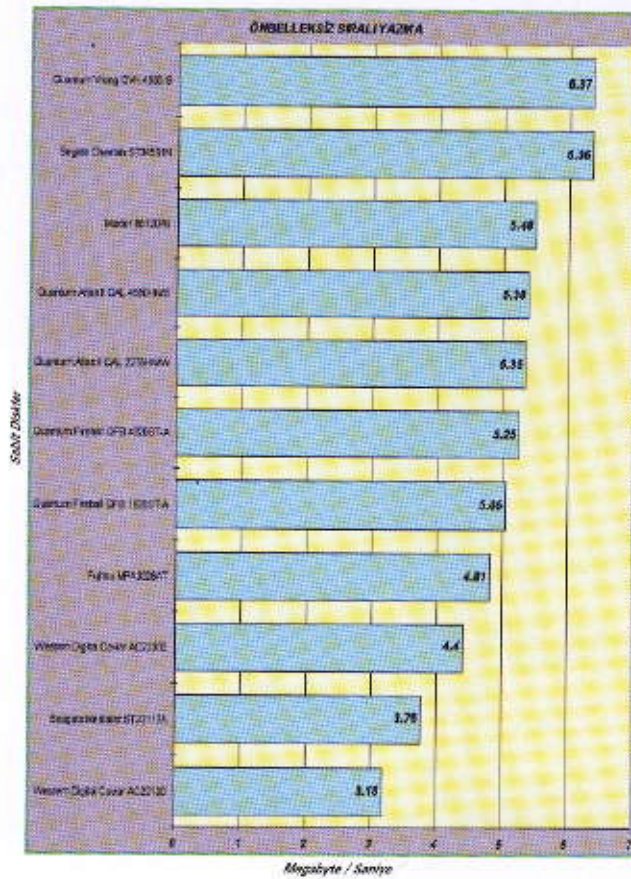
** Dar ve geniş konektör tipine göre hız da değişiyor

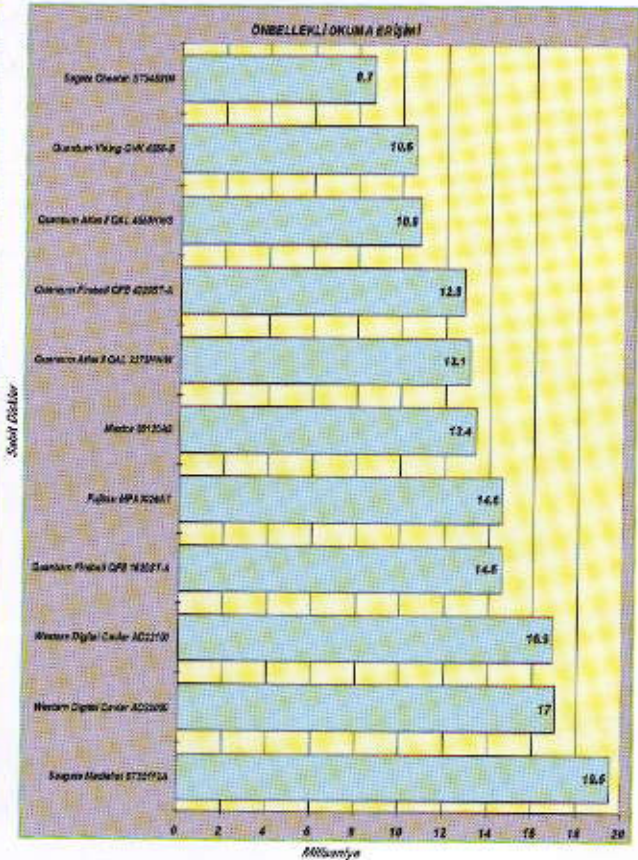
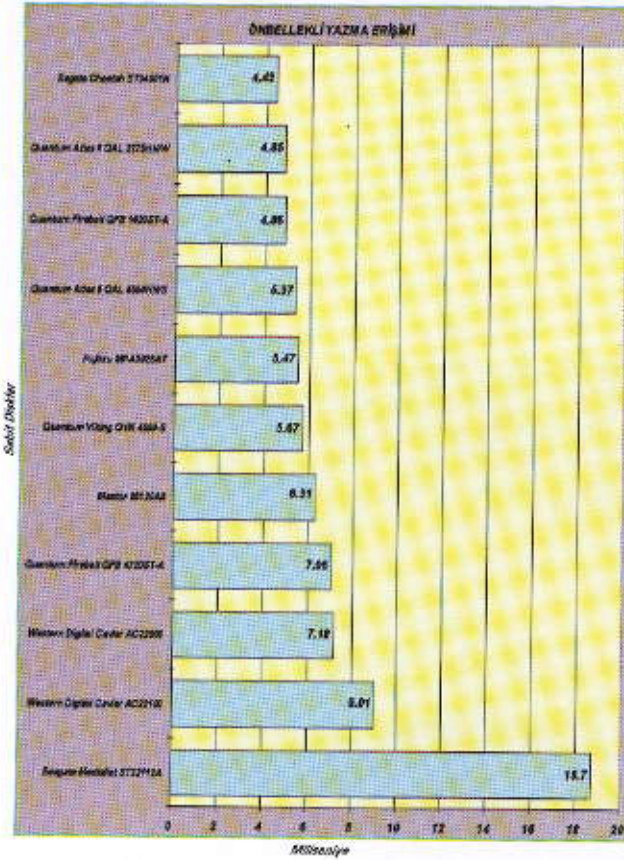
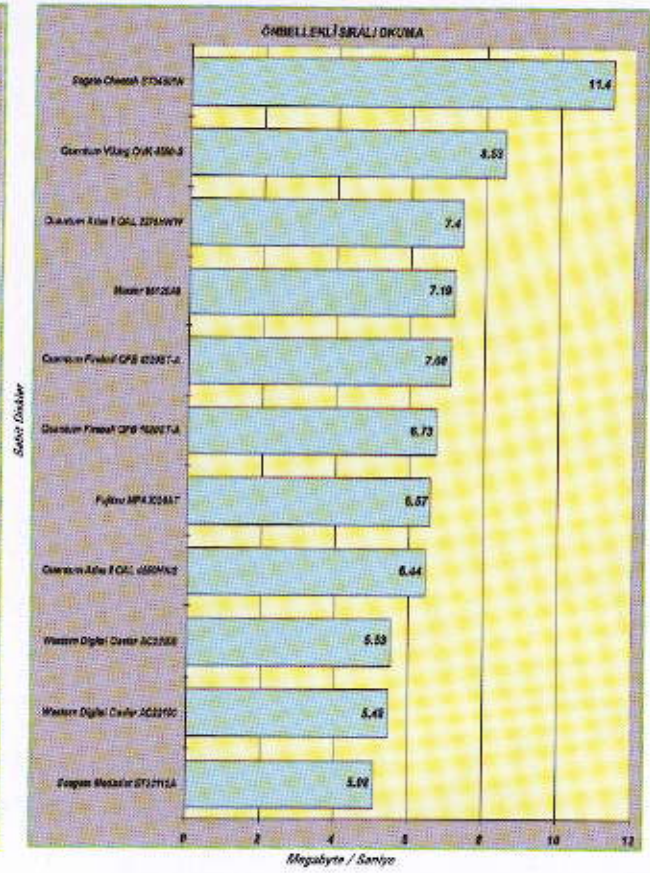
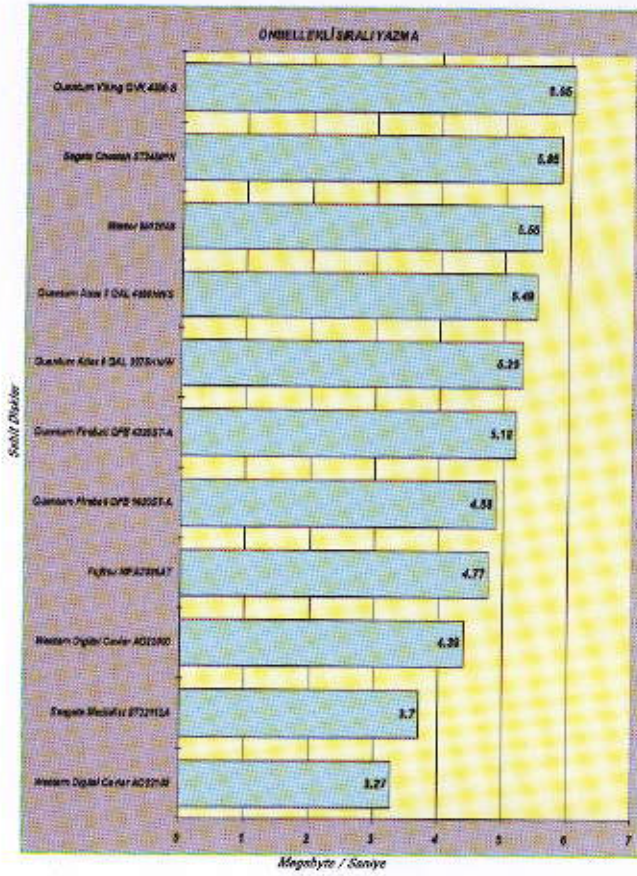
KALİTE İLE GÜVENCE ARASINDA KÖPRÜ KURDUK...

CHIP TEST Merkezi

CHIP Test Merkezi'nde her ay değişik bir bilgisayar ürünü test ediliyor. Bu ürünleri hız, kalite ve fiyat açısından değerlendiren Test Merkezimiz bir adım daha ileri giderek, bu ürünlerin satışı sonrasında müşteri ile satıcı firma arasında köprü vazifesi göreceği yeni bir uygulama başlatıyor.

Sorun Söyleyeyim...

SuperCHIPMan tüketici hakkını arayanların ve çözemediği soruları olanların hizmetinde

0822'lerde Ücretlendirme

Benim bir 14400 fax modemim ve Alnet Internet Uygarlığından aldığım bir internet paketim var. İnternetim bağlanmış durumda. Alnet destek hattından istediğim cevabı bulamayıp son çare olarak size başvurdum. Size olan iki sorum şunlar:

1- İnternet'te gece veya gündüz dolaşmak arasında fark var mı? Saat başına gece ve gündüzün fiyatlarını belirtirseniz sevinirim. Gece ve gündüz demekle hangi saatler kastediliyor?

İsimsiz

CHIP 1- Öncelikle 14400 modeminizin çok yetersiz olacağını söylememiz gerekiyor. Gece tarifi saat 18:00'de başlar ve 08:00'de biter. Geri kalan zaman ise gündüzdür.

Aşağıdaki satırlar turnet'in <http://www.tur-net.net.tr/822hat.htm> adresinden alınmıştır. Son durumları yine bu adresten öğrenebilirsiniz

-08:00- 18:00 arası normal tarife: 6 dakikada bir kontrol

-18:00- 08:00 arasında ve resmi: 10 dakikada bir kontrol

tatil günlerinde ise indirimli tarife

Excel ve Word Makroları

Derginizi Ocak ayından beri takip ediyorum. Başlarda verilen Cd'niz sorun çıkarsa da şu anda istediğimiz oyun demolarını ve program tanıtımını kurmam kolay oluyor, neyse ben direk konuya gireyim. 1- Excel ve Word'de kaydettiğim makrolar nereye ve hangi uzantıyla kaydedilir? 2- Win 95'te açılıştaki logo'yu nasıl değiştirebilirim? 3- Word ve Excel makro örnekleri verir misiniz?

İbrahim Kırmiç

CHIP 1- Winword dizini altında buluna Macros dizininde .DOT uzantısıyla saklanırlar. 2- Ana dizindeki Logo.sys dosyasıyla oynayarak değiştirebilirsiniz. 3- Ofis kurslarımızı ve ChipUcu hoşemizi takip ederseniz böyle makro örneklerine rastlayabilirsiniz.

Anakart Üzerindeki Ses Kartı

1- Benim Creative marka

SB16 bir ses kartım var. Ses kartım ne PCI yuvasında ne ISA yuvasında.

Ses kartım anakarta monteli yani anakartımdan ses kartımı çıkaramam. Ses kartının yanında hiç bir sürücü gelmedi. (DOS sürücüsü hariç) Bu DOS sürücüsü ile sadece ses kartını DOS'a tanıtmak için kullanılıyor. Ses kartımı DOS'a tanıtmak için ne yazmam lazım? (Config, Sys & Autoexec.bat)

2- Windows 95 kullanıyorum ve bilgisayarına DirectX yüklediğim zaman ses kartımla ilgili dosyaların bozuk olduğuna dahil mesajlar alıyorum ve başlangıçta bilgisayarımı açtığım zaman bilgisayarımın program yöneticisi açılmıyor. Bilgisayarımı Güvenli Kip'te açıp ses kartımı silip tekrar yüklüyorum. Bu sefer sistem doğru çalışıyor fakat DirectX asıl performans veremiyor ve oyunları çalıştıramıyorum. Ne yapmam lazım? Bu ses kartımın sürücülerini hangi İnternet adresinden edinebilirim?(Ses kartımın markasının Creative olduğunu bana yeni donanım ekleme sihirbazı söyledi.)

3- Bir Primax +800 marka scanner aldım. Scanner doğru olarak çalışıyor fakat bu Scanner'ı Win 95'e tanıtmak için bir yer var mı?Yeni donanım ekleme

sihirbazından Scanners adlı bir menü göremedim. Acaba Scanner'lar başka bir donanım olarak mı geçiyor?

4- Epson Sytlus 600 Color marka bir Printer'im var. Bu printer 1440 dpi basabiliyor fakat çok uzun sürüyor. 720 dpi da uzun sürüyor. 360 dpi'da bastığım zaman resim o kadar kaliteli çıkmıyor. Bir arkadaşımın söylediği kadarı ile resimleri yüksek çözünürlükte tarayıp, resmin boyutunu küçültürsek basmalıyım. Böylece 360 dpi'da bile yüksek kalite elde edebilirmişim, bu ne kadar doğru?

5- Us Robotics 33600 Sporster marka bir modemim var. Modemi aldığımız yer bu modemın telesekreterlik özelliği olduğunu söylemediler. Fakat Ağustos ayında yayınlanan bir dergide bu modemın telesekreter de olduğunu öğrendim. Bu özelliği nasıl kullanabilirim? Yanında gelen Cd'de bütün programları yükledim ve bir araştırma yaptım. Fakat telesekreter özelliği ile ilgili bir şey bulamadım. Telesekreterli yapabilmem için gerekli olan programı Eylül Cd'nize koyabilir misiniz?

6- Level oyun dergisi samırım sizin denetiminiz altında. Eğer bu dergi sizin denetiminiz altında ise fiyatı

mı düşürebilir misiniz? Böylece bizim gibi oyunseverler daha sık alabilirler. Piyasadaki diğer oyun dergileri gibi (Cd veren) 350.000.-TL veya 400.000.-TL olabilir mi?

Kemal Ucuzcu
Malatya

CHIP 1- Eğer sorunuz gerçekten DOS'a tanıtılsaydı bahsettiğiniz disketi takip "install" veya "setup" adlı programı çalıştırın. Windows'ta ise elinizde disket olmadıkça göre standart sürücülerini yüklemek zorundasınız. 2- Ses kartınızın sürücülerini <http://www.creative.com> adresinden temin edebilirsiniz. Ancak Creative'in anakartla bütünleşik ses kartı yaptığına dair bir bilgi elimizde yok. Ses kartınız büyük bir ihtimalle SB16 uyumlu bir kart. Bir şekilde iptal edip (BIOS'tan) yeni bir kart takabilirsiniz. 3- Scanner'lar kullanacağınız programa sürücü olarak eklenirler. Yani sisteme değil programa tanıtılırlar. Disketi koyup çalıştırırsanız hallolacaktır. 4- Resmin boyutunu küçültmek keskinliğini de azaltacaktır. Ancak çok yüksek çözünürlükte taradığınız bir resmi küçültüp bastırırsanız normalden daha iyi sonuç alacağınız da doğru. 5- Quicklink Message Center programı ile modeminizin telesekreter özelliğini kullanabilirsiniz. Bu program modeminizle beraber gelmiş olmalı. 6- Derginin maliyetlerini karşılayabilmek için bu fiyata satmak zorundayız. Ama dikkat ederseniz dergimizin ve cd'lerimizin içeriği daha zengin.

Melsoft Otomasyon Programı

Sevgili Chip Yetkilileri, Uzun zamandır derginizi takip ediyorum. Ayrıca böyle güzel bir dergiyi bizlere ulaştırdığınız için sizlere kutlanım ve Chip Eylül sayısındaki Fun & Education dergi ve Cd'sini çok başarılı buldum. Böyle düşünen birçok arkadaşım var ve almayanlara tavsiye ediyorum. Sizi bu dergi için de ayrıca kutlarım. Benim ve arkadaşlarımın düşüncesi cd'ye biz gençler için biraz daha eğlenceye yönelik programlar konulmasını sizden rica ediyoruz. Başarılarınızın artarak devam etmesini dilerim. Benim size birkaç sorum olacak.

1. Chip Cd'sinin Eylül sayısında bulunan Melsoft Otomasyon programı kullanıcı şifresi istemekte fakat şifreyi bilmediğim için o programı çalıştırıyorum. Bu konuda bana yardımcı olur musunuz?
2. Bir diğer sorum Philips marka TV kartımın her bağlantısı tamam olduğu halde sesin net gelip görünümün yeşil bir perde gibi gelmesi, yani bütün ayarlamalarını eksiksiz yaptım. Buna karşın ses var ama görüntü yok. Bana bu konuda yardımcı olur musunuz?
Şimdiden cevaplarınız için teşekkür ederim. Yayın hayatınızda başarılar dilerim.

Sedat Işen
Bozüyük/Bilecik

CHIP 1. Eylül sayımızda cd'mizde verdiğimiz Melsoft'un otomasyon programı-

nın isim ve şifre soran kısımlarına büyük harflerle MEL-SOFT yazmanız gerekiyor. Programı ancak bu şekilde doğru bir şekilde kullanabilirsiniz. 2. Philips TV kartları ile ilgili bu aralar maalesef fazla şikayet almaya başladık. Türkiye dağıtıcısı olan GenPa ile yaptığımız görüşmede bize kartın sadece 640x480 çözünürlükte ve 256 renk derinliğinde çok kaliteli görüntü verebileceğini söylediler. Bu şekilde ayarlamaları yapıp bir daha denemelisiniz.

Bozulmuş Dosyalar

Saygıdeğer Chip Dergisi ve Süper ChipMan, Bilgisayarımda Microsoft Antivirüs diye bir program var. Bu programdan bilgisayarımda (C bölümü) virüs var mı diye kontrol ettirirken bir ses geldi ve de ekrana dosya isimleri çıktı. Bunları virüs olabilir diye sildim. Şu anda geri dönüşüm kutusundalar ve de daha boşaltmadım. Bunların önemli dosyalar olduğunu sanıyorum. İsimleri şöyle:

1. C:\WINDOWS\SYSTEM\RA322_8.DLL
2. C:\WINDOWS\SYSTEM\RAOCX32.DLL
3. C:\PROGRAM FILES\NETSCAPE\NAVIGATOR\Programların içindeki herşey
4. Aynı şekilde NETSCAPE\NAVIGATOR içinde Live 3D (içindekilerle)
Bunları geri dönüşüm kutusuna verdikten sonra bir daha test ettim ve de hiçbir şey çıkmadı. Benim dikka-

timi çeken şey ise üstteki dosyalar varken ses yapınca açılan ekranda en üstünde Scanning Error yazıyor. Sizin verdığınız Anyware Anti Virüs programı da hiçbir şey bulamıyor ve de sonunda açılan pencerede yazılardan kenarında kırmızı X ve de Read Error yazıyor. O yazıları size ayrıca fakslayacağım cevaplarsanız çok ama çok sevineceğim. Başarı ve mutluluklar dilerim.

Rıdvan Göymen

CHIP 1. Sildığınız dosyalar büyük ihtimalle hasara uğramış dosyalar. Bazı hallerde kendi kodunu şifrelemiş programlar da antivirüs yazılımları tarafından okunamayabiliyor. Ancak sizin durumunuz dosyaların bozulmuş olduğuna işaret ediyor. Netscape programını baştan kurabilirsiniz, ancak .DLL uzantılı dosyaların hangi programa ait olduğunu bilmediğimiz için bir şey söyleyemiyoruz. Bizce bir süre daha geri dönüşüm kutusunda beklesinler.

DOS'ta türkçe Karakterler

Sayın Chip Yetkilileri ve Süper ChipMan, Derginizi çok beğenerek okuyorum ve her ay almaya çalışıyorum. Ben 14 yaşında, Escort Pentium 100'ü olan bir kişiyim. Şimdiden teşekkür ederek sorularına geçiyorum.

1. 14" bir monitöre sahibim. Bilgisayarı 30-35 dakika çalıştırdıktan sonra ekranda kararmalar oluyor.

Sizce bunun nedeni nedir?
2. MS-Dos'ta Türkçe karakter giremememin nedeni nedir?
3. MS-Dos'ta disket çalıştırmak istediğimde "A:" yazıyorum ama disketi açmıyor. Bir de üstüne üstlük bilgisayar kilitleniyor. Bu olayı eğer Windows 95'te yaparsam disketi açabiliyorum. Bu sorunu nasıl düzeltebilirim?
4. 2-3 ay önce bilgisayarı açtıktan sonra özellikleri yazıp kilitleniyordu. Bazen ise "System paused" yazıyordu. Bunun üzerine bir Escort bayisine götürdük. Yetkili bana BIOS ayarlarından olduğunu söyledi. Bu olay bir daha olursa nasıl düzeltebilirim?
Yayın hayatınızda başarılar dilerim.

Metin Demirkol
Ankara

CHIP 1. Eğer kararmalar ekranın tamamında değil de sadece belli bölgelerde oluyorsa monitörünüz bozuk demektir. İçerideki aşırı ısınmadan kaynaklanıyor olabilir. Ancak kararın tamamı için geçerliyse ve 30-35 dakika boyunca bilgisayara dokunmadığınız zaman kararıyorsa bu bir enerji koruma yöntemidir. İsterseniz süreyi BIOS ayarlarından değiştirebilirsiniz. BIOS içinde "Power Management" içinde monitörle ilgili satırda istediğiniz değişikliği yapabilirsiniz. 2. Türkçe karakter setini yüklediğiniz içindir. Aşağıdaki satırları Config.SYS dosyasına ekleyin.
device=C:\WINDOWS\COMMAND\display.sys con=(ega,1)

Country=090,857,C:\WINDOWS\COMMAND\country.sys

Bu satırlardan sonra aşağıdaki komutları yazarak Türkçe karakterleri kullanabilirsiniz. Tabi bu komutları Autoexec.BAT dosyasının sonuna ekleyerek sürekli Türkçe karakterleri kullanabileceğiniz bir komut satırına da kavuşabilirsiniz.

Mode Com CodePage Prepare=(857)

C:\WINDOWS\COMMAND\EGA2.CPI)

Mode Com Codepage select=857

Keyb TR,C:\WINDOWS\COMMAND\KEYBRD2.SYS /ID:179

3. Böyle bir şeyin olması pek normal değil. Diskete atılmaya çalışan bir virüs veya hafızada kalan bir antivirüs yazılımı yüzünden olabilir. Config.SYS ve Autoexec.BAT dosyalarınızda bir araştırma yapın. Bir de harddiskinizde virüs taraması yapın. 4. BIOS'taki RAM ile ilgili ayarlardan olabilir. Eğer şu anda sorunsuz çalışıyorsa BIOS'a girin ve tüm satırları tek tek bir kenara not edin. Her bir sorunu olduğunda bilgisayarınıza gitmenize gerek kalmaz ve sorununuzu kendiniz çözersiniz.

Modemle Oyun

Değerli ChipMan,

Öncelikle böyle güzel bir dergi hazırladığınız için sizlere teşekkür ederim. Benim size bir sorun var. Bende modem var ve ben onla uzaktaki bir bilgisayara bağlanıp onunla

beraber oyun oynamak ve onun oyunlarını kendi bilgisayarına yüklemek istiyorum. Bunu nasıl yapacağımı ayrıntılı biçimde anlatsanız sevinirim.

Serhat Sarıtaoğlu
Antalya

CHIP - Oyun oynamak istiyorsanız öncelikle modeminizin hangi seri portta olduğunu bilmeniz gerekiyor. Modemle oynanabilen oyunların içinde kendi bağlantı menüleri bulunuyor. Her ikiniz de oyunu çalıştırıp bu menüye girmelisiniz. Burada modemlerinizle ilgili ayarları yaptıktan sonra bir taraf aramalı ve diğer taraf da cevap vermeli. Dikkat etmeniz iletişimde kullanılacak ayarların ikinizde de aynı olması. Bağlandıktan sonra gerisini zaten oyun programı halledecektir. Eğer birbirinize oyun veya başka dosyalar göndermek istiyorsanız da 952in HyperTerminal programını gönderebilirsiniz. Bu programı çalıştırdığınız zaman zaten size aramak istediğiniz numara soruluyor. Arayacak kişi karşı tarafın numarasını girmeli ve diğer taraf da bu soruları atlayıp terminal ekranına gelmeli. Telefon çalınca terminal ekranına ATA yazıp return'e bastıktan sonra bağlantı kurulur. Bir taraf menüler içinde dosya gönderme seçeneğini seçip de diğer tarafa istediği dosyayı göndermeye başlarsa karşı taraf da otomatik olarak alma başlar. DOS tabanlı bir terminal programı kullanarak bu işlemleri daha çabuk ve kolayca da yapabilirsiniz tabii. Terminate programı özellikle çok kullanışlı olması aç-

sından çok iyidir bu konuda.

Faks Gönderme ve Alma

Değerli ChipMan,
Bu sana ilk mektubum olacak. Benim modemimle bir sorunun var. Modemimin markası USRobotics. Özelliklerini tam olarak bilemiyorum. Kullandığım bilgisayar Pentium 166, 16 hızlı Cd-Rom'lu, 2.0 Gb Hdd toplama bir bilgisayar. Şu anda Internet kullanmıyorum. Sorunum şu:

1. Beni dışardan herhangi bir arkadaşına (normal telefon gibi) bilgisayarımı telefon açmak istiyorum. Fakat aradığımda karşı tarafın sesi bana geliyor, benim sesim karşı tarafa gitmiyor. Mikrofonla ilgili bir sorun olacağını sanmıyorum. Çünkü mikrofonu bütün çıkışlara takıp denedim. Arkadaşlarımdan biri modemim Setup'ına girmemi söyledi. Fakat bulamadım. 2. Printerim yok. Faks almam mümkün mü? Mümkünse nasıl alabilirim? Lütfen bana yardımcı olunuz.

Sertan Acar
Ankara

CHIP 1. Bunu direk modemi kullanarak yapmanız imkansız. Bir program aracılığı ile gerçekleştirilebilir. USRobotics modemler ile beraber gelen "Quicklink Message Center" işinizi görebilecek bir yazılım. Sisteminize kurup bir denemenizi tavsiye ederiz. 2. Faks alabilmek için ise yazıcıya ihtiyacınız yok. Gelen faksları ekranda

görebilirsiniz. Eğer kağıt üzerinde görmek isterseniz bir yazıcı almanız gerekir. Ama faksları alabilmek için sisteminiz şu anda yeterli. Büyük ihtimalle Windows 95 işletim sisteminizi kullanıyorsunuz için Windows 95'te nasıl yapabileceğinizi anlatıyoruz. Öncelikle Microsoft Fax ve Microsoft Exchange'i kurmanız gerekiyor. Bunları kurup ayarlarını yaptıktan sonra (Exchange'i sadece faksını kullanacak şekilde kurun. Internet'e bağlı olmadığınız göre posta ve haber grupları işinize yaramayacaktır.) faks almak istediğinizde Exchange'i çalıştırın ve telefon çaldığında yukarıda açılan kutudan telefona cevap verin. Faks otomatik olarak alınacaktır. Göndermek içinde herhangi bir yazıyı yazıcıdan bastıracağınız gibi ilgili menüye girip yazıcılarıdan Micro-softfax'ı seçip telefon numarasını girebilirsiniz.

Bilgisayara Kamera

Sevgili Süper ChipMan, Benim ismim Volkan Demirci. Lise 3 öğrencisiyim. Bilgisayarı ve Chip dergisini çok seviyorum. Bilgisayarımın özellikleri: 486 DX-2 66, 20 Ram, 16 Bit ses kartı, 4 hızlı Cd-Rom, 1 Mb Cirrus Logic ekran kartı, işletim sisteminin Windows 95. Benim size danışmak istediğim sorunun şu: Ben bilgisayarına kamera takmak istiyorum. Bunun için kamera haricinde herhangi bir donanım gerekiyor mu? Eğer gerekiyorsa bunlar ne-

lerdir? Şimdiden ilgileriniz ve bilgileriniz için teşekkür eder, yayın hayatınızda başarılar dilerim.

Volkan Demirci
İstanbul

CHIP - Kamerayı bilgisayarınıza bağlamak için gerekli donanımlar zaten kamera ile beraber geliyor. Tabii her modelde de fazladan bir donanım gerekmiyor. Amatör amaçlı kameraların birçoğu klavye ile aynı girişi paylaşıyor.

Açılış Disketi Hazırlama

Değerli Chip Dergisi ve ChipMan, Derginizi ilk defa aldım ve içeriğini çok beğendim. Hep böyle devam etmesini arzuluyorum. Yaklaşık 2 ay önce bir Vestel Asteo bilgisayar aldım. P 133, 16 Mb Edo Ram, 1.2 Gb.

Benim sizlere önemli sorularım olacak. CD-ROM'u mu DOS oturumunda açamıyorum, D: yazdığında İngilizce olarak geçersiz sürücü tanımlamaları ortaya çıkıyor. Ayrıca Windows 95'in Türkçe, Dos ortamında da Türkçe yapma olanağın var mı? En önemli sorum sabit diskimi Windows 95'den hiçbir iz kalmadan formatlamak istiyorum ve yeni bir Windows sürümünü yüklemek istiyorum. Bu CD elimde mevcut.

Daha yeni bir bilgisayar kullanıcısı olduğum için bunları bana ayrıntılı şekil-

de anlattırsanız sevinirim. Eylül ayında formatlamayı anları mısınız? Formatlama için gerek olan disket hakkında en ufak bir fikrim yok. Teşekkürler

İsimsiz

CHIP - Öncelikle kendinize bir açılış disketi hazırlamalısınız. Bunu Windows 95'in içinden yapabileceğiniz gibi kendiniz de hazırlayabilirsiniz. Bir disketi formatlayın ve daha sonra "SYS A:" ile sistem disketi yapın. Daha sonra da içine size lazım olacak komutları kopyalayın. Şunlar mutlaka olması gerekenler: Format, Fdisk, Xcopy, Edit, Sys, Mscdex... Daha sonra disketin içine CD sürücünüzle ilgili dosyaları kopyalayın. Bu dosyalar size bilgisayarımla beraber verilmiş disketlerden birinde olmalı. (Aynı disketi DOS modunda iken tutup "install" adlı programı çalıştırırsanız bundan sonra D sürücüsüne geçebilirsiniz.) "Edit A:\Config.SYS" yazın ve şu satırı yazın:

DEVICE=A:\CD_SURU-
CU_DOSYANIZ.SYS
/D:IDECD000

Kaydedip çıkın ve "Edit A:\Autoexec.BAT" ile yarattığımız dosya içine de şu satırları yazıp kaydedin.

A:\M S C D E X . E X E
/D:IDECD000

Bundan sonra disketteki makinenin açıldığında CD sürücünüze erişebilirsiniz ve işletim sisteminizi CD'den kurabilirsiniz. Tabii önce harddiskinizi formatlamayı unutmayın.

E-mail Adresi İstiyorum

Sevgili ChipMan, Ben henüz 1 aydır bilgisayar sahibiyim. Ve kendi başıma öğrenmeye çalışıyorum. Derginizi ilk defa aldım. Çok hoşuma gitti. Benim sana bazı sorularım olacak.

1. Sizin Fun&Education CD'sini çalıştırmak istedim, CD'yi koydum. Bölümler çıktı. Mouse'dan tıklattım. Bir anda ekran değişti. Benim tıklattıma çubuk oval şeklinde ve ortasında ok olan bir şekle girdi. Ve başka bir çubuk kendi kendine direktifler verdi. Ben de CD'yi çıkarmadım. Acaba neden olmuştu?

2. E-mail adresine sahip olmak istiyorum. Ve Internet'e girmek. Bana bunlar ve koşulları hakkında bilgi verebilir misiniz? Bunların ücretlerini ve daha fazla bilgi alabileceğim adresler istiyorum.

3. Duyduğuma göre birçok konu hakkında programlar satıyormuş. Örneğin ben matematikle ilgili programlar almak istiyorum. Nerele, nasıl başvurmaliyim? Cevaplarınız için şimdiden teşekkürler.

Aylin Tunalı
Çanakkale

CHIP 1. Bu gayet normal. CD'miz zaten bu şekilde hazırlandı. Her bölüme girdiğinizde kontrol sizden alıyor ve bir tanıtım başlıyor. 2. Eğer bir Internet Servis Sağlayıcı'dan erişim hakkı satın alırsanız hem Internet'e girebilirsiniz hem de si-

ze ait bir e-mail adresiniz olur. Ücretlendirmeler her şirkette farklı olduğu için size bir fiyat veremiyoruz. Ancak dergimizde de reklamlarını bulabileceğiniz şirketleri arayarak detaylı bilgiler alabilirsiniz. 3. Bilgisayar CD'leri artık tüm büyük müzik mağazalarında bulunabiliyor. Buralardan temin edebilirsiniz. Veya yine reklam sayfalarımızı takip ederek istediğiniz telefonları ve adresleri bulabilirsiniz.

Gelen Faksı Word İle Değiştirmek

Sayın Chip Bilgisayar Dergisi, Bir Escort Multimedia Notebook'um var. Bir arkadaşım fax ile metin gönderdi. Bunun üzerinde düzeltmeler yaparak bana geri faksı dedi. Ancak bu metin üzerinde düzeltme yapamadım. Ofis programı içinde kullandığım Word programına çağırıp düzeltmeler yaparak, geri faksılayım dedim ama bunda muvaffak olamadım. Çağırdığım metin garip işaretlerle doluydu. Yani Word formatına dönüşüm yapamadı, ya da ben yapamadım.

1. Böyle bir durumda faks programı üzerinde veya Word programına alarak bir düzeltme yapmak ve geri faksılama olanakları var mı? Cihaz üzerinde 14.4'lük Bitware faks modem var.
2. Ayrıca Internet üzerinden de bir dosyayı Word menüsüne kopyaladığımda metinle beraber pek çok gereksiz başka karakterler de çıkıyor. Oysa Internet

ekranına açarsam normal çıkıyor. Ancak burada da bir düzeltme veya bir işlem yapma olanakları yok. Bu metni olduğu gibi bir Word dosyası olarak kopyalayarak beğendiğim yerleri alıp diğerlerini silme gibi işlem olanakları var mı?

3. Bir başka sorum da şu: Deneme mahiyetinde 2 aylık bir Internet anlaşması yaptım. Ancak Internet'e girip arama yaparken, bağlantı sık sık kesiliyor. Tekrar bağlantı kurmam gerekiyor. Fakat gene de istediğim yere ulaşmadan yine kesiliyor. Örneğin sizin siteye bir türlü ulaşamadım. Bu neden olabilir? Bu konularda bilgi verebilir misiniz? Teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Saban Keskin
Kuşadası

CHIP 1. Word ile yapamazsınız. Ancak bazı programlar gelen faks üzerinde oynama yapma imkanı sağlıyor. Tabii bu oynama resim çizmek gibi oluyor. Sadece bir halem ile serbest çizim yapabiliyorsunuz. Ama eğer arkadaşınız da Word ile yazıp kendi bilgisayarı aracılığıyla gönderiyorsa, faks olarak değil de herhangi bir dosya olarak alıp üzerinde Word ile istediğiniz değişiklikleri yapabilirsiniz.
2. Böyle olmasının sebebi ekranda normalde görülmeyen ancak ekranın o şekilde görünmesini sağlayan kontrol kodları. HTML adı verilen bir dille hazırlanan sayfaları Word'de inceleyebilmek için Microsoft'un Word için yazdığı Internet dokümanlarını görmeyi ve hazırlamanızı sağlayan bir program kur-

malısınız. "Internet Assistant for Word" adlı bu programı Internet'ten veya Microsoft'un promosyon amaçlı dağıttığı cd'lerden bulabilirsiniz. Tabii tek yol bu değil. Internet'te önünüze gelen sayfadaki yazıların en başına gelip sol tuşa basarsanız ve aşağıya doğru mouse'u çekerseniz ve daha sonra da sağ tuş ile kararttığınız o alanı kopyalarsanız herhangi bir boş sayfaya tekrar yapıştırabilirsiniz. (Copy-Paste)
3. Bunun birçok sebebi olabilir. Modeminizin sinyal seviyesi ayarlı değilse hattaki ufak bir gürültüde bile hatlı düşürebilir. Hattaki gürültü (parazit) çok fazla olabilir. Ayarlarınızda bir sorun olabilir. Servis sağlayıcınızdan bu sorununuzla ilgili destek talep edin.

Sessiz Ses Kartı

Değerli Chip Dergisi ve ChipMan, Öncelikle belirtiyim ki ben size Kuzey Kıbrıs'tan mektup yazıyorum. Derginizi 97 yılının başından beri alıyorum ve beğeni ile okuyorum. Böyle geniş kapsamlı bir bilgisayar dergisi çıkardığınız için size teşekkür eder başarılarınızın devamını dilerim. Bilgisayarım Pentium 166 ve 16 Mb Ram'li. Şimdiye kadar bilgisayarımda görüntüsü ile ilgili hiçbir problem olmadı. Fakat ses ile büyük problemlerim var. Öncelikle benim ses kartım Sound Blaster Awe 32. Ama ne yazık ki hoparlörlerimden hiç ses çıkmıyor. Benim asıl sorumum DLL dosyaları ile ilgili. Bu yüzden verdiğiniz hiç

bir Shareware'i, oyun demolarını ya da multimedia programını çalıştıramıyorum. Hatta "Mart Cd 97" de verdiğiniz "Bob Os" adlı programı bile. Öncelikle "Nisan 97 Cd"sinde verdiğiniz DLL dosyaları ile ilgili programı Copy etmeyi denedim fakat hiçbir işe yaramadı. Bilgisayarım özellikle şu hatayla çok karşılaşıyor: "Gereken DLL dosyası Wsock 32.DLL bulunamadı". Öncelikle sorunun Direct X'teki DLL dosyalarında olabileceğini düşündüm ve elimde bulunan tüm Direct X programlarını tekrar bilgisayara yükledim. (Direct X tm 3 ve Direct X Xstra dahil) Fakat hiçbir şey olmadı. Ayrıca sesle ilgili sorununun DLL dosyalarından kaynaklandığını düşünüyorum. Bunun için 2 şeyden şüpheleniyorum:

1. Ya Harddiskimin bağlantılarında bir sorun var.
2. Ya da ses kartımda
Çünkü Windows'un Control Panel'indeki çoklu ortamda (Windows 95) hiçbir sorun olmadığına eminim. Şüphelerimde haklı mıyım? Yeni bir ses kartına mı ihtiyacım var? Bu DLL dosyalarını nasıl düzeltebilirim? Yardımanız için şimdiden teşekkür eder başarılarınızın devamını dilerim.

Çağın Kazınoğlu
Kuzey Kıbrıs

CHIP - Sorun ses kartınızla ilgili ise ses kartınızın sürücülerini ve programlarını baştan yüklemelisiniz. Eğer eksik DLL dosyası ses kartınız ile ilgili ise tekrar kurulumdan sonra sorun çözülcektir. Ses kartınızın yazı-

limlarını yeniden kurmadan önce de ses kartınızı sistemden tamamen kaldırıp Windows 95 tarafından yeniden bulunmasını sağlamak doğru olacaktır. Eksik olan DLL ise modem ile ilgili bir dosya.

Overclocking

Sayın Chip Dergisi Yöneticileri,

Öncelikle böyle-sine güzel ve içeriğini zengin bir yayım çıkarttığınız için sizi tebrik eder, yayınlarınız her zaman böyle devam etmesini temenni ederim.

P 75, 16 Mb Ram, 1 Mb ekran kartı, 4X Cd Drive ve 256 Kb Cache'li bir makineye sahibim.

1. 570 Kb bellek isteyen oyunları çalıştıramıyorum. Memmaker komutunu denedim sonuç alamadım. Config.sys 1. satırına Device=C:\Dos\Himem.sys, Device=C:\Dos\Emm 386. Exe Noems ekledim bir sonuç alamadım. Ne yapmam gerekir?

2. 16Bit Sound Blaster Pro uyumlu Aztech ses kartı kullanıyorum. 220 H 5 IRQ 1 DMA kullanıyor. Özellikleri bu şekilde ayıklamama rağmen DMA 3 oluyor. Ses kartı DMA 1'i kendisi otomatik aramada buluyor. Fakat tekrar DMA 3 oluyor.

3. "Overclocking" bilgisayar bir zarar verebilir mi? Pentium Fan kullanıyorum. "Overclocking" fanı aşırı derecede ısındırıyor. Fan bunu normale indirir mi? "Overclocking"i tavsiye eder misiniz?

4. Fun And Education dergisini çok beğendim. Yayın-

lamanızı rica ederim.

5. TR 200 televizyon kartına sahibim. Televizyon antenini bağlamama rağmen bir iki kanal çekiyor. Onlar da karlanma yapıyor. Ne tavsiye edersiniz? Bunun için özel bir anten var mı? Şimdiden ilginize teşekkür ederim.

Niyazi Altun
İstanbul

CHIP 1. Yapacağınız şekilde çalışması lazım. Bilgisayar açılırken "Adım Adım Onaylama"yı seçin ve gereksiz olan hiçbir şeyi yüklemeyin. Ancak bu şekilde hafızadan kazanabilirsiniz. Eğer Windows 95 içinden yüklüyorsa, programın üstüne gelip sağ tuşa basın ve çıkan menüden "özellikler"i seçin. Burada hafıza ile ilgili bölümden her şeyi otomatik ayara getirin. 2. Aztech kartlarda kart üzerinden jumper'lar aracılığıyla tüm ayarlar yapılabiliyor. Gördüğünüz ayarları kart üzerinde yapın. 3. Overclocking, yani normalin üzerinde bir hızla işlemcinin çalıştırılması, işlemcinin aşırı ısınmasına sebep olur. Aşırı ısınan işlemci de termal koruması sayesinde kendini kilitler. Soğuyunca da tekrar çalışır. Eğer yeterince soğutabileceğinizde inaniyorsanız deneyebilirsiniz. Ama her zaman yazıldığı gibi: "Tüm sorumluluk size aittir." 4. Fun&Education dergimize okuyucularımızdan gelen istekler doğrultusunda devam edeceğiz. 5. Televizyon kartları için özel bir anten bulunmuyor. Ancak bilgisayarınızın bulunduğu yerde sinyaller yeteri kadar kuvvetli olmayabilir.

Mümkünse çatı antenine veya evinizdeki normal televizyonlar ile aynı antene bağlayın.

Full Duplex Modem

Sevgili Chip Dergisi, Size iki tane sorum olacak. Bunların cevaplarını dergide yayınlarsanız sevinirim. 1. CD'leri Install'lerken veya Install'lanmış CD'leri çalıştırırken; "VxD Dsound (30)+000051be içindeki 0028:C0FE798A noktasından çağırdı" gibi bir mesaj çıkıyor ve bilgisayar yeniden başlıyor. 2. Bilgisayardan telefonla (mikrofonla) konuşurken yankı oluşuyor. Cevaplarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Vehbi Yurdakurban

CHIP 1. Ses kartınızın kullandığı sanal aygıtlardan biri bozulmuş. Ses kartınızı baştan kurmanız bu hatayı düzeltebilir. 2. Bu sorun ses kartınızın veya modem üzerinden görüşüyorsanız modeminizin yankıyı engelleme özelliğinin olmadığını veya açılmadığını gösteriyor. Teknik dilde feedback adı verilen ve sesin hoparlörden tekrar mikrofona geçerek istenmeyen bir şekilde ve kontrolden çıkarak kuvvetlenmesi sonucu olur. Siz konuşurken hoparlörler kapanmalı ve sustuğunuzda mikrofon kapanarak hoparlörler çalışmalı. Bu özelliği açmanız gerekiyor.

Live, Naked Women!
FREE!

The Juiciest
ONLINE SITE

HIGHLY EXPLICIT SEXUAL ENTERTAINMENT!

Over 100,000 Adult Gifs, Shareware - Updated Daily!

LIVE VIDEO SEX - 24 HRS.

FREE UNLIMITED DOWNLOADS! NO SUBSCRIPTION REQUIRED!

Use Your Modem To Dial!

00-1-416-297-4496

VISIT OUR WEBSITE: <http://www.moresex.com>

INTERNATIONAL AND LONG DISTANCE RATES APPLY. 18+.

Okurlar Soruyor, CHIP Uzmanları Yanıtlıyor

Herkesin bilgisayarıyla başı dertte. CHIP uzmanları bundan böyle en çok yaşanan ve en ilginç sorunlara sizler için çözüm buluyor. CHIP destek hattına gelen telefonların da bu köşenin oluşmasında büyük katkıları oluyor. Sizin de başınız bilgisayarınızla dertteyse veya pratik çözümler arıyorsanız bu köşede işinize yarayacak birçok bilgi bulabilirsiniz.

PAINT SHOP PRO

Son açılan Dosyalar Gösterilmesin!

Uzun zamandır taranan resimler üzerinde de hızlı ve iyi şekilde çalışabileceğim bir grafik programı arıyordum. Nihayet Ağustos CD'nizde de bulunan Paint Shop Pro programında karar kıldım. Bu programda beni rahatsız eden tek şey, son açtığım resimlerin dosya (File) menüsünde gösterilmesi. Bunları silmenin bir yolu var mı?

CEVAP: Paint Shop Pro'nun kurulu olduğu dizine geçmeniz ve PSP.INI dosyasını düzenlemeniz gerekir. "General" bölümü altında ait oldukları dizinlerle birlikte tüm dosyaları bulabilirsiniz. Bu kayıtları silip Paint Shop Pro'yu tekrar başlattığınızda bu dosyalar artık menüde görünmeyecektir.

DOS

DOS Yolunun Uzunluğu

DOS'taki yol (PATH) girişiyle ilgili bir problemin var: Maksimum 65 karakter girebiliyorum, daha fazlası mümkün değil. Bu sınırı aşmanın bir yolu var mı?

CEVAP: Bunu "/e" parametresiyle çağırabileceğiniz bir "Environment" belleği tanımlayarak gerçekleştirebilirsiniz. Bunun için CONFIG.SYS dosyasında "Shell=" ile başlayan satırın sonuna "/E:512" parametresini eklemeniz gerekiyor.

Böylece bu problemin ortadan kalkması gerekir. Ayrıca burada önemli olan bir başka husus da bu çevre değişkeninin sadece Path tanımını değil, tüm değişken tanımlarını kapsamasıdır.

DOS Komut İstemi

Windows 95'te MS-DOS komut istemini çağırdığım zaman her seferinde standart yol olarak Windows sistem dizinine düşülmesi beni çok rahatsız ediyor. Bunu değiştirebilir miyim?

CEVAP: Bunu çok basit bir şekilde MS-DOS komut istemi kısayolu simgesine sağ tuşla tıklayıp "Özellikler"ini değiştirerek yapabilirsiniz. Burada "Program" bölümüne geçip "Çalışma" alanında istediğiniz yolu girebilirsiniz.

EMM386 ve OYUNLAR

Oyunlar için EMM386 Konfigürasyonu

Bilgisayarına DOS 6.2 ve Windows 3.11 kurdum. ▶

Ancak maalesef çoğu DOS programı ve oyunu çalışmıyor.

Bazı uygulamalar ya hiç yüklenmiyorlar ya da sistem birkaç denemeden sonra kilitleniyor. Bazı oyunlar da çalışıyor ancak daha sonra tüm grafikler kayboluyor. Bunu anlayamıyorum bir türlü, yeterli geleneksel (Conventional) belleğe de sahibim oysa.

Birkaç denemeden sonra CONFIG.SYS dosyasındaki "DEVICE=EMM386.EXE RAM HIGHSCAN=0000-B7FF" satırının son bölümünü silmem gerektiğini keşfettim.

Gerçi bu değişikliklerden sonra her şey normal bir şekilde çalışıyor, ancak çoğu TSR (bellekte kalıcı) programı alt bellek alanına yükleniyor. Bu sürücünün sırrı nedir ve programları tekrar üst bellek alanına (UMB) yerleştirmek için ne yapmam gerekiyor?

CEVAP: CONFIG.SYS'deki satırın son kaydı aslında doğru değil. Zira bu bölümün anlamı B000 ve B7FF bellek adreslerinin UMB için kullanılmasıdır. Ancak bu adresler grafik kartı tarafından kullanılır (rezerve edilmiştir) ve hiçbir koşulda ve asla başka sürücüler veya programlar tarafından kullanılmaması gerekir.

Alternatif olarak mesela "l=E00-F7FF" veya "l=E000-EFF" deneyebilirsiniz. Bu ayarla oyunlar için yeterli bellek mevcut olacaktır. Ancak maalesef bazı sistemler bu ayara rağmen yine de çökebiliyorlar. Böyle bir durumda yapabileceğiniz tek şey bu ayarlardan vazgeçmek ve bir boot disketi kullanmak.

WINDOWS 95

Geri Dönüşüm Kutusu

Uzun zamandır Windows 95 kullanıyorum ve Geri Dönüşüm Kutusu ikonunu görmeye artık tahammül edemiyorum. Bu ikonu kendi zevkime göre değiştirebilir miyim?

CEVAP: Registry'de aşağıdaki değişiklikleri yaparak bunu gerçekleştire-

bilirsiniz: Sistem Kayıtındaki "HKEY_CLASSES_ROOT / CLSID / 645FF040-5081-101B-9F08-00A-A002F954E / DefaultIcon" anahtarını geçin. Burada üç tane alt anahtar daha bulacaksınız: Varsayılan, Full, Empty. Bu kayıtlardan herhangi biri üzerine çift tıklayarsanız, yeni ikon dosyasının tam yolunu ve adını belirterek, kendi ikon dosyanızın görünmesini sağlayabilirsiniz. Satırın sonunda ise bir virgülle ikonun konumunu belirleyebilirsiniz. Mesela: "C:\WIN95\SYSTEM\COOL.DLL, 3".

Kurulum Dizini

Windows 95'i ilk kurduğumda CD-ROM sürücüm D:\sürücü harfinde bulunuyordu. Ancak şimdi ikinci bir sabit disk satın aldım. Yeni sabit disk D:\ harfinde bulunduğu için CD-ROM sürücüsü de E:\ harfini almak zorunda kaldı. Windows 95'ten yeni bir program kurmak istediğimde, Windows 95 CD'sinin nerede olduğu soruluyor, pas geçmek zorunda kalıyorum. CD'nin önceden tanımlı bu ayarını nasıl değiştirebilirim, yani bu durumda D:\WIN95'i nasıl E:\WIN95 yapabilirim?

CEVAP: Bunun için Windows 95 Registry'sindeki basit bir değişiklik yeterli: "HKEY_LOCAL_MACHINE / SOFTWARE / Microsoft / Windows / CurrentVersion / Setup" anahtarına geçin ve "SourcePath" altanahtarına istediğiniz dizini girin.

Uygulama Programları İçin Değişik Parametreler

Uzun zamandır Windows 95 kullanıyorum ve şimdiye kadar pek büyük problemler yaşamadım. Ancak geçenlerde, çalıştırmak için komut satırından sürekli parametreler de girmek zorunda olduğum bir program satın aldım. Ancak bu çok zahmetli ve uzun sürüyor. Her seferinde MS-DOS Komut

satırına geçmek istemiyorum. Bunun daha kısa bir yolu yok mu?

CEVAP: Bir parametreyle çalıştırmak zorunda olduğunuz çalıştırılabilir program dosyasına sağ fare tuşu ile tıklayın ve "Özellikler"i seçin. Daha sonra "Program" altbölümüne geçin. Komut satırı alanında ilgili satırın sonuna "?" ekleyin. Artık bu dosyayı çalıştırdığınızda bir iletişim kutusu açılacak ve size girmek istediğiniz parametreler sorulacaktır. Yani her seferinde DOS Komut satırına geçip parametrelerle uğraşmak zorunda kalmayacaksınız.

Yeni VFW Sürümü Çalışmıyor

Uzun zamandır yeni bir Video for Windows (VFW) sürümü kurmadığım için bu programın en yeni sürümünü yüklemeye karar verdim. Ancak bu güncellemeden sonra Ortam Yürütücüsü bir daha çalışmamaya başladı. Ayrıca Video for Windows kullanan diğer programlar da artık çalışmıyor. En azından çalışan eski VFW sürümüne nasıl kavuşabilirim?

CEVAP: Eski Video for Windows'unu geri yüklemek için şunları yapmalısınız: Denetim Masası'na girin. Burada "Program Ekle/Kaldır" simgesine çift tıklayın ve "Windows Kur" altklasörüne geçin. Burada önce "Çoklu Ortam" sonra da "Ayrıntılar"ı tıklayın. Burada listenin sonunda bulunan "Video Sıkıştırması" seçeneğinin önündeki onay işaretini kaldırıp bunu iptal edin. "Tamam" düğmesine tıklayıp yeni ayarları onaylayın. Windows'u yeniden başlattığınızda yukarıda anlatılan işlemleri tekrar uygulayın. Ancak bu sefer video sıkıştırmasını tekrar işaretleyip yüklemeniz gerekiyor. Windows bu durumda gerekli dosyaları kopyalayabilmek için Windows 95 Kurulum CD'sine veya sabit diske atılmış dosyalara ihtiyaç duyacaktır. Bu kurulum dosyaları sayesinde eski Video for Windows sürümü tekrar kurulacaktır. [E]

Kendinizi tanıtın

Web sitelerini Internet'te bulunabilir kılmak için onları arama makinalarına tanıtmalısınız.

Bunun kısa ve basit yolunu **CHIP** gösteriyor.

A glamayan çocuğa süt vermezler. Internet'te de durum gerçek hayattakinden farklı değil. Üzerinde günlerce çalıştığınız homepage'inizi kimsenin ziyaret etmemesi herhalde sizin de canınızı sıkardı. Gerçi Altavista ve Yahoo gibi arama makinaları web'i düzenli olarak tarayıp yeni sayfaları endekslerine ekliyorlar, ama bu yolla keşfedilmeniz aylar sürebilir.

Beklemek yerine, yapabileceğiniz daha iyi şeyler var tabii... İşleri hızlandırmanız, yani arama makinalarına sayfalarınızı kendiniz tanıtmamız biraz zahmetli de olsa ziyaretçi sayınızı kısa zamanda arttıracaktır.

Temel Bilgiler

Arama makinası mı? O da ne...

İngilizce'de "search engine" ve Türkçe'de "arama makinaları" olarak adlandırılan siteler aslında dev veri tabanlarıyla donanmış özel Internet sunucularından başka bir şey değildir. Depoladıkları ve gerektiğinde herkese sundukları bilgi ise web'deki sayfaların yerleri, içerikleri, ve takriben ilk 25 satırları.

Tek görevleri ise bu değil tabii. Sürekli olarak neti tarayarak yeni eklenen sayfaları buluyorlar ve bunları da kendi veritabanlarına ekliyorlar. Bu "spidering" denen özelliğe sahip makinalar sadece bildirilen sayfaların kayıtlarını tutmakla yetinmiyorlar, ayrıca kendileri de domain

Yahoo!

<http://www.yahoo.com>

Yahoo'ya başvurma prosedürü gayet basit. Arama makinasına bağlandığınız zaman sayfanızın ait olduğunu düşündüğünüz kategoriye kadar ilerliyorsunuz. Ve sayfanın üstünde, Yahoo! logosunun kenarında yer alan "Add URL" düğmesine basıyorsunuz. Ekranınıza gelen forma, sayfanızın başlığını, adresini, coğrafik bazı bilgilerini, kısa bir açıklamasını, kendi isminizi ve e-mail adresinizi giriyorsunuz. Ayrıca Yahoo! sayfanızın VRML veya Java appletleri içerip içermediğini de öğrenmek istiyor. Formu göndermenizle birlikte Yahoo'da tanın-

**KREDİLİ SATIŞLAR
İÇİN BİZİ ARAYIN.**

-512 K. Cache Bellekli Ana kart,
-Intel Pentium 200 Mmx* Mikro işlemci,
-32 Mb. Edo Ram,
-Ergonomik Q Türkçe Win'95 klavye,
-2 Gb. Sabit disk,
-14" NI/LR MPR 11 Digital Monitör,
-2 Mb. S3 Ekran kartı,
-16 Hızlı CD-Room,
-33600 Fax-modem kartı,
-16 Bit Ses kartı,
-Hoparlör+Kulaklık+Mikrofon,
-*MS Windows 95 Lisanslı işletim sistemi,
-Mouse+Pad,
(*İlgili firmaların tescilli markalarıdır.)

KASIM AYI TANITIM FİYATI

1119\$+KDV

SC

Junior

SYSTEMS

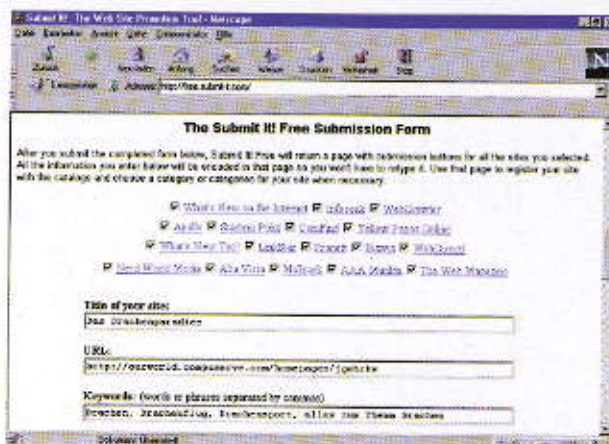
**SEKTÖRLERE
YÖNELİK
TİCARİ VE ÖZEL
YAZILIMLAR**

Pr@dEm LTD. ŞTİ

BİLGİSAYAR HİZMETLERİ

Söğütöçesme Cad. Tel: 0 216 414 33 73-418 66 27
No: 73/3 Kadıköy-İST. Fax: 0 216 414 33 74

**TÜRKİYE GENELİNDE
BAYİLİKLER VERİLECEKTİR.**

**Arama makinası
Yahoo Java ya da
VRML gibi gösterim
teknikleri hakkında
bilgileri de alıyor.**

miş oluyorsunuz. Size bir e-mail ile kaydediğiniz bildiriliyor. Yahoo!daki bütün URL'ler muhakkak bir kategoriye ait olmak zorundalar. URL "Uniform Resource Locator" kelimelerinin başharflerinden oluşmuş bir kısaltma ve "Web Adresi"nin teknik dildeki karşılığı.

Excite

<http://www.excite.com>

Bulmakta güçlük çekmemeniz için hemen söylüyoruz: "Add URL" link'i sayfanın en altında. Karşılaşılabileceğiniz herhangi bir zorluk olacağını sanmıyoruz. Sayfanın adresini ve kendi e-mail adresinizi girdikten yaklaşık 14 gün sonra sayfanız endekse ekleniyor.

Netannounce ve Submit-it

http://netannounce.

register-it.com

<http://www.submit-it.com>

Eğer, "Hiç uğraşamam, hepsini otomatik halletmeyi tercih ederim." dersiniz bu işi yapan kuruluşlar da var. Netannounce register-it ve Submit-it bu iş için aslında para alanlardan. Belli bir miktar ödeme yapmanız karşılığında yaklaşık 400 kadar dizin ve arama makinasına sayfaınızı tanıtırıyorlar. Ancak ikisinde de kampanya mahiyetinde bir uygulama var ve Alta Vista, Excite, Hotbot, Infoseek, InfoSpace, Lycos, Magellan, Open Text, The YellowPages, WebCrawler, WWW Worm, Yahoo! Yellow Pages Superhighway gibi popüler makinalara bedava ve otomatik tanıtım yapıyorlar.

Meta-Tag'ları Homepage'i İlginç Kılar

Bazı arama makinaları yalnızca sayfa-nın başlığını ve Web'de sunulanların ilk satırlarını devralırken, diğerleri Meta-Tag'larını da değerlendiriyor. Meta-Tag Web sayfalarının programlanmasında kullanılan HTML'in (Hypertext Markup Language) bileşeni. Meta-Tag'ları Homepage'inize yerleştirdiğinizde, yeni ziyaretçiler sayfa-nıza kendiliğinden gelecektir. Ancak maalesef tüm arama makinaları Meta-Tag'ını desteklemiyor; örneğin Excite ve Open Text onları görmezden geliyor. Meta-Tag'ını sayfanıza yerleştirmek için, doğrudan HTML dilinin yapısıyla uğraşmanız bile gerekmiyor. Meta-Tag'ları oluşturmanın rahat bir yolunu online olarak deneyebilirsiniz. Meta-Tag-Builder hizmeti(<http://vancouver-webpages.com/Vwbot/mk-metas.html>) sizin verilerinizi temel alarak bir Meta-Tag listesi sunuyor.

Buradaki yöntem çok basit: Bir online form dolduruyorsunuz ve size uygun Tag'ları barındıran açık biçimde kodlanmış bir sayfa elde ediyorsunuz. Bu sayfayı arabellek üzerinden doğrudan bir HTML belgesine ekleyebilirsiniz. Meta-Tag-BUILDER'in ücretsiz olduğunu yeri gelmişken hatırlatalım. Ancak profesyonelce hareket etmeniz ve Meta-Tag'ları sayfanıza kendiniz yerleştirmeniz de mümkün. Bunu nasıl yapacağımızı yandaki kutuda bulacaksınız.

Jens Geisler'dan ceviren

Hasan Yalçinkaya

Uzmanlar İçin

Meta Ta'inin Kullanılması

Diyelim ki sayfanızı hazırladınız, yayınladınız, bütün arama makinalarına kaydını yaptırdınız ve oturdunuz ziyaretçi bekliyorsunuz. Ama kimse yok. Misafir defterinizde sayfayı yayınladığınızı bildirdiğiniz insanlardan başka kimsenin adı yok. Yapmanız gereken şey meta-tag kullanmak. Sayfaya bunları eklemek çok basit. Favori text editörünüzü açıyorsunuz ve ana sayfanızın başına şunları ekliyorsunuz:

```
<META NAME="description" CONTENT="yakinsak merceklere dair her  
sey">
```

Sayfanızı anahtar kelimelerle tanıtmak istediğinizde ise "keyword" kullanmışsınız:

```
<META NAME="keyword" CONTENT="mercek,yakinsak,binocular,gözlük,cam,lens,contact,convex,concav">
```

Bu örnekte yalnsak merceklere dair bir sayfa yaptığımızı varsaydık. Description metasının content'ine bir açıklama, keyword'üne de arandığında bulunmasını istediğiniz anahtar kelimeleri yazıyorsunuz. Dikkat etmeniz gereken şey, seçtiğiniz anahtar kelimelerin kapsam itibarıyla ne çok dar ne de çok genel olmasıdır. Homepage'nizin yalnızca adınız arandığında da bulunmasını istiyorsanız, "author" Attributu size yardımcı olacaktır:

```
<META NAME= "author" CON-  
TENT= Hasan Yalcinkaya">
```

Önemli Arama Makinalarının Adresleri

Alta Vista: <http://www.altavista.digital.com>

WebCrawler: <http://www.webcrawler.com>

Yahoo: <http://www.yahoo.com>

Hotbot: <http://www.hotbot.com>

Excite: <http://www.excite.com>

Infoseek: <http://www.infoseek.com>

Lycos: <http://www.lycos.com>

Chat ve Dosya Alışverişi

IRC, yani Internet'teki chat ağı, sohbet kanalları dışında başka yararlı fonksiyonlar da sunuyor: Dosya alışverişi yapabiliyor veya kendi PC'nizi dosya paylaşımına açabiliyorsunuz.

IRC'nin faydalı bir yönü olmasına rağmen, geçtiğimiz aylarda çok büyük bir sansasyon yaratan özelliğini inceleyeceğiz bu yazımızda. Dosyaların başka kişilere IRC aracılığıyla transfer edilebilmesi bazı kötü niyetli kişiler tarafından kullanınca gündemi uzunca bir süre meşgul etti. Çocukların pornografik fotoğraflarının ve videolarının bu yolla dağıtılması özellikle Internet'in sansürlenmesini isteyen kişilerin bayağı dikkatini çekti.

Ancak; DCC herşeye rağmen IRC'nin çok faydalı bir uzantısı. DCC iki PC'nin direk birbiriyle bağlı olması anlamını taşıyor. Bu sayede dosyalar IRC-server üzerinden değil, direk iki makina arasında transfer ediliyor. Böylece IRC-server'in yetenekleri ve kapasitesi de önemsiz hale geliyor.

Birazdan okuyacağınız yazıdaki tüm komutlar ve bilgiler Mirc v5.02 programına göre hazırlandı. Diğer chat programlarında da benzer komutlar yer alıyor.

Her Şey Menüler Üzerinden

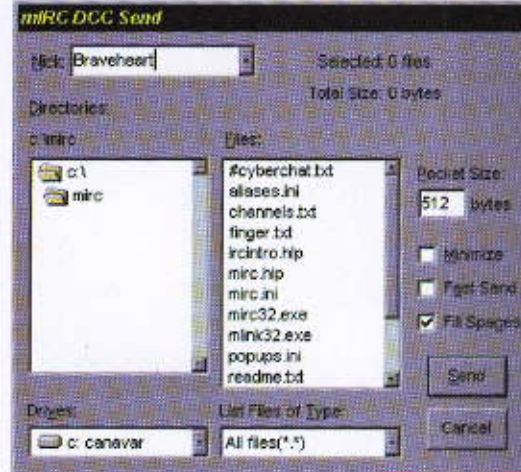
Öncelikle bir bağlantı kurmak gerekiyor. Mirc'de "File" menüsünden "Setup"ı açarak çıkan diyalog penceresinden bir IRC-server seçmelisiniz. Çok ender olarak IRC-server'lar aralarında haberleştikleri için sohbet etmek istediğiniz kişi ile aynı server'a

bağlanmalısınız. Bunu da daha önceden e-mail aracılığıyla randevulaşarak halledebilirsiniz.

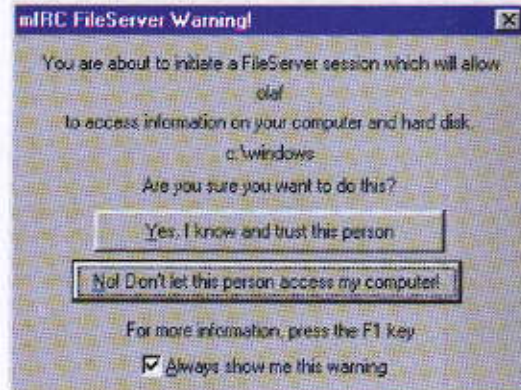
"Setup" diyalog kutusu size seçtiğiniz IRC-server dışında isminizi ve kullanacağınız takma ismi (nickname) soracaktır. IRC-server'a bağlandıktan sonra siz artık bu takma isminizle tanınacaksınız. Size bir de e-mail adresi sorulacaktır.

Giriş Serbest. Lütfen Bir Kanal Seçiniz...

Server'a bağlandıktan sonra önce bazı tanıtım yazıları kayacak ekranınızdan. Sonra bir diyalog penceresi açılarak kanal seçmeniz istenecek. Bu pencereyi kapatıp komut satırına "/list" yazarak tüm kanalların listesini alabilirsiniz. (Başında / işareti olan kelimeler komut olarak algılanırlar. Eğer başta bu işaret yoksa yazdığınız her şey kanala sizin bir sözünüz olarak gider.) Gelen listede kanalın adı ve eğer kanalın operatörü yazmışsa bir açıklama yer alır. Aralarından gözüne kestirdiğiniz bir kanalın adını "Commands" menüsünden "Channels"ı tıklayınca çıkan kutuya yazın. Hemen bir pencere açılır ve sohbet ekranınızda akmaya başlar. Tabii eğer kanalda konuşan birileri varsa. Sağ tarafta kanalda yazışan kişilerin adlarını (takma adlarını) görebilirsiniz. Burada ilginç bir özelliğe de değinelim. Az önce sizden girme-

Chat programından dosya gönderme: IRC sadece sohbet etmeye yaramıyor.

Başka bir kullanıcı bilgisayarınıza ulaşabilmek için izniniz almalı.

niz istenen kanalın ismi yerine olmayan bir kanalın adını girerseniz, hemen yeni bir kanal açılır ve o kanala girersiniz.

Güvenli ve Tamamen Özel: DCC ile Chat

IRC'deki normal sohbetin aksine DCC bağlantılar sadece iki kişi arasında kuruluyor ve tamamen özel oluyor. Özel sohbet etmek istediğiniz kişinin ismini sağ taraftaki pencereden seçtikten sonra mouse'un sağ tuşuna tıklayarak açılan pencereden "DCC - Chat"i seçebilirsiniz. Mirc karşı tarafla birebir bağlantı kurmayı başardığı zaman karşı taraftaki kişinin ekranına onunla özel sohbet etmek isteyen biri olduğunu belirten bir pencere çıkar. Kabul veya reddetme hakkınız her zaman var tabii...

Dünya Ağındaki Posta Kutusu

World Wide erişilebilir olmak- bir işletmeci veya bağımsız biri olarak geleceği düşünenler Internet'ten artık vazgeçemez.

Bir Online hizmete erişim sizin için yeterli olacak mı, yoksa kendinize ait bir Internet Server mı gerekli? İşte CHIP bu yazıda, doğru kararı verebilmeniz için sizlere yardımcı olacak.

Kocaman dijital bir okyanus- hep bu kadar ihtisamlı ve geniş görünür Internet. Özellikle insanoglu tek başına bu denizi geçmek istediğinde. Ama korkmayın: Çiçeği burnunda kaşifleri dahi güvenli olarak hedefe ulaştıran rotalar

var. Her keşif seferinde olduğu gibi, her şey önceden yapılan plana ve donanımına bağlıdır. Eğer daha ilk birkaç deniz milinde bir fırtına ile karşılaşmak istemiyorsanız, doğru gemi, pusula ve güncel haritalar tabii ki gereklidir.

Şimdi bunları Internet teknolojisi- ne uyarlayalım: Doğru Internet Server'ı, World Wide ağı bağlantıyı sağlayan güvenilir bir Internet sunucusu ve bunlara ek olarak kendi Homepage'iniz- tüm bunlar kendinizi Internet'te doğru bir biçimde tanıtmamanın üç ana faktörüdür. Ancak: Bu nasıl yapılır?

Küçük veya orta ölçekli bir işletme olarak özellikle neye dikkat etmek gerekir? Kendinize ait bir Domain adına gerek var mı, yoksa Domain olmadan büyük bir Online hizmet üzerinden basit mail alışverişi yeter mi?

Internet aslında çok büyük bir potansiyel sunar; işletmeler için profesyonel bir araç haline gelmiş durumda. En önemlisiyse tüm dünya ile iletişim sağlaması. Üstelik bu çok basit bir araçla, kendinize ait bir Homepage'in açılmasıyla gerçekleşmekte. Son aylarda, kişisel Web sayfaları fiyatlarının oldukça düşmesi, ağların ağına girme kararını oldukça hafifletti. Küçük ve orta ölçekli işletmeler, düşük maliyetlerle, büyük işletmele-

rin gerisinde kalmayan profesyonelce girişler yaptılar Internet'e.

Internet'e başarılı bir giriş için esas olarak yapmanız gereken şeyler şunlar:

1) **Ağıdaki Varlığınız:** Domain isminiz, girişinizde etkili olur.

2) **Erişim:** Ağa ne kadar etkili bir biçimde bağlanabileceğinizi belirler.

3) **İletişim:** E-Mail, Haber grupları veya PC'de grup çalışmaları için gerekli araç gereçleri kapsar.

bu sebeple CHIP de kendi Domain'ine sahip "CHIP". Buna göre CHIP Homepage'inin adresi de <http://www.chip.com.tr> olmaktadır. Bu ayrıca bir Internet servis sağlayıcısında kendi - az veya çok bir masrafı olan - Server'ınızın bulunmasını gerektiriyor.

Bakım olarak daha kolay bir yol ise örneğin bir Online hizmetten faydalanmak olacaktır. AOL ve CompuServe her bir katılımcısına otomatik

Temel Bilgiler

Hizmet Sağlayıcınızı Nasıl Belirleyeceksiniz?

Günümüzde servis sağlayıcılar mantar gibi türemekte. Online Servis Sağlayıcınızı seçerken aşağıdaki noktalara dikkat edin:

Kullanıma bağlı ücretler yerine aylık sabit fiyat.

Veri miktarlarınız için yeterli transfer hacmi.

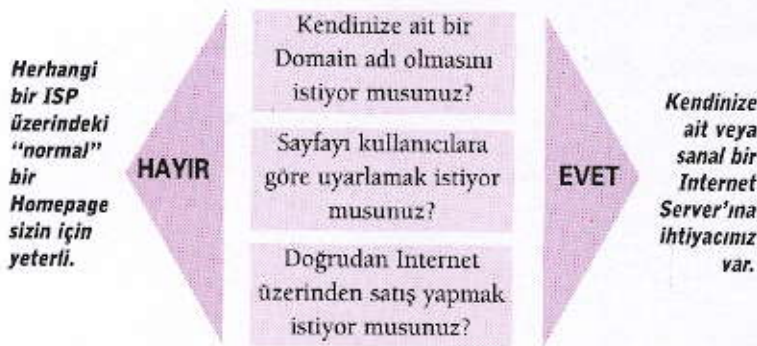
Internet Server üzerinde yeterli kayıt alanı.

Provider'ınızı değiştireceğiniz zaman Domain'inizi birlikte götürebilmek için Domain-Name üzerinde sahiplik hakkı.

Yeterli sayıda E-Mail adresi (terim olarak POP3 Account adlandırılır).

Her zaman HTML sayfalarını güncelleştirebilmek için Server'a sürekli FTP erişimi

Internet'te Kendinizi Nasıl Tanıtacağınıza Karar Verin

Web'e ilk adım için bir ISP'den alacağınız bir Homepage bile yeterli. Ancak yüksek talepleriniz varsa ve yukarıdaki sorulardan en az birine "Evet" cevabı veriyorsanız kendinize ait veya sanal bir Internet sunucunuzun olması gerekir.

1. Ağıdaki Varlığınız: Domain Ağıdaki Kartvizitinizdir

Öncelikle Internet'te bir "ev" bulmanız gerekir. Boş kayıt alanı ve Internet bağlantısı olan bir PC'ye ihtiyacınız olacak. Burada değişik seçenekler var. Bunlar, rezerve edilmiş kayıt alanı ile AOL, CompuServe veya başka bir ISP gibi bir online hizmetin standart görevlerinden, Internet bağlantısı olan ve kendi dört duvarınız arasında yürüttüğünüz Internet Server'ına kadar uzanmaktadır.

Teknik seçeneklerin yanında Domain adı çok önemli bir rol oynar. Domain adı hem kendi E-Mail adresinizde hem de firmanızın Homepage'ine ait adreste (URL: Uniform Resource Locator) görünür. Pek çok işletme Domain adından kolayca tanınır olmaya büyük önem veriyor. Yine

olarak kişisel Web sayfaları için kullanılacak bir alan sunuyor. Burada hiçbir ek maliyet oluşmuyor. Ancak bu şekilde kendi Domain adınızdan vazgeçmeniz ve standart adresle yetinmeniz gerekiyor. Ayrıca bu kendi sayfalarınızın görünüşünün ve kapsadığı alanın sınırlanması anlamına da gelebilir.

Örneğin Yaz A.Ş. CompuServe'de bir Homepage düzenlemek isteseydi, adresi: <http://www.ourworld.compu-serve.com/yaz> olabilirdi. Ourworld.compu-serve.com Domain-Name'i tüm kullanıcılar için de aynı. AOL ve T-Online'da benzer bir durum var: <http://members.aol.com/yaz> ve <http://home.t-online.de/home/yaz>.

Aynı E-Mail adresleri için de geçerli. @ işaretinin sağında bulunan adresi Domain belirler. Yaz A.Ş.'nin AOL'den bir E-Mail adresi olsaydı bu

yaz@aol.com gibi bir şey olabilirdi. CompuServe'de bu yaz@compuserve.com gibi adlandırılabilirdi.

Kendinize ait bir Domain'inizin olmasının avantajı, kolay tanınabilirliğinin yanı sıra, Homepage adresinizin kısa olmasıdır. Tabii kendi Domain'inizin olması çok daha profesyonel bir imza bırakır. Domain'lerin verilmesi işi için görevli özel Internet organizasyonları vardır (bkz. Kutu: "Bir Domain talebi").

Hepsinden önce Amerika'da bulunan Internic komisyonu bu işle ilgileniyor. Bu komisyon, Domain verme işinde her biri kendi bölgesi içinde söz hakkına sahip ortak konumda olan yerel komisyonlarla çalışıyor. Türkiye'de bu kuruluş Ortadoğu Teknik Üniversitesi'dir. Tüm *.tr Domainleri onun himayesi altında.

Ancak eğer önce biraz Internet'te gezinmek, özellikle E-Mail kullanmak istiyorsanız ve hemen yüzlerce Web sayfasını online koymak istemiyorsanız, Online hizmetlerde çok iyi

Domain Talebi

Domain yönetimini, Amerika'daki Internic Internet organizasyonunun görevlendirmesi ile National Science Foundation üstlenmiş durumda. Bu kuruluş örneğin *.com ve *.net adreslerini veriyor.

Şu anda Internic, kayıt edilen isimler için yıllık 50 US dolar talep ediyor ve bu asgari iki yıl için. Domain'leri ayırtmak mümkün değil. Başvuru, Domain'i içinde barındıracak Internet Server'ın bilgilerini gerektirir. Bunun için de bir Internet Provider'ının hizmetlerini dikkate almak gerekir. Bir Domain'in boş olup olmadığı Internic'in Web sayfasında kendiniz kontrol edebilirsiniz. Internic: <http://rs.internic.net>

deneme şartları bulacaksınız.

Eğer bir Domain istiyorsanız- yani www.isim.tr veya www.isim.com kendinize ait bir Internet Server'ına ihtiyacınız olacak. Bunun için iki yol vardır: Kendi mekânınızdan veya servis sağlayıcıdan işletmek veya sanal olarak kiralamak. Seçimine göre biraz az veya fazla birtakım maliyetler ve teknik masraflar oluşacaktır.

Bir Internet bilgisayarında en belirgin özellik daima online olarak ulaşılabilir olması. Kendi mekânlarında kendi Server'larını çalıştırmak isteyen işletmeler, söz konusu bilgisayarın sürekli olarak açık bir hat ile bağlı olmasına dikkat etmelidir. Mali açıdan bu yatırım oldukça pahalı. Donanım, servis sağlayıcı ücreti, ağ tarifi- si- Tüm bu maliyetler, bu yöntemle, Server'ın kurulması için birkaç yüz milyon TL tutabilir. Buna ek olarak, yıl boyunca ağı süresiz bağlanabilmek için belli bir miktarın da ödemesi gerekecek. Eğer aletlerin ve olası problemler için (örneğin donanım sorunu) bakım fiyatları da hesaba katılırsa, kendinize ait bir Internet Server'ına sahip olmak için iyi nedenleriniz olmalı. Bir işletmeci olarak In-

ternet-Server'a tam erişime ihtiyaç varsa veya önemli güvenlik verilerini Server üzerine kaydetmek gerekiyorsa, böylesine bir girişim gerçekten degecektir.

Genel bir kullanım için bir Internet sunucusunun hizmete sunduğu Internet Server'ı yeterli olur. Web sayfalarının içeriğini güncelleştirmek veya E-Mail göndermek istendiğinde, servis sağlayıcı ve server ile kısa süreli bağlantı kurulur. Böylece Online ücretlerinden oldukça kar edilir.

Servis sağlayıcı masrafları çok düşük olabiliyor. Kural olarak hizmet sunucuları, kullanılan verinin miktarıyla orantılı aylık bir ücret talep ediyorlar. Bazı sunucular ise aylık sabit bir ücret ile yetiniyorlar. Servis sağlayıcı masraflarının yanına işletme ile servis sağlayıcı arasındaki bağlantının masrafları da ekleniyor.

Kendi mekânınızda Server işletme fikrinden vazgeçildiğinde geriye iki seçenek kalıyor:

Seçim1: Server'ın Servis Sağlayıcı'da Kalması. Bu seçenekte, maliyetler oldukça düşecektir; herkesin Internet üzerinden ulaşabileceği Web sayfaları sunulmak istendiğinde bile. Çünkü Server, servis sağlayıcının Internet bağlantısına bağlı olacak, öyle ki kendiniz bu işle ilgilenmek zorunda kalmıyorsunuz. Ancak buna, işletme tarafından kendi Server'ına ulaşmak istendiğinde belli bir ücret oluşur. Sürekli kullanıma açık olan bağlantı ile

kiyaslandığında bu yöntem çoğunlukla daha hesaplı olur.

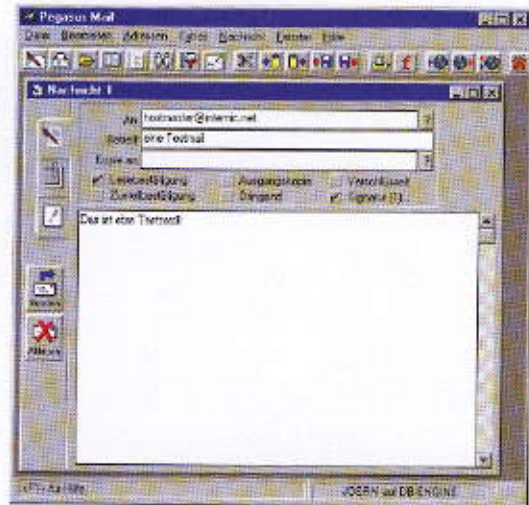
Seçim2: Sanal Server. Günümüzde kendi Domain'iniz ve kendi Server'ınız ile işletme işinde en hesaplı yöntem sanal Server'dır. Internet sunucusunun bir Server'ı üzerine pek çok müşterisinin Domain'i konur.

Bu tabii belli bir düzenleme yapılmasını gerektirir. Özel yazılım kullanmak çoğu zaman mümkün olmuyor. En önemli kullanımlar için- örneğin veri bankası kullanmak- neredeyse her zaman standard bir ürün sunuluyor. Böylece bir Internet-Shop'un işletilmesi örneğin kredi kartlarının gelişimine rağmen gerçekleştirilebilir.

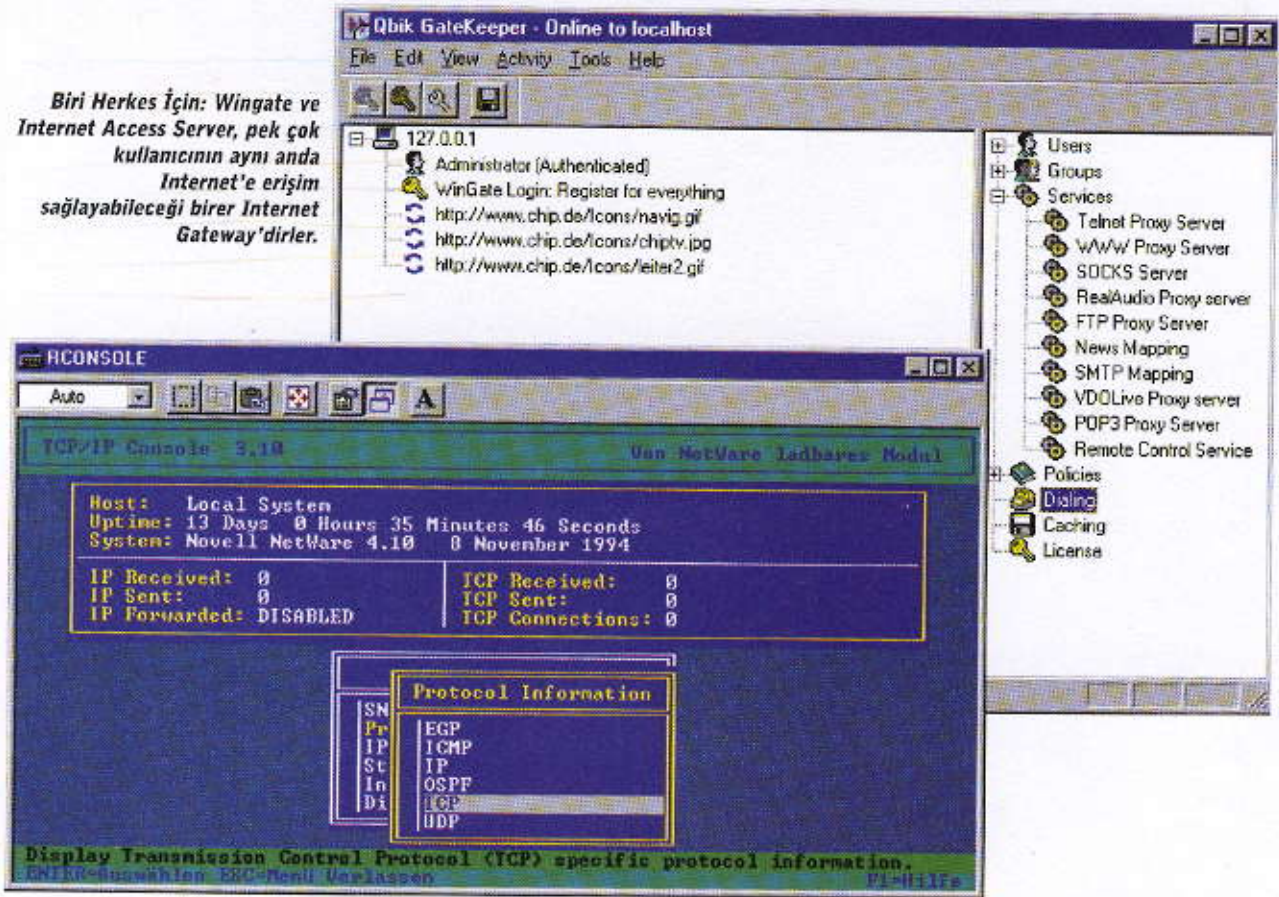
Bir işletmenin sanal Server'ı, Internet üzerinden uzaktan bakım ile kullanılıyor. Bu nedenle sanal Server'ın coğrafi olarak nerede olduğu önemli değil. Hesaplı ve kullanışlı Internet bağlantılarından dolayı Amerika'daki servis sağlayıcıları pek çok avantaj da sağlamakta. Türkiye'deki *.tr ile biten Domain'ler de eyaletlerde bulunan Server'lardan birine sorunsuzca eklenirler.

Son aylarda büyük rekabetten dolayı sanal Server fiyatları oldukça düştü. Yılda 1000 Mark'ın altında E-Mail'li ve büyük kayıt alanlı bir Server temin edilebilir. Sunucular, kira içinde bulunan transfer hacmine (aylık 500 Megabyte yeterli olacaktır) göre, kullanılabilir E-Mail ad-

POP3 Internet'in mail standartı olduğu için, popüler ve ücretsiz bir program olan Pegasus tarafından da destekleniyor.

Biri Herkes İçin: Wingate ve Internet Access Server, pek çok kullanıcının aynı anda Internet'e erişim sağlayabileceği birer Internet Gateway'dirler.

reslerinin sayısına ve sunulan servise göre bir sınırlandırma yaparlar.

Internet ile ilgili pek fazla bilginiz yoksa Server'ınızın kurulumunu ve bakımını üstlenecek bir hizmet sunucusunu seçmeniz doğru olacaktır. Örneğin bu şekilde çalışan Amerikan sunucular Pro3 Com ve Cyber-tech'dir.

Servis sağlayıcılar hakkında bir fikir edinebilmek ve hangi noktaların önemli olduğunu öğrenmek için "Hizmet sağlayıcımızı nasıl bulacaksınız?" kutusunu inceleyin.

2.Erişim: POP'lar ve PPP Sizi Ağa Bağlar

Bir Internet sunucusuna veya Online hizmetine bağlanmak için- E-Mail, ağ içinde Surf etmek veya kendi sanal Server'ınızın bakımı için- çeşitli çözümler var. Klasik olan yol, analog bir modemle PPP-erişimi (PPP:Point to Point Protocol). Büyük Internet sunucuları yaklaşık tüm büyük merkezlere erişim yolları su-

narlar. Bu merkezlere PoP(Point of Presence) de denir.

Online Provider'ların yanı sıra bazı Online Hizmetler de gerçek PPP erişimi sunar. Bunlar halen AOL'de olduğu gibi zorunlu olarak kendinize ait bir Online yazılımı talep etmiyorlar.

Kendinize uygun bir Provider seçmek, Internet erişiminden ne beklediğiniz ile ilgili. Uzun Online kullanımlarında aylık sabit ücretli bir ödeme daha uygun olur.

Internet'i iş günü içinde en fazla 2-3 saat kullanacaksanız tabii ki sabit bir ücret yerine kullandığınız kadar ödeme yoluna gitmeniz önerilir.

Maliyetlerin yanı sıra PoP seçenekleri de dikkate alınmalıdır. Normal ikametgah için Internet'e ulaşılabilirlik şehir tarifişi olarak bir şart. Aksi takdirde oldukça yüksek telefon faturaları gelecektir.

Birden fazla çalışanına Internet erişimi sağlamak isteyen bir işletme için

farklı seçenekler vardır. Kendi Internet Server'ını firma binası içinde işletirse, tüm çalışanlar doğrudan bağlanırlar. Bina içinde Server olmadığı takdirde her bir çalışana, Online hizmetten veya Internet Provider'dan kendi adına bir Account açılır.

Bu durumda Internet kullanabilmesi isteniyorsa, her bir çalışana kendi Telekom bağlantısı mecburen yapılmalıdır. Gateway bu anlamda bir çıkış olabilir. Gateway ile birden fazla kullanıcıya aynı anda ve tek bir Telekom bağlantısı ile aynı Internet erişimini daha ucuza kullandırabilirsiniz. Bu şekilde veri transferinde kayda değer bir yavaşlama olmadan en fazla 10 kişi bir ISDN bağlantısını paylaşabilir. Tabii bunun için de ISDN hatlarının devreye girmesini beklemeniz gerekecek.

Gateway olarak belli bir PC lokal ağ üzerinde gerekli yazılım ile yüklenir ve hat bağlantısına bağlanır.

Bir Gateway yazılımı genellikle başka görevler de görür. Wingate ör-

neğin bölgesine göre Internet içeriklerini kendi verilerine göre ön bellekleme ile saklayan bir Proxy Server'a sahiptir. Bunun önemli bir faydası vardır: Kendi PC'nize veya başka bir çalışanını okumuş olduğu bir sayfaya erişmek istediğinizde, bunlar zaten Proxy Server üzerinde hazır bulunur. Böylece tekrarlama durumlarında Internet'e tekrar bağlanmanız gerekmeyecek. Ancak yine de bir Web sayfasını doğrudan Internet üzerinden yüklemek isterseniz, Web Browser üzerinden "Reload" ile güncel sayfaları doğrudan indirebilirsiniz.

Önemli bir konu ise Gateway'in sunduğu denetim seçenekleri. Server, kullanıcının yaptığı işlemleri kayda geçirme imkanı sağlıyor. Bu seçeneklerinin çerçevesi o kadar büyük ki, Gateway'in yönetimini duruma göre işletmenizin veri koruması olarak bile görevlendirebilirsiniz.

3.İletişim: E-Mail Server'larla Daha Hızlı

Burada önemli olan kullanılan E-Mail araçlarıdır. Uzmanların görüşüne göre E-Mail birkaç yıl içinde iletişim aracı olacak. Elektronik posta, telefon, telefax ve mektup postasına göre ucuzluğu, rahatlığı ve hızı nedeniyle çok daha kullanışlı.

E-Mail adresleri, At-İşareti(@), sağında bir bilgisayar adresi ve solunda kullanıcı adı veya kullanıcı kısaltma-

sından oluşur. Eger sanal bir Server'a sahipseniz, örneğin yaz.com Domain adı ile, ve Ayşe Gülmez isimli bir çalışanınız varsa, adresi ag@yaz.com, ayseg@yaz.com veya benzer bir biçimde oluşur. Tabii her şeyden önce Internet Server Posta kodunu veren kurumun ihtiyacınız olan miktarda POP3-Account'u vermesi kaydıyla. Böyle bir POP3 mailboxu, dış hizmet için özellikle yararlar sağlayan ve bir şifrenin verilmesi ile okunabilen bir Internet erişimi sağlar.

Bazı Online hizmetler, sadece kendilerine ait E-Mail teknolojileri sunarlar ki bunlar da Internet katılımcıları ile E-Mail değiştirme imkanı verme amaçlıdır. Bu durumda Mail'inizi almak için Online hizmetine haber vermek zorundasınız.

POP3 Mailbox'unun başka bir faydası, istediğiniz yazılımı seçme imkanı. POP3 Internet'teki Mail standardı olduğu için popüler E-Mail Client'ları tarafından desteklenir. Bazı POP3 Mail programları Pegasus(<http://www.let.rug.nl/pegasus/>) altında ücretsiz çekebilirsiniz, Messenger (Netscape Communicator'ın mail bileşeni) ve Eudora'dır.

E-Mail'ler anında gönderilebilir. Her gönderme işleminde Provider'a bir telefon bağlantısı kurulur. İşletme içinde çalışanların çoğu E-Mail aracılığı ile iletişim sağlarlar. Çünkü Mail'lerin çoğu kısadır, hatta o kadar ki

gönderme işlemi için açılan telefonlar, kontur daha dolmadan bitiyor. Gateway geniş E-Mail işleminin oluşturduğu gereklilikleri çok yetersiz karşılar. Gateway'lar gönderme ve gelme zamanlarını düzenlemedikleri için, birlikte bir bağlantı kullanımı neredeyse yok.

Daha kullanışlı olan ise, E-Mail'leri dijital bir posta kutusunda biriktirmek ve sonra bir defadan hepsini göndermek. Günde bir defa yapılmak üzere Internet hizmet sunucusuna E-Mail bağlantısı kurulduğu takdirde telefon ücretleri oldukça düşecektir. Bu nedenle yaklaşık 5 kullanıcıdan fazla olan E-Mail kullanımında kendinize ait bir E-Mail Server'ı tavsiye edilir.

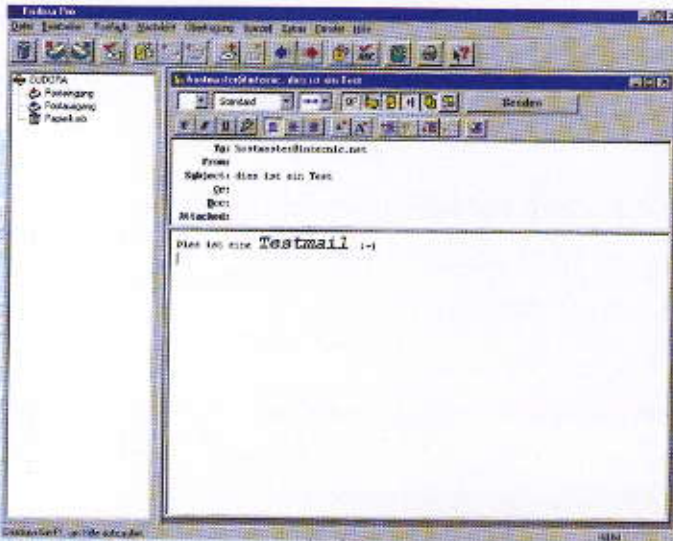
Ancak bununla birlikte neredeyse her zaman Gateway bilgisayarlarıyla paralel olarak çalışacak bir yazılım gündeme gelecektir.

Mail Server'ının görevi yeni E-Mail'lerin alınması ve gönderilmesidir. Hatta gelen Mail'ler otomatik olarak lokal ağ içinde dağıtılır. Örneğin Server her 60 dakikada bir Mail alış veriş yapar. Yine de acele Mail'ler vardır ki bunlar hemen gönderilirler.

Faydalı ve çoğu E-Mail Server'ı tarafından desteklenen seçenek, kendi POP3 Account'unuzu ve onun ayarlarını her Mail için Mail-Server'da ayarlamak. Böylece kullanıcılar karmaşık ayarlama araçları ile uğraşmak zorunda kalmazlar.

Mutlu son için: Domain-Name ile var olmanız, Internet Provider'ının yardımı ile erişim ve E-Mail ile iletişim-Internet'e bağlanmanız için pek çok seçenek vardır. Sadece E-Mail mi kullanacaksınız ya da tüm bir Web sitesi mi oluşturacaksınız. Bu yeni iletişim aracı çoğunlukla başka bir çalışma düzeni de sunar. Esas olan kendi Server'ınız veya bir Online hizmete bağlanmak. Buna karar verdiğinizde en büyük engeli aşmış olursunuz. □

André Klahold'dan çeviren
Alis Sırımcıyan

Çok kolay: Eudora gibi bir E-Mail yazılımı ile, E-Mail'ler çok daha kolay alınıp gönderilebiliyor ve yaratılabiliyor.

Türkiye'den Internet Manzaraları

Öyle ya da böyle derken ülkemizde de Internet artık çok yaygın bir şekilde kullanılmaya başladı. Öyle ki artık her sorunumuzu evden çıkmadan çözer hale geldik. Bir de On-Line alışveriş yayılmaya başlarsa, artık iki kilo domates almak için bile Internet'e bağlanacağız.

Kullanıcı sayısının artması Türkiye'deki firmaların da ilgisini çekmiş olacak ki, imkanı olan hemen hemen tüm şirketler bir yandan da Internet'ten müşterilerine hizmet vermeye çalışıyorlar. Şirketlerin dışında bireysel kullanıcılar da çeşitli Web Server'lar'dan sayfalar kiralayarak konularında müşteri bekliyorlar. Durum böyle olunca da artık sonu tr ile biten adreslerde bile aradığımız her şeyi bulur olduk.

Oldukça fazla olan bu adres yelpazesi içinden gözümüze çarpan adresleri sizler için derledik. Burada yer almayan veya arayıp ta bulamadığınız konuları (Internet'te yok diye bir şey olmaz mutlaka vardır) ise Web Server hizmeti veren kuruluşların veya ISP'lerin sayfalarına bağlanarak elde etmeniz de mümkün. İlginizi çekeceğini sandığımız adreslerimiz ise şunlar:

<http://208.196.160.9/default/green.asp>

Amerikan Vatandaşlığına geçmek için başvuru formu. Türkiye'yi hep-

miz severiz ama bu da sonuçta bir çekiş. Fazla vatandaşlık göz çıkarmaz. Şansınızı bir deneyin.

<http://www.remzi.com.tr/>

En eski kitapevlerinden Remzi Kitapevi'nin günümüze ayak uydurmuş olan Internet sitesi. Köşe yazılarının da renk kattığı siteden Remzi Kitapevi'nde yer alan kitaplarla ilgili bilgi alabilmek mümkün. Ayrıca bu siteden Online alışveriş yapabilmemiz de mümkün.

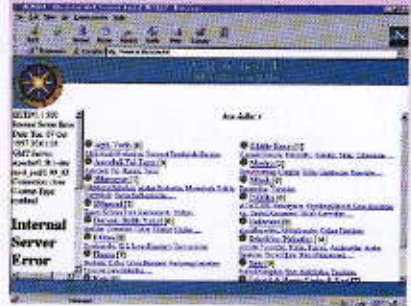
<http://www.onep.com.tr/>

Bütün okuyucularımızın güzel ya da yakışıklı insanlar olduğunu biliyoruz ama yine de kendini fiziksel

olarak beğenmeyenler varsa, bu siteye bir uğramalarını tavsiye ederiz.

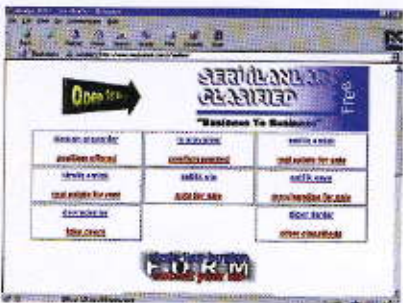
<http://www.arabul.com.tr/>

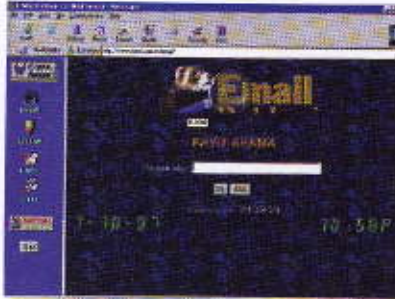
Medyatext tarafından hazırlanmış Türkiye üzerinde hizmet veren siteler arasında arama yapabileceğiniz oldukça iyi bir arama makinesi.

<http://www.medyatext.com.tr/seriilan/>

Yine Medyatext üzerinde yer alan, çok değişik alanlarda ilanların bulunduğu ve ücretsiz ilan verebileceğiniz seri ilanlar sayfası. Yine bu sayfadan erkekler ve bayanlar için e-mail arkadaşları bulabilmek mümkün oluyor.

<http://www.best.com.tr/email/>

Türkiye çapında ismini bildiğiniz herhangi bir kişinin e-mail adresine ulaşabileceğiniz bir site. İsterseniz buradaki listeye yeni kayıtlar ekleyebileniz de mümkün. Buradan bir link ile ücretsiz sayısal loto programını indirerseniz de mümkün. Program Win95 altında çalışmakta.

<http://www.Etiler.com/>

Etiler, Levent, Bebek ve çevresi ile ilgili her şeyi bulabileceğiniz çok ilginç bir ilçe sitesi. Yine bu sayfada Etiler ile ilgili birkaç entresan hikaye de yer alıyor. Dergimizin de içine bulunduğu ilçeyi anlatan bu site bize ilginç geldi. Bir de siz bakın.

<http://www.poporazzi.com/turkish.htm>

İsminden belli değil mi? Artık Türkiye'mizde de bu konuda siteler açılarak bir eksik tamamlanıyor. Türkçe'nin dışında dört dilin daha

desteklendiği site kullanım için üyelik koşulu arıyor. Siz yine de bir ara göz atın.

<http://www.Istanbul.Net/>

Istanbul'daki Internet siteleri üzerine bir arama makinesi. İstendiği zaman eğitim, haberler, eğlence, sanat, sağlık kategorileri üzerine listelere ulaşmak da mümkün oluyor. Kendi sitenizin URL'sini de buraya eklemeniz mümkün.

<http://www.list2000.com.tr/tr/index.asp>

Türkiye'de Internet üzerindeki en kapsamlı arama makinelerinden biri. Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca, İtalyanca ve İspanyolca desteği de bulunan site üzerinde 20 değişik konuda linkler de bulunmaktadır.

http://www.list2000.com.tr/tr/online_shopping/index.asp

Yine List2000 üzerinde yer alan bu site, hediyelik eşyadan bilgisayara, etkinlik biletlerinden, seyahat rezervasyonlarına kadar birçok farklı konuda Online alışveriş yapabilme şansına sahip oluyorsunuz. Site üzerinde Türk sitelerin yanında Amerikan siteleri için de yer alan Linkler vasıtası ile buradan da alışveriş etme şansına ulaşıyorsunuz.

<http://www.Ataturk.org/>

Ulu önderimiz Atatürk üzerine hazırlanmış oldukça güzel bir site. Site, Mustafa Kemal'in yaptığı reformlardan hayatına kadar birçok bilgi bulunuyor. Atatürk ile ilgili en iyi 15 siteye Link'in de yer aldığı sayfada arka plan müziği olarak da Au formatında hazırlanmış Mozart'ın Türk Marşı çalıyor. Son Time Dergisi anketi için son durumu izlemek ve oy

vermek için bir Link de sayfaya dahil edilmiş.

<http://www.dominet.com.tr/kene/>

Kene Oku Mersi Boku. Dominet üzerinde yer alan bu mizah dergisini hepimizin okumasını tavsiye ediyoruz. Oldukça profesyonelce hazırlanmış derginin ismi yarı Türkçe yarı Fransızca. Geyikten hoşlananlar bu aylık dergiye bir uğrayabilirler.

<http://www.darphane.gov.tr/TUR.htm>

Her gün kullandığımız paraların nerede basıldığını biliyor musunuz? Bilmeyenler için söylüyorum: Darphanede. İşte bu site de resimlerde darphanenin tarihçesi, işlevi, yönetimini anlatan görsel olarak çok hoş bir site. Buradan 1996 ve 1997 yılında çıkan hatıra paralarını görebiliyorsunuz, en son basılan hatıra parasının fiyatı ve tedavüldeki paraların hangileri olduğu gibi bilgilere ulaşabiliyorsunuz. Tarihle ilgilenenler için güzel bir site. ▶

<http://www.optima.com.tr/ParadiseGarden/default.htm>

Oldukça iyi düşünülmüş bu servis ile e-mail'ini bildiğiniz bir arkadaşınıza, dostunuza yeni yıl kartı ya da 18 değişik tür çiçek arasından seçebileceğiniz bir çiçek gönderebiliyorsunuz. Çok güzel çiçeklerin yer aldığı bu siteden belki de kalbini kırdığınız bir arkadaşınıza çiçek gönderip gönülünü alabilirsiniz. Ne dersiniz?

<http://www.mersina.com/Turkey/>

Şu sıralar bir tatile çıkmayı düşünüyor ve kararsızsınız önce bir bu siteye bakın. İç Anadolu ve Karadeniz hariç diğer bölgeler ile ilgili bilgilerin ve jeoloji, nüfus, tarih bilgisi gibi ülkeye has bilgilerin yer aldığı sitede ayrıca ne zaman gitmek gerekir, hava nasıl olur, diğer bilgiler nereden alınır gibi birçok yardımcı konu bulunuyor. Tatile çıkmadan önce mutlaka bir bakın.

<http://www.pandora.com.tr/>

Büyük kitapçevlerinden Pandora'nın Internet sitesinden Online alışveriş yapma şansına sahip oluyorsunuz ve istediğiniz kitap eve teslim olarak geliyor. Haftanın kitabını %25 indirimli edinme şansına sahip olduğunuz sitede ayrıca Türkiye'deki kitaplar ve ilk 100 kitaba da ulaşabilmek mümkün.

<http://www.metu.edu.tr:80/AA/aatur.htm>

En yeni bilgileri en kısa zamanda herkesten daha önce öğrenmek istiyorsanız uğrayacağınız doğru adres burası. En son iç haberler, dış haberler, ekonomi ve spor haberlerini buradan alabilirsiniz.

<http://www.sinema.net/index.htm>

Türkiye'deki bu en kapsamlı sinema sitesinden vizyona girmiş ya da girecek olan en son filmler ile ilgili bilgileri almak ve filmlerin fragmanlarını seyretmek mümkün oluyor. Ayrıca bu siteden bütün film şirketlerinin sitelerine Linkler de bulunmakta. Bir filme gidip gitmemekte kararsız kalırsanız önce bu siteye bir bakın.

<http://bogaztv.prizma.net.tr/>

PrizmaNet üzerinde yer alan bu Server ile yine PrizmaNet binasının çatısına yerleştirilmiş bir kameradan bogazı seyretmek mümkün oluyor. Niye ki diye sormayın. Bogazı seyretmek güzeldir. Hele ki bir de evden çıkmadan monitör başında daha bir güzel oluyor. Ayrıca bizim gibi her gün vapur yolculuğu yapmak zorunda olanlar için sabah sis var mı yok mu diye kontrol etmek de oldukça kolaylaşıyor!

<http://emlak.net/newre/turkish.htm>

Bu siteden faydalanarak artık evden çıkmadan, sokaklarda gezinmeden emlak arayabileceksiniz. Buradan emlakçıların sitelerini gezebilirsiniz ve emlak büyüklüğüne, semtlere, kira aralığına göre arama yapabiliyoruz.

<http://www.medyatext.com.tr/hipnoz/>

İşte size gerçekten çok ilginç bir site. Türkiye'de hipnozun layık olduğu yere ulaştırılması için açılmış olan bu sitede hipnoz ile ilgili olarak nedir, nerelerde kullanılır, kaç çeşidi vardır, tekniği nedir gibi sorulara yanıt bulabiliyorsunuz. Ayrıca yine bu siteden hipnoz olabileceğiniz türünde bir de iddiaları var. Denemesi sizden.

<http://www.ada.com.tr/~yener/yesplease.html>

Matthew, Yener ve Ziya adlı canlı müzik yapan üç arkadaşın oluşan grubu tüm özel partileriniz ve organizasyonlarınıza çağırarak için bu siteyi kullanabilirsiniz. Oldukça geniş bir müzik repertuarına sahip grup aynı zamanda müzik sistemleri kurulumları da yapıyor.

Mahmut Karshoglu

MMX Bilmecesi

MMX destekli işlemciler MMX destekleyen yazılıma ihtiyaç duyuyorlar. En azından yazılım firmaları böyle olduğunu iddia ediyor. Peki gerçekten MMX destekli programlar yeni işlemcilerle daha hızlı çalışıyorlar mı?

Yabancı dergileri takip ediyorsanız, Intel'in reklamını da görmüşsünüzdür. Renkli asteronot kıyafeti olan ve ters duran adam bugüne kadarki işlemcilerden farklı bir işlemciyi haber veriyordu. Multimedia uygulamaları için genişletilmiş

ve güçlendirilmiş MMX destekli Pentium'ları...

Yeni işlemciler eskilerden üç açıdan farklılar: Birincisi, oyunlarda piksel hareketlerini hızlandıran 57 adet yeni komut. İkincisi, aynı anda birden fazla pikseli etkileyebilen tek komut kullanımı. (Single-Instruction-Multiple-Data, SIMD) Bugüne kadar bir komut sadece bir piksele etkiyebiliyordu. Bu özellik sayesinde zamandan kazanılabiliyor.

Bunlara ek olarak MMX işlemciler kendinden önceki işlemcilerle tam olarak uyumlular. Intel'in mühendisleri bunu MMX'i tasarlarken Coprocessor'u kullanarak sağladılar. MMX

eklentisi yardımcı işlemci ile aynı yazmaçları kullanıyor ve bu da bugüne kadar yazılmış olan programları etkilemiyor. Ayrıca MMX-işlemcilerde L1-önbelleği de 32 Kilobyte'a çıkartılarak bir performans artışı sağlandı.

Bu tip yeniliklerde başarılı olmanın baş şartı yeni özellikleri destekleyen programların sayısının çokludur. Programcılara yeteri kadar zaman bırakmak amacıyla Intel yeni işlemcisi ni piyasaya sürmeden yaklaşık dokuz ay önce teknik detayları programcılara yolladı. O günden itibaren üretilen MMX destekleyen programların sayısının yüzün üzerinde olduğunu da Intel geçtiğimiz ay açıkladı.

Normal Pentium sahipleri haklı olarak yeni programların kendilerinde çalışıp çalışmayacağını merak ediyorlar. MMX için geliştirilen birçok program sevindirici bir şekilde normal Pentium'lar üzerinde de çalışıyor. Eğer yazılım bir MMX eklentisinin varlığını tesbit ederse yeni komutları kullanıyor. Yani MMX'siz işlemcisi olanlar da yeni programları kullanabiliyorlar. Ancak daha hızlı ve daha iyi grafiklerin tadına varamıyorlar tabii...

Sadece bazı oyunların özel olarak MMX eklentili işlemciler için geliştirilmiş sürümleri mevcut. Bu daha önce de sadece bazı grafik hızlandırıcı kartları ile çalışan özel sürümler olduğunu bildiğimizden bize yabancı değil. GT Interactive firmasının üç boyutlu oyunlarından "Rebel Moon Rising" MMX-işlemciler için üretilmiş ve kesinlikle normal Pentium'lar ile çalışmıyor.

MMX yazılımlarının çalışması

Temel olarak uygulamalar MMX eklentisine iki yoldan erişebilirler. Ya MMX program-arabirimine ulaşarak ya da direk olarak MMX komutlarını kullanarak. Üç boyutlu grafik kartlarını uygulamaları içinde kullanmak

Yalnızca MMX teknolojisine sahip işlemciler üzerinde çalışan programlar henüz çok az.

isteyen programcılar için Microsoft'un Direct-3D-API'si çok büyük kolaylıklar sunuyor. Bu uygulama geliştirme arabirimi (API: Application Programming Interface) üçüncü sürümünden itibaren DirectX paketinin bir parçası ve programcılar için Windows 95 altında program geliştirebilmeleri için çok büyük bir kolaylık. Üzerinden çok kolay bir şekilde MMX eklentisine ulaşılabiliyor ve üç boyutlu sahnelerde yüksek kalite ve hız sağlanabiliyor.

Tüm kolaylığına rağmen yine de bir pürüzü var. Programcı arabirimin tüm kurallarına uymalı. Aksi takdirde MMX sayesinde olabilecek bir performans artışı beklenmemeli. Bunu sağlamak için de çok uzun sürebilecek bir optimizasyon yapılmalı. Sonuçta ortaya çıkacak hız artışı çok fazla olabiliyor.

MMX eklentisi olmayan işlemcilerle de uyumlu olması istenen programların da iki kere yazılması gerekiyor. Bir kere MMX uyumlu işlemciler ve bir kere de uyumsuzlar için...

Aynı problemleri direk olarak donanımı ve dolayısıyla MMX eklentisinin komutlarını kullanarak program yazanlar da yaşıyorlar. Onların performansı artırma potansiyelleri daha fazla iken optimizasyon için harcayacakları sürenin de çok daha fazla olacağı kolayca tahmin edilebilecek bir gerçek.

Daha hızlı oyunlar, Daha yavaş yazılımlar

Oyun ve video gibi multimedia kullanımlarının MMX'ten etkilenmesi zaten hedeflenendi. Ancak büro yazılımlarının durumu biraz daha farklı. İlk MMX için geliştirilen büro yazılı-

mı Corel'in Wordperfect Suite 8'ini sizler için test ettik. Yazılım kutusunun üzerinde "MMX için üretilmiş" etiketini taşıyor.

166 MHz işlemcili ve 32 Megabyte RAM'li bir makinede sadece işlemcileri değiştirerek test yaptık. Kronometre çalışırken program daha önceden belirlenen bir dizi işlemleri yapıyordu. Döküman açma, kaydetme, büyütmeye gibi işlemleri arka arkaya sıralayan Wordperfect Suite yazılımı MMX işlemci ile tüm işlemleri 44 dakika ve 20 saniyede tamamladı. Bu süre normal bir Pentium'dan sadece 4 dakika ve 40 saniye daha fazla. Bu yüzde onluk performans artışını ise rahatlıkla önbelleğin iki katına çıkarılmasına bağlayabiliriz. Bu artış da

zaten her programda performans artışı sağlayacaktı.

Asıl performans artışı ise grafik işleme programlarından bekleniyor. Metacreations'ın "Kai's Photo Soap" adlı yazılımı da MMX işlemciler için üretilmiş ve Wordperfect gibi yaptığımız testlerde bir dizi işlemi her iki işlemci ile de tamamlamak zorunda kaldı. MMX'li işlemcide 42 dakika 55 saniye ve normal işlemcide 46 dakika 41 saniye. Sonuç farkın fazla olmaması sebebiyle şaşırtıcı.

Sonuç

MMX komutları oyunlarda ve grafik işleme programlarındaki çok özel komutlarda tartışmasız büyük avantajlar sağlıyor. Grafik uygulamalarında hız artışı sağlayan komutların gerçekten lazım olup olmadığı önceden düşünülmesi gereken bir konu.

Büro kullanımında ise performans artışı sağlayan önbellek miktarının artması MMX eklentisi kesinlikle gereksiz. ☐

Christian Anderka'dan çeviren
Güçlü Aydoğan

Kai's Photo Soap gibi grafik uygulamaları MMX teknolojisini kullanıyor.

Üç Boyutlu Menüler

Menülerdeki kullanıcı grafikleri yaklaşık ondört yıldır kullanılıyor. Şimdi ise yeni bir boyut daha ekleniyor: Üç boyutlu tasarımlar, kullanıcıya gelecekteki veri akışlarını gerçekleştirebilmeleri için yardımcı oluyorlar.

Barry Engel "Bilgiler içinde boğuluyoruz" diye dramatize ediyor kendi PC'sinin sabit diskindeki durumu.

Kaliforniya'daki Inxight firmasının pazarlama müdürü bununla birlikte Internet'in, donanımlardaki büyük performans artışının ve araç zenginliğinin genel olarak getirdiği değişikliklere değiniyor. Bunun sonuçları: Kullanıcı her zaman daha çok bilgi kullanabilmeli.

Bu soruna ait fikirler ve çözümler uzun zamandan beri var; Apple firmasından Lisa 1983'te grafik kullanıcı yüzeyi olan ilk kişisel bilgisayar-

dı. Mühendis olmayan insanlar da artık komut satırları kullanmadan bir bilgisayarı sorunsuz olarak kullanabiliyorlardı. Kullanıcı arabirimlerindeki patlama, bugüne kadar geçerliliğini koruyan WIMP teknolojisi (Windows, Icons, Menues and Pointing) sayesinde fare tıklamaları yoluyla PC'ye komutlar verilebilmesi ile oldu.

İlk kişisel bilgisayarların iki disket sürücüsü vardı. O zamanlar veri miktarları da oldukça kısıtlıydı. Bugün ise PC'ler Gigabyte'lık kapasiteleri olan sabit disklerle sunuluyorlar. Böylece bu veri yığınlarının kolay

kullanımına olan talepler de artıyor. Bu sırada, liste ve ağaç yapısı şeklindeki iki boyutlu yapı da, uzun zaman gerektiren "Kaydırma"yı (Scroll) ve sayfa çevirmeyi gerektiriyor. Kullanıcı bu sırada konsantresini ve genel görünümünü kaybediyor.

Buna alternatif olarak, bir defada tüm işletim sisteminin kapatılması talebini yerine getiremeyen program eklentileri türedi. Aksine: Bu araçları daha çok varolan programlara bir eklenti olarak görmek lazım. Özellikle Internet- Browser'ları bu zamanda şaşırtıcı bir değişiklik yaşıyorlar.

Daha Az Tıklamaya Daha Fazla Bilgi

Bir Internet sayfasından diğerine geçmek ve arama işlemi sırasında hakimiyetini kaybetmek yerine Inxight'in Hyperbolic Tree'si, sörfçüye çok kısa bir süre içinde komple bir bakış sağlıyor. Geniş açılı bir objektif gibi ekranın ortasında, kavramlar net ve anlaşılır olarak görünüyor; bu sırada kenarda mercekten kayan küçük dallanmalar bulunuyor (bkz resim sayfa 190). Ama bu bahkgözü hilesi ile Web sayfaları komple listelenmiş durumdadır. Bir alana tıklanın ve fare tuşunu basılı tutarak kenardan ekranın ortasına çekin, böylece söz konusu Web sayfasının alt başlıkları kısa başlıklar halinde sunuluyor. Pek çok alt dizini olan geniş Internet sayfaları bile, farenizin birkaç hareketi ile tüm dizin yapılarını sunuyorlar.

Yıllar süren çalışmalar sonunda Kaliforniya'da Xerox Palo Alto Research Center'da -Xerox Parc- bilim adamlarının geliştirdiğini bugün yeni kurulmuş olan Inxight firması pazarlıyor. Alternatif kullanıcı yüzeyi, lisanslı olarak pek çok değişik firmaya verildi.

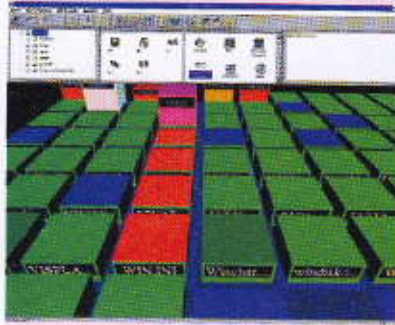
Örneğin Softquad kendi programları olan HotmetalPro 3.0 ve Hotmetal Intranet Publisher'a, HyperbolicTree'yi entegre etti. Yeni Softquad Programları ile tasarımcılar, yeni stilde dolaşılabilen Web sayfaları yapabilirler.

Kaliforniya'daki başka bir firma olan Netcarta da kendi geliştirme programları için Hyperbolic Tree'yi lisanslı olarak aldı. Ayrıca Microsoft, Netcarta'yı satın alma yoluyla, bizzat kendisi yeni Browser teknolojisini kullanma hakkına sahip.

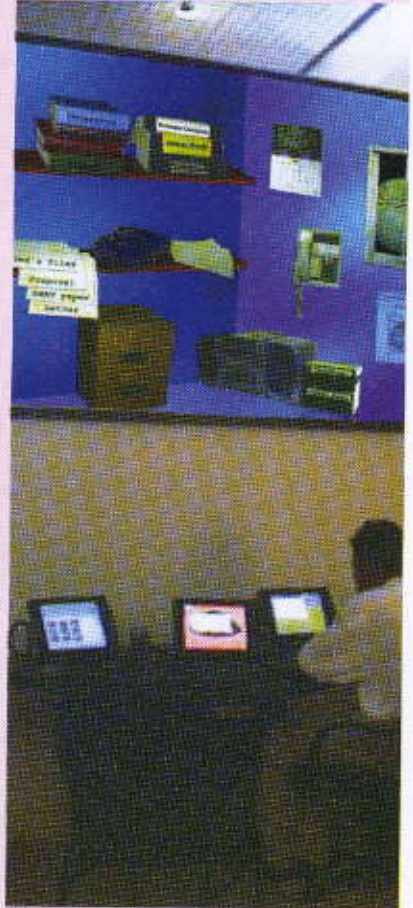
Küçük bir bilgi: Son kullanıcı, Web sunucusu tarafından kendi sayfalarına Hyperbolic Tree gibi bir yazılım eklendiği zaman ancak Inxight'in kullanıcı arabirimi ile sörf edebiliyor. Ve Internet yolculukları farklı olduğu için göz alışkanlığı gerektiri-

Üç Boyutlu Vizyonlar

Sabit Disk Üzerinde Uçuş: Üç boyutlu olarak oluşturulmuş bir ortamda daha rahat edilir. Veriler üzerindeki kuş bakışında, kullanıcı veriler üzerinde "uçar". VR System'in Virtual Vision programıyla, çeşitli form ve renkte şekiller oluşturabilir ve böylece verileri ve klasörleri daha kolay bulabilir ve tanıyabilir.

Alice ile Chat Yapmak: "Alice was here" yazısı, sanal olarak hazırlanmış Blaxxum Interactive mekanında kimin gezindiğini gösterir. Gelecekte Internet'teki tartışma grupları böyle görünebilir.

Manzaralı Oda: IBM'in Almaden'deki Araştırma Merkezi'nde bilim adamları sanal yazı masasını geliştirdiler. Bu kütüphane ve çalışma alanları manzarası olan laboratuvar odasını "Room with a view" diye adlandırıyorlar. Çeşitli özel çevrebirim aygıtlarıyla bu üç boyutlu şekli, büyük ekranlarında kullanıyorlar. Almaden'deki bu kağıt fakiri büro sürekli düzenli görünüyor.

yor. Gerçi büyük veri yığınlarının oluşturulduğu zamandan tasarruf ve açıklık dikkati hemen çekiyor. Ancak esnek Browser teknolojisi kullanılırken yapı olarak sunulan Web sayfasının içeriği statik kalmıyor- ve böylece yeniden tanımlanabilirlik değerinden kaybediyor.

Alışılmamış Biçimler Akılda Kalır

Diğer bilim adamları, bilgisayarı insanlar için rahat ve daha verimli

kullanılır hale getirebilmek için farklı yollar deniyorlar. Örneğin IBM'in Almaden/Kaliforniya'daki araştırma merkezinde bilimadamları, insanların daha verimli olarak kullanabilmeleri için üç boyutlu bir kullanıcı yüzeyinin nasıl olması gerektiği sorusu ile uğraşıyorlar.

Edwin Selker (geliştiricilerin şefi) birtakım noktalara işaret ediyor: "Belki dikkat çeken görüntüler akılda daha kolay kalır. Belki birbirleriyle bağlantılı olan şeyler. Belki alışıl-

mamış biçimleri daha iyi algılarız." Her halukarda üç boyutlu kullanıcı yüzeylerini kullanırken hız avantajları kesinlikle tartışılmaz (Röportaja bkz.).

Bundan dolayı bilgilerin görselleştirilmesi VRML uygulamalarının (Virtual Reality Modelling Language) çekirdeğini oluşturuyor. Sabit diskindeki verilerini bir şehir manzarasında izlemek isteyenler, Münih'de bulunan VR Systems şirketinin Virtual Vision programı ile veri manzarasını istedikleri şekilde oluşturabilirler. Evlerin üzerinden örneğin içinde sistem verilerini bulundurduğunuz kulelerin üzerinde uçuş, hemen tekrar tanıma gereksinimini yerine getiriyor. Ve böylece üç boyutlu sunumlar- kişisel bilgisayarın bunun için gerekli hesap işlerini sağladığını varsayarak- daha hızlı oluyor ve çok daha kolay kullanılıyor.

Tabii ki 3D modelleri, Internet Browser'larına da konabiliyor. Netscape 3.0'dan itibaren veya Microsoft'un yeni Internet Explorer'ında VRML kullanmak mümkün. Bunun için gerekli VRML araçları ağda bulunuyor ve Internet Browser'ının içinde 3D olarak çeşitli öğeler sunuyorlar. Bu şekilde nesneleri yönetmek veya bir sahne içinde hareket etmek ve tüm sayfalardan nesneleri incelemek mümkün.

Netscape Communicator 4.x veya Microsoft Internet Explorer gibi en yeni sürümler buna ait bir VRML aracını şimdiden programa yerleştirmiş durumdadır.

Henüz Internet sayfalarında, bir VRML penceresinde renkli resimlerin yerine gerçekçi ürün modellerinin görünmesi (VRML uzmanı Lunatic gibi) ender rastlanan bir durum. Ama Georg Mnich, Berlin'de Lunatic'in yöneticisi, tünelin sonundaki ışığı görüyor: "Ben Internet'in üç boyutlu olacağına şimdiden inanıyorum."

Şimdiden belli olan şu: Üç boyutlu modeller normal resimlerin verdiğinden daha iyi bir ürün bilgisi sağlıyorlar. Olası istihdam alanları çok yönlü: Teknik alet üreticileri, modelleri reklam amaçlı, kullanım kılavuzu olarak ve müşteri hizmeti için bilgilendirme sistemi olarak aynı şekilde kullanabilirler. Ticari ürün bilgilerinin yanısıra okullar ve eğitim şehirleri de VRML tekniğinden yararlanabilirler: Bu teknik bilgilerin üç boyutlu sunumda açık ve didaktik olarak en iyi şekilde yapılmasını sağlamak için çok uygun. VRML'de modellere bakmak için çoğunlukla Internet'te ücretsiz olarak download edilebilen bir yazılım kullanılıyor. En çok tanınmış olan araç Silicon

Eliniz Durduğu Yerde Kalmasın

IBM'in Almaden Araştırma Merkezi Geliştirme Şefi Edwin Selker ile Röportaj

CHIP Üç boyutlu PC kullanıcı arabirimleri için ne söz veriyorsunuz?

Selker: Bir takım deneyimlerden sonra 2D ve

3D yüzeylerinin etkileri arasındaki farkları gözlemledik. Başlangıçta kullanıcı için her iki yüzey için bir hız avantajı yok. Ancak hemen kısa bir süre sonra 3D modeli ile yaklaşık 30% hızlanma görülüyor.

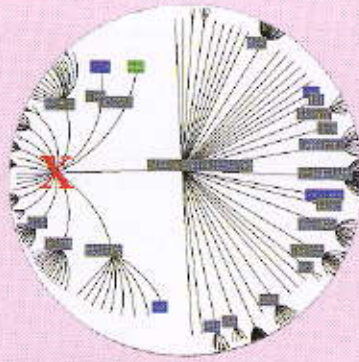
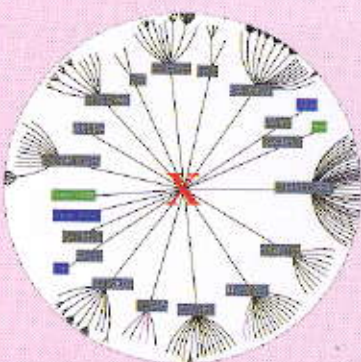
CHIP Üç boyutlu yüzeylere olan talep, PC'ler için yeni bir arena açmaya yeterli olacak mı?

Selker: Eğer PC'deki arabirimleri bir elimizle kullanacak ve diğer elimiz olduğu yerde duracaksa neden iki elimiz var ki? Günlük hayatta hep iki elimizi kullanıyoruz.

CHIP Sizce gelecekte PC'leri nasıl kullanacağız?

Selker: Bunun için pek çok öneri var. Bunlardan biri, iki Cursor (imleç) ile çalışmak. Bir eliniz ile menüyü kullanırken diğeri ile de çalışma alanı üzerindeki hareketler yapılır, örneğin bir grafik programı ile çalışırken.

Balıkgözü ile Ağa Bakmak

Hyperbolic Tree: Bir sunucunun Internet Sayfalarını dallandırmasının ne kadar karmaşık olduğunu anlamak için bir bakış yeterlidir. Eğer bir köşeyi ayrıntılı olarak görmek isterseniz, fare ile söz konusu yeri ortaya çekin. Renkli yazılmış başlığı tıkladığınızda sayfa görünür.

Graphics'in Cosmoplayer'ı. Bu program Netscape 3.0 altında, Microsoft Internet Explorer ve Java programları ile çalışıyor. Üç boyutlu modelleri, işletim sistemleri platformları olan Windows, Macintosh ve Unix üzerine etkili bir şekilde gönderiyor.

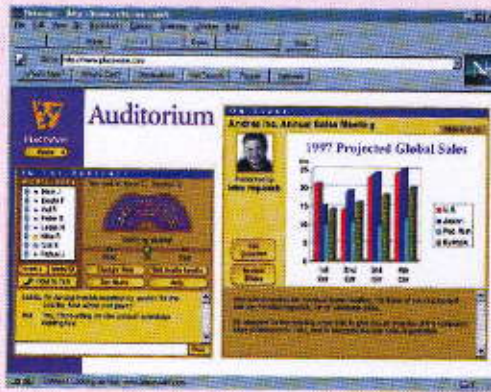
Şüphesiz, Silicon Graphics için Cosmoplayer'ın anlamı çok büyük. Silicon Graphics'in müdürü John McCrea "Bizim stratejimiz, açık Webcontent formatları Java ve VRML'yi geliştirmek ve etkileşimli, üç boyutlu 'ikinci bir Web' yaratmak" diyerek şirketin amaçlarını bildiriyor.

Gelişmiş Optik, Yeni Fikirler

Güzel Manzaralar: Perspective Wall, daha verimli bilgi işlenmesi için bir örnek. Bu şekildeki zaman planlayıcıları, pek çok veriyi sınırlı alanlar üzerinde yoğunlaştırıyorlar. Geçmiş sola doğru ayrılıyor, sağa doğruysa gelecekteki kaçınılmaz randevular duvar üzerinde asılı duruyor.

inXight

Konuşmacı ve Konferans Salonu: Ekranın sağ yarısındaki prezantasyonu, çalışanlar çalıştıkları yerlerden takip ediyorlar, sol tarafta ise sunuşun kimler için yavaş kimler için hızlı olduğu görülüyor. Oturma düzenine göre renkler sunuşu yapan kişiye dinleyiciler hakkında bilgi veriyor.

3-D Dünyaları Kesinlikle Gelecek

"İkinci web" rüyasını İnternet'teki tartışma grupları ve chat ortamları arabirim geliştiricileri de görüyor. VRML uygulamaları için olan pazar-dakine benzer bir biçimde burada da üç boyutlu tasarımı gelip geçici bir akım olarak değil kalıcı ve kökten bir değişim olarak gören bazı genç firmalar atakta.

Fransa'da oyun üreticisi Cyro Interactive Entertainment, İnternet için Second World oyununu geliştirdi. Kullanıcılar, üç boyutlu odalarda sohbet için buluşuyorlar. Büyük resimleri PC CD-ROM'dan alıyor. Ağ üzerinden sadece nisbeten kritik olmayan veri miktarları gönderiliyor, çünkü girilen metinler ve koordinatlar, tartışmaya katılanların pozisyonlarını belirleyebilmek için gerekli.

Münih'te bulunan Blaxxum Interactive firması buna benzer bir yol izliyor.

Yönetim kurulu üyesi Bob Rockwell "3D Dünyalarının bilgisayarla-

ra uyarlanacağından adım gibi eminim" diyerek düşüncelerini belirtiyor. Ancak nasıl ve ne zaman konusu tabii ki tartışılabilir. Buradaki cananıcı soru, bilgisayarım ve işletim sistemi arabirimim nasıl daha iyi olur değil. Çoğu PC sahibi için önemli olan kullanım: Neyi şimdi daha iyi anlarım ve nasıl daha iyi iletişim sağlayabilirim? diye düşünüyor Bob Rockwell. 3D grafik hızlandırıcı PC'lerin yaygınlaşmasını ve daha hızlı, hizmet olarak güçlü veri ağlarını kanıt olarak gösteriyor.

Şaşmamak gerekir, çünkü Blaxxum tarafından komplike bir şekilde yaratılmış olan sanal odalar içinde, ev PC'lerinde tartışmalara katılanları temsilen Chat odasına ayak basan ve diğer avatarların konu ile ilgili düşüncelerini duyan, figür modelleri hareket ediyor.

Ancak yeni iletişim şekli zoraki olarak sadece üç boyutlu ortamda oluşmak durumunda değil. Kaliforniya'daki Placeware firması ilk başta alıştığımız yazılımlara benze-

yen bir program üzerinde çalışıyor: Bir tiyatroya bakıyorsunuz, çeşitli pencerelerde metinler veya resimler görülüyor, kaydırma çubukları henüz burada da varlar.

Ancak bu program, binlerce misafiri bir toplantıda buluşturabilecek durumda. Konferans salonu, yazılımın adlandırıldığı üzere, örneğin Power Point'te bir prezantasyon sunan sahnedeki konuşmacıyı gösteriyor, sunuşu yapan kişinin sesinin PC'nizin hoparlörlerinden duyulmasını sağlıyor. Konuşmacı kendi PC'sinde kaç dinleyicinin onu dinlediğini görüyor. Yerinde bulunan kişi kendi yoklama listesini bir renk ile dolduruyor. Sunuş sırasında oylama ve fikir beyanı mahiyetinde çeşitli renkler kullanılabilir ve program daha sonra bunları bir dosya altında kaydediyor. Katılımcıların değerlendirilmeleri ile ilgili protokol program tarafından otomatik olarak yazılıyor.

İş adamı Richard Bruce'a göre konferans salonu şeklindeki bir iletişim yazılımına olan talep, Amerikan firma ve enstitülerinde çok büyük.

İşletim Sistemleri Ayak Uydurmak Zorundalar

Varolan sistemler üzerinde yeni program parçaları eklemek için şimdi bile yeterince yeni alan bulunabiliyor. Günlük iş bununla hızlanıyor ve basitleşiyor. Trend olan, PC için standard yazılımın gittikçe güçlenerek genel olarak geçerliliği olan formatlara el atmaları. Şimdiye kadar kapalı kalan sistemlerin Java ile oradan burdan açılması, pencere teknikleri, kaydırma çubukları ve menü çubuklarının öne çıkmasını getirdi.

Artık sadece pek çok yaratıcının birbirinden bağımsız olarak fikirlerle kullanıcı arabirimleri oluşturmaları için zaman gerekli. Lunatic'ten Georg Mnich emin olarak: "Bu gelişmeye Windows da uymak zorunda kalacak." diyor. ■

Harald Fette'den çeviren
Alis Sırımçıyan

Yardımlı sürekli ekranda tutmak

1. MENÜLER YERİNE SÜRÜKLE VE BIRAK KULLANMAK İÇİN satırını menüden seçin ve GÖSTER düğmesine tıklayın.
2. SEÇENEKLER listesini aktif hale getirin. Açılan menüden YARDIMI ÜSTTE TUT/ÜSTTE komutunu seçin.
3. BAŞLAT düğmesine tıklayın ve PROGRAMLAR/WINDOWS GEZGİNİ'ni çalıştırın.
4. Sol tarafta bulunan listeden WINDOWS klasörünü çift tıkladıktan sonra sağ tarafta açılan listeden CALC dosyasını seçin.
5. Bu dosyaya tıklayın ve farenin sol düğmesine basılı tutarak görev çubuğu üzerinde bulunan BAŞLAT düğmesi üzerine bırakın.
6. Yardım penceresinden SEÇENEKLER düğmesini çalıştırın.
7. YARDIMI ÜSTTE TUT satırını seçin ve açılan listeden ÖNDEĞER komutuna tıklayın.

Üç Tema Bulundu

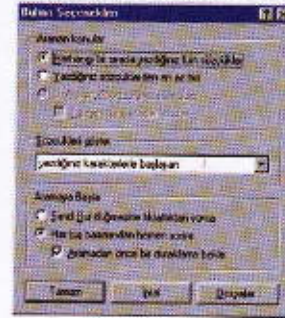
Çalışma Esnasında Yardım

Yardım konularını yardım bankasında saklamak

1. Gezgini DOSYA/KAPAT komutuyla kapatın. YARDIM KONULARI düğmesine tıklayın ve BUL kartını aktif hale getirin.
2. Eğer Windows yardımını ilk defa çalıştırıyorsanız sihirbazı ekrana gelir. VERİTABANI BOYUTUNU EN KÜÇÜK HALE GETİR (ÖNERİLEN) komutu seçili haldedir.
3. DEVAM düğmesine basarak işlemi devam ettirin.
4. SEÇENEKLER düğmesine tıkladıktan sonra açılan menüden ŞİMDİ BUL DÜĞMESİNE TIKLADIKTAN SONRA seçeneğini aktif hale getirin ve TAMAM düğmesine tıklayarak işlemi bitirin.
5. BULMAK İSTEDİĞİNİZ SÖZCÜKLERİ YAZIN kutusuna aşağıdaki metni girin:
Sürükle
6. ŞİMDİ BUL düğmesine tıklayın. Aşağıdaki listeden sürükle satırını seçin.
7. Listedeki BELGELERİN BİR BÖLÜMÜNÜ MASAÜSTÜNE KOYMAK komutunu seçin ve GÖSTER düğmesine tıklayın.

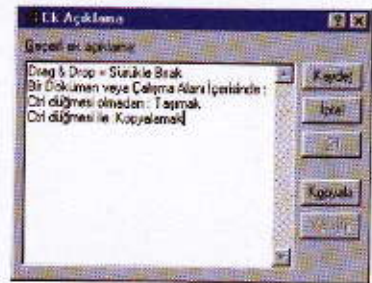
Bul Komutunun Sihirbazı

Burada Yardımın Türünü Seçebilirsiniz

Not eklemek ve yardım konularını yazdırmak

1. Yardım konusunu okuduktan sonra metin üzerinde bulunan işaretli "atık" kelimesi üzerine tıklayın.
2. Ekrana gelen açıklamayı okuduktan sonra küçük açıklama penceresini kapatmak için yardım penceresi üzerinde herhangi bir yere tıklayın.
3. SEÇENEKLER düğmesine tıkladıktan sonra açılan pencereden EK AÇIKLAMA komutunu seçin.
4. GEÇERLİ EK AÇIKLAMA penceresine aşağıdaki metni girin:
Drag&Drop = Sürükle ve Bırak
Bir doküman veya çalışma alanı içerisinde :
Ctrl düğmesi olmadan = taşımak
Ctrl düğmesi ile = kopyalamak
5. KAYDET düğmesine tıklayın. Tekrar SEÇENEKLER düğmesine tıklayın ve bu sefer KONU YAZDIR komutunu seçin.
6. Yazdırma işlemini TAMAM düğmesine tıklayarak başlatın ve KAPAT düğmesine tıklayarak işlemi bitirin.

Ek Açıklama

Yardım Konusunun Yazdırılması

Masaüstünün İçeriği

Listeyi Aç/Kapat

Bir Seviye Yukarı

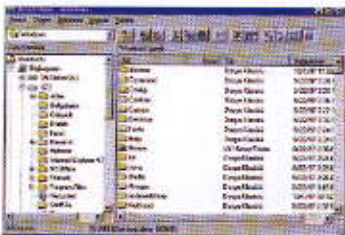
Açmak

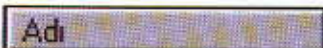
Açılmış Windows Dizini

Büyük, Küçük Sembol ve Ayrıntılar

Ayrıntılı Görünüm İçin Örnek

İsme Göre Tasnif Etmek

Türe Göre Tasnif Etmek

Windows gezgini ile nesne hiyerarşisini göstermek

1. Görev çubuğu üzerinde bulunan BAŞLAT düğmesine tıklayın. Açılan menüden PROGRAMLAR/WINDOWS GEZGİNİ programını başlatın.
2. GÖRÜNÜM / ARAÇ ÇUBUĞU komutunu aktif hale getirin.
3. Listedeki SİMGELERİ YERLEŞTİR komutunu seçerek MASAÜSTÜ'nü düzenleyin. BİLGİSAYARIM listesini sağında bulunan eksi işaretine tıklayarak kapatın.
4. Masaüstü listesine göz attuktan sonra BİLGİSAYARIM sembolünün yanındaki artı işaretine tıklayarak listeyi açın.
5. Aynı işlemi C: sürücüsü ve Windows klasörü için de uygulayın.
6. Bilgisayarım listesini kapatmak için yanında bulunan eksi işaretine tıklayın.
7. GÖRÜNÜM/SEÇENEKLER penceresinden TÜM DOSYALARI GÖSTER komutunu seçin ve pencereyi kapatmak için TAMAM tuşuna tıklayın.

Masaüstünün bilgisayarımın ve dizinlerin içeriğini göstermek

1. Masaüstü seçilinceye kadar BİR SEVİYE YUKARI düğmesine basılı tutun ve bu sırada da sağ pencereyedeki değişimi gözleyin.
2. Windos klasörünü açmak için simgesine tıklayın.
3. Görev çubuğunda bulunan BÜYÜK SİMGELER düğmesine tıklayın ve değişen görünüme dikkat edin.
4. KÜÇÜK SİMGELER düğmesine tıklayın. Simgelerin ve sıranın değişimine dikkat edin.
5. Aynı işlemleri AYRINTILAR düğmesine tıklayarak da tekrar edin.

Dosyaları ve dizinleri tasnif etmek

1. Sağ tarafta bulunan detaylı listenin sütun başlıklarında o sütunun türü yazılıdır.
2. ADI yazılı düğmeye basarak isimli dosyayı arayın.
3. TÜR başlıklı sütuna tıklayın ve kaydırma okları yardımıyla ÇEMBERLER isimli BIT EŞLEM RESMİ dosyasını arayın.
4. Bu dosyaya göz atın ve aşağıdaki bilgilerle kıyaslayın:
Adı:Çemberler
Boyut:1KB
Tür:Bit Eşlem Resmi
Değiştirilme:25.10.1995
5. DEĞİŞTİRİLME sütun başlığına tıklayın ve değişimi kontrol edin.
6. Daha sonra GÖRÜNÜM/SİMGELERİ YERLEŞTİR/ADA GÖRE komutunu seçerek simgeleri düzenleyin.

MS-DOS kısayolu ve uzantısını göstermek

1. KURS isimli klasörü çift tıklayarak açın.
2. GÖRÜNÜM/SEÇENEKLER komutunu seçin.
3. BAŞLIK ÇUBUĞUNDA TAM MS-DOS YOLUNU GÖRÜNTÜLE komutunu işaretleyerek aktif hale getirin.
4. KAYITLI DOSYA TURLERİNİN MS-DOS DOSYA UZANTILARINI GIZLE komutunu iptal edin.
5. Pencereyi TAMAM tuşuna tıklayarak kapatın.
6. Dosya isimlerinin görünümündeki değişime dikkat edin.
7. İçerik listesinde çeşitli nesnelere tıklayarak bunların konumlarını görev çubuğundan takip edin.
8. **Windows** klasörünün içeriğini ve daha sonra da **Kurs** klasörünün içeriğini tıklayarak açın.

Kurs Dizininin İçeriği

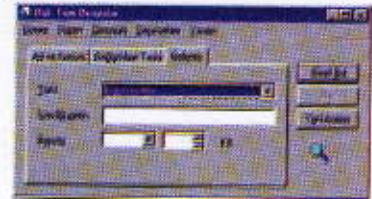

Açıklamalı Görev Çubuğu

Görünümü değiştirmek ve bul'u başlatmak

1. Fare imlecini iki taraflı ok halini alana kadar sağ ve sol pencereler arasındaki çubuğun üzerinde hareket ettirin.
2. Listedeki en uzun isim okunana kadar fareyi sol düğmesine basılı tutarak sağ tarafa doğru hareket ettirin.
3. **Windows** klasörünü içeriğini göstermek üzere tıklayın. ADI isimli sütun başlığının sağ kenarında imlecin şekli değişene kadar hareket ettirin.
4. Tüm dosyaların isimleri okunabilir hale gelinceye kadar farenin sol tuşunu basılı tutarak sağa doğru hareket ettirin.
5. ARAÇLAR/BUL/DOSYALAR VEYA KLASÖRLER komutunu seçin ve GELİŞMİŞ kartını açın. TÜRÜ listesinden KAYITLI ARAMA'yı seçin.
6. ŞİMDİ BUL düğmesine tıklayarak kayıtlı aramalar arasından yeni bir arama işlemi başlatın. Pencereyi kapatmak için DOSYA/KAPAT komutunu seçin.

Ayarım Çubuğu Üzerindeki Fare Simgesi

Kayıtlı Bulma İşlemini Başlatmak

Bir nesne seçmek veya kopyalamak

1. BİR SEVİYE YUKARI düğmesine C: sürücüsü seçilene kadar tıklayın.
2. **Windows** klasörüne tıklayın ve DOSYA/YENİ/KLASÖR komutunu seçin. Aşağıdaki ismi girin: Emniyet
3. Windows klasörünün alt klasörü olan **Kurs** klasörünü Güneş.bmp isimli dosyayı seçmek için açın.
4. Emniyet isimli dosyayı kaydırma oklarını kullanarak listeden bulun.
5. CTRL düğmesine basarak güneş dosyasını seçin. Farenin sol düğmesini ve CTRL düğmesini basılı tutarak emniyet isimli klasöre taşıyın.
6. Önce farenin sol düğmesini daha sonra da CTRL düğmesini bırakın. Denemeyi kontrol etmek için emniyet klasörüne tıklayın.

Yeni Bir Dizin Oluşturuldu

Seçili Bir Dosyayı Kopyalamak

Aynı Bir Dosyanın Üzerine Kayıt İşlemi Uyarısı

Birden fazla nesne seçmek ve kopyalamak

1. Kurs klasörünü açın.
2. CTRL düğmesine basılı tutarak iki dosyayı da seçin.
3. Emniyet isimli klasör listede görünmüyorsa okları kullanarak görülebilecek bir konuma getirin.
4. CTRL düğmesine basılı tutarak seçilmiş dosyalara tıklayın. Dosyaları farenin sol düğmesine ve CTRL düğmesine basılı tutarak Emniyet klasörünün üzerine taşıyın. Eğer imleç klasörün üzerini gösteriyorsa konumu doğrudur.
5. Farenin düğmesini ve daha sonra da CTRL düğmesini bırakın. Güneş isimli dosyanın yerini TAMAM düğmesine tıklayarak onaylayın.
6. Sol pencerede bulunan Emniyet klasörünü tıklayın ve sağ pencereden işlemin doğruluğunu kontrol edin.

Masaüstü Görünür Olmak Zorunda

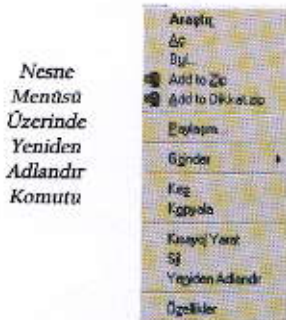

Dikkat

Masaüstü Üzerinde Klasör Simgesi

Nesnelerin yerini değiştirmek

1. BİR SEVİYE YUKARI düğmesine tıklayarak içerik penceresinden Emniyet klasörünü seçin.
2. Listede simgesi görünene kadar okları kullanarak yukarı çıkın.
3. Emniyet klasörünü farenin sol düğmesine basılı tutarak Masaüstü sembolünün üzerine taşıyın ve farenin sol düğmesini bırakın.
4. Taşıdığımız nesnenin sağ taraftaki pencerede silinmiş olduğunu kontrol edin.
5. Başlık çubuğu üzerine farenin sağ düğmesiyle tıklayarak açılan pencereden SİMGE DURUMUNA KÜÇÜLT komutunu seçin.
6. Emniyet klasörünün simgesinin masaüstünde olup olmadığını kontrol edin.

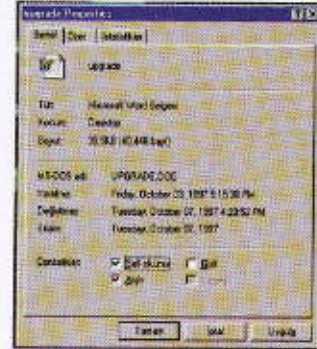
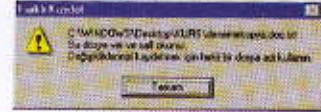
Silme İşlemi Onaylanmalı

Nesnelere ad vermek ve silmek

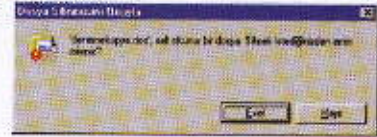
1. Başlık çubuğu üzerine sağ fare düğmesiyle tekrar tıklayın ve açılan pencereden EKRANI KAPLA komutunu seçin.
2. Masaüstü üzerinde bulunan Emniyet klasörünü açın.
3. Farenin sağ düğmesiyle Deneme.doc isimli dosyaya tıklayın ve açılan pencereden YENİDEN ADLANDIR komutunu seçin.
4. Yeni isim olarak aşağıdaki ismi girin:
Denemekopya.doc
5. Değişiklikleri düğmesine basarak onaylayın.
6. Farenin sağ düğmesine basarak Güneş.bmp dosyasını seçin ve açılan pencereden SİL komutunu seçin.
7. Dosyanın Geri Dönüşüm Kutusuna taşınmasını TAMAM düğmesine tıklayarak onaylayın.

Bir dosyayı değiştirilmeye karşı korumak

1. Farenin sağ düğmesiyle Denemekopya.doc adlı dosyaya tıklayın.
2. İletişim menüsünden ÖZELLİKLER komutunu seçin.
3. GENEL isimli kartı ekrana getirin.
4. SALT OKUNUR komutunu aktif hale getirin ve TAMAM düğmesine basarak işlemi başlatın.
5. Salt okunur sembolü Denemekopya.doc dosyasına çift tıklayın.
6. Dosyayı "Bu benim birinci metin dosyam" olarak değiştirin.
7. DOSYA/KAYDET komutunu seçin ve açılan pencereden KAYDET düğmesine tıklayın.
8. Uyarıları TAMAM düğmesine tıklayarak geçin.
9. KAYDET düğmesine tıklayarak kaydedin. Bu sırada ismi Denemekopya2 olarak değiştirin. KAYDET düğmesine tıklayarak işlemi başlatın.

Bir Dosyayı Değiştirilmeye Karşı Korumak**Dosya Üzerine Yazılamaz****Dosyaları silmek ve yeniden oluşturmak**

1. Wordpad programını DOSYA/KAPAT komutunu kullanarak kapatın. Seçili durumda olan Denemekopya.doc dosyasını silmek için DELETE düğmesine basın.
2. Dosyanın Geri Dönüşüm Kutusuna atılmasını TAMAM düğmesine basarak onaylayın.
3. Daha sonra durum çubuğunda buluna BAŞLAT düğmesine basın ve açılan listeden BELGELER'i seçin.
4. Denemekopya.doc dosyasına tıklayın. Deneme.doc kopyasının KURS klasöründen açılmasını onaylayın.
5. Dosya bulunana ve Wordpad tarafından açılana kadar bekleyin.
6. Wordpad programını DOSYA/KAPAT komutuyla kapatın.
7. Farenin sağ düğmesiyle başlık çubuğuna tıklayın ve SİMGE DURUMUNA KÜÇÜLT komutunu seçin.

Silme İşlemi Onaylanmalı**Dosya Yeniden Oluşturulacak****Geri dönüşüm kutusunun içine bakmak, büyütmek ve içeri boşaltmak**

1. Ekranın sol tarafında bulunan Geri Dönüşüm Kutusu sembolüne çift tıklayın.
2. GÖRÜNÜM/AYRINTILAR komutunu seçin. Daha sonra GÖRÜNÜM/SİMGELERİ YERLEŞTİR ve en son açılan pencereden de SILME TARİHİNE GÖRE komutunu seçin.
3. Farenin sağ düğmesiyle Denemekopya.doc dosyasına tıklayın ve GERİ AL komutunu seçin.
4. Farenin sağ düğmesiyle uygulama simgesine tıklayın. Uygulama simgesi görev çubuğunun sol köşesinde bulunan Geri Dönüşüm Kutusu sembolüdür.
5. Açılan menüden ÖZELLİKLER komutunu seçin ve GENEL kartını aktif hale getirin. Geri Dönüşüm Kutusunun En Büyük Boyutu sekmesini %15'e kadar getirin. TAMAM düğmesini tıklayarak pencereyi kapatın.
6. Geri Dönüşüm Kutusunu DOSYA/KAPAT komutunu seçerek kapatın. Farenin sağ düğmesiyle Geri Dönüşüm Kutusu sembolüne tıklayın ve açılan menüden Geri Dönüşüm Kutusunu Boşalt komutunu seçin. EVET düğmesini tıklayarak işlemi başlatın.

Geri Dönüşüm Kutusu**Geri Dönüşüm Kutusu****Uygulama Sembolü****Açılmış Geri Dönüşüm Kutusu**

Windows Gezginini Düğmesi

Masaüstünü Seçmek

Bir Klas re Atlamak

Başka bir dizine geçiş yapmak

1. Windows Gezginini penceresini aktif hale getirmek için durum çubuğunda bulunan düğmesine tıklayın.
2. Başka Bir Klas re git penceresinden Masaüstü klasörünü seçin.
3. Daha sonra ARAÇLAR/G T komutunu seçin.
4. Pencereye aşağıdaki aranacak yeri ve klasör ismini girin. (Backslash işaretini ALTGr+ * simgenin bulunduğ  tu  kombinasyonu ile yapabilirsiniz.)
C:\windows\kurs
5. TAMAM tuşuna tıklayarak işlemi uygulamaya sokun.

Bir Dosya Seçmek

50KB

Hedef Dosya Seçmek

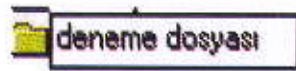
Windows' u Yeniden Ba latmak

Nesneleri komutlarla kopyalamak ve yap st rmak

1. G ne .bmp dosyasına tıklayın.
2. DÜZEN/KOPYALA komutunu seçin.
3. Windows'un altklas r  olan Start Menu klasörünün yanında bulunan artı işaretine tıklayın. Aynı şekilde Programlar klasörünün önünde bulunan artı işaretine tıklayın.
4. Ba lang  klasörünü aktif hale getirin ve DÜZEN/KOPYALA komutunu seçin.
5. Durum  ubuğ  üzerinde bulunan BAŞLAT düğmesine tıklayarak açılan menüden OTURUMU KAPAT komutunu seçin.
6. Açılan pencereden B LGISAYARI YENİDEN BAŞLAT komutunu seçin.
7. Paint'i DOSYA/KAPAT komutuyla kapatın. Ba lang  klasöründen G ne .bmp dosyasını seçin ve DELETE düğmesine basarak silin.

Eski Klasör..

... Yeniden İsimlendirildi

İşlemleri geri alınabilir yapmak

1. Listeden Kurs klasörünü açın.
2. Farenin sağ düğmesiyle kurs klasörüne tıklayın ve açılan pencereden YENİDEN ADLANDIR komutunu seçin.
3. Seçili olan isim yerine aşağıdaki ismi girin:
deneme dosyası
4. Sonuç olarak tuşuna basarak işlemi onaylayın.
5. DÜZEN/GERİ AL YENİDEN ADLANDIR komutunu seçin.
6. Eski ismin tekrar yerini alıp almadığını kontrol edin.
7. Tekrar DÜZEN komutunu seçin. GERİAL komutu bu sefer sil komutuyla beraber yazılmıştır.
8. Windows Gezginini programını DOSYA/KAPAT komutuyla kapatın.

Komut Geri Dönüşümlü Oldu

Eski İsim Yeniden Olu turuldu

Yeni metinler oluşturmak

1. Windows 95'i ve Windows 95 için Word programlarını başlatın. Bu kelime-işlem programının her açılışında Belge 1 adlı sayfa açılır.
2. Bu dosyaya kısa bir metin girin ve dosya içeriğini kısa bir şekilde açıklayan bir başlık girin.

Doğru Yazım 1

3. DOSYA/YENİ komutunu seçin ve TAMAM tuşuna tıklayın veya yeni doküman sayfası açmak için YENİ düğmesine tıklayın.
4. İkinci bir metin yazın ve aşağıdaki açıklama altında kaydedin:

Doğru Yazım 2

5. PENCERE menüsünden her iki dosyanın da kayıtlı olduğunu kontrol edin.

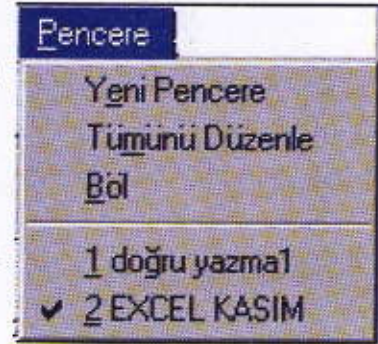
Dosya/Yeni

Dosya/Kaydet

Pencere değiştirmek ve düzenlemek

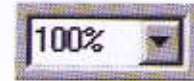
1. PENCERE komutundan Doğru Yazım 1 isimli dosyayı seçin. Bu durumda pencere değişir ve eski pencere ekrana gelir. Aynı şekilde ikinci dosyayı da ekrana getirin.
2. PENCERE/TÜMÜNÜ DÜZENLE komutunu seçin. İki pencere birden küçülecek ve üst üste sıralanacaktır.
3. Aşağıdaki pencereye aktif hale getirmek ve imleci pencereye yerleştirmek için tıklayın. Üstteki pencereye tıklayınca imleç sayfa değiştirir. Pencere çerçevesinin boyutlarını değiştirin.
4. SİMGE DURUMUNA KÜÇÜLT düğmesine tıklayarak simge durumuna küçültün. Açmak için çalışma alanının sol alt köşesinde bulunan düğmeye çift tıklayın.
5. EKRANI KAPLA düğmesine tıklayarak tam ekranı kaplamasını sağlayın. Eski Haline Getirme düğmesine tıklayarak ekranı tekrar sıralı hale getirin.

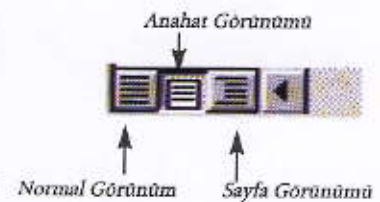
Pencere Listesi

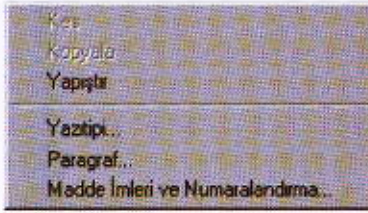
Değişik sayfa görünüşleri

1. Aktif olabilecek en büyük ekranı seçmek için GÖRÜNÜM/TAM EKRAN komutunu seçin. Word programı tam ekran görüntüye geçiş yapar.
2. ARAÇLAR/SEÇENEKLER komutuyla açılan kartlar arasından GÖRÜNÜM kartını aktif hale getirin. GÖSTER başlığının altından METİN SINIRLARI seçeneğini aktif hale getirin. TAMAM düğmesine basarak işlemi bitirin.
3. Değişik bir yakınlaştırma büyüklüğü girerek makale büyüklüğünü değiştirin. Bu işlemi yaparken standart sembol çubuğunda bulunan YAKINLAŞTIR penceresini veya GÖRÜNÜM/YAKINLAŞTIR komutunu kullanın.
4. GÖRÜNÜM/NORMAL komutu satır kenarlığını görünümünden kaldırır. Sayfa satır cetveli olmadan kullanılır.
5. GÖRÜNÜM/ANAHAT komutu ile gelen sayfa da metin görünümünü üzerinde kolaylıkla değişiklik yapmak olasıdır.
6. Şimdiye kadar yapılan işlemleri pencerenin sol alt köşesindeki düğmeler yardımı ile de yapılabilir.

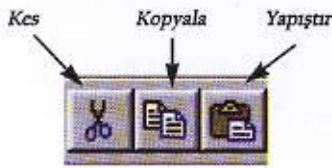

Yakınlaştır Listesi

Görünüm İçin Sol Alt
Tarafta Bulunan Düğmeler

Nesne Menü'sü

Kesmek, kopyalamak, ilave etmek

1. Birinci metnin penceresini açın. Birinci paragrafın sol tarafındaki boşluğa çift tıklayarak seçin.
2. Önce DÜZEN/KES komutunu daha sonrada DÜZEN/KOPYALA komutunu seçin.
3. Her iki komutun da farenin sağ tuşuna basılmasıyla açılan nesne menüsünde bulunduğunu kontrol edin.
4. Birinci paragrafı kesin ve imleci son paragrafın sonuna getirdikten sonra kestığınız paragrafı yapıştırın. Seçilmiş olan bir paragrafı daha DÜZEN/KOPYALA veya nesne menüsünden KOPYALA komutuyla başka bir boşluğa tıklayın.
5. KES, KOPYALA ve YAPIŞTIR düğmelerini de kontrol edin.

Sürükle ve bırak

1. Bir paragraf seçin.
2. Fare imlecini seçili alanın üzerine getirin. İmleç seçili alanın üzerinde şekli ok olarak koruyacaktır.
3. Farenin sol düğmesine basılı tutarak seçili alanı seçin. İmlecin üzerinde yapıştırma yerini gösteren gri bir kutucuk oluşur.
4. Kutucuk seçili alanın dışındaki bir boşluğa geldiğinde farenin düğmesini bırakın. Seçili alan kutucuğun en son bulunduğu yere yapışır.
5. Çift tıklamayla "konuşma" kelimesini seçin. CTRL düğmesini basılı tutarak seçili kelimeyi metnin başlangıcına kopyalayın. Metinde "konuşma" kelimelerinin kopyalanmasıyla oluşmuş bir satır oluşturun.

konuşma konuşma konuşma konuşma konuşma konuşma

Yapıştır Düğmesi

Pencereler arasında kopyalamak ve taşımak

1. PENCERE/TÜMÜNÜ DÜZENLE komutunu açık pencereleri düzenlemek için kullanın. Aktif olan pencerenin en üstte konumlandığına dikkat edin. Birinci metni üste yerleştirmek için o pencereyi aktif hale getirin ve PENCERE/TÜMÜNÜ DÜZENLE komutunu tekrar seçin.
2. GÖRÜNÜM/CETVEL satırına tıklayarak cetveli kullanım dışı bırakın ve aynı listeden normal görünümü seçin.
3. İkinci pencereden birinci paragrafı seçin ve panoya kopyalayın. Tıklayarak üstteki pencereyi aktif hale getirin, imleci metnin sonuna getirin ve nesne menüsünden YAPIŞTIR komutu ile veya görev çubuğundan YAPIŞTIR düğmesini kullanarak kopyayı alın.
4. Seçili metni silin ve iki pencere arasında Sürükle&Bırak metodunu kullanın. Seçili paragrafı ikinci pencereden farenin sol düğmesini bırakmadan birinci pencereye taşıyın.

Örnek metin: Bir mektup

1. YENİ düğmesine basarak yeni bir metin penceresi açın ve GÖRÜNÜM menüsünden görünümü değiştirin.
2. Aşağıdaki metni sayfaya girin. Paragraf işaretleri görünür olmak zorunda değil. Bunu düğmesine basarak sağlayabilirsiniz.
Foto- Stüdyo Şipşak
Sorumlu: Birol Akar
Sevinç Mah. Mutlu sok. Neşe Apt. 13/96
31169 Kadıköy/İstanbul

Sayın İsmet Dumur
Serbest Muhasebeci
31242 Zara/Sivas

Sevgili İsmet Dumur,
Üç gün süre ile belli saatler arasında firmamızda bizlerle geçici bir süre için çalışmanızdan memnuniyet duyarız:
18 Kasım 8:00
19 Kasım 13:00
20 Kasım 9:30
3. Durum çubuğuna dikkat edin. O sırada bulunduğunuz satırı ve sütunu belirtir.
4. Üç boş satır bırakın ve aşağıdaki mektup sonunu yazın:
En içten Sevgiler

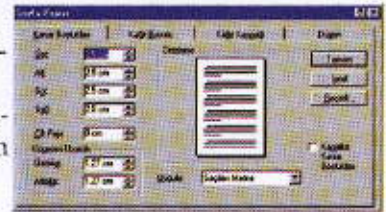
Birol Atar

Tümünü göster

Sayfa kenarlarını ayarlamak

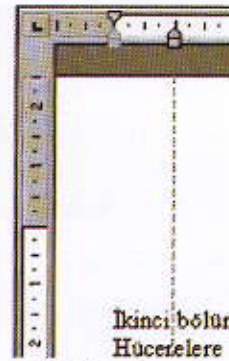
1. DOSYA/SAYFA YAPISI komutunu seçin. KENAR BOŞLUKLARI kartını aktif hale getirin.
2. Aşağıdaki ölçü alanlarına tıklayın veya seçili alandan girerek ölçüleri değiştirin. Gerekli ölçüyü seçili ölçüler arasından yazın. Diğer alana geçmek için tuşuna basın.
Üst: 2 cm
Alt: 2 cm
Sol: 3,3 cm
Sağ: 2,3 cm
3. Yukarıdaki verileri değiştirmeden bırakın. İşlemi TAMAM düğmesine basarak sonlandırın.

Dosya/Sayfa Yapısı

Sayfa kenarlarını cetvelle ayarlamak

1. ARAÇLAR/SEÇENEKLER komutuyla açılan kartlardan GÖRÜNÜM kartını aktif hale getirin. METİN SINIRLARI komutunu seçili hale getirin böylece sınırlar gri bir çizgi ile belli edilecektir.
2. GÖRÜNÜM menüsünden CETVEL komutunun seçili durumda olduğundan emin olun.
3. Sayfanın üst sınırını 3 cm yapana kadar cetvel üzerindeki oku hareket ettirin.
4. Yatay cetveli sol taraftan 4 cm, sağ taraftan da 3 cm olacak şekilde ayarlayın.
5. Her iki değişimi ALT düğmesi kombinasyonlarıyla uygulayabilirsiniz. Şimdi yükseklik, metin genişliği vs. gibi ölçüleri cetvel üzerinde değiştirebilirsiniz.
6. DOSYA/SAYFA YAPISI seçeneğine bir göz atın ve yüklediğiniz değerlerin seçili durumda olduğundan emin olun.

İkinci bölüme
Hücelere
Sayfa Kenarlarını Cetvelle
Değiştirmek

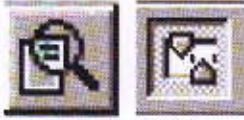
Sayfa Yapısı/Kağıt Boyutu

Sayfa biçimi ve kağıt kaynağı

1. DOSYA/SAYFA YAPISI komutunu seçin.
2. KAĞIT BOYUTU kartını aktif hale getirin.
3. Sayfa boyutunun yazıcı için A4 olduğunu kontrol edin ve YÖNLENDİRME bölümünden kontrol edin.
4. Önizleme ve Sayfa Biçimi değişiklikleri sadece seçili olan belgelerde uygulanır.
5. KAĞIT KAYNAĞI kartunda ilk sayfa için varsayılan tepsi, diğerler sayfalar için de kullanılabilir ilk tepsi seçeneklerini işaretleyin.
6. Dördüncü kart olan DÜZEN kartını aktif hale getirin. Bu kart şimdilik çok önemli değil.

Baskı Önizleme

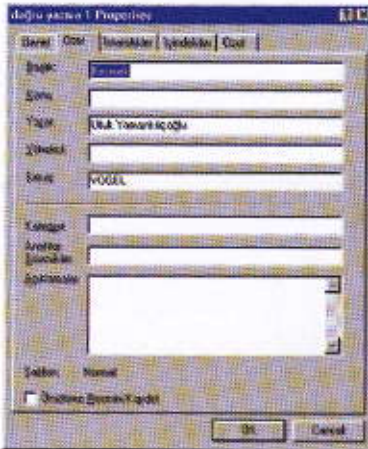

Büyüteç ve Cetvel Sembolleri

Mektup metnini düzenlemek

1. ARAÇ çubuğunda bulunan BASKI ÖNİZLEME düğmesi veya DOSYA/BASKI ÖNİZLEME komutunu kullanarak önizleme penceresini açın.
2. BÜYÜTEÇ düğmesine tıkladığınız zaman büyüteç yok olur ve onun yerine imleç gelir. İmleci metne yerleştirin ve enter tuşuna basarak cümleye boş satırlar ekleyin. Bu sayede metni kağıda yerleştirin.
3. CETVEL düğmesi yardımıyla sayfa kenarlarını yeniden düzenleyebilirsiniz.
4. KAPAT düğmesine basarak normal veya tam sayfa görüntüsüne geri dönebilirsiniz.

Dosya özellikler ile mektup kaydetmek

Dosya/Özellikler

1. ARAÇLAR/SEÇENEKLER komutuyla açılan kartlardan KAYDETME kartını aktif hale getirin.
2. Açılan kartta NORMAL ŞABLONU KAYDETME DEN ÖNCE SOR komutunun işaretli olduğundan emin olduktan sonra TAMAM düğmesine tıklayarak kartı kapatın.
3. Mektubu kaydetmek için KAYDET düğmesine tıklayın ve aşağıdaki ismi girin:
İsmet Dumur'a mektup
4. KAYDET düğmesine tıkladıktan sonra açılan pencerede dosya ile ilgili sorulara aşağıdaki bilgileri girin:
Başlık: İsmet Dumur'a Mektup
Konu: Muhasebe
Yazar: Birol Akar
5. TAMAM düğmesine tıklayarak işlemi bitirin. Daha sonra DOSYA/ÖZELLİKLER komutundan özellikleri kontrol edin ve daha sonra değişiklik yapabilirsiniz.

Yazı şekli ve yazı büyüklüğü

1. Firma ismi yazılı olan ilk satırı seçin.
2. BİÇİM/YAZITIPI komutunu çalıştırarak ekrana gelen pencerede YAZITIPI kartını aktif hale getirin.
3. Sol tarafında iki T olan yazıtiplerinden birini seçin.(TT=True Type)
4. BOYUT penceresi altından 20 puntoluk boyut ve değişik bir renk seçin. Pencereyi TAMAM düğmesine tıklayarak kapatın. Firma bilgilerinin geri kalan bölümünü seçin ve Arial yazıtipini, boyut olarak da 10'luk puntoyu seçin.

Foto-stüdyo fotoğraf

sorumlu- Birol Akar

Sevinç Mah. Mutlu Sok. Neşe Apt. 13/96

31169 Kadıköy/İstanbul

Biçim/Yazıtipi

Metin düzenlemesi: Sol, ortalamak, blok cümle

1. Tüm firma adresini seçin ve BİÇİM/PARAGRAF komutundan GİRİNTİLER VE ARALIKLAR kartını aktif hale getirin.
2. Sağ alt tarafta bulunan HIZALA penceresinden ORTALA komutunu seçin ve pencereyi TAMAM düğmesine tıklayarak kapatın.
3. Görünümü bu sefer sola hizalayın fakat araç çubuğunda SOLA HIZALA düğmesini kullanın.
4. ORTALA düğmesine tıklayarak firma adresini ortalayın. Deneme amacıyla SAĞA HIZALA düğmesine tıklayarak sağa hizalayın ve tekrar ortalayın.
5. "Sevgili İsmet Dumur" satırının alt tarafında kalan satırları seçin ve İKİ YANA YASLA düğmesini kullanarak her satır aynı genişliğe sahip olacak şekilde hizalayın.
6. Daha sonra çalışma saatlerini metnin ortasına hizalayın.

Sola Hizala

Ortala

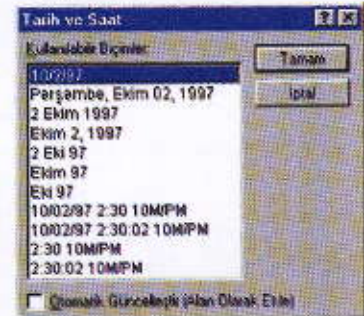
Sağa Hizala

İki Yana Yasla

Mektuba tarih vermek

1. İmleci metnin sonuna alıcının adresi ve posta kodunun bulunduğu satıra yerleştirin.
2. Bir kere düğmesine basın ve aşağıdaki metni girin:
Tarih: (Space tuşu)
3. EKLE/TARİH VE SAAT komutunu çalıştırın. Listenin en üstünde bulunan işaretlenmiş tarihi seçin ve TAMAM düğmesine tıklayın.
4. Yatay cetvelin sol tarafında bulunan kutucuğa sola yatık sekme işareti gelece kadar tıklayın.
5. Tıklayarak sekme işaretini cetvelde "13" üzerine getirin ve farenin düğmesi basılı durumdayken metin dışına kadar taşıyın. Metin üzerinde görünen çizgi sekme işaretinin bulunduğu yeri gösterir.
6. Metnin sağ sınırı görünür olmak zorunda değil. Bunu YAKINLAŞTIR listesinden SAYFA GENİŞLİĞİ komutunu seçerek ayarlayabilirsiniz.

*Tarih ve Saat
(Ekle Menüsünden)*

Sola Yatık Sekme İşareti

Ekle/Sayfa Numaraları

... ve Sayfa Numaraları Biçimi

Sayfa numaralandırılması

1. Mektuba bir sayfa numarası ilave edin.
2. EKLE/SAYFA NUMARASI komutunu çalıştırın ve HIZALA penceresinde ORTADA komutunun seçili olduğundan emin olun.
3. Sayfa numarasını sayfanın başında ilk satırın üstünde görmek istiyorsanız KONUM penceresinden SAYFA ÜSTÜ (ÜSTBİLGİ) komutunu seçin.
4. Sayfa numarasını sayfanın altında son satırın altında görmek istiyorsanız SAYFA ALTI (ALTBİLGİ) komutunu seçin.
5. Sayfa numarasının ilk sayfadan itibaren gösterilmesi için İLK SAYFADA NUMARAYI GÖSTER komutunun seçili durumda olması gerekir.
6. BİÇİM düğmesine basarak açılan SAYFA NUMARALANDIRMA BİÇİMİ penceresinden arap rakamlarını seçin. Sayfa numaralandırma seçeneğinden ise ÖNCEKİ BÖLÜMDEN DEVAM ET komutunu aktif hale getirin.
7. TAMAM düğmesine basarak pencereyi kapatın.

Üst bilgi ve alt bilgi

1. GÖRÜNÜM/ÜSTBİLGİ VE ALTBİLGİ komutunu çalıştırın.
2. İMLEÇ AŞAĞI şeklini aşağı indirerek altbilgi İMLEÇ YUKARI şeklini yukarı çekerek üst bilgi penceresine ulaşabilirsiniz. Aynı işlem için sembol çubuğundaki ilk düğmeyi kullanabilirsiniz.
3. Alt bilgi penceresinde kalın. ARAÇLAR/SEÇENEKLER komutuyla açılan pencereden GÖRÜNÜM kartını aktif hale getirin. GÖSTER seçeneklerinden ALAN KODLARI seçeneğini sayfa numarası alanını kontrol etmek için işaretleyin.
(SAYFA)
4. İmleci altbilgi paragrafının başlangıcına getirin. Tarih ve saat girmek amacıyla sembol çubuğunda bulunan ilgili düğmelere tıklayın.
(TARİH) (SAAT)

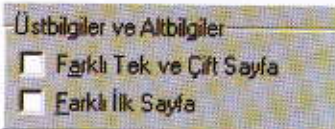
Üstbilgi ve Altbilgi Sembol Çubuğu

Üstbilgi Kutucuğu

Sayfa Yapısı...

Kenar Boşlukları Kartından Üstbilgi ve Alt Bilgi Seçenekleri

Sayfa numaralarının metne uzaklığı

1. GÖRÜNÜM/ÜSTBİLGİ VE ALTBİLGİ komutuyla sembol çubuğunu aktif hale getirin.
2. DOSYA/ SAYFA YAPISI komutunu aktif hale getirmek için sağdan üçüncü düğmeye tıklayın.
3. Açılan pencereden DÜZEN kartını seçin ve üst bilgiler ve alt bilgiler penceresindeki iki seçeneğin de aktif olmadığından emin olun. Bu durumda tek ve çift sayfanın farkı olmaz ve ilk sayfadan itibaren başlar.
4. KENAR BOŞLUKLARI kartında ALTBİLGİ VE ÜSTBİLGİ pencerelerinin boyutunu değiştirin.
5. TAMAM düğmesine tıklayarak işlemi onaylayın.

Windows 95 için

Excel

Bölüm 2

İkinci bölümde bir formülde başka hücreleri nasıl kullanabileceğinizi, hücrelere ve hücre alanlarına isim verilmesini, sayfa kesmelerini eklemeyi ve sayfa kenarlarını, üst ve alt bilgileri ve yazdırma alanlarını nasıl belirleyebileceğinizi öğreneceksiniz.

Ayrıca sık sık ihtiyaç duyacağınız ayarları, biçimleri kaydetmeyi ve tablolar için şablonlar oluşturmayı öğreneceksiniz.

Dosyalarınızı şifrelerle nasıl koruyabileceğinizi öğreneceksiniz. Sayfaları ve çalışma kitaplarının yönetimini göreceksiniz ve öğreneceksiniz.

- ☐ Sütun ve Hücreleri Göstermek
- ☐ Hücre, Hücre İçeriği ve Biçim Kopyalamak
- ☐ Hücre Kesmek ve Hücre İçeriği Silmek
- ☐ Sürükle Bırak ile Kopyalamak ve Taşımak
- ☐ Sayfaları Gruplandırmak
- ☐ Sayfaları Kopyalamak ve Taşımak
- ☐ Sayfaları Göstermek Silmek ve Eklemek
- ☐ Sayfaları Koruma
- ☐ Birçok Çalışma Kitabı Açmak ve Düzenlemek
- ☐ Pencere Pozisyonunu/Boyutunu Değiştirmek ve Kapatmak
- ☐ Çalışma Kitabını Aramak
- ☐ Çalışma Kitabını Yaratma Tarihine Göre Yönetmek
- ☐ Çalışma Kitabını Değişmelere Karşı Korumak
- ☐ Çalışma Kitabını İzinsiz Uygulamalara Karşı Korumak
- ☐ Kapsamlı Sayfalarla Çalışmak
- ☐ Git Komutu ile Hareket Etmek
- ☐ Sayfa Değişimini Ve Yazdırma Başarımını Tanımlama
- ☐ Yazın Kılavuzu Komutunu Test Etmek
- ☐ Otomatik Düzelt Komutunu Aktif Hale Getirmek
- ☐ Yazı Başlığını Sabitlemek
- ☐ Yazdırma Alanını Tayin Etmek
- ☐ Kısmi ve Mutlak Hesaplama
- ☐ Hücre ve Hücre Alanlarını Adlandırmak
- ☐ Denetim İle Okları Göstermek
- ☐ Sayfaları Birleştirmek
- ☐ Tarih ve Saat Verilerini Kullanmak
- ☐ Sayfa Görünümünde Altında Tablo ile Çalışmak
- ☐ Üstbilgi ve Altbilgileri Tayin Etmek
- ☐ Biçim Şablonları Tanımlamak
- ☐ Örnek Şablonlar Oluşturmak

Excel 7.0

Gizlenmiş 4. Satır

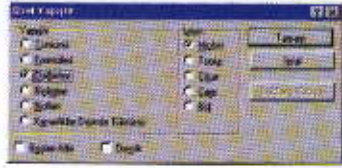
Gizlenmiş B bloğu

	A	B	C	D
1	Maas		5.000.000TL	
2	Yasam Isi		52.000TL	
3	3rd Maas		5.052.000TL	
4	Ucretleri Aksam Gideri Vaghi	18,82%	1.052.360TL	
5	ve Sigorta	10%	500.000TL	
6	gratula Kari Sigorta	8,40%	440.110TL	
7	Hastalika Kari Sigorta	8,62%	323.330TL	
8	Yasam Isi		42.000TL	
9				
10				
11	Toplam Keseri		2.296.120TL	
12				
13	Net Maas		2.815.880TL	

*Gizlenmiş Satır ve Sütun

Sütun ve hücreleri göstermek

1. 4 Numaralı satırı seçin ve BİÇİM/SATIR/GİZLE komutunu seçerek satırı görünmez hale getirin.
2. Farenin sağ düğmesiyle B sütun başlığına tıklayın ve açılan nesne menüsünden GİZLE komutunu seçin. Böylece A sütunundan sonra C sütununun gelmesini sağlayın.
3. 3 ve 5 numaralı sütunlara farenin düğmesini bırakmadan tıklayın ve BİÇİM/SATIR/GÖSTER komutunu seçin.
4. A ve B isimli sütunları seçin ve BİÇİM/SÜTUN/GÖSTER komutunu aktif hale getirin.
5. YAKINLAŞTIR ayarını "%75" olarak ayarlayın.

Özel Yapıştır İletişim Kutusu

17	Hücre İçeriği ve Biçim	Maas
18	Sadece İçerik	Maas
19	Sadece Biçim	

Kopyalanmış Biçim ve Kopyalanmamış İçerik

Hücre, hücre içeriği ve biçim kopyalamak

1. A Sütununa aşağıdaki bilgileri girin:

17	Hücre İçeriği ve Biçim	
18	Sadece İçerik	
19	Sadece Biçim	
2. A1 hücrelerini seçin ve daha sonra KOPYALA düğmesini tıklayın. Daha sonra C17 hücrelerine tıklayın ve YAPIŞTIR düğmesine tıklayın. Hücre içeriği bu sayede kopyalanmış olur. Kopyalama işlemini onaylamak için düğmesine tıklayın.
3. A1 hücrelerini seçin ve KOPYALA düğmesine tıklayın. C18 hücrelerini seçin ve DÜZEN/ÖZEL YAPIŞTIR komutuyla açılan pencereden DEĞERLERİ seçeneğini aktif hale getirin ve TAMAM düğmesine basın ve düğmesine tıklayın.
4. A1 hücrelerini seçin ve BİÇİM BOYACISI düğmesine tıklayın ve daha sonra C19 hücrelerini seçin. Sadece biçim kopyalanır.

Hücre kesmek ve hücre içeriği silmek

17	Hücre İçeriği ve Biçim	Maas
18	Hücre İçeriği ve Biçim	Maas

Bir Hücre Kesilmiş ve Yapıştırılmış

18	Sadece İçerik	Maas
19	Sadece Biçim	Maas

Sadece Hücre İçeriği Silinmiş

18	Sadece İçerik	Maas
19	Sadece Biçim	Maas
18	Sadece İçerik	Maas
19	Sadece Biçim	Maas

Hücre de Silindi

1. C17 hücrelerine tıklayın ve KES düğmesine tıklayın.
2. E17 hücrelerini seçin ve YAPIŞTIR düğmesine tıklayın.
3. A18 hücrelerini seçin ve DÜZEN/SAYFAYI SİL komutuyla açılan pencereden TAMAMI seçeneğini aktif hale getirin. Hücre içeriği silinecektir.
4. GERİ AL düğmesine tıklayın.
5. DÜZEN/SİL komutunu seçin ve açılan pencereden HÜCRELERİ YUKARI ÖTELE komutunu işaretleyin ve pencereyi TAMAM düğmesine tıklayarak kapatın.
6. C18 hücrelerini seçin ve D düğmesine tıklayın.
7. A17- E19 hücrelerini seçin ve DÜZEN/SİL komutuyla açılan pencereden HÜCRELERİ SOLA ÖTELE komutunu aktif hale getirin. TAMAM düğmesine tıklayarak pencereyi kapatın.
8. Çalışma kitabını düğmesine tıklayarak kaydedin.

Sürükle bırak ile kopyalamak-taşımak

1. Yakınlaştırı ayarını %50 olarak ayarlayın ve A1 ve E14 arasındaki hücreleri seçin.
2. Fare imlecini seçili alanın alt sınırına taşıyın. İmlec ok şeklini alır. İmleci farenin düğmesini bırakmadan iki satır aşağı taşıyın. Daha sonra farenin düğmesini bırakın.
3. Fare imlecini tekrar seçili alanın alt sınırına taşıyın. CTRL düğmesine basın. İmlecin yanında artı işareti oluşur. CTRL düğmesine basılı tutarak sol üst köşeyi H3 isimli hücreye taşıyın. Farenin düğmesini bırakın. Aynı şekilde tabloyu A20' den H20 hücresine taşıyın.
4. Yakınlaştırı ayarını tekrar %100 olarak ayarlayın, kaydedin ve dosyadan çıkın. Doldurduktan sonraki çalışma alanı:

A1: Maaş

A2: Ocak, H2: Şubat, A19: Mart, H19: Nisan

	A	B	C	D
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				

Sürükle Bırak ile Taşıma

	A	B	C	D
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				

Kopyalanma

Sayfaları gruplandırmak

1. YENİ ÇALIŞMA ALANI düğmesine tıklayarak yeni bir alan açın. Birinci sayfanın kenarına tıklayın ve düğmesine basılı tutarak üçüncü sayfanın kenarına gelin. Böylece başlık çubuğunda grup durumu görünür.

Kitap1 (grup)

2. Aşağıdaki bilgileri girin:

A3: Kira

C3: 800

A4: Yan Masraflar

C4: 170

A5: Yol Masrafı

A6: Yiyecek Masrafı

A7: Giyecek Masrafı

A8: Çeşitli

A10: Toplam

C10: =TOPLAM(C3:C8)

3. Farenin sağ düğmesiyle aktif olan sayfanın sağ kenarına tıklayın ve nesne menüsünden TABLO GRUBUNU ÇÖZ komutunu seçin.

	A	B	C
1			
2			
3	Kira		800
4	Yan Masraflar		170
5	Yol Masrafı		
6	Yiyecek Masrafı		
7	Giyecek Masrafı		
8	Çeşitli		
9			
10	Toplam		970

Gruplandırılmış Çalışma Alanı

	A	B	C
1			
2			
3	Kira		800
4	Yan Masraflar		170
5	Yol Masrafı		
6	Yiyecek Masrafı		
7	Giyecek Masrafı		
8	Çeşitli		
9			
10	Toplam		970

Sayfaları kopyalamak ve taşımak

1. Sayfa değiştirme oklarına tıklayarak sayfaları değiştirin. Birinci sayfaya gitmek için okuna tıklayın. BİÇİM/SAYFA/YENİDEN ADLANDIR komutunu seçin ve aşağıdaki ismi verin:
Ocak
2. düğmesine tıklayarak sırayla ikinci ve üçüncü sayfalara geçin ve sırayla Şubat ve Mart isimlerini verin.
3. DÜZEN/TAŞI VEYA KOPYALA komutuyla açılan pencereden KOPYA YARAT komutunu aktif hale getirin ve SAYFA 4 satırını seçin. TAMAM düğmesine tıklayarak işlemi başlatın.
4. Sayfayı "toplam" olarak adlandırın. DÜZEN/TAŞI VEYA KOPYALA/KOPYALA komutunu çalıştırarak listeden Ocak ayını seçin ve TAMAM düğmesine tıklayın.
5. Dosyayı GİDER.XLS olarak adlandırın ve ÖZELLİKLER penceresini istediğimize göre doldurun.

BİÇİM/SAYFA/YENİDEN ADLANDIR

Sayfaları Adını Değiştir

Ad: Ocak

Tamam İptal

Taşı veya Kopyala

Seçili Satırları Taşıyacak: Sayfa 4

Sayfadan Önce: Ocak

Tamam İptal

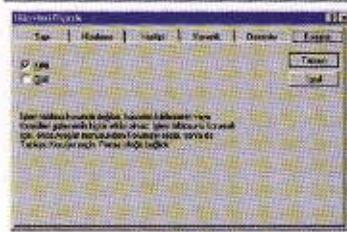
Taşı veya Kopyala Penceresi

Gizlenmiş Sayfaların Listesi

Sayfaları göstermek, silmek ve ilave etmek

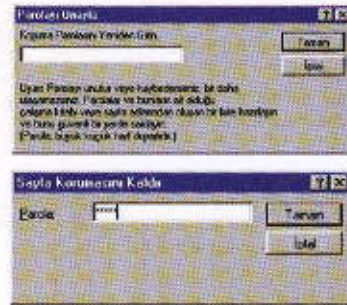
1. ŞUBAT sayfasını aktif hale getirin ve BİÇİM/SAYFA/GİZLE komutunu çalıştırın. ŞUBAT sayfasından sonra MART sayfasını aktif hale getirin.
2. BİÇİM/SAYFA/GÖSTER komutunu çalıştırın ŞUBAT sayfasını seçin ve TAMAM düğmesine tıklayarak işlemi bitirin.
3. EKLE/ÇALIŞMA ALANI komutunu çalıştırın. Yeni bir çalışma alanı oluşur ve aktif halde görünür.
4. DÜZEN/SAYFAYI SIL komutunu çalıştırın ve TAMAM düğmesine tıklayarak pencereyi kapatın.

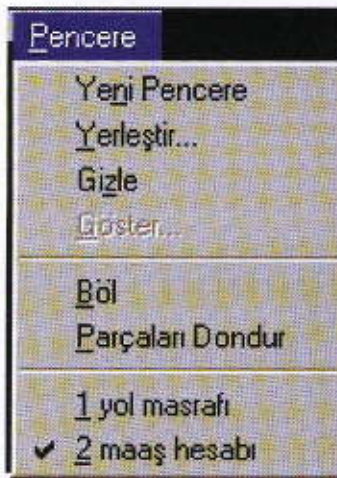
Hücreler Kilitleniyor

Sayfaları korumak

1. OCAK sayfasındaki C5:C8 hücrelerini seçin ve BİÇİM/HÜCRE komutunu çalıştırın ve KORUMA kartını aktif hale getirin.
2. KİLİTLİ komutunu iptal edin ve TAMAM düğmesine tıklayın.
3. ARAÇLAR/KORUMA/SAYFAYI KORU komutunu seçin ve kutucuğa 225 karakterlik bir şifre girin ve TAMAM düğmesine tıklayın. İşlemi tekrar edin ve TAMAM düğmesine tıklayarak pencereyi kapatın.
4. C5:C8 hücrelerinin korumalı olup olmadığını kontrol edin.
5. ARAÇLAR/KORUMA/SAYFA KORUMASINI KALDIR komutunu çalıştırın, şifreyi girin ve TAMAM düğmesine tıklayarak işlemi bitirin. Artık kayıtlı olan dosyada değişiklik yapabilirsiniz.

Birçok çalışma kitabını açmak ve düzenlemek

1. AÇ düğmesine tıklayın ve CTRL düğmesine basılı tutarak YOL MASRAFI.XLS ve MAAŞHESABI.XLS dosyalarını seçin.
2. AÇ düğmesini aktif hale getirin.
3. PENCERE menüsünü açın. YOLMASRAFI.XLS dosyasına tıklayın. Daha sonra aynı şekilde MAAŞHESABI.XLS dosyasına geri dönün.
4. PENCERE/YERLEŞTİR komutunu seçin ve BASAMAKLA seçeneğini işaretleyin. Pencereyi TAMAM düğmesine tıklayarak kapatın.
5. MAAŞHESABI.XLS dosyasını SEMBOL DURUMUNA KÜÇÜLT düğmesine tıklayarak küçültün.
6. MAAŞHESABI düğmesine tıklayın ve tam ekranı kaplamak için düğmesine tıklayın.
7. PENCERE/GİZLE komutunu çalıştırın.

Açılmış Dosyaları Gösteren
"Pencere" Menü

DÖVÜŞÜN ÇOCUKLARI

Bu ay sizler için çok hareketli bir oyun seçtik. Arcade makinalarındaki dövüş oyunu artık PC'nizde.

Düşünün bir kere. Dövüş oyunları yıllarca atari salonlarını ve oyun konsollarını sarsarken biz Pc sahipleri beklemekten başka neler yaptık? Evet, sadece bekledik. Geçen zaman bilgisayarlarımızın dövüş oyunları için yaratılmadığını göstermek ister gibiydi. Uzun bekleyiş bu tür oyunlardan hoşlanan insanların atari salonlarındaki dev oyun makinelerini her gün, her saat düzenli olarak jetonlarla beslemesine neden oldu. Şimdilerde oyunseverlerin bir kısmı yavaş yavaş çareyi Playstation veya Sega Saturn benzeri oyun konsollarına yönelmekte buluyor. Biz ise tek tük örnekler dışında hala beklemeye devam ediyorum.

ruz. Street Fighter serisinin mucidi olan Capcom firması Pc hakkındaki yaygın kanıyı değiştirmek ve bizim için de kaliteli dövüş oyunlarının yapılabileceğini ispatlamak için arcade makinelerinde başarı sağladıkları 1995 yapımı oyunlarını Pc'ye uyarladı.

"X-Men: Children of the Atom" konusunu, kana susamışlıkla geçen uzun yılların engellenilemez sonucu olarak karşı karşıya gelen mutantların savaşlarından alıyor. X-Men takımı çaresizce dünya halkını korumaya çalışırken, düşmanları Acolyte'lerin amacı gezegenimizin hakimiyetini ele geçirmek ve insan ırkını esir ırk haline getirmek. Savaşçıların arasında bir de kandırılmış, mutant düşmanı, gönüllü robot kahramanlar, yani Sentinel'ler var. Onlar ise iyi veya kötü ayrımı yapmadan her şeyi, herkesi yok etmek için dövüşüyorlar. Bu savaştan galip çıkmak için Wolverine'nin hızına, Colossus'un gücüne, Iceman'ın direncine ihtiyacımız var.

Konusunu ve mutant dövüşçülerini dünyaca ünlü Marvel Comics'in yapımlarından alan "X-Men: COTA" tek cd olarak karşınıza çıkıyor. Oyun Dos ortamı için tasarlanmış, bu yüzden de Windows'un Autorun özelliği kullanılmıyor. Kurulum işlemini sahip olduğunuz Ram miktarına göre 8 veya 16 Mb'ı seçerek devam ettiriyorsunuz. Hard diskinizin yaklaşık 35 Mb'ını kullanan işlem sonrası-

da ise arka arkaya 3-4 logo gösterimi ile oyun başlıyor. Zorluk ayarlamaları, tuş seçimi, dil seçimi, kredi sayısı gibi ayarlamalar F10'a bastığınızda ekrana gelecek olan ana menüden gerçekleştiriliyor.

Sıkı Kapanış

X-Men'i konu alan kitaplarla ve çizgi dizilerle az çok ilgilenmiş herkesin hemen tanıyacağı kahramanlarımızın ve düşmanlarının sergilendiği ve dövüşçü seçimini yaptığımız bir sonraki menü hemen ilk bakışta çoğunuzun aklına Street Fighter'i getirecektir. Ancak oyun turnuvalar, takım dövüşleri, ve diğer ekstra süslemelerden yoksun. "X-Men: COTA" iki boyutlu mekanlarda gerçekleşen bire bir dövüş sahneleriyle de SF ile büyük benzerlikler gösteriyor. Hepinizin bildiği üzere karşılaşmalar iki raund üzerinden yapılıyor ve beraberlik halinde üçüncü bir raund kazanımı belirliyor. Her oyuncu yumruk, tekme ve fırlatma gibi temel hareketler dışında kendine özgü bazı özelliklere sahip. Bunlar içinde lazer ışınlarını savurma, görünmezlik, gibi birçok tipik dövüş metodları yer alıyor. Capcom hiçbir karakter için bitirici hareketi hazırlamamış. Enerji çubuğunuzun altındaki diğer gösterge özel hareketlerinizi ve bunların etkisini belirliyor. Level-2'ye ulaşmanız halinde dövüşçünüz X-meter çubuğunun kısalmasına neden olsa da X-abi-

**X-men düşük grafik
çözünürlüğüne sahip**

lity hareketlerini yapabiliyor, Level-3'ü yakalamanız düşmanınızı ortadan dahi kaldıracak Hyper X-Move'a olarak tanıyor.

Sonuç olarak oyunun arcade makinelerindeki versiyonunun etkileyici ve akıcı hareketliliği Pc'ye çok iyi bir şekilde aktarılmış. COTA canlı renkler ve sürekli değişen ya da çöken arka planlar içeriyor. Karakter animasyonlarının her karesi büyük bir özenle hazırlanmış. Tüm seslendirmeler çizgi dizideki dövüşçüleri İngilizce seslendiren insanlar tarafından yapılmış. Cd'deki büyük boşluk 27 şarkı ile doldurulmuş. Üzücü olan bu oyunu bu kadar övdükten sonra tüm grafiklerin ve hatta logoların hiç de umulmayan düşük bir çözünürlükte karşımıza çıkarak değerinden bazı şeyler kaybettireceğini söylemek. Gerçekten de P-200 MMX'lerin, 3D Hızlandırıcı Kartların peynir, eklemek gibi satıldığı günümüzde X-Men'in 3-5 yıl önce bu tip 2D dövüş oyunlarında kullanılan düşük grafik çözünürlüğüne sahip olması çoğunuzu hayal kırıklığına uğratabilir. Her şeye rağmen eğer Capcom'un dövüş oyunlarının ve Marvel Comic'in süper kahramanlarının hayranı iseniz ya da uzun süredir bilgisayarınızın yavaşlığı yüzünden ağız tadıyla dövüş oyunu oynayamıyorsanız, artık heyecanlı dakikalar yaşayabilirsiniz. ☐

Ozan Ali Dönmez

ATA COMPUTER

Tel: (0212) 543 59 19

Cheat:

Boss'ü seçebilmek için F10'a basıktan sonra "SPAM" yazın. System'e gidin ve Boss Select'i açın.

ÖZEL HARİKELER

STORM:

Typhoon: A, A/I, P (h)
Lightning Attack: P + K (h)
X-Abilities:
Uçuş: A, AG, G + 3P (h)
KazeOKoshi: A, AG, G, + 3K (h)
Hyper-X:
LIGHTNING STORM: A, A/I, + 3P (h)
HAIL STORM: A, A/I + Start

CYCLOPS:

Optic Blast: A, A/I, + P (h)
Gene Splice: I, A, A/I + P (h)
X-Abilities:
Leg Throw: AG, A, A/I + BK
Hyper-X:
X: MEGA OPTIC BLAST: A, A/I, + 3P (h)
CONTROL BEAM: A, AG, G + P (h)

WOLVERINE:

Tornado Claw: I, A, A/I + P
Drill Claw: P + K (h)
X-Abilities:
Berserker Charge: A, AG, G + 3P
Healing Factor: A, AG, G + 3K
Hyper-X:
BERSERKER BARRAGE: A, A/I, + 3P

OMEGA RED:

Carbonadium Coil: A, A/I, + P veya K (h)
Geriye atma: Yon + P (coil'den sonra)
Omega Strike: A, A/I, + K
X-Abilities:
Death Factor: P (coil'den sonra)
Energy Drain: K (coil'den sonra)
Hyper-X:
OMEGA DESTROYER: A, A/I, + 3P

SENTINEL:

Rocket Punch: A, A/I, + P (h)
Sentinel Force: A, A/I, + K
X-Abilities:
Uçuş: A, AG, G + 3P (h)
Hyper-X:
PLASMA STORM: A, A/I, + 3P

ICEMAN:

Ice Beam: A, A/I, + P (h)
Ice Avalanche: P + K (h)
X-Abilities:
Ice Fist: A, AG, G + 3P
Hyper-X:
ARCTIC ATTACK: A, A/I, + 3P (h)

COLOSSUS:

Giant Swing: A, A/I, + P
Power Tackle: A, A/I, + K
X-Abilities:
Super Armor: A, AG, G + 3P
Hyper-X:
SUPER DIVE: A, A/I, + 3P

PSYLOCKE:

PsiFlash: A, A/I, + P (h)
PsiBlade Spin: A, A/I, + K (h)
Chouhatsu: Start
X-Abilities:
Ninjitsu: A, AG, G + P veya K
Hyper-X:
PSI THURST: A, A/I, + 3P (h)

SILVER SAMURAI:

Shuriken: A, A/I, + P (h)

HyakuRetsuToh: P veya I, A, A/I + P
X-Abilities:
Blink: A, A/I, + K (h)
Tohgi: A, AG, G + P
Bushin: A, AG, G + 3K
Hyper-X:
RAIMEIKEN: A, A/I, + 3P
TRIPLE SHURIKEN: A, AG, G + 3P

SPIRAL:

Dancing Swords: I, A/I, AG, G + 3P (h)
Sword Toss: A, A/I, + P (h)
Six-Hand Grapple: A, Y + P
X-Abilities:
Sword Explosion: A, A/I, + K (h)
Teleport Dance: A, AG, G + P veya K (h)
Speed Dance: A, AG, G + I (h)
Dimensional Dance: A, AG, G + Roundhouse (h)
Hyper-X:
METAMORPHOSIS: A, A/I, + 3P (h)

AKUMA:

Fireball: A, A/I, + P
Flaming Fireball: G, AG, A, A/I, + P
Air Fireball: Zipla, A, A/I, + P
Dragon Punch: I, A, A/I + P
Hurricane Kick: A, AG, G + K (h)
Diving Kick: Zipla, A, A/I, + K
X-Abilities:
Ultimate Throw: A, AG, G + P
Asura Warp: I, A, A/I veya G, AG, G + 3P veya 3K
Hyper-X:
SUPER FIREBALL: A, A/I, A, A/I, + P
SUPER DRAGON PUNCH: I, A, A/I, A, A/I + P

ORTAK HAREKETLER

Forward Dash: I, I veya I + 3P
Back Dash: B, B Super Jump: A, Y + 3K
Throw Recovery: A + 3P (atıldıktan sonra)
Moving Get-up Forward: I + 3P (yere serildikten sonra)
Moving Get-up Back: G + 3P (yere serildikten sonra)

Kullanılan kısaltmalar: A: Aşağı, Y: Yukarı, I: İleri, G: Geri, P: Punch-Yumruk, K: Kick-Tekme, (h): havada

Akuma ile oynayabilmek için:

1. Oyuncu 1: Dövüşünüzü seçtiğiniz ekranda Spiral'e gelip 3 saniye bekleyin.
2. Hiç durmadan Silver Samurai, Psylocke, Colossus, Iceman, Colossus, Cyclops, Wolverine, Omega Red'yi Silver Samurai'a gelene dek geçin.
3. Üç saniye kadar bekleyin, daha sonra K1+P3+K3 yapın.

2. Oyuncu 1: Storm'a gelip 3 saniye bekleyin.
2. Hiç durmadan Cyclops, Colossus, Iceman, Sentinel, Omega Red, Wolverine, Psylocke, Silver Samurai'yı Spiral'e gelene dek geçin.
3. Üç saniye bekleyin, sonra K1+K3+P3 yapın.

Dövüş sonrasında, rakibinizi yendikten sonra da hırsınızı alamadıysanız "Start" a basın

Minimum Sistem Gereksinimleri:

486/2x66, 8 Mb Ram, 35Mb Hard Disk alanı, Dos 3.0

2 Aylık P166, 512 K MMX Board, 16 Mb Ram, 2.1 Gb Hdd, 2 Mb S3 V2, 16 Bit ses kartı, 20X Acer Cdd, 14" NI-LR monitör + filtre, aksesuar, oyun ve programlar, Win 95 Cd'si. Fiyatı:1000\$

Tel: (0 212) 616 25 34 (Akşam 5'ten sonra)
Hasan Başaran

Sahibinden Goldstar personel Computer MSX, 64 Kb Ram, TV bağlanabilir Data teybi ve 2 Joystick, 18 oyun kaseti takım satılıktır. Az kullanılmıştır 80\$.

Tel: (0 258) 757 21 77
O. Nuri Hata

80 486DX-100, 12 Mb Ram, 540 Mb Hdd, Creative 16 Bit ses kartı, 4X Cd-Rom, Mitsumi, Multimedya seti, 10 adet Cd. Çok temiz, acilen satılık. Fiyatı 600USD.

Tel: (0 224) 220 79 90
Ferruh Meşenizli

Yüzlerce Basic + Pascal + Assembly kaynak kod + ansiklopedik Utility 5 Hd. Disket + posta masrafı dahil 10\$.

Tel: (0 322) 458 67 23 (Akşam 7'den sonra)
Recep Çağatay Çınar

14" 0,39 Svga monitör 120\$, Tomato Hx 75-200 Board 55\$ ve Intel Pentium 100 Cpu 65\$ satılıktır.

Tel: (0 246) 227 48 17
Cihan Çapur

Pentium 100, 1 Gb Hdd, 16 Mb Edo-Ram, 1 Mb Cirrus Logic ekran kartı, Svga 14" NI 0.28 ekran, Türkçe klavye, 3 tuşlu mouse 550\$

Tel: (0 262) 311 05 90 (Akşam 17'den sonra)
Erhan Özbek

Bilgisayar firmalarının dikkatine! Amiga 500 Plus, 14" renkli monitör, 1 Quick Shoot büyük uçak Joystick, Mouse, 3 Mouse Pad, 2000 adet 5

1/4" lük disket arşivi, disket listesi, birkaç 3 " disket, 2 adet harici 5 " disket sürücü, hiç pazarlıksız 400\$.

Tel: (0 212) 240 72 97
Erdem Genç

Sahibinden 286 1 Ram 1.44 disket sürücülü, Svga ekran kartlı, Monovga ekranlı satılık bilgisayar 100\$. (Kargo ücreti alıcıya aittir). Tel: (0 258) 263 04 44
İ. Gökhan Kalancı

Connectix-QuickCam Pc kamerası ile Internet'te video Konferans yapın. İsterseniz Network üzerinde arkadaşlarınızla görüşün. Veya Avi formatında filmlerinizi çekin. Hatta fotoğraf bile çekebilirsiniz. Hiçbir ek donanım gerekmeden paralel porttan bağlanır. Siyah-beyaz 39\$+KDV. Bu fırsat kaçmaz!

Berkas Pazarlama Şti.
Tel: 0 212 213 30 49

Amiga 500, Amiga 1000'ne yükseltilmiş + ikinci sürücü + yedek sürücü + en iyisinden Joystick + orijinal Pr. ve oyunlar + disketler + disket kutusu. Az kullanılmış, temiz. Tel: (0 264) 716 23 33
İsmail Filizfidanoğlu

Satılık Amiga 600, Amiga 500'e çevirme disketi, 40 adet disket ve oyunlar, 2 adet Joystick. Fiyatı: 100\$
Tel: (0 232) 252 12 70
Mert Karaca

Sahibinden 486/DX-2 66 (IBM), 1 Mb ekran kartı, 270 Mb Hdd, her türlü yazılım dahil, 16 Mb Edo-Ram, Ragıp Resume Wake-up On Ring özelliği, sadece 490\$. Tel: (0 476) 227 92 86
Ömer Faruk Keser

Intel Pentium 120, 16 Mb Edo-Ram, 1.2 Giga Hd, Q Türkçe klavye, monitör 14" (Svga) 8x Cd-

Rom, Cd'ler, ekran filtresi, Internal Fax-modem, ses kartı, Mic. vs. dahil 1000\$. 2.5 yıl daha garantisi var. Tel: (0 362) 234 85 94
Abdullah Afacan

Gençler! Sizinde Internet'te bir Web Siteniz olsun... ben sizin yerinize sitenizi hazırlıyor, e-mail adresinizi düzenliyor ve 1 yıllık bulundurma ücreti sağlıyorum. Sadece 20\$... Ayrıca tüm müzik gruplarının Site adresleri kataloğu bedava. Hadi sarılın kağıda ve kaleme ve katılım formunu isteyin. Kadro sınırlıdır....

Adres: K. Dirik Mah. 379 Sok. No:14/3 Aliaga/Izmir
Serkan Ertem

Fifa 97, NBA 97, Nascar II, Red, Alert DD2, Skynet, V. Squad, Grand Prix 2 Lords Of The Realms 2, Max (hepsi full) + 6 oyun 20\$, Adult disket 1\$. Tel: (0 212) 251 97 45 (19-22.00 arası)
Hakan Çeçen

Meraklısına Mod dosyaları + Mod çalarlar + Mod editörleri ve Mod formatı hakkında her şey. 5 Hd. Disket ve posta masrafı dahil 10\$. Tel: (0 322) 458 67 23
Recep Çağatay Çınar

Acele satılık 386, 6 ay kullanılmış 0.28 NILR/MPR II renkli Vestel monitör, 6 aylık garanti belgesi mevcut, 2 Mb Ram, 85 Mb Hdd, 1.44 Fdd, klavye, Mouse + Pad + oyunlar 275\$. Tel: (0 312) 352 07 42
Ümit Saking

Escort P100, 8 Mb Ram, 1 Gb Hdd, 1 Mb S3 Trio, 4x Cd-Rom, 16 Bit ses kartı, hoparlör, mikrofon, lisanslı Win 95, garantili, 10 adet Cd'li, 14" Mpr II renkli. Fiyatı: 850\$
Tel: (0 212) 593 38 80
Orhan Sümer

Sahibinden çeşitli Gif, Jpg, Tif, Wav, Exe son ek-

li programlar. 100000 Bayt sadece 1\$ (dolar). Posta masrafları hariç.

Tel: (0 542) 232 50 57
Bülent Barış Pülten

Toshiba T4400SX Laptop. SB ekran, 486 işlemci, 340 Mb Hd, 3.5 Floppy. Programlar: Win 95, Office 95, Sidekick for Win, Türkçe fontlar, 2 Mb Ram (10 Mb'a çıkartılabilir), 14400 dahili Modem, 1 seri + 1 Mouse Port 700\$. Tel: (0 212) 212 69 42
Cihan Kuru

Ambalajında Escort. Intel Triton Board Pentium Cpu. 32 Mb Edo-Ram, 3.2 Gb Seagate Hdd, 6x Mitsumi Cd Driver, Creative 16 radyolu ses kartı, dahili hoparlör, 2 Mb S3 Trio 65 + Mpeg Hardware'li ekran kartı, 14" 0.28 LR-NI Digital renkli Svga, Orijinal radyo anteni ve mikrofon, 12 Oyun Cd'si, Orj. Anad. Konut Cd'si, Escort Mouse, 104 tuş Win 95 klavye, Orj. Cd'li, Windows 95, seçkin oyun ve Utilityler, 12 ay bitmemiş garanti, Aksesuarlar hepsi ambalajında. Orj. Disketleri ve kitaplarıyla 1400\$. Tel: (0 212) 522 54 94 (gündüz)
Mehmet Aksoy

Satılık Sega Saturn.
Tel: (0 312) 440 35 43
Gökçe Özlü

Creative 2x Cd sürücü ve ses kartı, Cyrix 5x86 Cpu ve Board, 5 Hd disket sürücü, 14400 Fax/Voice-Mail kartı satılıktır. İlgilenen: afyon@eti.cc.hun.edu.tr Tel: (0 312) 235 25 00/1202
Mustafa Afyonluoğlu

Satılık 486 DX2 66, 4 Mb Ram, 428 Mb Hdd, 16x Goldstar Cd-Rom, Drive, 16 Bit ses kartı, süper Vga ekran, kasa, klavye, Mouse, iki hoparlör Mic. Son fiyat 499\$
Tel: (0 216) 377 87 14
Ufuk Akın

Yazı İşleri: Garo Antikacıoğlu, Gökhan Sungurtekin, Ufuk Yamankılıçoğlu,
Mahmut Karslıoğlu, Güçlü Aydoğan, Ali Kemal Akçam, Tolga Sonalp,
Hasan Yalçinkaya, Sevdâ Kılıç, Yeliz Aygül (sekretarya)

Katkıda Bulunanlar: Alis Sırmıyan, Erhan Tokar, Zafer Babür, Kadir
Tuzaş, Young Multimedia **Görsel Yönetmen:** Hayri Sinoğlu

Grafik/Bilgisayar: Gökhan Koç **CHIP Reklam Koordinatörü:** Gönül Morgül

CHIP Reklam Müdürü: Sebnem Karabıyık **Müşteri Temsilcisi:** Yeliz Koyun

Abone: Asu Bozyayla, Nur Geçili **Dağıtım:** Nebi Danacı

Üretim: Turgay Tekatan **Genel Koordinatör:** Melih Şahin **VOGEL Yayıncılık**

Ltd. Şti. Adına Sahibi ve Sorumlu Yazışmaları Müdürü: Şakir Batumlu

Renk Ayrımı-Film Çıkış: GAMA Tel: (212) 282-5322-23 **Baskı:** Uniprint

A.Ş. Tel: (212) 283-8371 **Dağıtım:** BIRYAY A.Ş.

VOGEL Yayıncılık: Peker Sokak, 25 Kat 3 Levent İSTANBUL 80620

VOGEL Ankara Şubesi: Dilek Özgen Batumlu Hafta Sokak, 12/5 G.O.P.

Ankara 06700 Tel: (312) 447-2772 Faks: (312) 447-1569

CHIP Tel: (212) 283-4244 (Pbx)

CHIP Fax: (212) 269-5021

Abone Fax: (212) 281-3908

Yazı İşleri Fax: (212) 283-4254

Yazı İşleri e-mail adresi: chipyaz@chip.com.tr

Internet: http://www.chip.com.tr

VOGEL

Dünyanın çeşitli merkezlerinde kurulu 20 şirketler grubuna sahip Alman medya devi Vogel, 100 yılı aşkın süredir çağdaş teknolojinin kullanımı ve yeni buluşların yaygınlaştırılması amacıyla teknik bilgi iletişimi konusunda hizmet vermekte.

Uluslararası aktiviteleri Avrupa ve Asya üzerinde yoğun olan kuruluş, mikroelektronikten bilgisayar teknolojisine, makina mühendisliğinden çevre korumaya dek geniş bir yelpazeyi içeren konularda yayın yapmakta. Hiçbir şeyin değişim kadar kalıcı olmadığı kuralından hareketle, durmaksızın gelişen teknolojinin gerektirdiği bilgi aktarımını üstlenen Vogel Medya Grubu, İtalya, Ukrayna, İsviçre, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Avusturya, Macaristan, Yunanistan, Romanya, Vietnam, Çin, Güney Afrika Cumhuriyeti ve Suudi Arabistan'da faaliyet göstermekte. Türkiye'de yayın dünyasına Şubat '96'da önce Chip Bilgisayar Dergisi ile giriş yapan Vogel'in genişleyen ürün yelpazesi simdielik sektöre yönelik yayın Makina Magazin, Level oyun dergisi ve Winners' Club Magazin dergilerini içermekte.

LEVEL: Vogel/Türkiye bünyesinde ve Vogel/Çek Cumhuriyeti ile ortaklaşa hazırlanan oyun dergisi Level'in ilk sayısı Ocak '97'de piyasaya sunuldu. Türkiye'nin ilk CD-ROM'lu oyun dergisi Level'de yeni çıkan tüm oyunların tanıtım, eleştiri ve hileleri yer almakta, Level CD-ROM ise yurtdışında piyasaya çıkan oyunların oynanabilir demolarını içermekte. Derginin okuyucularına sunduğu hizmetler arasında Level Cheat Hattı da bulunmaktadır.

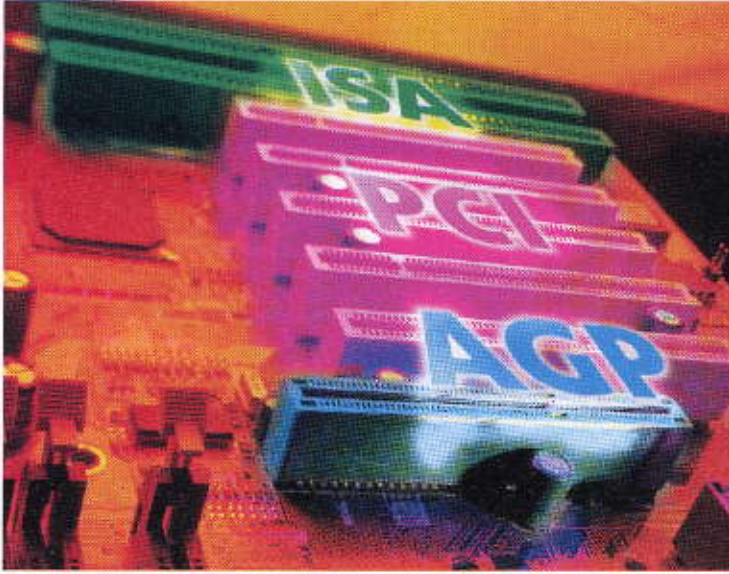
MAKİNA MAGAZİN/MM: Makina imalat sanayinin teknolojik bilgi gereksinimini karşılamak amacıyla Mayıs '96'da yayın hayatına başlayan dergi, Türkiye ve dünyadaki araştırma ve geliştirme faaliyetleri, yeni ürün haberleri ve etkinliklerin yanı sıra uzmanlarla röportajlar ve köşe yazılarını içermekte. Bayiye çıkmayan dergi abone sistemiyle okuruna ulaşmakta.

WINNERS' CLUB MAGAZİN: Vogel'in bilgisayar dünyasına yönelik bir diğer yayını olan dergi, firmalarla bayiler arasında sektörel bilgi iletim görevini üstleniyor.

REKLAM İNDEKSİ

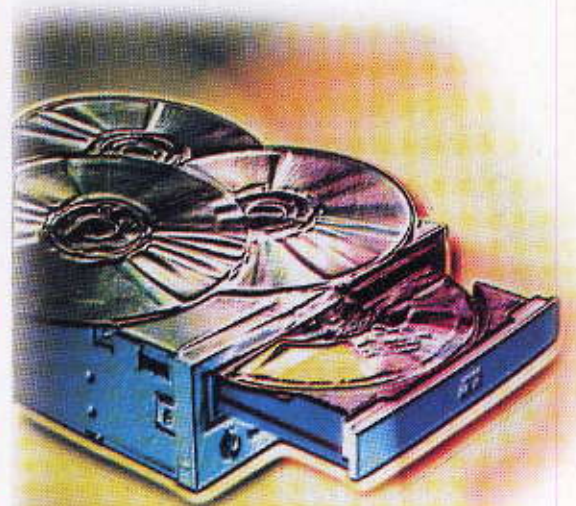
3M	17
3P	109-129-135
ADA NET	177
ALBİM	20-21-63-171
ARMONİ	133
ASEL	175
ATAK	19
ATP	163
AVS	143
BASARI	87
BİLSAG	121
BİMEKS	103
BOĞAZIÇI	69-71-73-75
BOYUT	123
BURCU	137
CANET	159
CEMRE	53
COMPEL	89
DEKSAN	139
DOS	189
EGE PORCAN	55
EMEK	165
EMPA	157
ESCORT ENERJİ	80-81
ESTRON	127
GENPAZ	77
GOLD BİLGİSAYAR	59-61-63
GÜNEŞ	155
HANEL	119
HARMONY	191
HESMAK	211
HİSAR	101
HP	27-29
İNKA	43
İNSELBERG	105
INTERPROBIS	219
İMS	215
INTCOM	99
KARMA	A.K.9-11-13-30-31-85-
KOCKAYA	49
LIST2000	147-193
LOGOMOTİF	5
MARKET	220-221-222-223-224
MASCOM	141
MBS	39
MEGAVİZYON	47
MELSOFT	65-67
MICROSOFT	0 K.I.3
ODSAZ	217
OFİS	173
PAN	183
PERİTUS	149
PHILIPS	41
PRODEM	161
PROTA	57
SEÇKİN	51
SENTİM	KATLANIR KAPAK
SONY	A.K.I
SÜRAT	91-93
SÜRAT YAZILIM	107
TALIA	179
TELCO	154
TETRİS	151
TELEKOM	45-181
TOSHIBA BEKOM	23-25
TULİP	95
TURCOM	131-169
UFOTEK	15-125-145-153-
VEGA BİL.	33
VEGA YAZILIM	97
VESTEL	187
YA-GE	167
YILDIZ	213

ARALIK SAYISINDA NELER VAR

AGP İncelemesi

- Yeni grafik veriyolu

Doktor PC

- CD-ROM Problemleri

Windows Registry Serisi

- Bu yeni yazı dizisinde Windows'un sırlarını açığa çıkarıyoruz

Test: Monitörler

- 40'tan fazla monitör arasında büyük karşılaştırma...

21. Yüzyıl'ın Bilgisayarları

- Yeni bir seri daha: Geleceğin bilgisayarları...

BIOS Ayarları

- PC'nize maksimum performans!

Ve Diğerleri

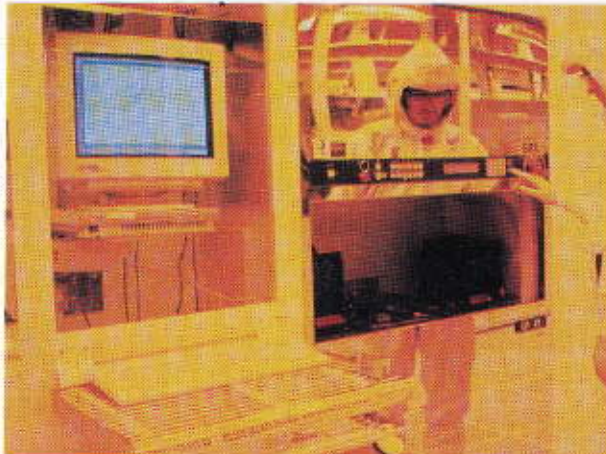
- Ofiste Bilgisayar, Uzman Destegi, Chipucu Kataloğu, Tartışma ve haber grupları, Yeni başlayanlar için Windows 95, Word 95, Excel 95 kursları devam ediyor...

HTML 4.0

- Yeni Web standardı

Süper Chip

- AMD, Intel ve Motorola'nın geleceğin süper chipi için büyük ortaklığı...

Chip dergisi önümüzdeki ay yeni bir projeye imzasını atıyor. Chip.NET adı verilen bu CD-ROM; IRC programlarından, Internet Browser'larına kadar bütün konuları kapsayan bir içeriğe sahip olacak. Internet ile ilgili akıllarda kalan tüm soru işaretlerini ortadan kaldırmayı hedefleyen Chip, bu projesini de kullanıcılar için eğitici bir CD-ROM projesi olarak tasarladı. Bu CD-ROM'da programların her birine ait izlenebilir (ScreenCAM) görsel demo ile birlikte en son sürüm programların hepsini içeren bir arşiv de bulunacak.